

अथबृहज्ज्योतिषार्णवे धर्मस्कन्धे उपासनास्तवके

श्रीबहुकभैरवोपासना.

ध्यायः १२४ प्रारंभः

॥ अथाध्याय विषयानुक्रमणिका ॥

पत्र	श्लोकाः	विषयाः	पत्र	श्लोकाः	विषयाः	पत्र	श्लोकाः	विषयाः
१	१+४४	मंगल मुपोत्थात प्रकरणं	२१	१+४०	श्रीबटुक भैरवाष्टोत्तरशतनाम	२९	९५	बीजत्रयन्यास कारिकाः
१	१+२१	श्रीबटुक भैरव कवचं भैरवतंत्रोक्तं			स्तोत्रं कालसंकर्षणतंत्रोक्तं	२९	१०६	शृंगखलादिन्यासाः
२	१+३२	श्रीबटुक ब्रह्म कवचं रुद्रयामलोक्तं	२२	१+११७	श्रीबटुकाष्टोत्तरशतनामात्मकं	३०	१३४	पीठावरण पूजा
३	१+२१	श्रीबटुक कवचं			स्तवराजः रुद्रयामलोक्तं	३०	१६७	शारदातिलकोक्त श्रीबटुकमंत्रो-
३	१+२९	श्रीबटुक भैरव पंजर कवचं शक्ति	२६	०	अष्टोत्तरशतनामावलिः			द्वार प्रयोगादिकं
		रहस्योक्तं	२७	११	श्रीबटुक भैरव पटलं	३२	२६२	वीरसाधन विधानं
४	१+२५८	श्रीबटुक भैरव बकारादि सहस्र	२७	११	आसनं	३४	३३३	अनेक कामना प्रयोगाः
		नामस्तोत्रं भैरव यामलोक्तं	२७	१५	यंत्रोद्धारः	३७	४६३	सर्वकामप्रदं यंत्रं
१०	१+१५०	श्रीबटुक भैरव सहस्रनामस्तोत्रं	२७	१८	मंत्रोद्धारः	३९	५०७	तत्प्रयोगादिकं संपूर्णपटलं
		भैरव तंत्रोक्तं	२७	२३	ध्यानादि निर्णयः	३९	१+२०९	अथ दीपदान विधानं
१३	१+२४३	श्रीबटुक भैरव सहस्रनामस्तोत्रं	२७	४४	मूल मंत्रस्य ऋष्यादिकं	४४	०	अथ दीपदान प्रयोगः
		रुद्रयामलोक्तं	२८	५०	रुद्रयामलोक्तं विधानं	४७	०	अथ वीरसाधन प्रयोगः
१८	१+१४५	श्रीब. भै. स. ना. स्तो. चतुर्थे	२८	६२	श्रीबटुकस्यैकादशन्यासकारिका.	५०	०	अथ श्रीबटुक पद्धतिः

५०	१	प्रातः स्मरणादिकृत्यं	५३	०	आकृतिबीजन्यासः	५९	०	अथपंचबलिः नविधिः
५०	०	अजपाजपसंकल्पः	५३	०	कालबीजन्यासः	६०	०	अथांतर्यागविधिः
५०	०	दंतधावनं	५३	०	विद्याबीजन्यासः	६१	०	अथबहिर्यागः
५०	०	स्नान	५३	०	शुक्लान्यासः	६१	०	पीठनिर्णयः
५१	०	तांत्रिकी संध्या	५३	०	बहुकातमात्रकान्यासः	६१	०	यंत्रोद्धारः
५१	०	द्वारपूजा	५३	०	बहिर्मातृकान्यासः	६१	०	देवतान्यासः
५२	०	श्रीबहुकपूजासंकल्पः	५४	०	सरस्वति बीजमातृकान्यासः	६२	०	यंत्रस्वरूपद्वयं
५२	०	अथानेकन्यासाः	५४	०	पीठन्यासः	६३	०	हृदयस्थदेवयंत्रस्थापनं तद्विधिः
५२	०	ऋष्यादिन्यासः	५४	१-५	पात्रासादनं	६३	०	अथषोडशोपचारपूजा
५२	०	पंचब्रह्ममंत्रन्यासः	५४	०	सांबकलशस्थापनं	६४	०	अथावरणपूजा
५२	०	बीजन्यासः	५५	०	सुधाकुंभस्थापनं	६७	०	अथगंधादिपूजनं
५२	०	प्रेतबीजन्यासः	५७	०	श्रुतिस्थापनविधिः	६७	०	अथनित्यहोमः
५२	०	सिंहबीजन्यासः	५७	०	शंखस्थापनं	६८	०	अथबलिदानं
५२	०	काणबीजन्यासः	५७	०	विशेषार्थस्थापनं	६८	०	अथतांबूलादि
५२	०	सत्याबीजन्यासः	५८	०	मांसशोधनं	६८	०	अथक्षमापनं प्रार्थनाच
५२	०	महाबीजन्यासः	५८	०	मीनशोधनं	६८	०	अथजपः
५२	०	प्राणबीजन्यासः	५८	०	मुद्राशोधनं	६९	०	अथदेवताविसर्जनं स्वहृदये स्थानविधिः
५२	०	घंटाबीजन्यासः	५८	०	कुंडगोलशुद्धिः	६९	०	बहिर्बलिः
५३	०	ख्यातिबीजन्यासः	५९	०	अन्यानि नवपात्राणीतिषांस्थापनं	६९	०	शांतिस्तोत्रं ॥ इति पूजापद्धतिः ॥
५३	०	मूलबीजन्यासः	५९	०	अथघृततैलदीपस्थापनं	७०	१+१२	अथापराधक्षमास्तोत्रं
५३	०	त्रिमरीबीजन्यासः	५९	०	अथतिरस्करणीपूजनं	७०	१+४	अथग्रंथालंकारः

॥ इति विषयानुक्रमणिका ॥

॥ श्रीगणेशायनमः ॥ वृषवाहनविधेशौहंसवाहंसरस्वती ॥ स्वेष्टं श्रीवदुकं नत्वापितरं व्यंकटंततः ॥ १ ॥ श्रीगौतमकुलोत्पन्नो ज्योति-
र्विद्येकटात्मजः ॥ हरिकृष्णः करोत्यत्र बटुकोपासनस्य च ॥ २ ॥ संग्रहमिति शेषः ॥ एतदुपासनायां वैसाधारणमपेक्षितं ॥ तत्सर्वपूर्वमे-
वोक्तं विज्ञेयमिहमादरात् ॥ ३ ॥ पूर्वोक्तानां पदार्थानामत्र ब्रह्मस्य अनुक्रमं ॥ लक्षणं गुरुशिष्याणां दीक्षाग्रहणनिर्णयः ॥ ४ ॥ पारायणवि-
धानं चाभिषेकस्य विधानकं ॥ बीजानां लक्षणं चैव पुरश्चर्याविधिस्तथा ॥ ५ ॥ स्थानस्य निर्णयश्चैवासनस्य च विनिर्णयः ॥ लक्षणं चैव मु-
द्राणां माला निर्णय एव च ॥ ६ ॥ जपस्य लक्षणं चैव ह्यजपाजपलक्षणं ॥ तांत्रिकं स्नानसंध्यादि नित्यकर्मनिरूपणं ॥ ७ ॥ भूशुद्धिद्वारपू-
जादिदेहरक्षानिरूपणं ॥ भूतशुद्धिश्च प्राणानां प्रतिष्ठाविधिरेव च ॥ ८ ॥ न्यासानां निर्णयश्चैव मातृकान्यासनिर्णयः ॥ अनेकविधन्यासा-
नां सप्रमाणं निरूपणं ॥ ९ ॥ अर्चनं द्विविधं चैव वामदक्षिणभेदतः ॥ वामेन वा दक्षिणेन पूजनं तु यथारुचिः ॥ १० ॥ पात्राणां लक्षणं चैव
पात्रस्थापननिर्णयः ॥ शुद्धिः पंचमकाराणां यावामेपरिकीर्तिता ॥ ११ ॥ पात्राणां ग्रहणं चैव तिरस्कराणि पूजनं ॥ अंतर्गताविधानं च वै-
श्वदेवनिरूपणं ॥ १२ ॥ बहिर्यागविधानं च देवतापीठनिर्णयः ॥ सर्वयंत्रप्रतिष्ठाचसापि भेदद्वयात्मिका ॥ १३ ॥ इष्टदेवस्थापनार्थं प्रथमं
यंत्रपूजनं ॥ वश्याद्यनेककार्येषु यानियंत्राणिसंतिहि ॥ १४ ॥ तेषां चैव प्रतिष्ठाचयंत्रं सिद्धिकरं यतः ॥ अनेकविधपूजायाः भेदलक्ष-
णवर्णनं ॥ १५ ॥ शंखघंटापूजनं च तन्महात्म्यनिरूपणं ॥ उपासनाप्रभेदेन भस्मरुद्राक्षधारणं ॥ १६ ॥ गोपीचंदनमाहात्म्यं तु लसीका-
ष्टधारणं ॥ निर्णयश्चैव संप्रोक्तो आवाहनविसर्जने ॥ १७ ॥ आसनस्य च ध्यानस्य तथा ध्वपाद्यनिर्णयः विधिराचमनीचरयमधुपर्कस्य नि-
र्णयः ॥ १८ ॥ विधिः स्नानाभिषेकस्य जलाहरणनिर्णयः ॥ वस्त्रस्य चोपवीतस्य तथा लंकरणस्य च ॥ १९ ॥ गंधाक्षतानां पुष्पाणां पत्राणां-
च विनिर्णयः ॥ धूपदीपविधानं च नैवेद्यस्य विनिर्णयः ॥ २० ॥ फलतांबूलयोश्चैव दक्षिणायाश्च निर्णयः ॥ आरार्तिकं मंत्रपुष्पप्रद-
क्षिणा विनिर्णयः ॥ २१ ॥ प्रणामस्य प्रार्थनायास्तीर्थस्य च विनिर्णयः ॥ अंगपूजाऽऽवर्णपूजा बलिदानादि निर्णयः ॥ २२ ॥ कुमारिकादि-
पूजायाः शक्तिपूजननिर्णयः ॥ स्तोत्रादिपठनं चैव तीर्थग्रहणनिर्णयः ॥ २३ ॥ होमस्य च विधानं वैकुण्ठमंडपलक्षणं ॥ तर्पणस्य मार्जन

बृज्ज्योर्ण-
धर्मस्कंध
उपासना
॥१॥

स्यद्विजसंतर्पणस्यच ॥ २४ ॥ विधानंचपृथक् प्रोक्तं निर्णयश्चपृथक् पृथक् ॥ मंत्रस्यशीघ्रसिद्ध्यर्थंविधिरुक्तो मयानृणां ॥ २५ ॥ सर्वसि-
द्धिकरः साक्षान्मंत्रसंस्कारपूर्वकः ॥ मूलिकाग्रहणेमंत्राः दिशांनियमएवच ॥ २६ ॥ ऋतुमासर्क्षवाराणांतिथीनांनियमस्तथा ॥ अंगुलींनिर्ण-
यश्चैववंदाग्रहणनिर्णयः ॥ २७ ॥ सिद्ध्यर्थादिचक्रमार्गशोधनंसाधकेष्टयोः ॥ शापोद्वासेत्कीलनेचसूतकादि विनिर्णयः ॥ २८ ॥ नपुंस-
कादिभेदाश्चमंत्रांणांयेप्रकीर्तिताः ॥ पुरश्चरणतः पूर्वकृत्यंयश्चांतिमेतथा ॥ २९ ॥ तत्सर्वमपिग्रंथोस्मिन्पूर्वमेवप्रकीर्त्तितं ॥ पृथक्पृथ-
क् तथाध्यायैः सर्वेषांनिर्णयःस्फुटः ॥ ३० ॥ परिभाषाभिधेध्यायेकेषांचिन्निर्णयस्तथा ॥ कृतस्तदनुरोधेनप्रयोगः सिद्धिदोनृणां ॥ ३१ ॥
अदृष्टैवविधानंतुकृतश्चैवसंतस्यति ॥ एषांसर्वोपासनेषु ह्युपयोगो भवेत्किल ॥ ३२ ॥ तेषांसर्वपदार्थानांपूर्वमेवनिरूपणं ॥ कृतंतस्मा-
द्विशेषेणदृष्टोपासनमारभेत् ॥ ३३ ॥ सर्वेशाक्ताद्विजाः प्रोक्ताः नशैवानचवैष्णवाः ॥ आदिदेवीमुपासंते गायत्रींवेदमातरं ॥ ३४ ॥
तस्मादादौप्रयत्नेनगायत्रींप्रयुतंजपेत् ॥ पटलंपद्धतीवर्मतथानामसहस्रत्रकं ॥ ३५ ॥ स्तोत्राणिचेतिपंचांगं देवतोपासनेस्मृतं बुधैरि-
तिशेषःइतिपंचांगानि अथैषांव्यवस्था कवचं देवतागात्रंपटलं देवताशिरः ॥ ३६ ॥ पद्धतिर्देवहस्तौतुमुखंसाहस्रत्रकंस्मृतं ॥ स्तोत्राणिदेवतापा-
दौपंचांगं पंचमिःस्मृतं ॥ ३७ ॥ जपोहोमस्तर्पणंचमार्जनंविप्रभोजनं ॥ आराधनंपंचविधं देवतानांप्रकीर्त्तितं ॥ ३८ ॥ पंचांगैः सहितं-
त्वेतत्तद्दशांगंकथ्यते बुधैः ॥ हृदयंदीपदानंचस्तवराजादिकंतथा ॥ ३९ ॥ मालामंत्रस्तथाकल्पः सर्वमेतद्ब्रवीम्यहं ॥ उपासनाश-
रांगेषुयाप्रोक्तापद्धतिः पुरा ॥ ४० ॥ इष्टदेवार्चनार्थंवैद्वितीयांगंचतत्स्मृतं ॥ तस्योपयोगिकं ह्येतत्सर्वपूर्वमयोदितं ॥ ४१ ॥ सविस्तरं
चतद्वृष्ठाकार्यापद्धतिरुत्तमा ॥ सनिर्णयांचसर्वत्रलिरवामिचदिपद्धतिं ॥ ४२ ॥ तदाग्रंथो महानेव भवेत्तस्माच्चपूर्वतः ॥ लिखित्वानि-
र्णयंपश्चात्कवचादिकमत्रवै ॥ ४३ ॥ प्रवक्ष्यामि विशेषेण ग्रंथानालोक्य यत्नतः ॥ तस्माद्यत्नपरो भूयात्स्वस्यसिद्ध्यै न संशयः ॥
॥ ४४ ॥ ॥ इति श्रीहरिकृष्णविनिर्मिते बृहज्ज्योतिषार्णवेधर्मस्कंधे उपासनास्तवके श्रीबटुक भैरवोपासनाध्याये-
उपोध्यातप्रकरणंप्रथमं ॥ १ ॥ ॥ अथ श्रीबटुक भैरवकवचं ॥ उक्तंचभैरवतंत्रे ॥ ॥ महादेव उवाच ॥

उपासनास्त-
बटुक
अ-१२४

प्रीयतां भैरवो देवो नमो वै भैरवाय च ॥ देवेशी देहरक्षार्थं कारुण्यं कथ्यतां ध्रुवं ॥ १ ॥ श्रीयंते साधका येन विनास्मिन् शानभूमिषु ॥ रणेषु चाति-
 घोरेषु महामृत्युभयेषु च ॥ २ ॥ शृंगी सलिलवज्रेषु ज्वरादिव्याधिवन्धिषु ॥ दैव्युवाच ॥ कथयामि शृणु प्राज्ञ बटुक कवचं शुभं ॥ ३ ॥
 गोपनीयं प्रयत्नेन मातृकाजारजो यथा ॥ ॐ अस्य श्रीबटुक भैरव कवचस्य आनंद भैरव ऋषिः त्रिष्टुपच्छंदः श्रीबटुक भैरवो देव-
 ता वंदीजं ह्रीं शक्तिः ॐ बटुकायेति कीलकं समाप्तीष्टसिध्यर्थं जपे विनियोगः ॐ सहस्रारं महापद्मे कर्पूरधवले गुरुः ॥ ४ ॥
 पातु मां बटुको देवो भैरवः सर्वकर्मसु ॥ पूर्वस्यामसितांगो मां दिशिरक्षतु सर्वदा ॥ ५ ॥ आग्नेयां चरुः पातु दक्षिणे चंडभैरवः ॥ नै-
 ऋत्यां क्रोधनः पातु उन्मत्तः पातु पाश्चिमे ॥ ६ ॥ वायव्यां मां कपाली च नित्यं पायात्सुरेश्वरः ॥ मीषणो भैरवः पातु उत्तरस्यां तु सर्वदा
 ॥ संहार भैरवः पायादीशान्यां च महेश्वरः ॥ ऊर्ध्वं पातु विधाता च पाताले नंदको विभुः ॥ ८ ॥ सद्योजातस्तु मां पायात्सर्वतो देवसेवितः ॥
 वामदेवो वनांते च वनेऽघोरस्तथाऽवतु ॥ ९ ॥ जले तत्पुरुषः पातु स्थले ईशान एव च ॥ डाकिनी पुत्रकः पातु पुत्रान्मे सर्वतः प्रभुः ॥
 ॥ १० ॥ हाकिनी पुत्रकः पातु दारांस्तु लाकिनी सुतः ॥ पातु शाकिनिका पुत्रः सैन्यं वै काल भैरवः ॥ ११ ॥ मालिनी पुत्रकः पातु पशून् नृणां
 नृगजांस्तथा ॥ महाकालोऽवतु क्षेत्रं श्रियं मे सर्वतो गिरा ॥ १२ ॥ वाद्यं वाद्यप्रियः पातु भैरवो नित्यं संपदा ॥ एतत्कवचं मीशानतव-
 स्नेहात्प्रकाशितं ॥ १३ ॥ नारव्येयं नरलोकेषु सारभूतं सुरप्रियं ॥ यस्मै कस्मै न दातव्यं कवचं सुरदुर्लभं ॥ १४ ॥ न देयं पराशिष्येभ्यो
 कृपणोभ्यश्च शंकर ॥ यो ददाति निशिद्धेभ्यः सर्वे तृष्टो भवेत्कवचं ॥ १५ ॥ अनेन कवचेनैव रक्षां कृत्वा विचक्षणः ॥ विचरन् यत्र कुत्रापि न
 विघ्नैः परिभूयसे ॥ १६ ॥ मंत्रेणारक्षते योगी कवचं रक्षकं यतः ॥ तस्मात्सर्वप्रयत्नेन दुर्लभं पापचेतसां ॥ १७ ॥ भूर्जे रंभात्वची वापिलि-
 खित्वा विधिवत्प्रभो ॥ कुंकुमेनाष्टगंधेन गोरोचने श्वके सरैः ॥ १८ ॥ धारयेत्पाठयेद्वापि संपठेद्वापि नित्यशः ॥ संप्राप्नोति फलं सर्वनात्रका-
 र्याविचारणा ॥ १९ ॥ सततं पठ्यते यत्र तत्र भैरव संस्थितः ॥ न शक्नोति प्रभावं वै कवचस्यास्य वर्णितुं ॥ २० ॥ नमो भैरव देवाय सर्वभूताय
 वै नमः ॥ नमस्कृत्यै लोकाय नाथाय नाथनाथाय वै नमः ॥ २१ ॥ ॥ इति ह० बृ० ध० उ० श्रीबटुक भैरवोपासनाध्याये भैरव तंत्रे-

वृज्ज्योर्ण
धर्मस्कंध.
उपासना
॥ २ ॥

देविरहस्योक्तं श्रीबटुकभैरवकवचनिरूपणं नाम प्रकरणं द्वितीयं ॥ २ ॥ ॥ ६५ ॥ ॥ अथ श्रीबटुकभैरवब्रह्मक-
वचं ॥ ॥ उक्तं च रुद्रयामले ॥ श्रीदेव्युवाच ॥ ॥ भगवत्सर्ववेत्ता त्वं देवानां प्रीतिदायकं ॥ भैरवं कवचं ब्रूहि यदि चास्ति कृपा
मयि ॥ १ ॥ प्राणत्यागं करिष्यामि यदि नो कथयिष्यति ॥ सत्यं सत्यं पुनः सत्यं सत्यमेव न संशयः ॥ २ ॥ इत्थं देव्याः वचः श्रुत्वा प्रहस्यातिस्व-
यंप्रभुः ॥ उवाच वचनं तत्र देवदेवो महेश्वरः ॥ ३ ॥ ॥ ईश्वरोवाच ॥ बटुककवचं दिव्यं शृणु यत्प्राणवल्लभे ॥ चंडिका तं त्रसर्वस्वंब-
टुकस्य विशेषतः ॥ ४ ॥ तत्र मंत्राद्यक्षरं तु वासुदेवस्वरूपकं ॥ शंखवर्णद्वयो ब्रह्मा बटुकं चंद्रशेखरः ॥ ५ ॥ आपदुद्धारणो देवः भैरवः
परिकीर्तितः ॥ प्रवक्ष्यामि समासेन चतुर्वर्गप्रसिद्धये ॥ ६ ॥ प्रणवं कामदं विद्यालज्जाबीजं च सिद्धिदं ॥ बटुकायैति विज्ञेयं महापात-
कनाशनं ॥ ७ ॥ आपदुद्धारणायैति त्वापदुद्धारणं नृणां ॥ कुरु ह्ययं महेशानि मोहने परिकीर्तितं ॥ ८ ॥ बटुकाय महेशानि स्तंभने प-
रिकीर्तितं ॥ लज्जाबीजं तथा विद्यामुक्तिदं परिकीर्तितं ॥ ९ ॥ द्वाविंशत्यक्षरो मंत्रः क्रमेण जगदीश्वरी ॥ ॐ अस्य श्रीबटुकभैर-
वब्रह्मकवचस्य भैरवऋषिः अनुष्टुप् छंदः श्रीबटुकभैरवो देवता मम बटुकभैरवप्रसादसिद्ध्यर्थे जपे विनियोगः ॥ ॐ यातु शिरसि
नित्यं पातु ह्रीं कंठदेशके ॥ १० ॥ बटुकाय पातु नाभौ चापदुद्धारणाय च ॥ कुरु ह्ययं लिंगमूले त्वाधारे बटुकाय च ॥ ११ ॥ सर्वदा पातु ह्रीं बी-
जं बाह्वोर्युगलमेव च ॥ षडंगसहितो देवो नित्यं रक्षतु भैरवः ॥ १२ ॥ ॐ ह्रीं बटुकाय सततं सर्वांगं मम सर्वदा ॐ ह्रीं पादौ महाकालः पातु
वीरासनो हृदी ॥ १३ ॥ ॐ ह्रीं कालः शिरः पातु कंठदेशे तु भैरवः ॥ गणराट् पातु जिह्वायामष्टभिः शक्तिभिः सह ॥ १४ ॥ ॐ ह्रीं दंड-
पाणिर्गुह्यमूले भैरवी सहितस्तथा ॐ ह्रीं विश्वनाथः सदा पातु सर्वांगं मम सर्वदा ॥ १५ ॥ ॐ ह्रीं अन्नपूर्णा सदा पातु चांसौ रक्षतु-
चंडिका ॥ असितांगः शिरः पातु तलाटं रुरुभैरवः ॥ १६ ॥ चंडभैरवः पातु वक्रकंठं श्रीक्रोधभैरवः उन्मत्तभैरवः पातु हृदयं मम-
सर्वदा ॥ १७ ॥ नाभिदेशे कपाली च लिंगे भीषणभैरवः ॥ संहारभैरवः पातु मूलाधारं च सर्वदा ॥ १८ ॥ बाह्वयुगं सदा पातु भैरवो
मम केवलं ॥ हंसबीजं हृदी पातु सोमं रक्षतु पाणयोः ॥ १९ ॥ प्राणापाने समानं च उदानं व्यानमेव च ॥ रक्षतु हारमूले च दशदिक्षु समंततः

उपासनास्त-
बटुक-
अ-१२४

॥ २ ॥

॥२०॥ प्रणवंपातुसर्वांगलज्जाबीजंमहाभये ॥ इतिश्रीब्रह्मकवचंभैरवस्यप्रकीर्तितम् ॥२१॥ चतुर्वर्गप्रदंनित्यंस्वयंदेवप्रकाशितं ॥ य-
 पतेक्षुपुयांनित्यंघार्यतेकवचोन्तमं ॥२२॥ सदानंदमयोभूत्वालभतेपरमंपदं ॥ यइदंकवचंदेवीचित्तयेन्मन्मुरवोदितं ॥२३॥ कोटिजन्मार्जि-
 तंपापेविनश्यतिचतत्क्षणात् ॥ जलमध्येऽग्निमध्येवादुर्यहेशत्रुसंकटे ॥२४॥ कवचस्मरणाद्देवीसर्वत्रविजयीभवेत् ॥ भक्तियुक्तेनमन-
 साकवचंपूजयेद्यदि ॥२५॥ कामानुल्यस्तुनारीणारिपुणांचयमोपमः ॥ तस्यपादांबुजद्वंद्वंराज्ञांमुकुटभूषणं ॥२६॥ तस्यभूतिर्विलो-
 क्यैवकुबेरोपितिरस्कृतः ॥ अस्यविज्ञानमात्रेणमंत्रसिद्धिर्नसंशयः ॥२७॥ इदंकवचमज्ञात्वायोजयेद्बुधकनरः ॥ नचाप्नोतिफलंतस्य
 परंनरकमाप्नुयात् ॥२८॥ मन्वंतरत्रयंस्थित्वातिर्यग्योनिपुजायते ॥ इहलोके महारोगीदरिद्रेणातिपीडितः ॥२९॥ शत्रूणांवशगोभूत्वा
 करपात्रीभवेज्जडः ॥ देयंपुत्रायशिष्यायशांतायप्रियवादिने ॥३०॥ कार्पण्यरहितायालंबदुभक्तिरनायक ॥ योपराग्येप्रदातावैतस्यत-
 स्यातिमत्वरं ॥३१॥ आयुर्विद्यायशोधर्मबलंचैवनसंशयः ॥ इतितेकथितंदेवीगोपनीयंस्वयोनिवत् ॥३२॥ ॥ इतिश्रीहृ. बृ. ध.
 उ. श्रीबटुकोपासनाध्यायेरुद्रयामलोक्तं श्रीबटुकभैरवब्रह्मकवचनिरूपणं नामप्रकरणंतृतीयं ॥३॥ ॥ श्री० ॥
 ॥ अथश्रीबटुकभैरवकवचं ॥ ॥ देष्युवाच ॥ ॥ देवदेवजगन्नाथत्रिनाथश्रीत्रिलोचन ॥ भवप्रसादात्भगवन्भैरवस्यमहात्म-
 नः ॥ कवचंश्रुतुमिच्छामित्वत्स्नेहातिशयादहं ॥ ॥ शिवउवाच ॥ ॥ प्राणिनारक्षणार्थंचब्रवीमिसुमुखेगुणान् ॥२॥ वर्मणो
 भैरवस्यास्याशिवब्रह्माक्षयिःस्मृतः ॥ छंदोनुष्टुप्स्तथादेवोभैरवोबटुकात्मजः ॥३॥ ऐश्वर्यस्यापिवृध्यर्थमिष्टार्थंचनियुज्यते ॥४॥
 शूलरवडुडमरुतसत्करंसव्यहस्तमपरोकरोज्वलं ॥ संततंहृदिभजामिभैरवंस्वाधिरूढमहाभीष्टसिद्धये ॥५॥ दिग्वाससंकमलपत्र
 विशालनेत्रं ॥ भस्मांगरागमभयंप्रभुमादिदेवं ॥ ध्यायानितेबटुकनाथमहर्निशंमे ॥ सर्वार्थसिद्धिमनुलांक्रपयादिशंतं ॥६॥ एवं-
 ध्यात्वातुदेवेशंबटुकारव्यंमहाबलं ॥ उच्चरेत्कवचंपश्चादेवताभीष्टसिद्धिदं ॥७॥ शिरोमेभैरवःपातुमातलंपुरनिषूदनः ॥ दृशोपातु
 त्रिनेत्रोमेश्रवणंनीलकंठकः ॥८॥ दिग्वासामेपातुकंठंनासिकामगकन्यभाक् ॥ ओष्ठौत्रिपुरघातीमेजिह्वांपातुकपालधृक् ॥९॥

बृज्ज्योर्णा
धर्मस्कंध.
उपासना
॥ ३ ॥

दंतान्यातुक्रतुध्वंसीचिबुकंभूतवासकः ॥ कपालीपातुमेग्रीवारंस्कंधौपातुगजांतकः ॥ १० ॥ भुजौमेपातुकौमारोहृदयंक्षेत्रपालकः ॥
अग्निरूर्मेस्तनौपातुवक्षःपातुमहेश्वरः ॥ ११ ॥ कुक्षौमेपातुसंहर्तानाभिर्मेषणमुखप्रियः ॥ भूतनाथः कटिं गुह्यपातुजटाधरं ॥ १२ ॥ उरु
पातुवृषारूढोजानुनीभूतभावनः ॥ स्मशानवासीमेपातुपातुसर्वगमीश्वरः ॥ १३ ॥ यद्दं कवचं देवि पठेत्प्रयतमानसः ॥ तस्यैश्वर्या
भिवृध्यर्थमिष्टान्नंचददास्यहं ॥ १४ ॥ रोगान्तोमुच्यतेरोगान्पुत्रार्थीलभतेसुतान् ॥ जपित्वाश्रद्धयाकन्या आयुष्मंतं पतिं लभेत् ॥ १५
॥ विद्याविनयसंपन्नं सुकूलिनं सुखपिणं ॥ जपित्वाविधवानारीवैधव्यं नाप्नुयात्कचित् ॥ १६ ॥ जपित्वाकवचं प्रातर्मुच्यते नात्र संश
यः ॥ नास्तितस्यापमृत्कश्चकालमृत्कः कदाचन ॥ १७ ॥ इह लोके सुरवं मुत्कापुत्रपौत्रैः सुबांधवैः ॥ अंतैकैलासमाविश्य मम पादतलं व्रजेत्
॥ १८ ॥ तस्मात्सर्वप्रयत्नेन जपेन्नित्यमंतर्द्वितः ॥ १९ ॥ ये भक्तियुक्ता कवचं पठन्ति ते वैकुलं मिधिनिबन्धसंति ॥ ते जायन्ते विंशति संख्यया दि
नेकैलासमाप्नोति मम प्रसादात् ॥ २० ॥ एतन्नेकथितं देवियन्मां त्यं परिपृच्छसि ॥ त्वत्स्नेहातिशया दुक्तं कवचं भैरवात्मकं ॥ २१ ॥
इति श्री ह. बृ. ध. उपा. स्तवके श्रीबटुकभैरवोपाध्याये श्रीबटुकभैरवकवचनिष्कपणानामप्रकरणं चतुर्थं ॥ ४ ॥ ॥ श्रीः ॥
॥ अथ चतुर्थं श्रीबटुकभैरवपंजरकवचं ॥ ॥ उक्तं च शक्तिरहस्ये ॥ ॥ पार्वत्यवाच ॥ ॥ देवदेव महादेव संसार
प्रियकारक ॥ पंजरं बटुकस्यास्थकथनियं मम प्रप्तो ॥ १ ॥ श्रीशिव उवाच ॥ ॥ पूर्वं भस्मासुरत्रासात् भयविह्वलतः स्वयं ॥ पठ
नाद्देवमे प्राणारक्षिता परमेश्वरी ॥ २ ॥ सर्वदुष्टविनाशाय सर्वरोगनिवारणं ॥ दुःखशान्तिकरं देवि ह्यल्पमृत्युभयापहं ॥ ३ ॥ राज्ञां वश्यकरं
चैव त्रैलोक्यविजयप्रदं ॥ सर्वलोकेषु पूज्यं शूलह्मीस्तस्थगृहे स्थिरा ॥ ४ ॥ अनुष्ठानं कृतं देवि पूजनं च दिने दिने ॥ विना पंजरपाठे
न तत्सर्वं निष्फलं भवेत् ॥ ५ ॥ अस्य श्रीबटुकभैरवपंजरकवचमंत्रस्य कालाग्निरुद्रऋषिः ॥ अनुष्टुप् छंदः ॥ बटुकभैरवो देवता ॥
ह्रां बीजं । ॐ भैरवी वल्लभा शक्तिः । ॐ दंडपाणये नमः कीलकं । मम सकल कामना सिध्यर्थे जपे विनियोगः ॥ ७ ॥ ॐ ह्रां प्राच्यां
डमरुहस्तोरक्तवर्णो महाबलः ॥ प्रत्यक्षमहमीशान बटुकाय नमो नमः ॥ ८ ॥ ॐ ह्रीं दंडधारी दक्षिणे चपश्चिमे खड्गधारिणो ॥ ९ ॥

उपा. स्त. ३
श्रीबटुक
अ. १२४

॥ ३ ॥

हुं घंटावादी मूर्तिरुत्तरस्यांदिशितथा ॥९॥ ॐ ह्रीं अग्निरूपं ह्याग्नेयानैर्ऋत्यांचदिगंबरः ॥ ॐ ह्रीं सर्वभूतस्थो वायव्येभूतानां हि-
 तकारकः ॥१०॥ ॐ ह्रश्चाष्टसिद्धिश्चइशाने सर्वसिद्धिकरः परः ॥ प्रत्यक्षमहमीशानबटुकाय नमोनमः ॥११॥ ॐ ह्राह्रीं हुं ह्रीं ह्रीं हः
 स्वाहाउर्ध्वरेचरीणंन्यसेत् ॥ रुद्ररूपस्तुपातालेबटुकाय नमोनमः ॥१२॥ ॐ ह्रींबटुकायमूर्ध्निललाटेभीमरूपिणं ॥ आपदुद्धरणंनेत्रेमु-
 रवेचबटुकंन्यसेत् ॥१३॥ कुरुकुरु सर्वसिद्धिर्देहेगेहेव्यवस्थितः ॥ बटुकायह्रीं सर्वदेहे विश्वस्य सर्वतोदिशि ॥१४॥ आपदुद्धारकः पातुह्यापा-
 दत्तलमस्तकं ॥ हसक्षमलवरयुं पातुपूर्वेदंडं हस्तस्तुदक्षिणे ॥१५॥ हसक्षमलवरयुं नैऋत्येहसक्षमलवरयुं पश्चिमेवतु ॥ सर्वभूतस्त्ववाय-
 व्येहसक्षमलवरयुं घंटावादिनउत्तरे ॥१६॥ हंसः सोहंतइशानेचाष्टसिद्धिकरः परः ॥ क्षंक्षेत्रपालउर्ध्वेत्तुपातालेशिवसन्निभः ॥१७॥ एवं-
 दशदिशोरक्षे बटुकाय नमोनमः ॥ इतिते कथितं देवि ह्रीं श्रीं क्लीं ऐं सदावतु ॥१८॥ ॐ फ्रें हुं फूंच सर्वत्रैलोक्ये विजयी भवेत् ॥ क्ष्मीं ऐं श्रीं लं
 पृथिव्यांच आकाशेहंममावतु ॥१९॥ स्त्रीं प्रौं ज्रौं ॐ यं वायव्यारं रं रं तेजस्वरूपिणं ॥ ॐ करवंगं घंडं बटुकं चं छं जं झं अं कपालिनं ॥२०॥
 रं डं तुं णं क्षेत्रेशंतं थं दं धं नं उमाप्रियं ॥ पं फं बं भं मं ममरक्षयं रं लं भैरवोत्तमं ॥२१॥ वं शं षं सं आदिनाथं लं क्षं वै क्षेत्रपालकं ॥ एवं पं जरमारव्या-
 तं सर्वसिद्धिकरं भवेत् ॥२२॥ दुःखदारिद्र्यशमनं रक्षकं सर्वतोदिशः ॥ आवश्यं सर्वतो वश्यं सर्वबीजैश्च संपुटं ॥२३॥ सर्वरोगहरं दिव्यं सर्वत्र सु-
 खमाप्नुयात् ॥ एवंहस्यमारव्यातं देवानामपि दुर्लभं ॥२४॥ वज्रपंजरनामे दं ये श्रु एवंतिवरानने ॥ आयुरारोग्यमैश्वर्यं कीर्तिलाभोसुखं जयः
 ॥२५॥ लक्ष्मीमनोरमाबुद्धिस्तेषां गेहेव्यवस्थिता ॥ सुशीलाय सुदांताय गुरुभक्तिपराय च ॥२६॥ तस्य शीघ्रंच दातव्यमन्यथान कदाचन ॥
 गोपनीयं प्रयत्नेन सर्वगोप्यमयं भवेत् ॥२७॥ यस्मै कस्मै न दातव्यं न दातव्यं कदाचन ॥ राज्यं देयं शिरोदेयं न देयं भैरवाक्षरं ॥२८॥ एककालं द्विका-
 लं वा त्रिकालं पठते नरः ॥ सर्वपापविनिर्मुक्तो शिवेन सह मोदते ॥२९॥ ॥ इति श्री ह. बृ. ध. उपा. स्तवके श्रीबटुकभैरवोपा. ध्याये-
 शक्तिरहस्योक्त श्रीबटुकभैरवपंजरकवचनिरूपणं नाम प्रकरणं पंचमं ॥५॥ ॥ श्रीः ॥ ॥ अथ श्रीबटुकभैरवबका-
 रादिसहस्रनामस्तोत्रं ॥ ॥ उक्तंच भैरवयामलतंत्रे ॥ ॥ श्रीपार्वत्युवाच ॥ ॥ यद्ब्रुह्यं परमारव्यातं त्रिपुलोकेषु दुर्लभं ॥ को-

बृज्यो.र्ण.
धर्मस्कंध
उपासना
॥ ४ ॥

दिग्रंथेषु गोप्यं यत्सूचितं न प्रकाशितं ॥ १ ॥ सर्वसंपत्प्रदं पुण्यं सर्वापत्क्षयकारकं ॥ तदहं श्रोतुमिच्छामि बटुकस्य महात्मनः ॥ २ ॥ नाम्ना सह-
स्रं दिव्यानां बकारारव्यं महात्मनां ॥ कृपया वद देवेश यद्यहं तव वल्लभा ॥ ३ ॥ ॥ श्रीमहादेव उवाच ॥ सूचितं मे त्वयि स्नेहादप्रकाश्यं कुले
श्वरी ॥ नाम्नां सहस्रं कोटीनां सारतः सारमुत्तमं ॥ ४ ॥ न वक्तव्यं त्वया देवी चित्तरच्छं मम पार्वती ॥ अप्रकाश्यतमं देवी प्राणोप्योये परे प्रिये
॥ ५ ॥ ॥ ब्रह्मभैरवोवाच ॥ ॥ इत्थं त्वां भगवान् देवो बोध्यस्वात्मानमात्मना ॥ पुलकांचितसर्वांगी न च किंचिदुवाच ह ॥ ६ ॥ ॥
श्रीपार्वत्युवाच ॥ ॥ देवदेव महादेव भक्तानुग्रहकारक ॥ नाम्नां सहस्रं दिव्यानां बकारारव्यं शुभप्रदं ॥ ७ ॥ गोप्यं तु सर्वगोप्यानां
वद मे परमेश्वर ॥ अप्रकाश्यं कुलेशानयद्यहं प्राणवल्लभा ॥ ८ ॥ ॥ श्रीमहादेवोवाच ॥ ॥ शृणु देवी महागुह्यं रहस्यं परमाद्भुतं ॥
न कस्यचिन्मयारव्यातमद्यापि प्राणवल्लभे ॥ ९ ॥ सुखसंपत्प्रदं देवी धनधान्यजयप्रदं ॥ भूतग्रहपिशाचानां स्मरणादेव नाशनं ॥ १० ॥
कृत्याद्रोहादिशमनं बालग्रहनिवारणं ॥ चतुर्वर्गश्चतुर्भद्रप्रदमेतन्मसंशयः ॥ ११ ॥ बटुकस्य हनामानि प्रयुतान्यर्बुदानि च ॥ सारात्सारत-
रं शोषं सहस्रं शृणु यत्नतः ॥ १२ ॥ सुधासिंधुमणिर्द्विपैरिजातवनावृते ॥ प्रक्षालयतु भूमध्ये प्रेतभूतस्त्रमीश्वरं ॥ १३ ॥ विपरीतरताश-
क्तं कौमारं विलसत्तृदि ॥ चतुर्बाहुं त्रिनयनं मज्जनाद्रिसमप्रभं ॥ १४ ॥ जटाजूटधरं देवं शशांककृतशेखरं ॥ भुजंगमेखलायुक्तं दि-
ग्वाससमनाकुलं ॥ १५ ॥ डमरुचक्रपालं च वरं शूलक्रमात्करैः ॥ दधत्तं च कटैर्दत्तैः करालवदनं विभुं ॥ १६ ॥ ध्यात्वा त्वं साधकस्तुष्टौ जपेत्सि-
द्धिं मवाप्नुयात् ॥ ॥ ब्रह्मभैरवोवाच ॥ ॥ नामसहस्रं दिव्यानां बटुकस्य महात्मनः ॥ १७ ॥ वक्ष्यामि त्वतः सम्यक् सारेभ्यः सारमुत्तमं
॥ सर्वमंगलमांगत्यं सर्वोपद्रवनाशनं ॥ १८ ॥ सर्वपापहरं पुण्यसाधकानां सुखप्रदं ॥ आयुः पुष्टिः श्रीकरं च पुत्रपौत्रादिवर्धनं ॥ १९ ॥
बटुकस्तोत्रमुरव्यस्य महादेव त्रुषिः स्मृतः ॥ महाबटुकभैरवो देवतापरिकीर्तिता ॥ २० ॥ छंदोविराट्सर्वकार्ये सिध्यर्थसाधकस्य तु ॥
बटुकस्य चतुर्थ्यंतं विनियोगः प्रकीर्तितः ॥ २१ ॥ महादेवेन यत्प्रोक्तं पार्वत्यै सर्वमंगलं ॥ सर्वशत्रुक्षयकरं सर्वापद्भिनिवारणं ॥ २२ ॥ सर्व
वेदांगमुरव्यं च सारात्सारांशमुत्तमं ॥ देवदेवेन यत्प्रोक्तं हि माचलसुतां प्रति ॥ २३ ॥ अत्युग्रक्रान्तिभूतां गींकारुण्यात्प्रीतिचेतसा ॥ त-

उपास्त. ३
बटुक
अ. १२४

देवते प्रवक्ष्यामि गुरुभक्ताय सांप्रतं ॥ २४ ॥ अतियत्नान्मया प्राप्तं दक्षिणाक्रमयोगतः ॥ तदहं संप्रवक्ष्यामि यच्छ्रुतं परमाद्भुतं ॥ २५ ॥ कु-
लिनाय च शांताय भक्ताय च सुबुद्धये ॥ धनमानप्रदाने च देवार्चनरताय च ॥ २६ ॥ देवतामानत्यन्ताय धर्मबुद्धिपराय च ॥ वदान्याय च योग्याय
प्रणयाया द्रतात्मने ॥ २७ ॥ गोत्रप्रदेयमाज्ञप्तमिति देव्या पुरोमम ॥ अतस्तुभ्यं प्रवक्ष्यामि करुणार्द्रमहात्मने ॥ २८ ॥ बटुकस्य च दे-
वरस्य मदोन्मत्तस्य शूलिनः ॥ स्तोत्रं सहस्रनामारव्यंबकारारव्यंसुसंयुतं ॥ २९ ॥ यस्य स्मरणमात्रेण श्रवणेन प्रयत्नतः ॥ पठनात्पाठनाद्वा-
पि सर्वसिद्धिमुपात्तमेतत् ॥ ३० ॥ यत्र स्थितमिदं स्तोत्रं तत्र श्रीसर्वतोमुरवी ॥ तत्र सर्वत्र विजयं भवत्येव न संशयः ॥ ३१ ॥ तत्र लोकवशो सर्वे
सर्वेषां भैरवस्यतु ॥ उपमन्यो बहुत्वेकं न वाच्यं यस्य कस्यचित् ॥ ३२ ॥ गुरुसंतोषयत्नेन पठितव्यं समाहितैः ॥ ३३ ॥ ॥ ब्रह्मभैरवो-
वाच ॥ ॥ ॐ अस्य श्रीबटुकभैरवस्य बकारारव्यसहस्रनामस्तोत्रस्य ॥ महादेव ऋषिः ॥ अनुष्टुप् छंदः ॥ श्रीबटुकभैरवो देवता ॥
बंबीजं ॥ ह्रीं शक्तिः ॥ क्लीं कीलकं ॥ ममाप्तीष्टसि ध्येयं पाठे विनियोगः ॥ महादेव ऋषये नमः शिरसि ॥ अनुष्टुप् छंदसे नमः सुरवे
॥ श्रीबटुकभैरवदेवतायै नमः हृदये ॥ बंबीजाय नमः गुह्ये ॥ ह्रीं शक्तये नमः पादयोः ॥ क्लीं कीलकाय नमः नाभौ ॥ विनियोगाय नमः
सर्वंगे ॥ ॥ करषडुंगन्यासः ॥ ॐ बांइशानाय नमः अंगु ॥ ॐ बींतलुरुषाय नमः तर्ज ॥ ॐ बुं अघोराय नमः मध्य ॥ ॐ बैं वामदेवाय
नमः अना ॥ ॐ बींसद्योजाताय नमः कनि ॥ ॐ वः रौद्राय नमः करतलकरपृष्ठाभ्यां नमः ॥ ॥ एवं हृदयादि ॥ ॥ ध्यानं तु कामना
विषयेण ध्यात्वा सात्विकराजसतामसं च ॥ ॐ बंबंबंबटुको वीरो बांबांबांबटुकस्तथा ॥ बींबींबींबटुको वीरो बूंबूंबूंबटुकस्तथा ॥ ३४ ॥
बैंबैंबैंबटुकः क्रोध्यो बौंबौंबौंबटुकस्तथा ॥ वः वः वः बटुको रावो ब्रः ब्रः ब्रः शब्दतत्परः ॥ ३५ ॥ बंयतित बिंबध्वारो बं हृदिः बं प्रीतिकार-
कः ॥ वज्रायुधो वज्रहस्तो वज्रायुधभयावहः ॥ ३६ ॥ वज्रायुधांगसंपृष्टो वज्रायुधपदः सदा ॥ वज्रायुधस्तुतो वज्री बुधराधवरस्मृतः
॥ ३७ ॥ वज्रायुधसुरवकरः वज्रायुधसुरवप्रदः ॥ वज्रायुधो वज्रश्रेष्ठो वज्रायुधगतिः स्मृतः ॥ ३८ ॥ वज्रायुधो प्राणत्रातो वज्रायुधसुरवप्रदः
वज्रायुधो वज्रश्रेष्ठो वज्रायुधगतिः स्मृतः ॥ ३९ ॥ वज्रायुधो प्राणत्रातो वज्रायुधपदः स्मृतः ॥ वज्रहस्तो वज्रपादो वज्रदंष्ट्राग्रजिह्वकः

वृज्ज्योर्ण
धर्मस्कंध
उपासना
॥ ५ ॥

॥ ३९ ॥ वज्रमुरवोवज्रकुलोवज्रस्छापींगलस्मृतः ॥ वज्रायुधप्रियसरवोवज्रायुधोवज्रप्रीतिहा ॥ ४० ॥ वज्रायुधप्राणिनातोवज्रायु-
धवरप्रदः ॥ वज्रायुधातिशमनोवज्रायुधविधारकः ॥ ४१ ॥ वज्रायुधप्राणदातावज्रायुधपरायणः ॥ वज्रविज्ञानसंभावोवज्रसेव्यो-
वरप्रदः ॥ ४२ ॥ वज्रसेव्यप्रियः प्राणोवज्रसेव्यप्रियः सदा ॥ वज्रप्रियोवज्रमयोवज्रतेजप्रवर्त्तकः ॥ ४३ ॥ वज्रनिधिः वज्रप्राणोवज्र-
सेव्यवरप्रदः ॥ वज्राधीशोवज्रधरोबंधुपुष्पजवोधवः ॥ ४४ ॥ बंधुपुष्पप्रतीकाशोबंधुद्रुमसमागमः ॥ बंधुपुष्पश्चबंधुम्रः बंधुपुष्प-
जयोद्भवः ॥ ४५ ॥ बंधुपुष्पप्रपूज्यश्चबंधुपुष्पस्वरूपकः ॥ बंधुपुष्पप्रतीकाशोबंधुकारुण्यविग्रहः ॥ ४६ ॥ बंधुकारुणनीलोम्रः बंधुक-
पुष्पवासिनः ॥ बंधूककुसुमस्निग्धोबंधूककुसुमनोत्सवः ॥ ४७ ॥ बंधूकपुष्पकिरणोबंधूकपुष्पपालकः ॥ बंधूककुसुमनोध्येयोबंधूक-
कुसुमनप्रभः ॥ ४८ ॥ बंधूककुसुमनज्ञाताबंधूककुसुमाधरः ॥ बंधूककुसुमोल्लासोबंधूकपुष्पवर्षिणी ॥ ४९ ॥ बंधूककुसुमानंदोबं-
धूकवनवासिनः ॥ बंधूककुसुमोत्साहोबंधूकपुष्परूपकः ॥ ५० ॥ बंधूककुसुमोन्मादोबंधूकपुष्पधारिणः ॥ बंधूककुसुमाराधो
बंधूककुसुमोद्भवः ॥ ५१ ॥ बंधूककुसुमप्राणोबंधूककुसुमार्चितः ॥ बंधूकपुष्पवटिकोबंधूकपुष्पतर्पितः ॥ ५२ ॥ बंधूकपुष्पमु-
कुटोबंधूककुसुमप्रियः ॥ बंधूककुसुमद्रव्योबंधूकपुष्पविग्रहः ॥ ५३ ॥ बंधूककुसुमप्ररव्योबंधूककुसुमात्मकः ॥ बंधूककुसु-
मप्राज्ञोबंधूकपुष्पवर्त्तिकः ॥ ५४ ॥ बंधूकपुष्पसर्वस्योबंधूकपट्टपूरकः ॥ बंधूकपदसर्वस्योबंधूकपट्टपूरकः ॥ ५५ ॥ बकुल
पुष्पसंपूज्योबकुलपुष्पहोमदः ॥ बकुलपुष्पमध्यस्छोबकुलफलभोजनः ॥ ५६ ॥ बकुलकाननातरस्छोबकुलावलपाशकः ॥
बकुलाचलराध्यश्चबकुलामुखिपुत्रकः ॥ ५७ ॥ बकुलकुसुमप्रीतोबकुलकुसुमार्चितः ॥ बकुलपुष्पनिलयोबकुलपुष्परासिनः ॥
५८ ॥ बकुलकुसुमज्ञातः बकुलपुष्पधारकः ॥ बकुलकुसुमोल्लासोबकुलपुष्पवर्तिनः ॥ ५९ ॥ बकुलकुसुमानंदोबकुलवनवा-
सिनः ॥ बकुलकुसुमोत्साहोबकुलपुष्परूपकः ॥ ६० ॥ बकुलकुसुमोन्मादोबकुलपुष्पधारकः ॥ बकुलकुसुमाराध्योबकुलकुसु-
मोद्भवः ॥ ६१ ॥ बकुलकुसुमप्राणोबकुलकुसुमार्चितः ॥ बकुलपुष्परवचितोबकुलपुष्पतर्पितः ॥ ६२ ॥ बकुलपुष्पमुकुटोबकु-

उपास्तः ३
बहुकर्मैः
अ-१२४

॥ ५ ॥

लकुसुमप्रियः ॥ बकुलकुसुमोदपोबकुलपुष्पविग्रहः ॥ ६३ ॥ बकुलपुष्पमालीचबकुलकुसुमात्मकः ॥ बकुलकुसुमप्राज्ञोबकु-
लपुष्पवर्तकः ॥ ६४ ॥ बकुलपुष्पधारीचबकुलनिंदकांतकः ॥ बकुलप्रदसर्वस्यः बदरीफलभोजनः ॥ ६५ ॥ बद्रिकाश्रमवास-
श्चबद्रिकाचलपुंडकः ॥ वसुदोवसुधाराध्योवसुदानपरायणः ॥ ६६ ॥ बहुनेत्रोबहुलास्योबहुहस्तोबहुप्रदः ॥ बह्वाननोबहुक-
र्णोबहुपापविनाशनः ॥ ६७ ॥ वल्लभोवल्लभापीतोवल्लभाबहुरूपकः ॥ बहुगुणश्चसर्वविधः बहुगुणपरायणः ॥ ६८ ॥ बहुगुणश्चसं-
प्रीतोबहुगुणप्रकाशकः ॥ बहुगुणसुसंपूज्योबहुगुणस्वरूपकः ॥ ६९ ॥ बहुगुणसुसंहृष्टोबहुगुणप्रधारणः ॥ बकारवर्णसर्वगो-
बकाररूपधारणः ॥ ७० ॥ बकारिहस्तिभूषाढ्योबकारमुकुटस्थितः ॥ बकारहृदयाराध्योबकाराभरणाकृतः ॥ ७१ ॥ बकारणव-
धारुष्टोबंबीजतोषितःसदा ॥ वारुणीजयसंतुष्टोवारुणीपानसुंदरः ॥ ७२ ॥ वारुणीचुंबनानंदोवारुणीमंडलेस्थितः ॥ वारुणी-
गतमम्यश्चवारुणीप्रेमचंद्रिकः ॥ ७३ ॥ वारुणीमुखमध्यस्थोवारुणीगणमंडितः ॥ वारुणीमंडलानंतोवारुणीकुंडरूपिणः ॥
॥ ७४ ॥ वारुणीमनसाराध्योवारुणीतत्त्वतः प्रियः ॥ वारुणीमोदरचिकोवारुणीमोदवासिनः ॥ ७५ ॥ वारुणीभोगरसिकोवारु-
णीकुचमंडनः ॥ वारुणीयोगमार्गस्थोवारुणीयोगरूपिणः ॥ ७६ ॥ वारुणीपूजकः प्राणोवारुणीनिंदकांतकः ॥ वारुणीप्रा-
णसन्मान्योवारुणीदृष्टिगोचरः ॥ ७७ ॥ वारुणीकेशसंमार्जोवारुणीनाभिमध्यगः ॥ वारुणीमोदसंप्रीतोवारुणीमोदरूपकः ॥
॥ ७८ ॥ वारुणीहस्यसंप्रीतोवारुणीध्यानतत्परः ॥ वारुणीवाक्यरसिकोवारुणीकुंडपूजकः ॥ ७९ ॥ वारुणीपाननंदोभूवारुणी-
रतितत्परः ॥ वारुणीतांडवानंदनायकोवारुणार्णवः ॥ ८० ॥ वारुणीकुंडमध्यस्थोवारुणीकुंडसुंदरः ॥ वारुणीशास्त्रसंप्रीतो-
वारुणीमध्यसुंदरः ॥ ८१ ॥ वारुणीभोगरसिकोवारुणीमृतदीर्घिकाः ॥ वारुणीसौख्यदः प्रीतोवारुणीचंद्रसुंदरः ॥ ८२ ॥
बिल्वोबिल्वकरोबिल्वोबिल्वपत्रप्रपूजकः ॥ बिल्ववृक्षसमागम्योबिल्वपत्रस्थबिल्वभूः ॥ ८३ ॥ बिल्वपुष्पप्रियः प्राणोबिल्वपु-
ष्पप्रमोदकः ॥ बिल्वपुष्पप्रपूज्योथबिल्वपुष्पस्वरूपकः ॥ ८४ ॥ बिल्वपत्रमहोदश्चबिल्वफलप्रभोजनः ॥ बिल्वप्रियोबिल्वम-

वृज्ज्योर्ण
धर्मस्कंध
उपासना
॥ ६ ॥

यो बिल्ववृक्षनिवासिनः ॥ ८५ ॥ बिल्ववृद्धिकरो बिल्वप्रियो बिल्वनिषेविनः ॥ बिल्वपत्रस्थसर्वांगो बिल्ववृक्षप्रपालकः ॥ ८६ ॥
विभावसुसमंतेजो विभावसुसमागमः ॥ विभावसुमंदगतिर्विभावसुरिवामतिः ॥ ८७ ॥ विभावसुप्रपूज्यश्च विभावसुप्रपूजकः ॥
बिंबाधरो बिंबरूपो विश्वविद्याविनोदनः ॥ ८८ ॥ विगम्यावेदकर्ता च विधिकर्ता विधिप्रभः ॥ विधिविध्याता विनदो विधिगम्यो विधिवरः
॥ ८९ ॥ विधिसपत्रमूर्तिश्च विधिशापविमोचकः ॥ विधिशास्त्रो विधिप्राज्ञो विदुषो गुरुदेवता ॥ ९० ॥ विक्रधिक्रमसंचारो विधिशास्त्र
विचारणः ॥ विविधिक्रमसंचारो विविदृक् विविधिक्रमः ॥ ९१ ॥ विधुपुत्रप्रियसरवो विधिपुत्रमवावहः ॥ विधिपुत्रपरिन्नाता विधिपुत्रवर
प्रदः ॥ ९२ ॥ विधुविज्ञानविभवो विधुशीर्षेषुशोभनः ॥ विश्वमित्रसुसंपन्नो विश्वामित्रवरप्रदः ॥ ९३ ॥ विश्वामित्रमूर्तिधारी विश्वा-
मित्रस्वरूपकः ॥ विश्वामित्रगुरुश्रेष्ठो विश्वामित्रप्रभंजकः ॥ ९४ ॥ विश्वामित्रयोगप्रियो विश्वामित्रनुतिप्रियः ॥ विश्वामित्रपरिज्ञा-
तो विश्वामित्रयोगक्षमः ॥ ९५ ॥ विश्वामित्रार्तिशमनो विश्वामित्रार्तिनाशनः ॥ विषदो विषदाचारो विषपानसदारतः ॥ ९६ ॥ विमलो-
विमलांगश्च विमलाचारतत्परः ॥ विश्वेश्वरो विश्वराजो विघ्नसंघविनाशनः ॥ ९७ ॥ विनायको विघ्नराजो विघ्नविच्छेदनाशनः ॥
बिंबाधरो बिंबरुचिर्विश्वविद्याविनोदनः ॥ ९८ ॥ वीणाधरो वीणानाथो वीणावाद्यपरायणः ॥ वीरमुख्यो वीरप्रियो वीरस्त्रायोगणः सदा ॥
॥ ९९ ॥ वीरमंत्रो वीरश्रेष्ठो वीरस्त्रीगमनोपरः ॥ बुद्धिबुद्ध्याकृतिधरो बुद्धिशायी बुधप्रियः ॥ १०० ॥ बुद्धिपूर्णा बुद्धिधरो बुद्धिप्राबुद्धिदूर-
गः ॥ बुद्धिर्बुद्धवपुर्बुद्धिः शरीरो बुद्धिमंडितः ॥ १ ॥ बुद्धिप्रभुश्च बुद्धिभूः बुद्धिकृतचराचरः ॥ बुद्धिप्रणवसंतुष्टो बुद्धिहीनपराङ्मुखः ॥
२ ॥ बुद्धिभृद्बुद्धिहृत्कर्ता बुद्धिश्रेष्ठो बुद्धिप्रभुः ॥ बुधेशो बुधसंतुष्टो बुधैकसदनंसदा ॥ ३ ॥ बुद्धिवांश्चैव बुद्धिश्च बुद्धिवान्बुद्धिभाज-
नः ॥ बुद्धिप्रणितपादाग्रो बुद्धिगीतबुधौजसः ॥ ४ ॥ बुद्धिवान्बुद्धिसंपन्नो बुद्ध्यानंदितमानसः ॥ बुद्धिमार्गप्रणेता च बुद्धिसंचारचा-
तुरः ॥ ५ ॥ बुद्धिगौणो बुद्ध्याधारो बुद्धिसंबुद्धिचेतनः ॥ बुद्धिरूढबुद्धिहृन्मित्यं बुद्ध्याग्रो बुद्धिपारदः ॥ ६ ॥ बुद्धिवृद्धिप्रचारो भू-
कृबुद्ध्या बुद्धिविवेकवित् ॥ बुद्ध्याकरो बुद्धिकरो बुद्धिप्राणविकर्द्दनः ॥ ७ ॥ बुद्धिगूढधरो बुद्धिर्बुद्धिसंचारचेष्टितः ॥ बुद्धिदक्षि-

उपास्तः ३
बहुकर्म-
अ. १२४

॥ ६ ॥

एताहादौ बुद्धिलक्षणतत्त्ववित् ॥ ८ ॥ बुद्ध्याचारी बुद्धिहारी बुद्धिसुरवप्रदायकः ॥ बुद्धिलसूक्तसंचारी बुद्धितत्त्वविवेकवित् ॥ ९ ॥ बु-
द्धिर्गर्वधरो बुद्धिर्बुद्धिर्गर्वपराभवः ॥ बुद्ध्याधीनो बुद्धितमो बुद्धिलक्षणलालसः ॥ १० ॥ बुद्धिगौरवदाता बुद्धिदाता बुद्धिप्रदः ॥ बुद्ध्योक्त
बुद्धिहर्ता च बुद्धिभूषु बुद्धिवर्धनः ॥ ११ ॥ बुद्धिरुद्योगकर्ता च बुद्धिदाता बुद्ध्युक्तकरः ॥ बुद्ध्याचरो बौद्धरूपो बौद्धावतारधृक् सदा ॥ १२ ॥
बुंबूबः बीजस्वरूपो बुंबूहं मुकुटेश्वरः ॥ बुंबूहं चंडकर्ता च लः बुंबूहं फट् स्वाहा ॥ १३ ॥ वेदज्ञो वेदकर्ता च वेदपाठविशारदः ॥ वेदप्रि-
यो वेदमयो वेदविद्याविधारकः ॥ १४ ॥ वेदपाठकरो वेदचारव्यानकरणक्षमः ॥ वेदांगो वेदरूपश्च वेदमंत्रस्वरूपवान् ॥ १५ ॥ वेदबंधो वेदप्रा-
णो वेदपाठो विदाश्रयः ॥ वेदांतगीतरचितो वेदगीतप्रवाहकः ॥ १६ ॥ वेदधर्मसंपन्नो वेदधर्मनिकृंतनः ॥ वैद्यो वैद्यपतिर्वैद्यो वैद्यनायक
सुंदरः ॥ १७ ॥ वैद्यराजो वैद्येशो वैद्यराजनमस्कृतः ॥ वैद्यप्रियो वैद्यप्रीतिर्वैद्यत्राणगमोध्यतः ॥ १८ ॥ वैद्यनीतिर्गुणो वैद्यो वैद्यानां प्रति
पालकः ॥ वैद्यहर्ता वैद्यकरो वैद्यो वैद्यपतिप्रियः ॥ १९ ॥ वैद्यराजशिरसिजो वैद्यराजाशिषप्रदः ॥ वैद्यराजार्चितपदो वैद्यराजनमस्कृतः ॥
२० ॥ वैद्यराजो वैद्यवेशो वैद्यराजभयावहः ॥ बोंबोंबः बीजरूपश्च बोंबोंबोंबीजरूपकः ॥ २१ ॥ वैदेहीवैनको वैद्यो वैद्याचारप्रधारकः ॥
वैश्याचरो वैश्यश्रेष्ठो वैश्यानां कुलदेवता ॥ २२ ॥ वीरभद्रो वीरेशो वीरेशो वंदितः पदः ॥ वीरबंधो वीरप्राणो वीरबाहु विराश्रयः ॥ २३ ॥
वीरदैत्यप्राणहारी वीरदैत्यापहारकः ॥ वीराणविहरो वीरो वीराणां प्राणवल्लभः ॥ २४ ॥ वीरधर्मसदाराध्यो वीरधर्मनिकृंतनः ॥ वीरदैत्य-
प्राणत्राता वीरदैत्यबलप्रदः ॥ २५ ॥ वीरगर्जितसंपूर्णो वीरब्रह्मांडगर्जितः ॥ वीरपुत्रपरित्राता वीरपुत्रवरप्रदः ॥ २६ ॥ वीरपुत्रप्रिय-
स्वरवो वीरपुत्रभयापहः ॥ वीरपुत्राभिशमनो वीरपुत्राहिनाशकः ॥ २७ ॥ वीरपुत्रप्राणत्राता वीरभक्तिपरायणः ॥ वीरविज्ञानविभ-
वो वीरबाहुवरप्रदः ॥ २८ ॥ वीरबाहुस्तुतो वीरबहुशः शापहारकः ॥ वीरबाहुप्रियो वीरबहुगौरववर्द्धनः ॥ २९ ॥ वीरबाहुपरित्राता
वीरबाहुसुरवप्रदः ॥ विश्वभुग्विश्वश्रेष्ठो विश्वक्षेत्रकरस्तथा ॥ ३० ॥ बालार्कवर्णो बालो बालार्कतेजसः परः ॥ बालो बालप्रियो
बालो बालक्रीडापरायणः ॥ ३१ ॥ वामनो वाग्भवाकारो वाचालो वाक्पतिः प्रियः ॥ वाचामगोचरो वांतो वीणावेणुधरो परः ॥ ३२ ॥

वृज्योर्ण-
धर्मस्कंध
उपासना
॥ ७ ॥

उपास्त-३
बहुकर्मै-
अ-१२४

॥ ७ ॥

वाग्भवोवाक्पतिः श्रेष्ठोवाग्देवीप्रियनंदनः ॥ वाग्देवीहृदयानंदोवाग्देवीगर्भसप्तवः ॥ ३३ ॥ वाक्सिद्धोवाक्पतिप्राणोवाग्देवोवाक्स्वरूप-
पकः ॥ बाणप्रचारोबाणोशोबाणस्नारविवेकवित् ॥ ३४ ॥ बाणभूर्वाणसंपन्नोबाणनंदितमानसः ॥ बाणसंधानचतुरोबाणसंशयसुंदरः ॥
३५ ॥ बाणयेष्टाबाणधरोबाणसंचितचेतसः ॥ बाणरुद्यानभृन्नित्यंबाणज्ञोबाणपादकः ॥ ३६ ॥ बाणाकरोबाणकरोबाणाप्रियविवर्द्ध-
नः ॥ बाणगूढधरोबाणबाधसंधानचेष्टितः ॥ ३७ ॥ बाणदोबाणसौहार्दोबाणलाञ्छनतत्त्ववित् ॥ बाणीसंस्कृतसंचारोबाणीतत्त्वविवेच-
कः ॥ ३८ ॥ वरदोवरदः स्वरुद्धोवरदोभयदायकः ॥ वरदद्रुणायः प्राहुर्वसिष्ठाश्रमसेविनः ॥ ३९ ॥ वसिष्ठोवसिष्ठाराध्योवसिष्ठानंददायकः ॥
वसिष्ठाप्तीष्टवरदोवसिष्ठाभयदायकः ॥ ४० ॥ वसिष्ठप्राणवशकोवशिष्टगणधारकः ॥ वामनोवल्लभोवन्द्योवनमालाविभूषणः ॥ ४१ ॥
वनरुद्धोवनजोवैद्योवनराजोवनाश्रयः ॥ वनेचरोवनाधीशोवानरीवनसेवितः ॥ ४२ ॥ वानरोवानराधीशोवानरशत्रुनाशनः ॥ वानप्रस्थाश्रम-
क्रतोवानप्रस्थयोगप्रदः ॥ ४३ ॥ ब्रह्मयोनिर्बृहद्योनिर्विश्वयोनिर्विवेकवान् ॥ ब्रह्मविद्ब्रह्मभावश्चब्रह्मर्षिर्ब्राह्मणाप्रियः ॥ ४४ ॥ ब्रह्मदोब्रा-
ह्मणात्माचब्रह्मविद्याप्रकाशकः ॥ ब्रह्मचारीब्रह्मवेत्ताब्रह्मणोब्राह्मणोत्तमः ॥ ४५ ॥ ब्रह्मपुत्रविधेयात्माब्रह्मसूत्रार्थनिर्णयः ॥ ब्रह्मगौ-
रवदाताचब्रह्मांडोब्रह्मांडेश्वरः ॥ ४६ ॥ व्योमगम्योव्योमशानोव्योमसंपवसुंदरः ॥ व्योमगम्योव्योमधारोब्रह्मगीतप्रचारकः ॥ ४७ ॥ व्यो-
मब्रह्मोपगतिश्चव्योमज्ञोव्योमपारदः ॥ व्योमचरोव्योमरूपोव्योमकेशोतिशोभनः ॥ ४८ ॥ व्यालाधिपः व्यालशानोव्यालरुद्धोव्यालगःस-
दा ॥ व्यालमुरवोव्यालकर्णोव्यालोयतनशोभनः ॥ ४९ ॥ व्यालशायीव्यालश्रेष्ठोव्याघ्राजिनप्रधारकः ॥ वृषाकपीवृषेयात्मावृषारूढोवृषो-
दरः ॥ ५० ॥ वृषहावृषभोश्रेष्ठोवृषपर्वोवृषोदरः ॥ वृषगम्योवृषेशानोवृषगतिर्बृहच्छिरवः ॥ ५१ ॥ ब्रह्मधर्मप्रचारोयबृहच्छत्रप्रपाठकः ॥
बृहद्भूतिर्बृहत्कर्णोबृहद्दंतालिशोभनः ॥ ५२ ॥ विश्वात्माविश्वकर्माचिविश्वेषांपरमोहितः ॥ विश्वाश्रयोविश्वव्यापीविश्वबंधुर्विश्वक्रतुः ॥
५३ ॥ विश्वकर्ताविश्वभर्ताविश्वेशोविश्वभूषणः ॥ विभावसुश्चसंपन्नोविश्वावसुसमागमः ॥ ५४ ॥ विश्वावसुप्रपूज्यश्चविश्वावसुस्वरू-
पकः ॥ विंध्याचलनिवासश्चविंध्याचलप्रकारणः ॥ ५५ ॥ विद्रुमवर्णोविद्रुमोयविद्रुमायासरारजः ॥ बंहीद्रोबीजराजेशोबोबोकोबोद्ध

कांतकः ॥ ५६ ॥ वांवां वूं बीजवर्णाद्यो वांवां वूं हुं वषट् स्वाहा नमः ॥ वंकारभैरवो राध्यो वकाराक्षरशोभनः ॥ ५७ ॥ वं वं कू कूटसंसेव्यो वं वं कपा-
लिकेसरः ॥ वं वं तांडवचंडारव्यो वं वं भूतेशभैरवः ॥ ५८ ॥ वं हुं स्वाहा धोररूप वं हुं कुं कामदायकः ॥ वं हीं हां कालांतकश्चैव वं हुं लंतान
वर्द्धनः ॥ ५९ ॥ वं हीं हुं चंडनिर्नाशो वं हीं हुं वीरभैरवः ॥ वौषट् रूपो धाविश्वरो वं हुं हुं विश्वरूपकः ॥ ६० ॥ वुं कुं हुं उरः रूपो य वुं कुं हुं फट्
वनमः ॥ वुं हुं स्वयं भूषाढयो वुं हीं हुं लिङ्गरूपकः ॥ ६१ ॥ वुं भैरव वुं योगीशो वुं वुं मानवसुंदरः ॥ वुं हुं विज्ञान भैरवो वुं हीं हुं ममृतानंदः
॥ ६२ ॥ वुं हुं हीं सिद्धभैरवः वुं अमितांगभैरवः ॥ वुं हीं हुं रुरुभैरवः वुं हीं हुं चंडभैरवः ॥ ६३ ॥ वुं हीं हुं क्रोधभैरवो वुं हुं उन्मत्तभैरवः ॥ वुं-
हुं अघोरभैरवः वुं हीं हुं भीतिभैरवः ॥ ६४ ॥ वुं हुं संहतिभैरवः वुं हुं संहारभैरवः ॥ वुं हुं अघोरभैरवः वुं हुं विमलभैरवः ॥ ६५ ॥ वुं हीं हुं
ज्ञानदश्चैव वुं हीं हुं महामोदकः ॥ वुं हीं हुं वह्निभैरवः वुं महारिक्तभैरवः ॥ ६६ ॥ वुं हुं महायोगनरः वुं महामोहनाशनः वुं हीं हुं योगकिं-
नरः वुं हुं कामविनाशकः ॥ वुं हुं हां कामविदाढयो वुं हीं हुं मन्मथेश्वरः ॥ ६७ ॥ वुं हुं धनपतिश्वरः वुं हुं वैकुण्ठनायकः ॥ वुं हीं हुं फट्स्वरू-
पो य वुं हीं हुं कालफट् तथा ॥ ६८ ॥ वुं हुं हीं फट् शिषेथि वुं हुं फट् नेत्रत्रयो य वौषट् ॥ वुं हुं धूमेशभैरवो वुं हुं नटनागेश्वरः ॥ ६९ ॥ वुं हुं फट् स-
वानीश्वरो वुं हुं फट् धोरभैरवः ॥ वुं हीं हुं धोषवाणारव्यो वुं हीं हुं वादिभैरवः ॥ ७० ॥ वुं हीं हुं दिकभैरवो य वुं हीं हुं घंटाभैरवः ॥ वुं हीं हुं
नमनानंदो वुं हीं हुं नेत्रपतिश्वरः ॥ ७१ ॥ वुं हुं त्रिपुरभैरवः वुं हुं त्रैलोक्यभैरवः ॥ वुं हीं हुं स्तम्भेश्वरो वुं हीं हुं गणसागरः ॥ ७२ ॥ वुं हीं-
हुं शक्तिदायिन्यो वुं हीं हुं बीजगर्भभृत् ॥ वुं हीं हुं श्रीकण्ठेश्वरो वुं हीं हुं श्रीकण्ठेश्वरः ॥ ७३ ॥ वुं हीं हुं सूत्रभैरवः वुं हीं हुं रक्तभैरवः ॥ वुं हीं-
हुं त्रिमूर्तिश्वरो वुं हीं हुं अर्थेशभैरवः ॥ ७४ ॥ वुं हुं सद्योजातिश्वरो वुं हुं अनुग्रहेश्वरः ॥ वुं हीं हुं अक्षरेश्वरो वुं हीं हुं चंडिकेश्वरः ॥ ७५ ॥
वुं हुं पंचत्वकेश्वरो वुं हुं शिवोत्तमेश्वरः ॥ वुं हीं हुं दारुकेश्वरो वुं हुं सकनेत्रेश्वरः ॥ ७६ ॥ वुं हीं हुं चतुराननेश्वरो वुं हीं हुं लांगुलीश्वरः ॥
वुं हुं अर्धनारीश्वरो वुं हुं उमाकांतेश्वरः ॥ ७७ ॥ वुं हीं हुं त्रिमूर्तिश्वरो वुं हीं हुं फट् गणेश्वरः ॥ वुं हुं मयोबहुगुणो वुं हीं हुं पावनत्परः ॥ ७८
॥ वुं हुं फट् वुं हुं फट् वुं हुं फट् वुं हुं फट् वुं हुं फट् वुं हुं फट् स्वाहारूपकः ॥ ७९ ॥ वुं हुं फट् वुं हुं फट् वषट् वुं हुं फट् वौषट् वुं उं जपसंतुष्टो यं

बृज्योर्ण
धर्मस्कंध
उपासना
॥ ८ ॥

ॐ जपपरायणः ॥ ८० ॥ ब्रुंहं फट् सिद्धि विद्या च ब्रुंहं फट् लक्ष्मीश्वरः ॥ ब्रुंहं फट् वसुधामिनी ब्रुंहं फट् सुराधिपतिः ॥ ८१ ॥ ब्रुंहं फट्
शारदा पुत्रो ब्रुंहं फट् माहेश्वरी पुत्रः ॥ ब्रुंहं फट् राक्षसी पुत्रो ब्रुंहं फट् वरेशी पुत्रकः ॥ ८२ ॥ ब्रुंहं फट् यक्षिणी पुत्रो ब्रुंहं फट् कुलेशी पुत्रः ॥ ब्रु-
ंहं फट् ज्ञान पुत्रो ब्रुंहं फट् शाकिनी पुत्रः ॥ ८३ ॥ ब्रुंहं फट् तीक्ष्ण दंष्ट्रा पुत्रो ब्रुंहं फट् तीक्ष्ण जिह्वा पुत्रः ॥ ब्रुंहं फट् हाकिनी पुत्रो ब्रुंहं फट् शाकिनी
पुत्रः ॥ ८४ ॥ ब्रुंहं फट् डाकिनी पुत्रो ब्रुंहं फट् लाकिनी पुत्रः ॥ ब्रुंहं फट् मोहिनी पुत्रो ब्रुंहं फट् रागिनी पुत्रः ॥ ८५ ॥ ब्रुंहं फट् स्तंभिनी पुत्रो-
ब्रुंहं फट् जृम्भिणी पुत्रः ॥ ब्रुंहं फट् उर्वशी पुत्रो ब्रुंहं फट् मेनका पुत्रः ॥ ८६ ॥ ब्रुंहं फट् रंभा पुत्रो ब्रुंहं फट् घृताची पुत्रः ॥ ब्रुंहं फट् उर्ध्वमुखी पुत्रो
ब्रुंहं फट् ऊर्ध्वकेशी पुत्रः ॥ ८७ ॥ ब्रुंहं फट् तुडि पुत्रो ब्रुंहं फट् लोलाक्षी पुत्रः ॥ ब्रुंहं फट् लज्जिता पुत्रो ब्रुंहं फट् रक्ताक्षी पुत्रः ॥ ८८ ॥ ब्रुंहं फट् गं-
दिनी पुत्रो ब्रुंहं फट् डंशिनी पुत्रः ॥ ब्रुंहं फट् दंडिनी पुत्रो ब्रुंहं फट् ध्वजिनी पुत्रः ॥ ८९ ॥ ब्रुंहं फट् रवडिनी पुत्रो ब्रुंहं फट् शंखिनी पुत्रः ॥ ब्रु-
ंहं फट् कंपिनी पुत्रो ब्रुंहं फट् हासिनी पुत्रः ॥ ९० ॥ ब्रुंहं फट् तारिणी पुत्रो ब्रुंहं फट् पुरायि पुत्रः ॥ ब्रुंहं फट् काली पुत्रो ब्रुंहं फट् कपाली
पुत्रः ॥ ९१ ॥ ब्रुंहं फट् तारिणी पुत्रो ब्रुंहं फट् त्रिपुरा पुत्रः ॥ ब्रुंहं फट् षोडशी पुत्रो ब्रुंहं फट् भुवनेशी पुत्रः ॥ ९२ ॥ ब्रुंहं फट् शन्वेशी पुत्रो-
ब्रुंहं फट् धुमावती पुत्रः ॥ ब्रुंहं फट् बगला पुत्रो ब्रुंहं फट् मातंगी पुत्रः ॥ ९३ ॥ ब्रुंहं फट् बगला पुत्रो ब्रुंहं फट् त्रिकुटा पुत्रः ॥ ब्रुंहं फट् अच-
ला पुत्रो ब्रुंहं फट् भूधरा पुत्रः ॥ ९४ ॥ ब्रुंहं फट् कल्मषा पुत्रो ब्रुंहं फट् कल्पासि पुत्रः ॥ ब्रुंहं फट् भोगस्था पुत्रो ब्रुंहं फट् भाविका पुत्रः ॥ ९५ ॥
ब्रुंहं फट् विजया पुत्रो ब्रुंहं फट् कुरुपा पुत्रः ॥ ब्रुंहं फट् ईश्वरी पुत्रो ब्रुंहं फट् रेवती पुत्रः ॥ ९६ ॥ ब्रुंहं फट् त्रिनेत्रा पुत्रो ब्रुंहं फट् कुरुपा पुत्रः
॥ ब्रुंहं फट् स्वस्था पुत्रो ब्रुंहं फट् त्रिपुरा पुत्रः ॥ ९७ ॥ ब्रुंहं फट् चर्चिका पुत्रो ब्रुंहं फट् अंबिका पुत्रः ॥ ब्रुंहं फट् वैदमवी पुत्रो ब्रुंहं फट् कौ-
शिकी पुत्रः ॥ ९८ ॥ ब्रुंहं फट् वाराही पुत्रो ब्रुंहं फट् माहेश्वरी पुत्रः ॥ ब्रुंहं फट् मद्रा पुत्रो ब्रुंहं फट् धृती पुत्रः ॥ ९९ ॥ ब्रुंहं फट् शांति पुत्रो य
ब्रुंहं फट् शिवा पुत्रः ॥ ब्रुंहं फट् क्षमा पुत्रो ब्रुंहं फट् सिद्धि पुत्रकः ॥ १०० ॥ ब्रुंहं फट् तुष्टि पुत्रो ब्रुंहं फट् सिद्धि पुत्रकः ॥ ब्रुंहं फट्
रति पुत्रो य ब्रुंहं फट् श्री पुत्रकः ॥ १ ॥ ब्रुंहं फट् दिसा पुत्रो ब्रुंहं फट् कांति पुत्रकः ॥ ब्रुंहं फट् लक्ष्मी पुत्रो ब्रुंहं फट् श्री पुत्रकः ॥ २ ॥

उपास्त-३
बटुक
अ-१२४

ब्रुंहुं फदरति पुत्रोथ ब्रुंहुं फदब्रह्म पुत्रकः ॥ ब्रुंहुं फदकदसा पुत्रो ब्रुंहुं फदआर्या पुत्रकः ॥ ३ ॥ ब्रुंहुं फदसति पुत्रोथ ब्रुंहुं फदसंधति पुत्रः ॥
 ॥ ब्रुंहुं फदगंगा पुत्रोथ ब्रुंहुं फदगोमती पुत्रः ॥ ४ ॥ ब्रुंहुं फदरेवा पुत्रोथ ब्रुंहुं फदयमुना पुत्रः ॥ ब्रुंहुं फदभद्रा पुत्रोथ ब्रुंहुं फदअत्रेयी पुत्रकः ॥
 ॥ ५ ॥ ब्रुंहुं फदकौशिकी पुत्रो ब्रुंहुं फदभोगवती सुतः ॥ ब्रुंहुं बाहुदा पुत्रश्च ब्रुंहुं कर्मनाशा पुत्रकः ॥ ६ ॥ ब्रुंहुं कूमांडी पुत्रश्च ब्रुंहुं ही
 राक्षसी सुतः ॥ ब्रुंहुं दानवी पुत्रश्च ब्रुंहुं पिशाची पुत्रस्तथा ॥ ७ ॥ वह्निगर्भो वह्निनेत्रो वह्नि तेजगतीति च ॥ वह्निदृष्टिर्वह्निशोतो वह्नि
 रूपश्च वह्निभूः ॥ ८ ॥ वायुगर्भो वायुगतिर्वायुवाहनगपरः ॥ बाधाकारो बीजरूपो बाधाकाशपरायणः ॥ ९ ॥ वायुविक्रमसंचारी वायु
 दुर्गतिविक्रमः ॥ वह्निं हुं फद विघ्नेश्वरो वह्निं हुं फद विप्रोत्तमः ॥ १० ॥ वंबं एकदंत भैरवो वंबं विघ्नकृद्भैरवः ॥ वंमोदक भैरवो वं प्रमोद भै-
 रवस्तथा ॥ ११ ॥ वंदुर्मुख भैरवो वं सुमुख भैरवेशः ॥ वं प्रमोद भैरवो वं शोना भैरवस्तथा ॥ १२ ॥ वं उन्मत्त भैरवो वं मत्त भैरवस्तथा ॥ वं-
 रवर मुख भैरवो वं वलंबोदर भैरवः ॥ १३ ॥ वं वं अमोद भैरवो वं मुंड भैरवस्तथा ॥ वं वक्रतुंड भैरवो वं वामदेव भैरवः ॥ १४ ॥ वंदुर्ग भैरव-
 श्चैव वं मेघनाद भैरवः ॥ वं सेना भैरवश्चैव वं भद्रप्रिय भैरवः ॥ १५ ॥ वं अरुण भैरवो वं श्वेत भैरवस्तथा ॥ वं पांडु भैरवश्चैव वं नीति भैरव-
 स्तथा ॥ १६ ॥ वं शाम भैरवश्चैव वं हरिद्वारव्य भैरवः ॥ वं उच्छिष्ट भैरवो वं कृष्ण भैरवस्तथा ॥ १७ ॥ वैकल्पकलितश्चैव वैकल्पविधिदक्षिणः
 ॥ वैकुण्ठलोकमंगलो वैकुण्ठधामनायकः ॥ १८ ॥ वैकुण्ठधामसन्मन्वो वैकुण्ठधामपरायणः ॥ वैणमानससंचारो वैणमानसमोहनः ॥ १९ ॥
 वैणसंभोगगमनो वैणकुंडनिमज्जनः ॥ वैणचक्रसमाकीर्णो वैणविभवः परः ॥ २० ॥ वैणचक्रो वैणवोथ वैणचक्रनिवारणः ॥ वैहावणो-
 वैणधर्मा वैणकर्मपरायणः ॥ २१ ॥ वैणसंतानसंप्रीतो वैणसंतानदायकः ॥ वैणकर्षणो वैणतांडवानूदवायिनः ॥ २२ ॥ वैणगणारतो वैणो
 वैणमालाविभूषणः ॥ वैणसंलापसंतुष्टो वैणपश्चान्नभोजनः ॥ २३ ॥ वैष्णवो वैष्णवाचारो वैष्णवाचारतत्परः ॥ वषट्स्वाहास्वस्वपोथना-
 मसहरत्रमुत्तमं ॥ २४ ॥ सारूप्यनामसाहस्रं भैरवस्य प्रकाशितं ॥ देविशत्रुगणाः सर्वगच्छंतियममंदिरे ॥ २५ ॥ एकरात्रिप्रयोगेण समा-
 हाद्रिपुनाशनं ॥ ग्रहेणशशिनः स्थित्वाय एकान्ते महात्मनः ॥ २६ ॥ बिल्वस्य मूले प्रजपेदयुतं श्रद्धया युतः ॥ तस्य शत्रुगणान्योन्यं

वृज्ज्योः णं
धर्मस्कंध
उपासना
॥ ९ ॥

जायते कलहो भृशः ॥ २७ ॥ स्मशाने तु समागत्य दिक्पालबलिमाहरेत् ॥ तत्कृष्णान्नादिसंमिश्रं निर्भयः साधकोत्तमः ॥ २८ ॥ भवेद्युस्तक्षणा
देवसिन्हाविद्याश्चतुर्दश ॥ २९ ॥ सपश्येद्देवतां तत्र वरदानकृतोद्यमात् ॥ यद्देवत्यमंदे वीतत्रभूमौ समाहितः ॥ ३० ॥ द्वितीयवाक्यपितया-
यत्नवान् प्रयतो भवेत् ॥ अथ सुलक्षणाया वाचा प्रार्थयेन्मनसः फलं ॥ ३१ ॥ ततो न्यपरमं वक्ष्ये विधिलोकैकहेतवे ॥ साधकोचातिरमणां
वांछयेदपियांस्त्रियां ॥ ३२ ॥ स्थित्वा कनकमूलेपिव्याघ्रचर्माणि देशिकः ॥ रक्तांबरपरीधानोरक्तमाल्यानुलेपनः ॥ ३३ ॥ पूजयित्वा महे-
शानं कनकपुष्पेण वार्चितं ॥ यन्नाम्ना प्रयतो मंत्रं प्रजपेच्च विचक्षणः ॥ ३४ ॥ क्षणार्धे कर्षयेन्नारीमुर्वशीमपि मानवः ॥ अनेनैव विधाने-
न द्रव्यस्याऋषिरुत्तमा ॥ ३५ ॥ कुजेष्टम्यां वृत्तस्येह मूले स्थित्वा विचक्षणः ॥ रात्रौ निर्भयचित्तस्तु प्रजपेदयुतं तथा ॥ ३६ ॥ ध्यात्वा देवं
वातरूपं वाचा बंधनमुत्तमं ॥ संजप्य षोत्तरशतं यस्मै दद्याज्जपेच्छतं ॥ ३७ ॥ स प्राप्नोति पुत्रफलं चिरायुः सहितं मुदा ॥ वाचास्तं मनका
मस्तु हरिद्राफलमिश्रितः ॥ ३८ ॥ एकरात्रौ जपेद्यस्य नाम्ना प्रयतमानसः ॥ तस्य जिह्वा क्षणात् तन्ममान्यो चापि बृहस्पतिः ॥ ३९ ॥ क्षणा-
त्तं मनकामस्तु सर्वत्र लवणान्वितं ॥ कृत्वा तु जुहुयाद्धीनान्सर्वालापांस्तु साधकः ॥ ४० ॥ रोगाणां शमने प्रीतिर्होमैस्तुराजी संयुतं ॥ जुहुया-
द्यस्य नाम्ना तु तस्य नश्यंत्युपद्रवाः ॥ ४१ ॥ ए विधानेन सुधीः साधयित्वा विचक्षणः ॥ स्तोत्रे दं निर्भयं कुर्यात्साधयेत्साधकोत्तमः ॥ ४२ ॥
आदौ सुविद्याध्यानं च विनियोगंततः स्मरेत् ॥ पश्चात्पाठं प्रकुर्वणो भुक्तिं मुक्तिं च विंदति ॥ ४३ ॥ संस्थापयेदिष्टमूर्तिं पठेन्नामसहस्रं कं ॥
पूजां कर्तुं महेशानीकलशस्य जलेन च ॥ ४४ ॥ नाम्ना मेतज्जपेद्देवं सर्वाज्ञानविनाशकृत् ॥ अर्कपुष्पसहस्राणिकर्णिकाकुसुमानि वा ॥
॥ ४५ ॥ प्रतिनामसमर्पयेत्कूलशस्य जलेन च ॥ सर्वसिद्धिमवाप्नोति नात्र कार्या विचारणा ॥ ४६ ॥ एकवारं पठेद्वात्रौ सर्वपापविनाशनं ॥
द्विवारं पठेत्तदेव सान्निध्यकरणं तथा ॥ ४७ ॥ त्रिवारं पठेन्नित्यं सर्वग्रहनिवारणं ॥ वर्षे कैनमहादेवी शिवरूपो हि निश्चितः ॥ ४८ ॥ देयं शा-
क्ताय शौवाय स्वप्नक्ताय विशेषतः ॥ आत्मतवंतु विज्ञाय कालीभक्तीपराय च ॥ ४९ ॥ अभक्तेभ्यः कुशिष्येभ्यः कृपणाय शठाय च ॥ नेदं-
दद्यान्महेशानि ब्रह्महत्यापरो भवेत् ॥ ५० ॥ भैरवानंदं हृदयं भैरवानंदं भैरवं ॥ हरिः साक्षाद्भवेद्भक्तः भैरवो नात्र संशयः ॥ ५१ ॥

उपा.स्त. ३
बहुकर्म-
अ. १२४

॥ ९ ॥

स्तवनं बहुकस्येदं यः पठेत्प्रयतो नरः ॥ सर्वसिद्धिमवाप्नोति सत्यमेव न संशयः ॥ ५२ ॥ गानेन तत्परं साक्षात्स्थानेन च शिवेन च ॥ दत्तात्रेय
 समोज्ञाने गंगेव मलनाशने ॥ ५३ ॥ कामदेव इव रत्नीणां गंधर्व इव रूपवान् ॥ शत्रुनाशाय मः साक्षात्स्थाने धनपतिर्यथा ॥ ५४ ॥ सप्तवेत्सा-
 धकः श्रेष्ठः सत्यं परवचोदितं ॥ यद्ददं पठते स्तोत्रं शिवेन सह मोदते ॥ ५५ ॥ ज्ञानधर्मार्थभोगी स्यान्मृते मोक्षपतिर्भवेत् ॥ सत्यं सत्यं महादे-
 वी सत्यं सत्यं महेश्वरी ॥ ५६ ॥ स्तवस्यास्य प्रभावेन शिवेन सह मोदते ॥ शिवरूपं गुह्यं व्यात्वा गुरुरूपं शिवं स्मरेत् ॥ ५७ ॥ एवं भूत्वा पठेद्दे-
 वी सर्वसिद्धिमवाप्स्यति ॥ २५८ ॥ ॥ इति श्रीह. बृ. ध. उपा. स्तवके श्रीबहुकभैरवोपा. ध्याये भैरवयामलतंत्रे श्रीबकारादि
 बहुकभैरवसहस्रनामस्तोत्रनिरूपणं नाम प्रकरणं ॥ ६ ॥ ॥ श्लो. ॥ अथ श्रीबहुकभैरवसहस्रनामस्तोत्रं ॥
 ॥ उक्तं च भैरवतंत्रे ॥ ईश्वर उवाच ॥ देवेशि सक्तसु लभे देवनायकवन्दिते ॥ भक्तानां कार्यसिद्ध्यर्थं निदानं ब्रूहि तत्त्वतः ॥ १ ॥ विनैव
 न्यासजालेन पूजनेन विना भवेत् ॥ विना कायादिक्लेशेन विना व्ययं विनेश्वरी ॥ २ ॥ ॥ देव्युवाच ॥ ॥ ॐ अस्य श्रीबहुकभैरवसहस्रनाम
 स्तोत्रमंत्रस्य ब्रह्मानंदभैरवऋषिः ॥ त्रिष्टुप् छंदः ॥ बहुकभैरवो देवता । बंबीजं । ज्हीशक्तिः । सर्वाभिष्टसिद्धये जपे विनियोगः ॥ ॥
 अथ न्यासः ॥ ॐ ह्रां वां अंगुष्ठाभ्यां नमः ॥ ॐ ह्रीं बीं तर्जनीभ्यां नमः ॥ ॐ हूं ब्रुं मध्यमां ॥ ॐ ह्रौं वौं अनामिकां ॥ ॐ ह्रौं वौं कनि-
 ष्ठिकां ॥ ॐ ह्रः वः करतलकरपृष्ठाभ्यां नमः ॥ ॥ एवं हृदयादि ॥ अथ ध्यानं ॥ उद्यन्दास्करसन्निभं त्रिनयनं रक्तांगरागस्त्रजं स्मेरा-
 स्यं वरदं कपालमभयं शूलं दधानं करैः ॥ नीलग्रीवमुदारकौस्तुभधरं शीतांशुचूडोज्ज्वलं बंधूकारपावाससंभयहरं देवं सदाभावयेत् ॥ ३ ॥
 ध्यायेन्नीलाद्रिकांतमित्येवं ध्यात्वा ॥ अथ नामानि ॥ ॐ ह्रीं बहुकः कामदोनाथोऽनाथप्रियप्रभाकरः ॥ भैरवोऽपीतिहादर्पः कंदर्पो मीन-
 केतनः ॥ ४ ॥ रुद्रो बहुकभूतीशो भूतनाथः प्रजापतिः ॥ दयालुः क्रूर ईशानो जनीश्रीलोकवल्लभः ॥ ५ ॥ देवो दैत्येश्वरो वीरो वीरवंद्यो दिवा-
 करः ॥ बलिप्रियः सुरश्रेष्ठः कनिष्ठो नैष्ठिकः शिशुः ॥ ६ ॥ महाबलमहातेजोवित्तजोऽक्षतिवर्धनः ॥ तेजस्वी वीर्यवान् वृद्धो विवृद्धो भूत-
 नायकः ॥ ७ ॥ बालकः पालकः कामो विकामः काममर्दनः ॥ कालिकारमणः कालीनायकः कालिकाप्रियः ॥ ८ ॥ कालीशः कालिकाकांतः का-

वृज्योर्ण
धर्मस्कंध
उपासना
॥ १० ॥

लिकानंदवर्धनः ॥ कालिकाहृदयज्ञानीकालिकाननयोनयः ॥ ९ ॥ रवगेशः रवेचरः रवेतोविशिष्टो रवेटकप्रियः ॥ कुमारः क्रोधनः कालीप्रियः
पर्वतरक्षकः ॥ १० ॥ गणेशो गणयोगो गूढो गूढप्रायोगणेश्वरः ॥ गणनाथो गणश्रेष्ठो गणमुख्यो गणप्रियः ॥ ११ ॥ घोरनादो घनेश्यामो घन
स्वामी घनांतकः ॥ १२ ॥ चंपकाभश्चिरं जीवी चारुवेषश्चराचरः ॥ चिंत्योऽचिंत्यगुणो धीमान् सुचिन्तस्त्वश्चितीश्वरः ॥ १३ ॥ छत्री छत्रपति
श्चेत्ता छिन्ननासामनप्रियः ॥ छिन्नाभश्चिन्नसंतापश्चद्विगच्छदिनांतकः ॥ १४ ॥ जेता जिष्णुर्जहीशानो जनानंदो जनेश्वरः ॥ जनको जनसं-
तोषो जनजायविनाशनः ॥ १५ ॥ जालंघरो जनाराध्यो जनाध्यक्षो जनप्रियः ॥ जीवहाजीवदोजंतुर्जीविनाथो जलेश्वरः ॥ १६ ॥ जयदोजित-
रोजि ह्यो जयश्रीर्जयवर्धनः ॥ जयभूमिर्जयाकारो जयहेतुर्जयेश्वरः ॥ १७ ॥ झंकारकृदन्तात्मा झंकारहेतुरात्मभूः ॥ झञ्ज्यौश्चरिहरीभ
र्त्ता विभर्त्ता भृत्यकेश्वरः ॥ १८ ॥ टीकारहृदयेयात्मा टंकेशो टंकनायकः ॥ ठकारभूठरं धीशो गिरिष्ठठकुरः पतिः ॥ १९ ॥ ठुंढिठ्ठिकाप्रियः
पांथो ठुंढिराजो निरंतकः ॥ तात्मास्तमीश्वरस्नोता तीर्थराजस्तडित्प्रभः ॥ २० ॥ त्रिअक्षर्यक्षकस्तंभस्तार्क्षकस्तंभेश्वरः ॥ स्थूलस्थः स्थू-
वरः स्थूतास्थिरबुद्धिः स्थिरेन्द्रियः ॥ २१ ॥ स्थिरज्ञानी स्थिरप्रीतिः स्थिरस्थीतिस्थिराशयः ॥ दामो दामोदरो दंभो दाडिमीकुस्मः प्रियः
॥ २२ ॥ दारिद्र्यहादमी दिव्यो दिव्यदेहो दिनप्रभुः ॥ दिनकरो दिवानाथो दिवसेशो दिवाकरः ॥ २३ ॥ दीर्घश्चरो दलज्योतिर्दलेशो दलसु-
दरः ॥ दलप्रियो दलाभासो दलपूज्यो दलप्रभुः ॥ २४ ॥ दलकांतिर्दलाकारो दलसेव्यो दलार्चितः ॥ दीर्घबाहुर्दलश्रेष्ठो दललुब्धो दलाकृतिः ॥
२५ ॥ दानवशयो दयासिंधुर्दयालुर्दीपवल्लभः ॥ धनेशो धनदो धर्मो धनराजो धनप्रभुः ॥ २६ ॥ धनप्रदो धनाध्यक्षो धनमान्यो धनंजयः ॥ धी-
वरो धातुको धाता ध्रुवो धूमलवर्धवः ॥ २७ ॥ धनिष्ठो धवलछत्री धनकाम्यो धनेश्वरः ॥ धीरो धीरतरो धेनुर्धीरेशो धरणीप्रभुः ॥ २८ ॥ धराधी-
शो धरानाथो धरणीनाथको धरः ॥ धराकांतो धरापालो धरणीजनवल्लभ ॥ २९ ॥ धराधरो धरो घृष्टो घृतराष्ट्रो धनीश्वरः ॥ नारदो नीरदो ने-
तानीति पूज्यो नतिप्रियः ॥ ३० ॥ नीतिलभ्योऽन्नतीशानो नीतिलब्धो ब्रतीश्वरः ॥ पार्थवः पार्थसंपूज्यः पार्थदः प्रणतः पृथुः ॥ ३१ ॥ पृथिवीशः
पृथासूनुः पृथिवीभृत्यरीश्वरः ॥ पुराणः पारदः पांथः पांचाली पावकः प्रभुः ॥ ३२ ॥ पूर्वः सुरपतिः श्रेयान् प्रीतिदः प्रीतिवर्द्धनः ॥ पार्वतीशः

उपास्तः ३
बहुकर्मै-
अ-१२४

॥ १० ॥

परेशानः पार्वती हृदयप्रियः ॥ ३३ ॥ पार्वतीरमणः पूतः पवित्रः पापनाशनः ॥ पात्रीपत्रालिसंतुष्टः परितुष्टः पुमान्प्रियः ॥ ३४ ॥ पर्वेशः
पर्वताधीशः पर्वतोनायकात्मजः ॥ फाल्गुनस्तु फणानाथ फणीश फणरक्षकः ॥ ३५ ॥ फणीपतिः फणीशानः फणराजः फणाकृतिः ॥
बलभद्रो बलीबालो बलधीर्बलवर्द्धनः ॥ ३६ ॥ बलप्राणो बलाधीशो बलिदानप्रियंकरः ॥ बलिराजो बलिप्राणो बलिनाथो बलप्रियः
॥ ३७ ॥ बलीवरश्च बालेशो बालकप्रियदर्शनः ॥ भद्राभद्रप्रभो भीमो भीमसेनो भयंकरः ॥ ३८ ॥ भव्यो भव्यप्रियो भूतपति भूतवि-
नायकः ॥ भूतेशो भूतिदो भर्गो भूतभव्यो भवेश्वरः ॥ ३९ ॥ भवानीशो भवेशानो भवानीनायको भक्तः ॥ मकारो माधवो मीनो मीनके-
तुर्महेश्वरः ॥ ४० ॥ महेषुर्मदनो मंथो मिथुने सोमराधिपः ॥ मरीचिर्मजुलो मोहो मोहहा मोहमर्दनः ॥ ४१ ॥ मोहको मोहनो मेधाप्रियो
मोहविनायकः ॥ महिपतिर्महीशानो महीराजो मनोहरः ॥ ४२ ॥ महीश्वरो महीपालो महीनाथो महीप्रियः ॥ महीधरो महादेवो मनुराजो
मनुप्रियः ॥ ४३ ॥ मौनी मोनधरो मेघो मंदारो मतिवर्द्धनः ॥ मतिदो मंथरो मंत्रो मंत्रीशो मंत्रनायकः ॥ ४४ ॥ मेधावीमानदो मानीमानहा-
मानमर्दनः ॥ मीनगो मकराधीशो मधुरो मणिरंजितः ॥ ४५ ॥ मणिरम्यो मणिपत्राता मणिमंडनमंडितः ॥ मंत्रपो मंत्रदो मुग्धो मोक्षदो मो-
क्षवल्लभः ॥ ४६ ॥ मल्लो मल्लप्रियो मंचो मल्लको मेलनप्रभुः ॥ मल्लीको मल्लिकागंधी मल्लिकाकुसुमप्रियः ॥ ४७ ॥ मालतीशो मधानाथो
मोघमूर्तिर्मघेश्वरः ॥ मूलाभो मूलहो मूलो मूलदो मूलमत्सरः ॥ ४८ ॥ माणिक्यरो चिसंमुग्धो मणिकूटो मणिप्रियः ॥ मुकुंदो मदनो मंदो
मंदवंद्यो मनुप्रभुः ॥ ४९ ॥ मनस्थो मेनकाधीशो मेनकाप्रियदर्शनः ॥ यमो यामो यमीदेवो यादवो यदुनायकः ॥ ५० ॥ याचको याज्ञिको य-
ज्ञो यज्ञेशो यज्ञवर्द्धनः ॥ रमापतीरमाधीशोरमेशो रामवल्लभः ॥ ५१ ॥ रमापतिरमानाथोरमाकांतोरमेश्वरः ॥ रेवतीरमणोरामोरमेशो
रामनंदनः ॥ ५२ ॥ रम्यमूर्तिरतीशानो राकायानायको रविः ॥ लक्ष्मीधरो ललजिह्वो लक्ष्मीबीजजपेरतः ॥ ५३ ॥ लंपटो लंबराजेशो
लंबोदरो लकारभूः ॥ वामनो वल्लभो वंद्यो वनमाली वनेश्वरः ॥ ५४ ॥ वनस्थो वनगो विंध्यो विंध्यराजो वनाब्धयः ॥ वनचरो वनाधीशो
वनमालाविभूषणः ॥ ५५ ॥ वेणुप्रियो वनाकारो वनाराध्यो वनप्रभुः ॥ शंभुः शंकरसंतुष्टः शंबरारिः शरासनः ॥ ५६ ॥ शबरीप्रणतः

बृज्योर्ण
धर्मस्कंध
उपासना
॥११॥

शालः शिलीमुखध्वनिप्रियः ॥ शकुलः शल्लकः शीतः शीलरश्मीसितांशुकः ॥ ५७ ॥ शीलदः शीकरः शीलशीलशीलीशनैश्वरः ॥ सिद्ध
सिद्धिकरः साध्यः सिद्धिभूः सिद्धिभावनः ॥ ५८ ॥ सिद्धान्तवल्लभः सिंधुसिंधुतीरनिसेवितः ॥ सिंधुपतिः सरोधीराः सरसीरुहलोचनः ॥ ५९ ॥
सरित्यतिः सरित्संस्थः सरः सिंधुः सरोवरः ॥ सरवावीरपतिः सूतः सचेत्तासत्पतिः सितः ॥ ६० ॥ सिंधुराजः सदाभूतः सदाशिवः सतांपतिः ॥ स-
दीशः सदनः सूरिः सेव्यमानसतीपतिः ॥ ६१ ॥ सूर्यः सूर्यपतिः सेव्यः सेवाप्रियसनातनः ॥ सतीशः सरशीनाथः सतीराजः सतीश्वरः ॥ ६२ ॥
सतीप्राणसतीनाथः सतीसेव्यः सतीश्वरः ॥ सिद्धराजः सतीतुष्टः स वः सव्यवाहनः ॥ ६३ ॥ सतीनायकसंतुष्टः सव्यसाचीसुमंतकः ॥ स-
चित्तः सर्वसंतोषीसर्वारामः सुसिद्धिदः ॥ ६४ ॥ सर्वराध्यः सचीवारव्यः सतीपतिसुसेवितः ॥ सागरः सगरः सार्धः समुद्रः समुद्रप्रियः ॥ ६५ ॥
समुद्रतीरसंतुष्टः समुद्रप्रियदर्शनः ॥ समुद्रीशः सरोनाथः सरसीजविलोचनः ॥ ६६ ॥ सरसीजलदाकारः सरसीजलदार्चितः ॥ सामुद्रिकः
समुद्रात्मासाध्यमानः सुरेश्वरः ॥ ६७ ॥ सुरसेव्यः सुरेशानः सुरनाथः सुरार्चितः ॥ सुराध्यक्षः सुराराध्यः सुरबंधविशारदः ॥ ६८ ॥ सुरमुरव्यः
सुरप्रायः सुरसिंधुनिवासवान् ॥ सुधाप्रियः सुधाधीशः सुधाराध्यः सुधापतिः ॥ ६९ ॥ सुधानाथः सुधाभूतः सुधासागरसेवितः ॥ हाटकोहीरको
हंताहीरकस्यरुचिः प्रभुः ॥ ७० ॥ हव्यवाहोहरिद्राभोहरिद्वारसमर्दनः ॥ हेतिर्हेतुर्हरित्राताहरिनाथोहरिप्रियः ॥ ७१ ॥ हरिपूज्योहरिप्राणोहरह-
ष्टोहरींद्रकः ॥ हरीशोहंतृकोहीरोहरिनामपरायणः ॥ ७२ ॥ हरिमुग्धोहरिरम्योहरदासोहरीश्वरः ॥ हरोहरिपतिर्हरीरोहिणीचिन्तहारकः ॥ ७३ ॥
हरहितोहरप्राणोहरिवाहनशोभनः ॥ हासोहासप्रियोहूहूहुतभुक्हुतवाहनः ॥ ७४ ॥ हुताशनोहलीहकोहालाहलहलायुधः ॥ हलाका-
रोहलीशानोहलिपूज्योहलिप्रियः ॥ ७५ ॥ हरपुत्रोहरोत्साहोहरसूनुर्हरात्मजः ॥ हरबंधोहराधीशोहरांतकोहराकृतिः ॥ ७६ ॥ हरमान्योह-
रांकस्थोहरवैरिविनाशनः ॥ हरशत्रुर्हरामर्षोहंकारोहरिणीप्रियः ॥ ७७ ॥ हाटकेशोहटेशानोहाटकप्रियदर्शनः ॥ हाटकोहाटकप्राणोहाटभूष-
णभूषितः ॥ ७८ ॥ हेतिदोहंतकोहंसोहंसगतिर्हराह्वयः ॥ हंसीपतिर्हरोन्मत्तोहंशीशोहरवल्लभः ॥ ७९ ॥ हरपुष्पप्रभोहंसीप्रियोहंसविला-
सकः ॥ हरबीजरतोहारीहरितोहरितांपतिः ॥ ८० ॥ हरित्प्रभुहरित्पालोहरिनंतरनायकः ॥ हरिदिशोहरित्प्राणोहरप्रियोप्रियोहितः ॥ ८१ ॥

उपा.स्त.३
बटुकभै.
अ. १२४

॥११॥

हेरंबो हुंकृति कुद्धो हेरंबानंदनो हृदी ॥ हेरंबप्राणसंहर्ता हेरंबाहृदयप्रियः ॥ ८२ ॥ क्षमापतिः क्षणः क्षांतः क्षुरधारः क्षितीश्वरः ॥ क्षितीशः
 क्षितितः क्षीणः क्षितिपालः क्षितिप्रभुः ॥ ८३ ॥ क्षितीशानः क्षितिप्राणक्षितिनायकसत्प्रियः ॥ क्षितिराजः क्षणाधीशः क्षणापतिः क्षणेश्वरः
 ॥ ८४ ॥ क्षणप्रियः क्षमानाथः क्षणदानायकः प्रियः ॥ क्षणिकः क्षणदाधीशः क्षणदाप्राणदः क्षमी ॥ ८५ ॥ क्षमः क्षोणिपतिः क्षोभः क्षोभ-
 कारिक्षमाप्रियः ॥ क्षमाशीलः क्षमास्वरूपः क्षमामंडनमंडितः ॥ ८६ ॥ क्षमानाथः क्षमाधारक्षकामारिक्षमाकरः ॥ क्षेमक्षीणरजाः क्षु-
 द्रः क्षुद्रपानविशारदः ॥ ८७ ॥ क्षुद्रेशानः क्षणाकारः क्षीरपानकतत्परः ॥ क्षीरशायी क्षणेशानः क्षोणिभृत् क्षणदोत्सवः ॥ ८८ ॥ क्षेमंकरः
 क्षमालुब्धक्षमाशास्त्रविशारदः ॥ क्षमीश्वरः क्षमाकामः क्षमाहृदयमंडनः ॥ ८९ ॥ नीलाद्विरुचिराशीशो नीलपर्वतसन्निभः ॥ नील
 मणिः प्रभारम्यः शशिभूषणभूषितः ॥ ९० ॥ शशधरः शरीभूतो मुंडमालाविभूषितः ॥ मुंडस्थो मुंडसंतुष्टो मुंडमालाधरो नघः ॥ ९१ ॥
 दिग्वासा विदिगाकारो दिगंबरवरप्रदः ॥ दिगंबरीश आनंदो दिगंबरतनूद्भवः ॥ ९२ ॥ पिंगलैकजटाघृष्टो डमरुवादनप्रियः ॥ सृणीकरः
 सृणीशानः खड्गधृक्खड्गपालकः ॥ ९३ ॥ शूलहस्तो मतंगाभो मातंगोत्सवः सुंदरः ॥ अभयंकर उर्वगोलंकापतिविनाशनः ॥ ९४ ॥ नगा-
 शयो नगेशानो नागमंडनमंडितः ॥ नगाकारो नगाधीशो नागशायी नगप्रियः ॥ ९५ ॥ घटोत्सवो घटाकारो घटावाद्यविशारदः ॥ कपाल
 पाणिरंबेशः कपालासनसादनः ॥ ९६ ॥ पद्मपाणिकपालश्च त्रिनेत्रो नागवल्लभः ॥ किंकिणीजालसंतुष्टोजलप्रायो जलाकरः ॥ ९७ ॥
 अपमृत्युहरो माया मोहमूलविनाशनः ॥ आयुधः कमलानाथः कमलाकांतवल्लभः ॥ ९८ ॥ राज्यदोराजराजेशो राजीवपट्टशोभनः ॥
 डाकिनीनायको नित्यो नित्यधर्मपरायणः ॥ ९९ ॥ डाकिनीहृदयज्ञानी डाकिनीदेहनाशकः ॥ डाकिनीप्राणदः शुद्धः अद्वैयचरितो विभुः
 ॥ १०० ॥ हेमप्रभो हिमेशानो हिमानीप्रियदर्शनः ॥ हेमदोर्मदो नामिनामधेयो नगात्मजः ॥ १०१ ॥ वैकुण्ठो वासुकीप्राणो वासुकीकंठ
 भूषणः ॥ कुंडलीशो मरवध्वंसी मरवराजो मरवेश्वरः ॥ १०२ ॥ मरवाकारो मरवाधीशो मरवमालाविभूषणः ॥ अंबीकावल्लभो वाणीपतिर्वाणी
 विशारदः ॥ १०३ ॥ वाणीशो वाचप्राणश्च वचस्थो वचनप्रियः ॥ वेल्लाधरो दिशामीशो दिग्नागो हिदिगीश्वरः ॥ १०४ ॥ दुर्वाप्रियो दुराराध्यो-

बृज्योर्ग.
धर्मस्कंध
उपासना
॥१२॥

दारिद्र्यभयभंजनः ॥ तर्कस्तर्कप्रियस्तर्क्यो वितर्क्यस्तर्कवल्लभः ॥ १०५ ॥ तर्कसिद्धो तिसिद्धात्मा सिद्धदेहो गुहाशयः ॥ ग्रहगर्भे ग्रिहेशानो
गंधगंधी विशारदः ॥ १०६ ॥ मंगलो मंगलाकारो मंगलवाद्यवादकः ॥ मंगलीशो विमानस्थो विमानो नैकनायकः ॥ १०७ ॥ बुधेशो विबुधाधी-
शो बुधवारो बुधाकरः ॥ बुधनाथो बुधप्रीतो बुधवंद्यो बुधाधिपः ॥ १०८ ॥ बुधसिद्धो बुधप्राणो बुधबुद्धो बुधप्रियः ॥ सोमप्रभो मनःसिद्धो मनो-
जप्राणनाशनः ॥ १०९ ॥ सोमेशो मशकाकारो सोमपाः सोमनायकः ॥ कामगः कामहाबोद्धः कामनाफलदोधिपः ॥ ११० ॥ त्रिदशो दशरा-
त्रेशो दशाननविनाशनः ॥ लक्ष्मणोलक्ष्यसंभर्ता लक्ष्यसंख्यो मनप्रियः ॥ १११ ॥ विभावसुर्नलेशानो नायको नगजाप्रियः ॥ नलकांतिर्नलो-
त्साहो नरदेवो नराकृतिः ॥ ११२ ॥ नरपतिर्नरेशानो नारायणनरेश्वरः ॥ अनिलो मारुतो मांसो मांसैकरससेवितः ॥ ११३ ॥ मरीचिरमरेशानो
मागधो मगधप्रभुः ॥ सुंदरीसेवको द्वारि द्वारदेशनिवासनः ॥ ११४ ॥ देवकीगर्भसंजातो देवकीसेवकः कुहू ॥ बृहस्पतिः कविः शुक्रः शार-
दासाधकप्रियः ॥ ११५ ॥ शारदासाधकः प्राणशारदासेवकोत्सुकः ॥ शारदासाधकश्चेष्टो वीतरागो मजप्रभुः ॥ ११६ ॥ मांसप्रियो मधुप्रा-
णो मधुमांसमहोत्सवः ॥ मधुपो मधुपः श्रेष्ठो मधुपानसदारतिः ॥ ११७ ॥ मोदकादानसंप्रीतो मोदका मोदमोदितः ॥ आमोदा मोदितो नंदो
नंदिकेशो नरेश्वरः ॥ ११८ ॥ नदीप्रियो नदीनाथो नदीतीररुहस्तपाः ॥ तपनस्तापनस्तापतापहातापकारकः ॥ ११९ ॥ पतंगो गोमुखो गो-
रोगोपालो गोपवर्द्धनः ॥ गोपतिर्गोपसंहर्ता गोवृंदैकप्रियो तिगः ॥ १२० ॥ गर्विष्ठो गुणरम्यश्च गुणसिंधुर्गुरुप्रियः ॥ गुणपूज्यो गुणोपेतो गुण-
वाद्यो गुणोत्सुकः ॥ १२१ ॥ गुणीशकेवलोगर्भः सुगर्भो गर्भरक्षकः ॥ गांभीर्यधारको धर्ता विधर्ता धर्मपालकः ॥ १२२ ॥ जगदीशो जगन्मि-
त्रो जगन्नाता जगत्प्रभुः ॥ जगद्धाता जगद्भोक्ता जगज्जाप्यविनाशनः ॥ १२३ ॥ जगत्कर्ता जगद्धर्ता जगज्जीवन जीवनः ॥ मालतीपु-
ष्पसुप्रीतो मालतीकुसुमोत्सवः ॥ १२४ ॥ मालतीकुसुमाकारो मालतीकुसुमप्रभुः ॥ रसालमंजरीरम्योरसगंधनिषेवितः ॥ १२५ ॥ रं-
सालमंजरीलुब्धोरसालतरुवल्लभः ॥ रसालतरुरासीनोरसालफलसुंदरः ॥ १२६ ॥ रसालरससंतुष्टोरसालरसलालसः ॥ केतकी
पुष्पसंतुष्टो केतकीगर्भसंभवः ॥ १२७ ॥ केतकीपत्रसंकाशः केतकीप्राणनाशनः ॥ गर्तरच्छो गर्तगंभीरो गर्तेशो गर्तनायकः ॥ १२८ ॥

उपास्तः ३
बहुकर्मै-
अ-१२४

॥१२॥

गन्तुं गीशोतिगन्तस्थो गन्ततीरनिवासकः ॥ गणसेव्यो गणाध्यक्ष्यो गणराजो गणाह्वयः ॥ १२९ ॥ आनंदभैरवो भीरुभैरवो रुरुभैरवः ॥ सुब्र-
 ह्मभैरवो वामभैरवो भूतभावन ॥ १३० ॥ भैरवीतनयो देवीपुत्रपर्वतसंभवः ॥ नाम्नायेन सहस्रेण स्तुत्वा बटुकभैरवं ॥ १३१ ॥ लभते ह्यतुलां ल-
 क्ष्मीदेवानामपि दुर्लभां ॥ उपदेशं गुरोर्लब्ध्वा योगे त्रिमंगली भवेत् ॥ १३२ ॥ अष्टम्यां वाचतुर्दश्यां वासरे भूमिसंभवे ॥ शुक्रवारविसंक्रांतौ
 योगो यमुत्तमः प्रभो ॥ १३३ ॥ तस्मिन् योगे महेशानि सर्वसिद्धि मवाप्नुयात् ॥ लक्ष्मावर्त्तयेन्मंत्रं मंत्रराजं नगेश्वरी ॥ १३४ ॥ नित्यकर्मसु सिध्य-
 र्थं तत्फलं लभते ध्रुवं ॥ स्तवमेनं पठेन्मन्त्री पाठयन्वायथाविधि ॥ १३५ ॥ दुर्लभां लभते सिद्धिं सर्वदेवनमस्कृतां ॥ न प्रकाश्यं च पुत्राय म्रष्टेषु तु
 कदाचन ॥ १३६ ॥ अन्यथा सिद्धिरोधः स्यात् वा तुलो वा भवेत्प्रियः ॥ स्तवस्यास्य प्रसादेन देवनायकवत्प्रियः ॥ १३७ ॥ संग्रामे विजये ह्यत्रून्मा-
 तंगानि वकेसरी ॥ राजानं वशयेत्सद्यो देवानपि वशं नयेत् ॥ १३८ ॥ किं वा परं फलं नाथ स्तवराजस्य कथ्यतां ॥ यद्यन्मनसि संकल्प्य स्तवमे-
 नमुदीरयन् ॥ १३९ ॥ तत्तदा प्रीतिदेवेशं बटुकस्य प्रसादतः ॥ आपदां हि विनाशाय कारणं कांतदुर्लभं ॥ १४० ॥ देवासुररणोघोरे देवानामुप-
 कारकं ॥ प्रकाशितं मयानाथ तंत्रे भैरवदीपके ॥ १४१ ॥ अपुत्रो लभते पुत्रं षण्मासान्निरतो नरः ॥ पठित्वा पाठयित्वा पि स्तवराजमनुत्तमं ॥ १४२
 ॥ दरिद्रो लभते लक्ष्मीमिप्सितामपि निश्चलां ॥ कन्यार्थी लभते कन्यां सर्वरूपसमन्वितां ॥ १४३ ॥ प्रदोषे बलिदाने च वशयेन खिलं जगत् ॥ वदे-
 वा बिल्वमूले वारं भायां विपिने पिवा ॥ १४४ ॥ जपेत्सततमालक्षं मंत्रराजस्य सिद्धये ॥ वर्णलक्षं जपेद्वापि दिङ्मात्रं हि प्रदर्शितं ॥ १४५ ॥ पूजये-
 न्नुतिलैर्मधुमैर्मसैर्द्रव्यैस्तथा ॥ घृतपक्वान्मतो वापि जेमनैः रससंकुलैः ॥ १४६ ॥ पूजयेद्धारयेद्वापि स्तवनेन सुसाधकः ॥ पठेद्वा पाठयेद्वा-
 पियथाविधि सुरप्रिये ॥ १४७ ॥ शत्रुतो न भयं तस्य नाग्निचौरास्त्रवज्रजं ॥ ज्वरादिसंभवं वापि सत्यं सत्यं महेश्वरः ॥ १४८ ॥ भैरवाराधनाशक्तो-
 यो भवेत्साधकः प्रभो ॥ सदाशिवः सविज्ञेयो भैरवेणेति भाषितं ॥ १४९ ॥ श्रीमद्भैरवराजसेवनविधौ वैय्यग्रमासे दुषः पुंसः पंचविधा भवन्ति
 नवधा ह्यष्टौ तथा सिद्धयः ॥ क्षोणीपालकिरीटकोटिमणिरुन्मालाभरैर्भूयशो ॥ मौग्यं पादपयोजयोर्विजयते मूर्ध्नि प्रभो ह्यत्रतां ॥ १५० ॥
 इति श्री ह. बृ. ध. उपा. स्तवके श्रीबटुकभैरवोपा. ध्याये श्रीभैरवतंत्रोक्त श्रीबटुकभैरवसहस्रनामस्तोत्रनिरूपणं नाम प्रकरणं ॥

बृज्योर्ग-
धर्मस्कंधः
उपासना
॥१३॥

॥७॥ श्लो ॥ ॥ अथ तृतीयं श्रीबदुकभैरवसहस्रनामस्तोत्रं ॥ ॥ उक्तंचरुद्रयामले अशीत्यंके ॥ ॥ ॐ अस्य श्री-
बदुकभैरवसहस्रनामात्मकस्तोत्रस्य दुर्वासा ऋषिः । अनुष्टुप् छंदः । भैरवो बदुकनाथो देवता । मम सर्वकार्यसिद्ध्यर्थं सर्वशत्रुनिवारणार्थं बदु-
कसहस्रनामपाठमहं करिष्ये ॥ महाकालोऽस्य ऋषिरिति रुद्रजापे ॥ दत्तात्रेयऋषिरिति ब्रह्मजापे ॥ गौतमऋषिरिति गौतमीमंत्रे ॥ रावणोऽस्य
ऋषिरिति भैरवीतंत्रे ॥ हनुमान्ऋषिरिति भैरवतंत्रे ॥ निर्गुणो बदुकः सनकादयो ऋषय इति मोक्षपरत्वे ॥ महाविष्णुः श्रीकृष्णऋषिरिति विष्णु-
यामले ॥ एवंकार्यपरत्वे ॥ यथारुचि पाठे ऋषिस्मरणं कृत्वा स्तोत्रं पठेत् ॥ ॐ नमो भैरवस्वरूपाय भैरवाय नमोनमः ॥ नमो भद्रस्वरूपाय जगदाय
नमोनमः ॥१॥ नमः कल्पस्वरूपाय विकल्पाय नमोनमः ॥ नमः शुद्धस्वरूपाय सुप्रकाशाय ते नमः ॥२॥ नमः कंकालस्वरूपाय कालरूपी नमोस्तुते ॥
नमः रुद्र्यंबकस्वरूपाय महाकालाय ते नमः ॥३॥ नमः संसारसाराय शारदाय नमोनमः ॥ नमो भैरवस्वरूपाय भैरवाय नमोनमः ॥४॥ नमः क्षेत्रनिवा-
साय क्षेत्रपालाय ते नमः ॥ क्षेत्राक्षेत्रस्वरूपाय क्षेत्रकर्त्रे नमोनमः ॥५॥ नमो नागविनाशाय भैरवाय नमोनमः ॥ नमो मातंगस्वरूपाय भाररूपी नमो-
स्तुते ॥६॥ नमः सिद्धस्वरूपाय सिद्धिदाय नमोनमः ॥ नमो बिंदुस्वरूपाय बिंदुसिंधुप्रकाशिने ॥७॥ नमो मंगलस्वरूपाय मालवाय नमोनमः ॥ नमः
संकष्टनाशाय शंकराय नमोनमः ॥८॥ नमो धर्मस्वरूपाय धर्मदाय नमोनमः ॥ नमो नतस्वरूपाय एकरूपी नमोस्तुते ॥९॥ नमो वृद्धिस्वरूपाय वृ-
द्धिकार नमोस्तुते ॥ नमो मोहनस्वरूपाय मोक्षस्वरूपाय ते नमः ॥१०॥ नमो जलदस्वरूपाय शामरूपी नमोस्तुते ॥ नमः स्थूलस्वरूपाय शुद्धस्वरूपाय ते नमः
॥११॥ नमो नीलस्वरूपाय रंगस्वरूपाय ते नमः ॥ नमो मंडलस्वरूपाय मंडलाय नमोनमः ॥१२॥ नमो रुद्रस्वरूपाय रुद्रनाथाय ते नमः ॥ नमो ब्रह्मस्वरू-
पाय ब्रह्मवक्त्रे नमोनमः ॥१३॥ नमस्त्रिशूलधाराय धराधारि नमोस्तुते ॥ नमः संसारबीजाय विरूपाय नमोनमः ॥१४॥ नमो विमलस्वरूपाय भैरवाय न-
मोनमः ॥ नमो जंगमस्वरूपाय जलजाय नमोनमः ॥१५॥ नमः कालस्वरूपाय कालरुद्राय ते नमः ॥ नमो भैरवस्वरूपाय भैरवाय नमोनमः ॥१६॥ नमः
शत्रुविनाशाय शीषणाय नमोनमः ॥ नमः शांताय दांताय भ्रमररूपी नमोस्तुते ॥१७॥ न्यायगम्याय शुद्धाय योगिध्येयाय ते नमः ॥ नमः कमलकांता-
य कालवृद्धाय ते नमः ॥१८॥ नमो ज्योतिस्वरूपाय सुप्रकाशाय ते नमः ॥ नमः कल्पस्वरूपाय भैरवाय नमोनमः ॥१९॥ नमो जयस्वरूपाय ज-

उपास्त-३
बदुकभै-
अ-१२४

॥१३॥

गज्जाडथनिवारिणे ॥ महाभूताय भूताय भूतानां पतये नमः ॥ २० ॥ नमो नंदाय वृंदाय वादिने ब्रह्मवादिने ॥ नमो वादस्वरूपाय न्यायगम्याय
ते नमः ॥ २१ ॥ नमो भवस्वरूपाय माया निर्माणरूपिणे ॥ विश्वबंधाय बंधाय नमो विश्वंशरायते ॥ २२ ॥ नमो नेत्रस्वरूपाय नेत्ररूपिनोस्तुते
॥ नमो वरुणरूपाय भैरवाय नमो नमः ॥ २३ ॥ नमो यमस्वरूपाय वृद्धरूपाय ते नमः ॥ नमः कुबेररूपाय कालनाथाय ते नमः ॥ २४ ॥ नमो ईशा-
नरूपाय अग्निरूपाय ते नमः ॥ नमो वायुस्वरूपाय विश्वरूपाय ते नमः ॥ २५ ॥ नमः प्राणः स्वरूपाय प्राणाधिपतये नमः ॥ नमः संहाररूपाय-
पालकाय नमो नमः ॥ २६ ॥ नमः श्चंद्रस्वरूपाय चंद्ररूपाय ते नमः ॥ नमो मंदारवासाय वासिने सर्वयोगिनां ॥ २७ ॥ योगिगम्याय योग्याय यो-
गिनां पतये नमः ॥ नमो जंगमवासाय वामदेवाय ते नमः ॥ २८ ॥ नमः शत्रुविनाशाय नीलकंठाय ते नमः ॥ नमो भक्तिविनोदाय दुर्भगाय नमो न-
मः ॥ २९ ॥ नमो मान्यस्वरूपाय मानदाय नमो नमः ॥ नमो भूतिविभूषाय भूषिताय नमो नमः ॥ ३० ॥ नमो रजस्वरूपाय सात्विकाय नमो नमः
नमस्तामसरूपाय तारणाय नमो नमः ॥ ३१ ॥ नमो गंगाविनोदाय जटासंधारिणे नमः ॥ नमो भैरवरूपाय शीषणाय नमो नमः ॥ ३२ ॥ नमः सं-
ग्रामरूपाय संग्रामजयदायिने ॥ संग्रामसाररूपाय यौवनाय नमो नमः ॥ ३३ ॥ नमो वृद्धिस्वरूपाय वृद्धिदाय नमो नमः ॥ नमस्त्रिशूलहस्ता-
य शूलसंहारिणे नमः ॥ ३४ ॥ नमो द्वंद्वस्वरूपाय रूपदाय नमो नमः ॥ नमः शत्रुविनाशाय शत्रुबुद्धि विनाशिने ॥ ३५ ॥ महाकालाय काला-
य कालनाथाय ते नमः ॥ नमो भैरवरूपाय भैरवाय नमो नमः ॥ ३६ ॥ नमः शंभुस्वरूपाय शंभुरूपिनोस्तुते ॥ नमः कमलहस्ताय डमरुह-
स्ताय ते नमः ॥ ३७ ॥ नमः कुक्कुरवाहाय वहनाय नमो नमः ॥ नमो विमलनेत्राय त्रिनेत्राय नमो नमः ॥ ३८ ॥ नमः संसाररूपाय सारमेयाय वाहि-
ने ॥ संसारज्ञानरूपाय ज्ञाननाथाय ते नमः ॥ ३९ ॥ नमो मंगलरूपाय मंगलाय नमो नमः ॥ नमो न्यायविशालाय मंत्ररूपाय ते नमः ॥ ४० ॥
नमो यंत्रस्वरूपाय यंत्रधारिणे नमो नमः ॥ नमो भैरवरूपाय भैरवाय नमो नमः ॥ ४१ ॥ नमः कलंकरूपाय कलंकाय नमो नमः ॥ नमः संसारपा-
राय भैरवाय नमो नमः ॥ ४२ ॥ रुंडमालाविभूषाय शीषणाय नमो नमः ॥ नमो दुःखनिवाराय विहाराय नमो नमः ॥ ४३ ॥ नमो दंडस्वरूपाय क्षण-
रूपाय ते नमः ॥ नमो मुहूर्तरूपाय सर्वरूपाय ते नमः ॥ ४४ ॥ नमो मोक्षस्वरूपाय श्रोणरूपाय ते नमः ॥ नमो नक्षत्ररूपाय क्षेत्ररूपाय ते नमः ॥

वृज्ज्योर्ण
धर्मस्कंध
उपासना
॥१४॥

॥४५॥ नमोविष्णुस्वरूपाय बिंदुरूपाय ते नमः नमो ब्रह्मस्वरूपाय ब्रह्मचारिणोस्तुते ॥४६॥ नमः कंथानिवासाय पटवासाय ते नमः ॥ नमो
ज्वलनरूपाय ज्वलनाय नमो नमः ॥४७॥ नमो बटुकरूपाय धूर्तरूपाय ते नमः ॥ नमो भैरवरूपाय भैरवाय नमो नमः ॥४८॥ नमो वैद्यस्वरू-
पाय वैद्यरूपी नमोस्तुते ॥ नमो औषधरूपाय औषधाय नमो नमः ॥४९॥ नमो व्याधिनिवाराय व्याधिरूपी नमो नमः ॥ नमो द्वारनिवाराय-
ज्वररूपाय ते नमः ॥५०॥ नमो रुद्रस्वरूपाय रुद्राणां पतये नमः ॥ विरूपाक्षाय देवाय भैरवाय नमो नमः ॥५१॥ नमो ग्रहस्वरूपाय ग्रहा-
णां पतये नमः ॥ नमः पवित्रधाराय परशुधाराय ते नमः ॥५२॥ यज्ञोपवीतिदेवाय देवदेवनमोस्तुते ॥ नमो यज्ञस्वरूपाय यज्ञानां फलदा-
यिने ॥५३॥ नमो रगप्रतापाय तापनाय नमो नमः ॥ नमो गणेशरूपाय गणरूपाय ते नमः ॥५४॥ नमो रश्मिस्वरूपाय रश्मिरूपाय ते नमः ॥
नमो मलयरूपाय रश्मिरूपाय ते नमः ॥५५॥ नमो विभक्तिरूपाय विमलाय नमो नमः ॥ नमो मधुररूपाय माधिपूर्णकलापिने ॥५६॥ काले-
श्वराय कालाय कालनाथाय ते नमः ॥ नमो विश्वप्रकाशाय भैरवाय नमो नमः ॥५७॥ नमो योनिस्वरूपाय भ्रातृरूपाय ते नमः ॥ नमो भगिनि-
रूपाय भैरवाय नमो नमः ॥५८॥ नमो वृषस्वरूपाय कर्मरूपाय ते नमः ॥ नमो वेदांतवेद्याय वेदसिन्हांतसारिणे ॥५९॥ नमः शारवा प्रकाशा-
य पुरुषाय नमो नमः ॥ नमः प्रकृतिरूपाय भैरवाय नमो नमः ॥६०॥ नमो विश्वस्वरूपाय शिवरूपाय ते नमः ॥ नमो ज्योतिस्वरूपाय निर्गुणा-
य नमो नमः ॥६१॥ निरंजनाय शांताय निर्विकाराय ते नमः ॥ निर्मयाय विमोहाय विश्वनाथाय ते नमः ॥६२॥ नमः कंठप्रकाशाय शत्रुनाशा-
य ते नमः ॥ नमो आशाप्रकाशाय आशापूरकृते नमः ॥६३॥ नमो मत्सरस्वरूपाय योगरूपाय ते नमः ॥ नमो वाराहरूपाय वामनाय नमो न-
मः ॥६४॥ नमो आनंदरूपाय आनंदाय नमो नमः ॥ नमो अमर्धकेशाय ज्वलकेशाय ते नमः ॥६५॥ नमः पापविमोक्षाय मोक्षदाय नमो नमः
॥ नमः कैलासनाथाय कालनाथाय ते नमः ॥६६॥ नमो विंदुविंदाय बिंदुसाय नमो नमः ॥ नमः प्रणवरूपाय भैरवाय नमो नमः ॥६७॥
नमो मेरुनिवासाय भक्तवासाय ते नमः ॥ नमो मेरुस्वरूपाय भैरवाय नमो नमः ॥६८॥ नमो भद्रस्वरूपाय भद्ररूपाय ते नमः ॥ नमो योगी-
स्वरूपाय योगिनां पतये नमः ॥६९॥ नमो भैरवस्वरूपाय भैरवरूपाय ते नमः ॥ नमो ब्रह्मनिवासाय काशीनाथाय ते नमः ॥७०॥ नमो ब्र-

उपासना-३
बटुकभै-
अ.१२४

॥१४॥

ह्मांडवांसाय ब्रह्मवासाय ते नमः ॥ नमो मातंगवासाय सूक्ष्मवासाय ते नमः ॥ ७१ ॥ नमो मान्निवासाय भातृवासाय ते नमः ॥ नमो जग-
न्निवासाय जलावासाय ते नमः ॥ ७२ ॥ नमः कौलनिवासाय नेत्रवासाय ते नमः ॥ नमो भैरववासाय भैरवाय नमो नमः ॥ ७३ ॥ नमः समुद्रवासा-
य वह्निवासाय ते नमः ॥ नमश्चंद्रनिवासाय चंद्रावासाय ते नमः ॥ ७४ ॥ नमः कलिंगवासाय कलिंगाय नमो नमः ॥ नमो उत्कलवासाय महें-
द्रवासाय ते नमः ॥ ७५ ॥ नमः कर्पूरवासाय सिद्धिवासाय ते नमः ॥ नमः सुंदरवासाय भैरवाय नमो नमः ॥ ७६ ॥ नमो आकाशवासाय वासिने
सर्वयोगिनां ॥ नमो ब्राह्मणवासाय शूद्रवासाय ते नमः ॥ ७७ ॥ नमः क्षत्रियवासाय शूद्रवासाय ते नमः ॥ नमः पक्षिनिवासाय भैरवाय नमो नमः
॥ ७८ ॥ नमः पातालमूलाय मूलावासाय ते नमः ॥ नमो रसातलवासाय सर्वपातालवासिने ॥ ७९ ॥ नमः कंकालवासाय कंकवासाय ते नमः ॥
नमो मंत्रनिवासाय भैरवाय नमो नमः ॥ ८० ॥ नमो हंकाररूपाय रजोरूपाय ते नमः ॥ नमः सत्त्वनिवासाय भैरवाय नमो नमः ॥ ८१ ॥ नमो नलि-
नरूपाय नलिनांगप्रकाशिने ॥ नमः सूर्यस्वरूपाय भैरवाय नमो नमः ॥ ८२ ॥ नमो दुष्टनिवासाय साधूपाय नरूपिणे ॥ नमो नक्षत्रस्वरूपाय स्तं-
भनाय नमो नमः ॥ ८३ ॥ पंचयोनिप्रकाशाय चतुर्योनिप्रकाशिने ॥ नवयोनिप्रकाशाय भैरवाय नमो नमः ॥ ८४ ॥ नमः षोडशरूपाय नमः षो-
डशधारिणे ॥ चतुःषष्टिप्रकाशाय भैरवाय नमो नमः ॥ ८५ ॥ नमो बिंदुप्रकाशाय सुप्रकाशाय ते नमः ॥ नमो गणस्वरूपाय मुरवरूपी नमो स्तुते
॥ ८६ ॥ नमो अंबररूपाय भैरवाय नमो नमः ॥ नमो नानारचरूपाय मुरवरूपी नमो स्तुते ॥ ८७ ॥ नमो दुर्गस्वरूपाय दुःखहर्त्रे नमो स्तुते ॥ नमो
विशुद्धदेहाय दिव्यदेहाय ते नमः ॥ ८८ ॥ नमो भैरवरूपाय भैरवाय नमो नमः ॥ नमः प्रेतनिवासाय पिशाचाय नमो नमः ॥ ८९ ॥ नमो निशाप्र-
काशाय निशारूपी नमो स्तुते ॥ नमः सोमार्धरामाय धराधीशाय ते नमः ॥ ९० ॥ नमः संसारभाराय भारकाय नमो नमः ॥ नमो देहस्वरूपाय
अदेहाय नमो नमः ॥ ९१ ॥ देवदेहाय देवाय भैरवाय नमो नमः ॥ विश्वेश्वराय विश्वाय विश्वधारी नमो स्तुते ॥ ९२ ॥ स्वप्रकाशप्रकाशाय भैरवाय
नमो नमः ॥ स्थितिरूपाय स्थित्याय स्थितीनां पतये नमः ॥ ९३ ॥ सुस्थिराय सुकेशाय केशवाय नमो नमः ॥ स्थविष्ठाय गिरिष्ठाय प्रेष्ठाय परमात्मने
॥ ९४ ॥ नमो भैरवरूपाय भैरवाय नमो नमः ॥ नमः पारदरूपाय पवित्राय नमो नमः ॥ ९५ ॥ नमो वेधकरूपाय अनिदाय नमो नमः ॥ नमः शब्द

बृज्योर्णः
धर्मस्कंधः
उपासना
॥१५॥

स्वरूपाय शब्दातीताय ते नमः ॥ ९६ ॥ नमो भैरवरूपाय भैरवाय नमो नमः ॥ नमो निंदस्वरूपाय अनिंदाय नमो नमः ॥ ९७ ॥ नमो विषदस्वरूपाय
भैरवाय नमो नमः ॥ नमः शरण्यशरणाय शरण्यानां सुरवाय ते ॥ ९८ ॥ नमः शरण्यरक्षाय भैरवाय नमो नमः ॥ नमः स्वाहास्वरूपाय स्वधारूपाय ते
नमः ॥ ९९ ॥ नमो वीषट्स्वरूपाय भैरवाय नमो नमः ॥ अक्षराय नमस्तुभ्यं त्रिधामात्रास्वरूपिणे ॥ १०० ॥ नमो क्षराय शुद्धाय भैरवाय नमो नमः
॥ अर्धमात्राय पूर्णाय पूर्णाय ते नमो नमः ॥ १ ॥ नमो भैरवरूपाय भैरवाय नमो नमः ॥ नमो इष्टचक्ररूपाय ब्रह्मरूपाय ते नमः ॥ २ ॥ नमो भैरवरूप-
पाय भैरवाय नमो नमः ॥ नमः शृणिस्वरूपाय सृष्टिकर्त्रे महात्मने ॥ ३ ॥ नमः पात्यस्वरूपाय भैरवाय नमो नमः ॥ सनातनाय नित्याय निगुणाय
गुणाय ते ॥ ४ ॥ नमः सिद्धाय शान्ताय भैरवाय नमो नमः ॥ नमो धारास्वरूपाय रवद्गहस्ताय ते नमः ॥ ५ ॥ नमो स्त्रिशूलहस्ताय भैरवाय नमो-
नमः ॥ नमः कुंडलवर्णाय शबमुंडविभूषिणे ॥ ६ ॥ महाक्रुद्धाय चंडाय भैरवाय नमो नमः ॥ नमो वासुकिभूषाय सर्वभूषाय ते नमः ॥ ७ ॥
नमः कपालहस्ताय भैरवाय नमो नमः ॥ पानपात्रप्रमत्ताय मत्तरूपाय ते नमः ॥ ८ ॥ नमो भैरवरूपाय भैरवाय नमो नमः ॥ माध्वाकारसुप-
र्णाय माधवाय नमो नमः ॥ ९ ॥ नमो मांगल्यरूपाय भैरवाय नमो नमः ॥ नमः कुमाररूपाय स्त्रीभूषयि नमो नमः ॥ १० ॥ नमो गंधस्वरूपाय भैर-
वाय नमो नमः ॥ नमो दुर्गंधरूपाय सुगंधाय नमो नमः ॥ ११ ॥ नमः पुष्पस्वरूपाय पुष्पभूषणाय ते नमः ॥ नमः पुष्पप्रकाशाय भैरवाय नमो नमः ॥
॥ १२ ॥ नमः पुष्पविनोदाय पुष्पपूजाय ते नमः ॥ नमो भक्तिनिवासाय भक्तदुःखनिवारिणे ॥ १३ ॥ भक्तप्रियाय शान्ताय भैरवाय नमो नमः ॥
नमो भक्तस्वरूपाय रूपदाय नमो नमः ॥ १४ ॥ नमो भैरवरूपाय भैरवाय नमो नमः ॥ नमो वासाय भद्राय वीरभद्राय ते नमः ॥ १५ ॥
नमः संग्रामसाराय भैरवाय नमो नमः ॥ नमः रवद्वांगहस्ताय कालहस्ताय ते नमः ॥ १६ ॥ नमो घोराय घोराय घोराघोरस्वरूपिणे ॥ घोराघर्म-
य घोराय भैरवाय नमो नमः ॥ १७ ॥ घोरात्रिशूलहस्ताय घोरापानाय ते नमः ॥ घोराय नीलाय भैरवाय नमो नमः ॥ १८ ॥ घोरावाहनगम्या-
य अगम्याय नमो नमः ॥ घोराब्रह्मस्वरूपाय भैरवाय नमो नमः ॥ १९ ॥ घोराशब्दाय घोराय घोरादेहाय ते नमः ॥ घोराद्रव्याय घोराय भैर-
वाय नमो नमः ॥ घोरासंगाय सिंहाय सिंहाय ते नमः ॥ नमः प्रचंडसिंहाय सिंहरूपाय ते नमः ॥ २१ ॥ नमो सिंहप्रकाशाय सुप्रकाशा

उपास्तः ३
बटुकभैः
अ-१२४

॥१५॥

यतेनमः ॥ नमोविजयरूपायजगदायनमोनमः ॥ २२ ॥ नमोभार्गवरूपायगर्भरूपायतेनमः ॥ नमोभैरवरूपायभैरवायनमोनमः ॥ २३ ॥
नमोमेध्यायशुद्धायमायाधिशायतेनमः ॥ नमोमेघप्रकाशायभैरवायनमोनमः ॥ २४ ॥ दुर्गेध्यायदुरंतायदुर्लभायदुरात्मने ॥ भक्तिलव्याय
भव्यायभावितायनमोनमः ॥ २५ ॥ नमोगौरवरूपायगौरवायनमोनमः ॥ नमोभैरवरूपायभैरवायनमोनमः ॥ २६ ॥ नमोविघ्ननिवारायवि-
धराशिनमोस्तुते ॥ विघ्नविद्रावणायैवभैरवायनमोनमः ॥ २७ ॥ नमोकिंशुकरूपायरजोरूपायतेनमः ॥ नमोनीलस्वरूपायभैरवायन-
मोनमः ॥ २८ ॥ नमोगणारचरूपायगणनाथायतेनमः ॥ नमोविश्वप्रकाशायभैरवायनमोनमः ॥ २९ ॥ नमोयोगीप्रकाशाययोगीगम्यायते-
नमः ॥ नमोहेरंबरूपायभैरवायनमोनमः ॥ ३० ॥ नमस्त्रिधारचरूपायरूपदायनमोनमः ॥ नमःस्वरचरूपायभैरवायनमोनमः ॥ ३१ ॥ नमः
सरस्वतिरूपायबुद्धिरूपायतेनमः ॥ नमोवंद्यस्वरूपायभैरवायनमोनमः ॥ ३२ ॥ नमस्त्रिविक्रमरूपायत्रिरूपायतेनमः ॥ नमःशशांकरूपाय
भैरवायनमोनमः ॥ ३३ ॥ नमोव्यापकरूपायव्याप्यरूपायतेनमः ॥ नमोभैरवरूपायभैरवायनमोनमः ॥ ३४ ॥ नमोविशदरूपायभैरवाय-
नमोनमः ॥ नमःसत्यस्वरूपायभैरवायनमोनमः ॥ ३५ ॥ नमःसूक्तस्वरूपायशिवदायनमोनमः ॥ नमोगंगास्वरूपाययमुनारूपीणेनमः ॥
३६ ॥ नमोगौरिस्वरूपायभैरवायनमोनमः ॥ नमोदुःखविनाशायदुःखमोक्षणरूपिणे ॥ ३७ ॥ महाचलायवंद्यायभैरवायनमोनमः ॥ नमोनं-
दस्वरूपायभैरवायनमोनमः ॥ ३८ ॥ नमोनंदिरचरूपायस्थावररूपायतेनमः ॥ नमःकेलिस्वरूपायभैरवायनमोनमः ॥ ३९ ॥ नमःक्षेत्रनि-
वासायवासिनेब्रह्मवादिने ॥ नमःशांतायशुद्धायभैरवायनमोनमः ॥ ४० ॥ नमोनर्मदरूपायजलरूपायतेनमः ॥ नमोविश्वविनोदायजयदाय-
नमोनमः ॥ ४१ ॥ नमोमहेंद्ररूपायमहनियायतेनमः ॥ नमःसंसृतिरूपायशरणीयायतेनमः ॥ ४२ ॥ नमःस्त्रिवंधुवासायबालकायनमोनमः
॥ नमःससारसारायसरसांपतयेनमः ॥ ४३ ॥ नमस्तेजस्वरूपायभैरवायनमोनमः ॥ नमःकारुण्यरूपायभैरवायनमोनमः ॥ ४४ ॥ नमोगोक-
र्णरूपायब्रह्मवर्णायतेनमः ॥ नमःशंकरवर्णायहस्तिकर्णायतेनमः ॥ ४५ ॥ नमोविष्टरकर्णाययज्ञकर्णायतेनमः ॥ नमःशंबुककर्णायभैर-
वायनमोनमः ॥ ४६ ॥ नमोदिव्यसुकर्णायकालकर्णायतेनमः ॥ नमोभयदकर्णायभैरवायनमोनमः ॥ ४७ ॥ नमोआकाशकर्णायकालक-

बृज्ज्योर्ण-
धर्मस्कंध
उपासना
॥ १६ ॥

उपास्त-३
बटुकभै-
अ-१२४

गयितेनमः ॥ नमोदिग्नूपकर्णाय भैरवाय नमोनमः ॥ ४८ ॥ नमोविमुक्तकर्णाय विमलाय नमोनमः ॥ नमः सहस्रकर्णाय भैरवाय नमोनमः ॥
॥ ४९ ॥ नमोनेत्रप्रकाशाय सुनेत्राय नमोनमः ॥ नमोवरुंदनेत्राय जयनेत्राय तेनमः ॥ ५० ॥ नमोविमलनेत्राय योगिनेत्राय तेनमः ॥ नमः सहस्र-
नेत्राय भैरवाय नमोनमः ॥ ५१ ॥ नमः कलिंदरूपाय कलिंदाय नमोनमः ॥ नमोज्योतिस्वरूपाय ज्योतिषाय नमोनमः ॥ ५२ ॥ नमस्तारप्रकाशाय
ताररूपी नमोस्तुते ॥ नमोनेत्रनेत्राय भैरवाय नमोनमः ॥ ५३ ॥ नमश्चंद्रप्रकाशाय चंद्ररूपी नमोस्तुते ॥ नमोराशिस्वरूपाय भैरवाय नमोनमः
॥ ५४ ॥ नमोआनंदरूपाय जगदानंदरूपिणे ॥ नमोद्रविडरूपाय भैरवाय नमोनमः ॥ ५५ ॥ नमः शंखनिवासाय शंकराय नमोनमः ॥ नमोमुद्रा-
प्रकाशाय भैरवाय नमोनमः ॥ ५६ ॥ नमोन्यासस्वरूपाय न्यासरूपी नमोस्तुते ॥ नमोबिंदुस्वरूपाय भैरवाय नमोनमः ॥ ५७ ॥ नमोविसर्गरूपा-
य प्रणवरूपाय तेनमः ॥ नमोमंत्रप्रकाशाय भैरवाय नमोनमः ॥ ५८ ॥ नमोजंबुकरूपाय जंगमाय नमोनमः ॥ नमोगुरुडरूपाय भैरवाय नमोनमः
॥ ५९ ॥ नमोलंबुकरूपाय लंबिकाय नमोनमः ॥ नमोलक्ष्मीस्वरूपाय भैरवाय नमोनमः ॥ ६० ॥ नमोवीरस्वनिराय विरणाय नमोनमः ॥ नमः प्रचं-
डरूपाय भैरवाय नमोनमः ॥ ६१ ॥ नमोडंबस्वरूपाय डमरुधारी नमोस्तुते ॥ नमः कलंकनाशाय कालनाथाय तेनमः ॥ ६२ ॥ नमोक्रुद्धिप्रकाशाय
सिद्धिदाय नमोनमः ॥ नमः सिद्धस्वरूपाय भैरवाय नमोनमः ॥ ६३ ॥ नमोधर्मप्रकाशाय धर्मनाथाय तेनमः ॥ धर्मयधर्मराजाय भैरवाय नमोनमः ॥
६४ ॥ नमोधर्माधिपतये धर्मध्येयाय तेनमः ॥ नमोधर्मार्थसिद्धाय भैरवाय नमोनमः ॥ ६५ ॥ नमोविरजरूपाय रूपाख्यप्रकाशिने ॥ नमोराजप्र-
काशाय भैरवाय नमोनमः ॥ ६६ ॥ नमः प्रतापसिंहाय प्रतापाय नमोनमः ॥ नमः कोटिप्रतापाय भैरवाय नमोनमः ॥ ६७ ॥ नमः सहस्ररूपाय
कोटिरूपाय तेनमः ॥ नमोआनंदरूपाय भैरवाय नमोनमः ॥ ६८ ॥ नमः संहारबंधाय बंधकाय नमोनमः ॥ नमोविमोक्षरूपाय मोक्षदाय नमोन-
मः ॥ ६९ ॥ नमोविष्णुस्वरूपाय व्यापकाय नमोनमः ॥ नमोमंगल्यनाथाय शिवनाथाय तेनमः ॥ ७० ॥ नमोव्यालाय व्याघ्राय व्याघ्ररूपी नमो-
स्तुते ॥ नमोव्यालविभूषाय भैरवाय नमोनमः ॥ ७१ ॥ नमोविद्याप्रकाशाय विद्यानापतये नमः ॥ नमोयोगीश्वररूपाय कूररूपाय तेनमः ॥ ७२ ॥
नमः संहाररूपाय शत्रुनाशाय तेनमः ॥ नमः पालकरूपाय भैरवाय नमोनमः ॥ ७३ ॥ नमः कारुण्यदेवाय देवदेवाय तेनमः ॥ नमोविश्वविला-

॥ १६ ॥

स्नायभैरवायनमोनमः ॥ ७४ ॥ नमोनमः प्रकाशायकाशीवासिनमोस्तुते ॥ नमोभैरवक्षेत्रायक्षेत्रपालायतेनमः ॥ ७५ ॥ नमोभद्रस्वरूपाय
भद्रकायनमोनमः ॥ नमोभद्राधिपतयेभयहंत्रीनमोस्तुते ॥ ७६ ॥ नमोमायाविनोदायमायिनेमदरूपिणे ॥ नमोमन्त्रायशांतायभैरवायनमो-
नमः ॥ ७७ ॥ नमोमलयनिवासायकैलासायनमोनमः ॥ नमः कैलासवासायकालिकातनयायते ॥ ७८ ॥ नमः संसारसारायभैरवायनमोनमः
॥ नमोमातृविनोदायविमलायनमोनमः ॥ ७९ ॥ नमोयमप्रकाशायनियमायनमोनमः ॥ नमः प्राणप्रकाशायध्यानाधिपतयेनमः ॥ ८० ॥ न-
मः समाधिरूपायनिर्गुणायनमोनमः ॥ नमोमंत्रप्रकाशायमंत्ररूपायतेनमः ॥ ८१ ॥ नमोवृंदविनोदायवृंदकायनमोनमः ॥ नमोबृंहितरूपा-
यभैरवायनमोनमः ॥ ८२ ॥ नमोमान्यस्वरूपायमानदायनमोनमः ॥ नमोविश्वप्रकाशायभैरवायनमोनमः ॥ ८३ ॥ नमोनैऋतिरपीठाय
सिद्धपीठायतेनमः ॥ नमोमंडलपीठायउक्तपीठायतेनमः ॥ ८४ ॥ नमोयशोदानाथायकामनाथायतेनमः ॥ नमोविनोदनाथायसिद्धिना-
थायतेनमः ॥ ८५ ॥ नमोनाथायनाथायज्ञानभाथायतेनमः ॥ नमः शंकरनाथायजयनाथायतेनमः ॥ ८६ ॥ नमोमुद्गलनाथायनील
नाथायतेनमः ॥ नमोबालकनाथायधर्मनाथायतेनमः ॥ ८७ ॥ विश्वनाथायनाथायकार्यनाथायतेनमः ॥ नमोभैरवनाथायमहानाथायते-
नमः ॥ ८८ ॥ नमोब्रह्मसनाथाययोगनाथायतेनमः ॥ नमोविश्वविहारायविश्वभारायतेनमः ॥ ८९ ॥ नमोरंगसनाथायरंगनाथायतेनमः ॥
नमोमोक्षसनाथायभैरवायनमोनमः ॥ ९० ॥ नमोगोरक्षनाथायगोरक्षायनमोनमः ॥ नमोमंदारनाथायनंदनाथायतेनमः ॥ ९१ ॥ नमो-
मंगलनाथायचंपानाथायतेनमः ॥ नमः संतोषनाथायभैरवायनमोनमः ॥ ९२ ॥ नमोगरिबनाथायसुरवनाथायतेनमः ॥ नमः कारुण्यनाथा-
यभैरवायनमोनमः ॥ ९३ ॥ नमोद्रविडनाथायदरिनाथायतेनमः ॥ नमः संसारनाथायजगन्नाथायतेनमः ॥ ९४ ॥ नमोमाध्वीकनाथायमंत्र
नाथायतेनमः ॥ नमोन्याससनाथायध्याननाथायतेनमः ॥ ९५ ॥ नमोगोकर्णनाथायमहानाथायतेनमः ॥ नमः शुभ्रसनाथायभैरवायन-
मोनमः ॥ ९६ ॥ नमोविमलनाथायमंडलनाथायतेनमः ॥ नमः सरोजनाथायमात्स्यनाथायतेनमः ॥ ९७ ॥ नमोभक्तसनाथायभक्तिना-
थायतेनमः ॥ नमोमोहननाथायवत्सनाथायतेनमः ॥ ९८ ॥ नमोमातृसनाथायविश्वनाथायतेनमः ॥ नमोबिंदुसनाथायजयनाथायतेनमः

वृज्ज्योर्ण.
धर्मस्कंध
उपासना
॥ १७ ॥

॥ १९१ ॥ नमो मंगसनाथाय धर्मनाथाय ते नमः ॥ नमो गंगासनाथाय भूमिनाथाय ते नमः ॥ २०० ॥ नमो धीरसनाथाय बिंदुनाथाय ते नमः ॥ नमः
कंचुकीनाथाय शृंगीनाथाय ते नमः ॥ १ ॥ नमः समुद्रनाथाय पर्वतनाथाय ते नमः ॥ नमो मांगल्यनाथाय कदनाथाय ते नमः ॥ २ ॥ नमो वेदांतनाथाय
श्रीनाथाय नमो नमः ॥ नमो ब्रह्मांडनाथाय भैरवाय नमो नमः ॥ ३ ॥ नमो गिरिशनाथाय वामनाथाय ते नमः ॥ नमो बीजसनाथाय भैरवाय नमो नमः
॥ ४ ॥ नमो मंदिरनाथाय मंदनाथाय ते नमः ॥ नमो भैरवीनाथाय भैरवाय नमो नमः ॥ ५ ॥ अंबनाथाय नाथाय जंतुनाथाय ते नमः ॥ नमः कालिसनाथा-
य भैरवाय नमो नमः ॥ ६ ॥ नमो मुकुंदनाथाय कुंदनाथाय ते नमः ॥ नमः कुंडलनाथाय भैरवाय नमो नमः ॥ ७ ॥ नमो चक्रनाथाय चक्रनाथाय ते नमः
॥ नमो विभूतिनाथाय शूलनाथाय ते नमः ॥ ८ ॥ नमो न्यायसनाथाय न्यायनाथाय ते नमः ॥ नमो दयासनाथाय जंगमनाथाय ते नमः ॥ ९ ॥ नमो विशद-
नाथाय जगन्नाथाय ते नमः ॥ नमः कामिकनाथाय भैरवाय नमो नमः ॥ १० ॥ नमः क्षेत्रसनाथाय जीवनाथाय ते नमः ॥ नमो वेलंकनाथाय चैलनाथा-
य ते नमः ॥ ११ ॥ नमो मात्रासनाथाय आमात्राय नमो नमः ॥ नमो द्वंद्वसनाथाय भैरवाय नमो नमः ॥ १२ ॥ नमः शूरसनाथाय शूरनाथाय ते नमः ॥
नमः सौजन्यनाथाय सौजन्याय नमो नमः ॥ १३ ॥ नमो दुष्टसनाथाय भैरवाय नमो नमः ॥ नमो भयसनाथाय बिंबनाथाय ते नमः ॥ १४ ॥ नमो मायस-
नाथाय भैरवाय नमो नमः ॥ नमो विटंकनाथाय टंकनाथाय ते नमः ॥ १५ ॥ नमः शर्मसनाथाय रवडुनाथाय ते नमः ॥ नमः शक्तिसनाथाय धनुर्नाथा-
य ते नमः ॥ १६ ॥ नमो वानसनाथाय शापनाथाय ते नमः ॥ नमो यंत्रसनाथाय भैरवाय नमो नमः ॥ १७ ॥ नमो गंडूषनाथाय गंडूषाय नमो नमः ॥
नमो डाकिनीनाथाय भैरवाय नमो नमः ॥ १८ ॥ नमो डामरनाथाय डारकाय नमो नमः ॥ नमो डंकसनाथाय डंकनाथाय ते नमः ॥ १९ ॥ नमो मांडव्यनाथा-
य यज्ञनाथाय ते नमः ॥ नमो यजुःसनाथाय क्रीडनाथाय ते नमः ॥ २० ॥ नमः सामसनाथाय शर्वनाथाय ते नमः ॥ नमः शून्याय नाथाय स्वर्गनाथाय
ते नमः ॥ २१ ॥ इदं नामसहस्रं मे रुद्रेण परिकीर्तितं ॥ यः पठेत्पाठयेद्वापि स एव मम सेवकः ॥ २२ ॥ यं यं चिंतयते कामं कारं प्रियाकृतिः ॥ यः शृ-
णोति दुरस्ये तंतं तं प्राप्नोति मामकः ॥ २३ ॥ राजद्वारेऽमशानेतु पृथिव्यां जलसन्निधौ ॥ यः पठेन्मानवो नित्यं स शूरः स्यान्न संशयः ॥ २४ ॥ एकका-
लं द्विकालं वा त्रिकालं वा पठेन्नरः ॥ स यावन्बुद्धिमान् लोके भवत्येव न संशयः ॥ २५ ॥ यः शृणोति नरो भक्त्या स एव गुणसागरः ॥ यः श्रद्धया-

उपास्तः ३
बहुकर्मैः
अ. १२४

॥ १७ ॥

रात्रिकाले शृणोति पठत्येव च ॥ २६ ॥ स एव साधकः प्रोक्तः सर्वदुष्टविनाशकः ॥ अधरात्रौ पठेद्यस्तु स एव पुरुषोत्तमः ॥ २७ ॥ त्रिसंख्यायां
 देवग्रहे श्मशाने च विशेषतः ॥ वने च मार्गगमने बले दुर्जनसन्निधौ ॥ २८ ॥ यः पठेत्प्रयतो नित्यं स सुखी स्थान्ध संशयः ॥ विद्यार्थीलभते विद्यां
 धनार्थीलभते धनं ॥ २९ ॥ शूरार्थीलभते शूरं पुत्रार्थी पुत्रमाप्नुयात् ॥ एकविंशति मंत्रेण अक्षरेण सहैव मे ॥ ३० ॥ यः पठेत्प्रातरुत्थाय सर्वकामम-
 वाप्नुयात् ॥ रसार्थी रसमात्रेणारसं प्राप्नोति नित्यशः ॥ ३१ ॥ अन्नार्थीलभते चान्नं सुखार्थी सुखमाप्नुयात् ॥ रोगी प्रमुच्यते रोगात् बन्धो मुच्येत
 बंधनात् ॥ ३२ ॥ शापार्थीलभते शापं सर्वशत्रुविनाशनं ॥ स्थावरं जंगमं वापि विषं सर्वं प्रणश्यति ॥ ३३ ॥ सर्वलोकप्रियः शांतो मातृपितृप्रियं क-
 रः ॥ संग्रामे विजयं तस्य यः पठेद्भक्ति संयुतः ॥ ३४ ॥ सकलं विजयं देवीस्तोत्रमेतत्प्रकीर्तितं ॥ इदं स्तोत्रं महत्पुण्यं निंदकाय न दर्शयेत् ॥ ३५ ॥
 असाधकाय दुष्टाय मातृपितृविकारिणे ॥ अधर्मिकार्यकुलीनाय नैनं स्तोत्रं प्रकाशयेत् ॥ ३६ ॥ साधकाय च भक्ताय योगिने धर्मिकाय च ॥
 गुरुभक्ताय शांताय दर्शयेत्साधकोत्तमः ॥ ३७ ॥ अन्यथा पापमिन्नः स्यात्क्रोधोयं भैरवोत्तमे ॥ तस्मात्सर्वप्रयत्नेन गोपनीयं प्रयत्नतः ॥ ३८ ॥
 इदं स्तोत्रं च रुद्रे पारमस्यापि मुरवोर्पितं ॥ तन्मुरवान्निश्रुतं लोके दरिद्रस्यापि बांधवे ॥ ३९ ॥ रामेण कथितं भ्रात्रे लक्ष्मणाय महात्मने ॥ ततो दुर्वा-
 ससं प्राप्तं तेनैवोक्तं तु पांडवे ॥ ४० ॥ पांडवो प्रब्रवीत्कृष्णं कृष्णेनैह प्रकीर्तितं ॥ अस्य स्तोत्रस्य माहात्म्यं रामो जानाति तत्त्वतः ॥ ४१ ॥ रामोऽपि रा-
 ज्यं संप्राप्तो अस्य स्तोत्रस्य पाठतः ॥ पांडवोऽपि तथाराज्यं संप्राप्तो भैरवस्य च ॥ ४२ ॥ अनेन स्तोत्रपाठेन किमलभ्यं भवेदिति ॥ सर्वलोकस्य-
 पूज्यस्तु जायते नात्र संशयः ॥ ४३ ॥ ॥ इति श्रीह. बृ. ध. उपा. स्त. श्रीबटुकोपाध्याये रुद्रयामलोक्त श्रीबटुकभैरवसह-
 स्त्रनाम स्तोत्रनिरूपणं नाम प्रकरणं ॥ ८ ॥ ॥ श्रीः ॥ ॥ अथ चतुर्थं श्रीबटुकभैरवसहस्रनाम स्तोत्रं ॥ ॥ शिव-
 उवाच ॥ ॥ एवं श्रीबटुकं ध्यायेन्निधाभिन्नगुणैः क्रमात् ॥ शांतिके सात्विकं ध्यानं वश्यादौ राजसंमतं ॥ १ ॥ मारणादौ तामसं तद्देवं ध्यायेन्म-
 हेश्वरं ॥ एवं ध्यात्वा प्रसन्नात्मा स्तोत्रमेतत्पठेन्नरः ॥ २ ॥ ॥ अथ नामानि ॥ ॥ बटुको बटुकाधीशो वटप्रीतिर्वटेशयः ॥ विपाणिर्वज्र-
 पाणिर्वैज्राभा वज्रवल्लभः ॥ ३ ॥ वामाचारप्रियो वक्रो वक्रग्रासो विशारदः ॥ विशाषो विघ्नहर्ता च वेतालाढ्यो विचक्षणः ॥ ४ ॥ विश्वव्यापी विश्व-

वृज्योः पा.
धर्मस्कंध.
उपासना
॥१८॥

नाथोविश्वोवालपराक्रमः ॥ विश्वबंधोविश्वरूपोविश्वाधारोविकीरणः ॥ ५ ॥ वैद्योवालोविराड्विष्णुर्व्योमकेशश्चवश्यकृत् ॥ बलिभुग्बलिभुगना-
थोबहुनेत्रोबरोबली ॥ ६ ॥ व्याधिघातीव्याधिकरोव्याध्यात्माव्याधिवेपनः ॥ कंकालधारीकंदर्पः कामीकांतः कलानिधिः ॥ ७ ॥ कामरूपः कामचा-
रीकल्पवित्कामिनीप्रियः ॥ कोटरेशः कोटपतिः कमनीयः कपालभृत् ॥ ८ ॥ कंकालः क्रूरहकालः करालः कोकिलस्वनः ॥ कपर्दीकंबुकंठश्चकंबु-
मालीकलाधरः ॥ ९ ॥ कामिनीवशकृत्कौलः कुलीनः कुलरक्षकः ॥ कपालमालीकुब्जश्चकण्वः कंठीरवः कविः ॥ १० ॥ कलाकाष्ठातनुः कालश-
मनःकंबुकुंडली ॥ कुरंगीकपिलः कीरीकुमारः कोपनः कविः ॥ ११ ॥ कंकालीकपिशः केशीकेसरीकेसरप्रियः ॥ कौपीनधारीकितवः कितवध्नः कला-
धरः ॥ १२ ॥ कमलावल्लभो कुठः कठोरकिरणोक्षणः ॥ कौशिकः कोशिकधरः कुशभृत् कुशतल्पगः ॥ १३ ॥ कुशलीकश्मलाकर्षीकाश्मिरीकररत्न-
भृत् ॥ कृतघ्नश्चकृतज्ञश्चकृतवीर्यः कपिध्वजः ॥ १४ ॥ कुशीलवः कुशीलश्चकेतकीकेतकीप्रियः ॥ कादंबरीयः कादंबः कलकंठः कपींजली ॥
१५ ॥ कैटभारीकंसमर्दीकुरंगवदनः कुशः ॥ भूधरोभूधराधीशोभैरवोभैरवीप्रियः ॥ १६ ॥ भूतात्माभूतपोभूभृत्भृगुजोभूधरात्मजः ॥ भवसु-
नुर्भवोभीरूभ्रामरोभूतसंभवः ॥ १७ ॥ भीषणोभैरवीनाथोभगवान्भोगिभूषणः ॥ भस्मधारीभ्रमहरोभूताध्यक्षश्चभिक्षुकः ॥ १८ ॥ भ्रूण-
हाभूतहाभूतोभीतोभीतोऽभयंकरः ॥ खरांतकृत्खर्वराशीरवङ्गपाणिः खलाप्रियः ॥ १९ ॥ खंडभूः खंडपरशुः खड्गीरवद्वांगभृत्खलः ॥ खेचरः
खेचरीनाथः खवपुरः खमनायकः ॥ २० ॥ खेलाप्रियः खातकीर्तिः खरनादः खरव्रतः ॥ खेचरीकृत्खेटभृत्खातीतः खांडवाशनः ॥ २१ ॥ गंधर्व-
गीतोगंगेशोगोपतिर्गोपिकापतिः ॥ गर्विष्ठोर्गर्वहागेयोर्गौरोर्गौरीसुतोर्गुरुः ॥ २२ ॥ गीर्वाणगीतोर्गीर्वाणोर्गाढोर्गाढांधकारहा ॥ गेयोर्गरुडगो-
गोवोर्गुप्तोर्गोप्तागराशनः ॥ २३ ॥ गजकृत्तिथरोर्गुंजोर्गुंजाहारधरोगजः ॥ गेयप्रियोगः ऋगोर्गुंजस्थोर्गुंजगायकः ॥ २४ ॥ गोवर्द्धनधरोर्गोष्ठ-
रक्षकोर्गोकुलप्रियः ॥ गंभीरोर्गोधनोर्गोपोर्गोधाभृद्गिरिजात्मजः ॥ २५ ॥ जगदीशोर्जनाध्यक्षोर्जीवनोर्जीवनप्रियः ॥ जीवानुर्जीवनच्छेदी-
जीवितात्माजनार्दनः ॥ २६ ॥ जृम्भणश्चजवीजीवोर्जैर्नोर्जैर्भजयंकरः ॥ जपाप्रियोर्जपासक्तोर्जापकोर्जापकार्यकृत् ॥ २७ ॥ जंबूझामो-
जितक्रोधोर्जितारातिर्जितासुरः ॥ जंबुकोर्जानकीर्जानिर्जटिलोर्जनमेजयः ॥ २८ ॥ जीर्णोर्जीर्णोर्ज्वलन्नेत्रोर्जामदग्न्योर्जयप्रदः ॥

उपास्तः ३
बटुकभै.
अः १२४

॥१८॥

झषकेतु झषहरो झिंटीशो झषभोजितः ॥ २९ ॥ झंकारकारी झपाच झपवां झपवल्लभः ॥ मधुरो मदिरामत्तो मेघनादो मृगाधिपः ॥ ३० ॥ मधुमत्तो मद्यगंधो मेद
 स्वी मेघदीधितिः ॥ मोदनो मेदिनीनाथो मध्वामंडुपूषणः ॥ ३१ ॥ माधुकरी प्रियो मत्तो मेधावी मधुसूदनः ॥ मदनो मदनप्रीतो मुकुंदो मादनो मरुतु ॥ ३२ ॥
 ॥ अथ नवश्लोकाः श्लेषकाः ॥ मकरो माधवो मीनो मीनकेतुर्महेश्वरः ॥ महेषुर्मदनो मंथो मियुने शो मराधिपः ॥ ३३ ॥ मरीचिर्मजुलो मोहो मोहहा
 मोहमर्दनः ॥ मोहको मोहनो मेघाप्रियो मोहविनायकः ॥ ३४ ॥ महिपतिर्महीशानो महीराजो मनोहरः ॥ महीश्वरो महीपालो महीनाथो मही प्रियः ॥
 ३५ ॥ महीधरो महादेवो मनुराजो मुनिप्रियः ॥ मौनीमौनधरो मेघो मंदरो मतिवर्द्धनः ॥ ३६ ॥ मतिदो मंथरो मंत्रो मंत्रीशो मंत्रनायकः ॥ मेधावी-
 मानदो मानीमानहामानमर्दनः ॥ ३७ ॥ मीनगो मकराधीशो मधुरो मणिरंजितः ॥ मणिरम्यो मणिप्रातामणिमंडनमंडितः ॥ ३८ ॥ मंत्रपो मंत्र
 दो मुग्धो मोक्षदो मोक्षवल्लभः ॥ मल्लो मल्लप्रियो मंचो मल्लको मेलनप्रभुः ॥ ३९ ॥ मल्लिको मल्लिकागंधी मल्लिकाकुसुमप्रियः ॥ मालतीशो मघा
 नाथो ॥ मोघमूर्तिर्मघेश्वरः ॥ ४० ॥ याचको याज्ञिको यज्ञो यज्ञेशो यज्ञवर्द्धनः ॥ रमापतिरमाधीशोरमेशोरामवल्लभः ॥ ४१ ॥ इति श्लेषकाः ॥
 धनेशो ध्रुवधूर्ध्मिमानधिषणो धूम्रलोचनः ॥ दाता दापयिता दुर्गो दांतो दांताशयोदयः ॥ ४२ ॥ देवो देवाधिपो दावो दुःखहा दुःखसेवितः ॥ दरिद्रो
 दारदो दारो देवतात्मा दमीदयी ॥ ४३ ॥ दंडकृदंडहादीप्तो दीप्तकेशो दयान्वितः ॥ दार्वीकरी दरी दीर्घो दीपनो दीपवल्लभः ॥ ४४ ॥ दिगंबरो दीर्घदंष्ट्रो
 दक्षिणो दक्षिणोदरः ॥ दंष्ट्रीदंष्ट्रिप्रियो दैत्यो दिव्यो दिव्यपराक्रमः ॥ ४५ ॥ दैत्यहा दक्षिणार्हश्च दीर्घपृष्ठो दिवाकरः ॥ घंटावादी घररवो घनाभो-
 धूत्करो घनः ॥ ४६ ॥ घंटापथो घटो घूको घघकपरिवारितः ॥ घणी घर्माशुरघहा घातहा घातकारकः ॥ ४७ ॥ घोरो घनाघनोऽर्धो शो घस्मरो-
 घोरो घोषवान् ॥ छगलं छलछेत्ता छत्रीछातछविच्छली ॥ ४८ ॥ छगलाक्षो छदो छिन्नश्चु छुरीकाश्छिदांकुरः ॥ छंदश्छंदप्रियश्छंदश्छिदुर
 श्छद्महो छितः ॥ ४९ ॥ तपनीयप्रभजटस्तरुणस्तरुणीप्रियः ॥ तुंदिलस्तपनस्तेयस्तोमरस्तोमरप्रियः ॥ ५० ॥ तुष्कस्तु रुष्कस्तिलभुक् त्रिमूर्तिस्त्रिपुरा
 तकः ॥ त्रिशूलधारी त्रिशिपी त्रिपुरश्च त्रिलोकपः ॥ ५१ ॥ त्रिनेत्रस्त्रिपुरावासस्तो जस्वी त्रिदिवस्पतिः ॥ त्रिविक्रमस्तृणावर्चस्तृमस्तृप्तिप्रियस्तमः
 ॥ ५२ ॥ तमोपहस्तिमिस्त्रेडास्त्रिदशास्त्रिश्चरस्तपः ॥ त्रिनेत्रतनयस्तिग्मस्तमीमूर्तिस्तमोमयः ॥ ५३ ॥ तापनस्तो दनस्त्रेतातारानाथस्त्रिलोचनः

॥ नित्योनिरंजनोनेतानितिज्ञोनयवल्लभः ॥ ५४ ॥ नंदनोनिपुणो नम्रो नम्रोऽनेमिर्निमिर्नयः ॥ नागहारोनामपाशोनित्यकामोनतिप्रियः ॥ ५५ ॥
निर्ममोनमनोनन्योनैगमोनैगमेश्वरः ॥ नित्यक्लिनोनित्यनयोनिरुद्धोनंददीपकः ॥ ५६ ॥ निर्मलोनिर्मलाकारोन्यस्तनिंदोनदीश्वरः ॥ नक्षत्रनाथो-
निगमोनिगमारंभकोनवः ॥ ५७ ॥ निधीशोनिरहंकारोनानारूपोनमेरुकः ॥ नास्तिकारीनास्तिकहानिश्चितोनिश्चिताशयः ॥ ५८ ॥ निश्चलोनेकवद-
नोनाथोनारायणोनरवी ॥ नरकघ्नोनरकदोनीलोनीलालकोऽनलः ॥ ५९ ॥ नीलांबरोनीलकंठोनीलजीमूतसन्निभः ॥ पंडितःपंचवदनःपंचमःपं-
चमप्रियः ॥ ६० ॥ पंचयज्ञःपंचवातःपंचपित्तःपविप्रियः ॥ पंचश्लेष्मापंचबाणःपंचस्थानःपरंतपः ॥ ६१ ॥ परमायुःपरःपद्मीपद्मेशःपद्मवल्लभः
पद्मनाभःपद्ममुखःपद्मःपद्मासनस्थितः ॥ ६२ ॥ पद्मजःपद्मनिलयःपद्मगंधःपरात्परः ॥ पर्वतःपर्वताधारःपारदःपारदाप्रियः ॥ परदारपरः
पौंड्रःपटुःपांडुरलोचनः ॥ ६४ ॥ पेटभृत्पेटकृत्पेटीपन्नगीपन्नगेश्वरः ॥ पांडुहापांडुरःपिंडीयंचभूतप्रशासनः ॥ ६५ ॥ पतंगःपक्षिराजश्चपरलोक-
प्रदःप्रभुः ॥ पानदःपानपःपानीपानारुणविलोचनः ॥ ६६ ॥ पिशाचघ्नःपिशाचेशःपिशिताशीपितामहः ॥ पिताप्रतापवान्पाशीपाशिनाथः
पशुप्रियः ॥ ६७ ॥ पशुभोक्तापशुपतिःपशुपेष्ठःपशूदरः ॥ पीनसारिःपिपासार्त्तःपीडाकृत्पीडनाशनः ॥ ६८ ॥ प्रेतघ्नःप्रेतकुलपःप्रेतवाहःप्रकंप-
नः ॥ प्रेतनाथःप्रेतपूज्यःपीतवासाःप्रजागरः ॥ ६९ ॥ प्रजापतिःप्रजानाथःपरिपूर्णःप्रियोऽप्रियः ॥ पर्जन्यकृत्प्रशमनःपरमःपरमास्पदः ॥ ७० ॥
प्रसन्नगःप्रतिछिन्नःप्रतिष्ठाकृत्प्रतिपूजितः ॥ प्रमेहघ्नःप्रमेहीचप्रमेहकृदथप्रभः ॥ ७१ ॥ प्रमःप्रमादहाप्रौढःप्रौछिदःप्रौढिवल्लभः ॥ प्रेम-
दःप्रमदाप्रेमीप्रमदःप्रमदाप्रियः ॥ ७२ ॥ प्रकामदःप्रकामेशःप्राणदःप्राणवल्लभः ॥ प्राणाधारःप्रयागश्चप्रयागनित्यप्रदः ॥ ७३ ॥ परिचारःपरि-
वरःप्रज्ञांतःप्रतिष्ठानवान् ॥ प्रेयःप्रेयोवियोगीचप्रमथाश्चप्रियंवदः ॥ ७४ ॥ सारमेयानुगःसीधुःसीधुःसीधुपवल्लभः ॥ सावधानःसाधुपूज्यः
सारमेयधरःसमः ॥ ७५ ॥ सर्वापचारणःसिद्धःसिद्धिदःसिद्धिसेवितः ॥ सामंतभद्रःसंतोषीसत्यःसत्यपराक्रमः ॥ ७६ ॥ सत्यसंधःसत्यव-
क्तासत्यदःसत्यवल्लभः ॥ सत्यनामापतिःशूरःसंपन्नसंपदालयः ॥ ७७ ॥ सरस्वान्सागरःसेतुःसेतुकृत्सेतुपालकः ॥ समुद्रसीमंसामंतःस्म-
रारिःसत्यसंगरः ॥ ७८ ॥ स्मरःस्मरप्रियःस्मरःस्मरदःस्मरसुंदरः ॥ समिद्धःसंमदःसिंधुःसामगःसामगार्चितः ॥ ७९ ॥ समयस्समयाचारः

शंकरप्रियबांधवः ॥ संमोहदः संशयदः संशयघ्नः समुद्धतः ॥ ८० ॥ सोमः सोमधरः सौम्यः सौम्यः शान्तजनप्रियः ॥ सुंदरः सुंदराधारः सुरापः
 सुरसः सुरः ॥ ८१ ॥ सुरासक्तः सुरामोदी सुरापालसुराप्रियः ॥ स्वर्गः स्वर्गपतिः स्वर्गी स्वर्गदः स्वर्गवल्लभः ॥ ८२ ॥ सुरवी सुरवाकरः सौख्यसिं-
 धुः सिंधुः रनायकः ॥ सारस्वतः स्वानुभवः स्वानुभावस्वनः स्नुवः ॥ ८३ ॥ स्वयंपू कुसुमामोदी स्वयंपू कुसुमप्रियः ॥ समग्रः सर्वतो भद्रः
 सर्वस्त्वः सरोवरः ॥ ८४ ॥ सारीसरिसृपाधीशः समाराध्यः समामयः ॥ संतानदः सत्वदाता सरोजाक्षः सरोजभूः ॥ ८५ ॥ सर्वसिद्धिप्रदः सा-
 रीसरोजनयनप्रियः ॥ सुपर्वनाथः सर्वज्ञः सर्वगः सर्वदीपनः ॥ ८६ ॥ स्मशानवासीस्तंभी च सर्पयुक्तः सहस्रदृक् ॥ सहस्रदोसहस्रान्ध्रिः स-
 हस्रकिरणप्रभः ॥ ८७ ॥ शौरिशंभुसुतः शंभूः शिवः श्रुतीशबासनः ॥ श्रीकंठः शितिकंठश्च श्रीपतिः श्रीनिकेतनः ॥ ८८ ॥ श्रेयोनिधिः शंकर
 श्वशर्वः सर्वात्मजः शमः ॥ शतानंदः शशधरः शबरः शवरीसुतः ॥ ८९ ॥ शोभनः शोभनावासः शोकहाशोकनाशनः ॥ शतानंदः शूलपा-
 णिः शुचिः शौचपरः शुभः ॥ ९० ॥ शिखिसरवः श्रुतिधरः श्रुतिगीतः श्रुतिः प्रियः ॥ शुद्धाशयः शुद्धिकरः शुद्धः शुद्धजनप्रियः ॥ ९१ ॥ शो-
 णः श्रोणाधरः शोणनेत्रः शोणांगरागभृत् ॥ शीतः शीताशयः शौंडः शौंडिकः शौंडिकः प्रियः ॥ ९२ ॥ शाड्यहाशाड्यदः शार्ङ्गीशरीशरणा-
 दः शिशुः ॥ शुद्धनीलांजनप्रख्यः शान्तिदः शान्त इत्यपि ॥ ९३ ॥ शकः शाकं भरीयश्च शंकितः शंकिताननः ॥ हरो हरिर्हयग्रीवः हयारिकुसु-
 मप्रियः ॥ ९४ ॥ हेरंबो हयमेधी च हेषणो हरवल्लभः ॥ हव्यवाहो हुतवहो हारीहारीतपूजितः ॥ ९५ ॥ हिंस्त्रहा हिंस्त्रयोहेतिर्हेलानूच्चहलायुधः
 ॥ हिरण्यरेता हरिणो हरिणाक्षो हरिप्रियः ॥ ९६ ॥ हिमो हिमालयचरो हिमधामाविभूषणः ॥ हेमामाली हेमकांतिर्हेमाचलकृतालयः ॥ ९७ ॥
 हारको हारशाली च होता होमोर्हतिर्हयः ॥ यशः प्रदोयशोवृद्धो यशस्वी यशसांनिधिः ॥ ९८ ॥ यज्वायजनकामश्च यजुर्यजनतत्परः ॥ यमो-
 यमभयध्वंसी यमवंद्यो यमांतकृत् ॥ ९९ ॥ यज्ञभोक्ता यज्ञकरो यवनो यवनोद्धतः ॥ यवप्रियो यौवनाढ्यो युवतीवल्लभो यवी ॥ १०० ॥ यामलो-
 यामलाधीशो यशोदानंदवर्धनः ॥ योद्धायुद्धप्रियो यूपो योक्तिको योगिनीवतिः ॥ १ ॥ योगी योगीश्वरो योक्ता योगिराद्योगिसेवितः ॥ रतिप्र-
 दो रतिकरो रतिनाथो रतिप्रदः ॥ २ ॥ रमणीयो रमानाथो रजनीशो रमेश्वरः ॥ रससिद्धिश्चरो रम्यो रसज्ञो रसपूजितः ॥ ३ ॥ रंजनो रोचनो रागो

वृज्योर्णः
धर्मस्कंधः
उपासना
॥२०॥

रोगोरोगकुलांतकृत ॥ रासोरसप्रियोरंतरंगोरंगकृतास्पदः ॥४॥ रक्तपोरक्तनयनोरक्तदोरक्तनाशनः ॥ रुक्मरुद्रोरौद्रमुखोरजाराजीवव-
र्द्धनः ॥५॥ रसोरतिरसाधारोरसालोरविलोचनः ॥ लोकनाथोलोकचक्षुर्ललितोललितात्मजः ॥६॥ लंबोदरोलंबदंष्ट्रोलोलोलोलविलोचनः
॥ लोहिताक्ष्योलोहितपोलालपोललनाप्रियः ॥७॥ लेलिहानोललज्जिह्वोलक्ष्मीनाथोलुलायुगः ॥ क्षेत्रपालोचक्षेत्रज्ञः क्षत्रियः क्षेत्रयः क्षमी
॥८॥ क्षमाधरः क्षेमधरः क्षेमकारीक्षयापहः ॥ क्षपापतिधरः क्षुद्रः क्षांतः क्षांतजनप्रियः ॥९॥ क्षितिदः क्षविदः क्षौद्रः प्रियः क्षीरप्रियोक्षयः
॥ क्षोभहाक्षोभदोक्षोभ्यः क्षिप्रसिद्धप्रदोक्षुपः ॥१०॥ क्षेमंकरः क्षौद्रपिंगक्षामशत्रुः क्षुधाकरः ॥ क्षोभणः क्षीरदः क्षीरीक्षवकः क्षवदोषहा ॥
११॥ आंत्रयज्ञोपवीतीशोजगरोऽग्निरहोरहः ॥ इंदुरिंद्रिदिरोबिंदुरिद्रेभईनईश्वरः ॥१२॥ डिंभऊर्जस्वतः स्वास्तिः स्वाहाभुग्गुरुर्जुकः ॥
ज्ञानचक्षुश्चोर्द्धरेतादशदिक्पालपालकः ॥१३॥ शाकिनेयोडाकिनेयोराकिनेयस्तथैवच ॥ काकिनेयोलाकिनेयः डाकिनेयोपिहाकिनिः ॥१४॥
पंचाशद्वर्णतनुकः षडाधारः षडध्वकः ॥ अष्टाधारोऽष्टमूर्तिश्चब्रह्मरंध्रकृतालयः ॥१५॥ सहस्रपत्रभवनोद्विपत्रपरमास्पदः ॥ षोडशारकृता
वासीद्वादशच्छदमंडनः ॥१६॥ दशारकृतविश्रामः षडारविहितादरः ॥ चतुर्दलविकासीचचतुरस्त्रविनोदनः ॥१७॥ ईडाधारः सुषुम्णेशः पिंग-
लापरिपालकः ॥ संसारसाक्षीचिद्रूपः परमात्मासदाशिवः ॥१८॥ पंचविंशतितत्त्वात्माविकृतः प्रकृतेः परः ॥ अव्यक्तश्चाव्ययोहं सो नादः सत्त्वा-
त्मकोविष्णुः ॥१९॥ एतद्बहुकनाथस्थनाम्नांसाग्रं सहस्रकं ॥ यः पठेत्प्रातरुत्थाय मध्याह्नेवानिशासुरवे ॥२०॥ मासत्रयाद्दात्यस्मै श्रीमद्ब-
हुकभैरवः ॥ मनोभिलिषितं देवि देवानामपि दुर्लभं ॥२१॥ पुरश्चरणमेतस्य नाम संख्यं प्रकीर्तितं ॥ तद्दशांशप्रजुहुयात्संस्कृते हव्यवाहने
॥२२॥ तंदुलैस्तुत्रिमध्वक्तैस्तिलमिश्रैरतंद्रितः ॥ तर्पणंतद्दशांशेन प्रोक्तद्रव्येण कल्पयेत् ॥२३॥ मार्जनंतद्दशांशेन तद्दशांशेन भोजनं ॥ द-
क्षिणातु यथाशक्त्या कल्पनीयामनीषिभिः ॥२४॥ एवं कृते भवेत्सिद्धिस्तोत्ररूपो मनुस्त्वया ॥ द्वागचर्मसिनासीनोऽरिष्टबीजक्षमालया ॥
२५॥ त्रिसुगंधीसुगंधास्यो मुदितात्मा तु साधकः ॥ पर्वताग्रे तथारण्ये पुष्पे चोपवने यथा ॥२६॥ सिंधुसंभेदके वापि गोष्ठे वा बिल्वमूलके ॥
शिवालये गृहे शून्ये दरदारुणितांतरे ॥२७॥ यथोक्तविधिनाभ्यर्च्य देवंपश्चाज्जपेन्मनुं ॥ स्तोत्ररूपमिमं प्रातरारण्यार्द्धदिनावधि ॥२८॥

उपा.स्त.३
बहुकभै-
अ. १२४

॥२०॥

ततोहविष्यमोजीस्यात्पौरश्चरणिकोनरः ॥ होमेतुचतुरस्रस्यात्कुंडं सर्वांगसुंदरं ॥ २९ ॥ प्रतिनामप्रजुहुयादुक्तद्रव्येणपंडितः ॥ ततःप्रयोगान्क-
 रयेद्वांछितार्थसमृद्धिदान् ॥ ३० ॥ करभैरयुतं हुत्वा कवितामाप्नुयाद्ब्रवीती ॥ कमलैरचलां लक्ष्मीं बटकैरन्नसंपदां ॥ ३१ ॥ हरिद्राक्तांधसा-
 वश्यं जगदेतच्चराचरं ॥ निबपत्रकटुस्नेहराजिकालवर्णैर्नरः ॥ ३२ ॥ हुत्वा मारयति क्षिप्रं वैरिणो दुर्जनानपि ॥ सिंदुरादेस्तु होमेन मोहयेदी-
 प्तितांगनां ॥ ३३ ॥ वादेषु स्तंभनेद्वा च शत्रुणां दधिहोमतः ॥ तत्तद्रोगोक्तभैषज्यैस्तत्तद्रोगप्रणुत्तये ॥ ३४ ॥ डाकिनीग्रहभूतादेः प्रशांत्यैमा-
 षहोमतः ॥ प्रत्यहं यः पठेदेतन्मनुजः सुसमाहितः ॥ ३५ ॥ बत्सरानंतरंतस्य दर्शनादेव भूभुजः ॥ वशीभवंतिसहस्रासामात्या किं कराडिव ॥
 ॥ ३६ ॥ स्थिरीभवतितद्देहे चंचलापित्वचंचला ॥ मासत्रयस्य पठनादपरस्मारादयोगदाः ॥ ३७ ॥ नश्यत्येव न संदेहः सत्यं मम वचो यदि ॥
 निर्धनो धनमाप्नोति सुतार्थं लभते सुतान् ॥ ३८ ॥ यद्यत्कार्यं समुद्दिश्य पठेदेतदवाप्नुयात् ॥ मारीभये वह्निभये भूमिपालभयेपि च ॥ ३९ ॥
 परिपंथिभये घोरे महासंग्रामसंकटे ॥ अरण्यसंकटे चैव पठेच्चिस्त्रिरनन्यधीः ॥ ४० ॥ तत्तद्भयात्प्रमुच्येत सत्यं सत्यं सुरेश्वरि ॥ इंदरहस्यं
 परमं पवित्रं पापनाशनं ॥ ४१ ॥ अपमृत्योश्च शमनं सर्वाङ्गमंगलनाशनं ॥ बंदीप्रमोचनं पुंसां दुःस्वप्नविनिवारणं ॥ ४२ ॥ शृणु पार्वती यत्नेन वि-
 शेषेणास्य यत्फलं ॥ अलौहप्रहरणं सूक्ष्ममहाक्लेशनिवारणं ॥ ४३ ॥ स्तोत्रमेतदरिध्वंसे शस्त्रं हि मम प्रेरितं ॥ तथा वशीकरं राज्ञा मप्रयोग-
 मचूर्णकं ॥ ४४ ॥ तथा परस्मारभूतादेर्नाशनं वायनौषधं ॥ १४५ ॥ ॥ इति श्रीह. बृ. ध. उपा. स्त. श्रीबटुकभैरवोपाध्याये श्री-
 बटुकभैरवसहस्रनामस्तोत्रनिरूपणं नाम प्रकरणं ॥ ९ ॥ ॥ श्लो. ॥ ॥ अथ श्रीबटुकभैरवाष्टोत्तरशतनाम-
 स्तोत्रं ॥ ॥ उक्तंचकालसंकर्षणतंत्रे ॥ ॥ ईश्वर उवाच ॥ ॥ शृणु देवि प्रवक्ष्यामि भैरवस्य महात्मनः ॥ बटुकस्य शतनाम्ना-
 मष्टोत्तरमनुत्तमं ॥ १ ॥ आपदुद्धारकमिदं सर्वशत्रुनिवारणं ॥ अपमृत्युहरं दिव्यमाधिव्याधिनिबर्हणं ॥ २ ॥ विश्वेषां वश्यजननं विवादे वि-
 जयप्रदं ॥ मारीभये चोरभये वाताग्निजलजेभये ॥ ३ ॥ सकृत्पठनमात्रेण सर्वोपद्रवनाशनं ॥ धनसंपत्तिजननं पुत्रपौत्रविवर्द्धनं ॥ ४ ॥
 नरनारीनृपाणांच वशीकरणमंबिके ॥ सर्वशास्त्रेषु सारं यद्देवादभ्युद्युतं मया ॥ ५ ॥ तदहं ते प्रवक्ष्यामि बटुकस्तोत्रमुत्तमं ॥ अस्य श्रीबटु-

बृज्ज्योर्णः
धर्मस्कंध
उपासना
॥२१॥

कस्तोत्रमंत्रस्यसुमहीयसः ॥६॥ ऋषिः कालाग्रिरुद्रश्छंदोऽनुष्टुप् प्रकीर्तितः ॥ आपदुत्धारको देवो देवतावदुक्तेश्वरः ॥७॥ भैरवीवल्लभः
शक्तिः बीजं ह्रींकार उच्यते ॥ कीलकं दंडपाणिः स्यान्नीलो वर्णः प्रकीर्तितः ॥८॥ समस्तशत्रुदमने समस्तापनिवारणे ॥ सर्वाभीष्टप्रदाने च
विनियोगः प्रकीर्तितः ॥९॥ अथ ध्यानं प्रवक्ष्यामि सावधाना शृणु प्रिये ॥ यस्य स्मरणमात्रेण सर्वपापैः प्रमुच्यते ॥१०॥ नीलजीमूतसंकाशो
जटिलोरक्तलोचनः ॥ दंष्ट्राकरालवदनः सर्वयज्ञोपवीतिवान् ॥११॥ दंष्ट्रायुधालंकृतश्च कपालस्त्रग्विभूषितः ॥ हस्तन्यस्तकिरीटीको भ-
स्मभूषितविग्रहः ॥१२॥ नागराजकटीसूत्रो बालमूर्तिर्दिगंबरः ॥ मंजुसिजानमंजीरपादकंपितभूतलः ॥१३॥ भूतप्रेतपिशाचैश्च सर्वतः प-
रिवारितः ॥ योगिनीचक्रमध्यस्थो मातृमंडलवेष्टितः ॥१४॥ अट्टहासस्फुरद्भक्तो भृकुटीभीषणाननः ॥ भक्तसंरक्षणार्थाय दिक्षु भ्रमणतत्प-
रः ॥१५॥ एवं भूतस्तु बटुको ध्यातव्यो भैरवीश्वरः ॥ एवं ध्यात्वा ततो नाम्नामष्टोत्तरशतं विप्रो ॥१६॥ सावधानेन मनसा भक्तिं युक्तेन की-
र्तयेत् ॥१७॥ तारोमायातदनुबाबटुकाय द्वयं क्षौं तदा पछ द्वौ दुद्धारणाय शिरसि क्षौं धोकुरु द्वंद्वं मुच्चैर्ह्रीं बीजं यद्वटुकपुटितं भो वनं चाग्निजाया
एषा विद्या बटुकभवते वांछितं मे ददातु ॥१८॥ ॐ ह्रीं बटुकाय क्षौं क्षौं आपदुद्धारणाय कुरु कुरु बटुकाय ह्रीं बटुकाय स्वाहा ॥ इति मूल
मंत्रः ॥ अथ स्तोत्रं ॥ ॐ ह्रीं बटुको वरदः शूरो भैरवः कालभैरवः ॥ भैरवीवल्लभो भव्यो दंडपाणिर्दयानिधिः ॥१९॥ वितालवाहनो रौद्रो रुद्र
भ्रुकुटिसंभवः ॥ कपाललोचनः कांतः कामिनीवशकृद्वशी ॥२०॥ आपदुद्धारणो धीरो हरिणां कशिरोमणिः ॥ दंष्ट्राकरालो दृष्टो दृष्टो घृष्टो
दुष्टनिवर्हणः ॥२१॥ सर्पाहारः सर्पशिरः सर्पकुंडलमंडितः ॥ कपालीकरुणा पूर्णः कपालिकशिरोमणिः ॥२२॥ स्मशानवासी मांसाशी मधु-
मत्तो दृहासवान् ॥ वाग्मी वामव्रतो वाङ्म्री वामदेवप्रियंकरः ॥२३॥ वने च रोगिरिचरो वसुदो वायुवेगवान् ॥ योगी योगव्रतधरो योगिनीवल्लभो युवा
॥२४॥ वीरभद्रो विश्वनाथो विजेता वीरवन्दितः ॥ भूताध्यक्षो भूतिधरो भूतभीतिनिवारणः ॥२५॥ कलंकहीनः कंकाली क्रूरः कुक्षुरवाहनः
गाढो गहनगंभीरो गणनाथ सहोदरः ॥२६॥ देवीपुत्रो दिव्यमूर्तिर्दिप्तिमान् दीप्तलोचनः ॥ महासेनप्रियकरो मान्यो माधवमातुलः ॥२७॥
भद्रकालीपतिर्भद्रो भद्रो भद्रवाहनः ॥ पशुपहाररसिकः पाशीपशुपतिपतिः ॥२८॥ चंडः प्रचंड चंडेशश्चंडीहृदयनंदनः ॥ दक्षो दक्षाध्वर्य-

उपा.स्त.३
बटुकभै.
अ.१२४

॥२१॥

हरोदिग्वासादीर्घलोचनः ॥ २९ ॥ निरांतको निर्विकल्पः कल्पः कल्पांत भैरवः ॥ मदतांडवकुन्मत्तो महादेव प्रियो महान् ॥ ३० ॥ खट्वांगपाणिः रवा-
 तीतः स्वरशूलः खरांतकृत् ॥ ब्रह्मांडभेदनो ब्रह्मज्ञानी ब्राह्मणपालकः ॥ ३१ ॥ दिक्चरो भूचरो भूषणुः खेचरो खेलनः प्रियः ॥ सर्वदुष्टप्रहृति-
 सर्वरोगनिषूदनः ॥ ३२ ॥ सर्वकामप्रदः सर्वसर्वपापनिकृंतनः ॥ इत्थमष्टोत्तरशतनाम्नां सर्वसमृद्धिदम् ॥ ३३ ॥ आपदुद्धारजनकं बहुकस्य प्रकी-
 र्तितां ॥ य एतच्छृणुयान्ति त्रिरेवास्थापयेद्गृहे ॥ ३४ ॥ धारयेद्वागले बाहौ तस्य सर्वाः समृद्धयः ॥ न तस्य दुरितं किंचित् न चोन्मूलजं मयम् ॥
 ॥ ३५ ॥ न चापस्मृतिरोगेभ्यो डाकिनीभ्यो भयं न हि ॥ न कूष्मांडग्रहादिभ्यो नापमृत्योर्न च ज्वरात् ॥ ३६ ॥ मासमेकं त्रिसंध्यं शुचिर्भूत्वा पठेन्नरः
 ॥ सर्वदारिद्र्यनिर्मुक्तो निधिं पश्यति भूतले ॥ ३७ ॥ मासद्वयमधीयानः पादुकासिद्धिमान् भवेत् ॥ अंजनं गुट्टिकारवङ्गं धातुवादरसाधनं ॥ ३८ ॥
 सारस्वतं च वेतालवाहनं विलसाधनम् ॥ कार्यसिद्धिं महासिद्धिं मंत्रं चैव समीहितं ॥ ३९ ॥ वर्षमात्रमधीयानः प्राप्नुयात्साधकोत्तमः ॥ एत-
 नैकथितं देवीगुह्याद्बुद्धतरं परं ॥ कालसंकर्षणी तन्त्रे कल्मीकस्मपनाशनं ॥ ४० ॥ ॥ इति श्री ह. वृ. ध. उपा. स्त. श्रीबटुकोपा-
 ध्यायैकालसंकर्षणतन्त्रोक्त श्रीबटुकभैरवाष्टोत्तरशतनामस्तोत्रनिरूपणं नाम प्रकरणं ॥ १० ॥ ॥ ॥ ॥ ॥
 अथ श्रीबटुकभैरवस्तवराजः ॥ ॥ उक्तं च रुद्रयामले ॥ ॥ आचम्य प्राणानाचम्य ॥ मेरुपृष्ठे सुरवासीनं देवदेवं त्रिलोचनं ॥ शंका-
 रं परिप्रपच्छुपार्वतीपरमेश्वरं ॥ १ ॥ श्रीपार्वत्युवाच ॥ भगवन् सर्वधर्मज्ञ सर्वशास्त्रागमादिषु ॥ आपदुद्धारकं मंत्रं सर्वसिद्धिप्रदं नृणां ॥ २ ॥
 सर्वपापैव भूतानां हितार्थं वाञ्छितं मया ॥ विशेषतस्तुराङ्गां वैशांतिपुष्टिप्रदायकं ॥ प्रसाधनमिति वापाठः ॥ ३ ॥ अग्न्यासंकरन्यासं देहन्यास-
 समन्वितं ॥ वक्तुमर्हसि देवेश मम हर्षविवर्द्धनं ॥ ४ ॥ ॥ ईश्वर उवाच ॥ ॥ शृणु देवी महामंत्रमापदुद्धारहेतुकं ॥ सर्वदुःखप्रशमनं सर्वशत्रु-
 विनाशनं ॥ ५ ॥ अपस्मारादि रोगाणां ज्वरादीनां विशेषतः नाशनं स्मृतिपात्रेण मंत्रराजमिमं प्रिये ॥ ६ ॥ ग्रहराजभयानां च नाशनं सुरवर्द्धनं ॥
 स्नेहाद्वक्ष्यामि ते मंत्रं सर्वसारमिमं प्रिये ॥ ७ ॥ सर्वकामार्थदं मंत्रं राजभोगप्रदं नृणां ॥ आपदुद्धारमंत्रस्य मूलविद्यां शृणु प्रिये ॥ ८ ॥ यस्य सां-
 स्मरणादेव भूतानां नाशनं वरं ॥ प्रणवं पूर्वमुत्तृप्य देवीप्रणवमुद्धरेत् ॥ ९ ॥ बटुकायेति वै पश्चादापदुद्धारणाय च ॥ कुरु ह्यंततः पश्चाद्बटु-

बृज्योर्णः
धर्मस्कंध
उपासना
॥२२॥

कायपुनर्वदेत् ॥१०॥ देवीप्रणवमुत्थृत्यमंत्रोद्धारमिमंप्रिये ॥ एकविंशतिवर्णास्तुमंत्रे सत्यंप्रकाशिताः ॥११॥ यंत्रोद्धारमिमं देवीत्रैलोक्ये-
चातिवुर्लभं ॥ तद्यंत्रंच प्रवक्ष्यामि यंत्रे देवं च पूजयेत् ॥१२॥ त्रिकोणंच तथा दत्त्वा षट्कोणंच ततो न्यसेत् ॥ ततश्च वलयं कुर्याच्च तुष्कोणं ततो चरेत् ॥
१३॥ मंत्रंदलं समारभ्य मंत्राक्षराणि पूरयेत् ॥ उपरीतानि सव्येन सर्वाणि पूरयेत् क्रमात् ॥१४॥ उर्वरितदले तत्र लक्ष्मीबीजं न्यसेत् सदा ॥ दिक्पाला-
श्च समारोप्य कोणेषु भैरवान् लिखेत् ॥१५॥ एवं यंत्रंच संपूज्य स्वस्थो भूत्वा जपेन्नरः ॥ मंत्राक्षराणां संख्या कैस्तनुभिर्ब्रह्मसूत्रजैः ॥ वर्ति-
दत्त्वा धृते नैव दीपंतत्र प्रदापयेत् ॥१६॥ दीपदानं मंत्रो यथा ॥ ॐ ह्रीं श्रीं क्लीं ह्रीं श्रीं सर्वज्ञाय महाबल पराक्रमाय वटुकाय इमं दीपं ग्रहाणां स-
र्वकार्यार्थसाधकाय दुष्टान्नाशायः २ त्रासय २ सर्वतो मम रक्षां कुरु २ फट् स्वाहा ॥१७॥ त्रिराचम्य च मंत्रैश्च हस्तं प्रक्षाल्य वै तदा ॥ हस्ते जलं
ततो गृह्य विनियोगं पठेद्द्वयं ॥१८॥ अप्रकाश्यमिमं मंत्रं सर्वशक्तिसमन्वितं ॥ स्मरणा देवमंत्रस्य भूतप्रेतपिशाचकाः ॥१९॥ विद्रवं त्यति-
भीता ये कालरुद्रा दिवप्रजाः ॥ पठेद्वा पाठयेद्वापि पूजयेद्वापि पुस्तकं ॥२०॥ नाग्निचोरभयंतत्र ग्रहराजभयंतथा ॥ न च मारीभयं कापि सर्वत्र सुरव-
भाग्नवेत् ॥ आयुरारोग्यमैश्वर्यं पुत्रपौत्रादिसंपदः ॥ भवन्ति सततं तस्य पुस्तकस्यापि पूजनात् ॥२१॥ ॥ पार्वत्युवाच ॥ य एष भैरवो नाम
आपदुद्धारको मतः ॥ त्वया च कथितो देव भैरवः कल्प उत्तमः ॥२२॥ तस्य नाम सहरात्राणि प्रयुतान्यर्बुदानि च ॥ सारमुत्थृत्य ते प्रां वै नामाष्ट-
शतकं वद ॥२३॥ यानि संकीर्त्य नू मर्त्यः सर्वदुःखविवर्जितः ॥ सर्वान् कामानवाप्नोति साधकः सिद्धिमेव च ॥२४॥ ॥ ईश्वर उवाच ॥
शृणु देवि प्रवक्ष्यामि भैरवस्य महात्मनः ॥ आपदुद्धारणस्येह नामाष्टशतमुत्तमं ॥२५॥ सर्वपापहरं पुण्यं सर्वापहिनिवारणं ॥ सर्वकामा-
र्थदं देवीसाधकानां सुरवावहं ॥२६॥ सर्वमंगलमांगल्यं सर्वोपद्रवनाशनं ॥ आयुः करं पुष्टिकरं श्रीकरं च यशस्करं ॥२७॥ नामाष्टशत-
कस्यास्य छंदोनुष्टुप् प्रकीर्तितः ॥ बृहदारण्यको नाम ऋषिर्देवो य भैरवः ॥२८॥ अष्टबाहु त्रिनयनं बीजशक्तिसमीरितं ॥ ॐ कीलकं शेष-
मिष्टसिद्धौ तु विनियोजयेत् ॥२९॥ सर्वकामार्थसिद्ध्यर्थं विनियोगः प्रकीर्तितः ॥ आदौ कृत्वा षडंगं च ज्हां बां बीजादिनिर्मितं ॥३०॥ अं-
गुष्ठादिकरांतं च यथोक्तं हृदयादिकं ॥ न्यासं कुर्याच्च विधिवत् भक्त्या भैरवतुष्टये ॥३१॥ सद्योजातादिभिर्मंत्रैः कनिष्ठक्यादिपूर्वकं ॥

उपा. स्त. ३
बटुकसौ.
अ. १२४

॥२२॥

देहांगन्यासकंचैव पूर्वकुर्याच्च साधकः ॥ ३३ ॥ यथाकामनयाध्यात्वाध्यानंचत्रिविधं यतः ॥ आद्यं ते स्तोत्रपाठस्य मूलमंत्रं जपेन्नरः ॥ ३४ ॥
अष्टोत्तरशतंधीमान् यथासंख्यमथापि वा ॥ जपान्तेषु उत्तरन्यासाः कर्तव्या जपसिद्धये ॥ ३५ ॥ एवं न्यासविधिं देवि भैरवस्य महात्मनः ॥ ना-
माष्टशतकं पश्चाज्जपेदापन्निवारकः ॥ ३६ ॥ स्तुतानेषु येषु नामानि शृणु मत्प्राणवल्लभे ॥ अथ देह न्यासनामानि ॥ भैरवं सूर्ध्वं विन्यस्य ल-
लाटे भीमदर्शनं ॥ ३७ ॥ अक्ष्णोर्भूताश्रयं न्यस्य कर्णयोर्भूतनायकं ॥ नासिकायां त्रिशूलं च जिह्वायां रक्तपंक्त्यं न्यसेत् ॥ ३८ ॥ कंठमध्ये नाग-
हारं नागहारोपवीतकं ॥ क्षेत्रज्ञं करयोर्मध्ये क्षेत्रपालं हृदि न्यसेत् ॥ ३९ ॥ क्षेत्रदं नाभिदेशे तु कट्यां सर्वधनाशनं ॥ त्रिनेत्रं मूर्ध्नि विन्यस्य
जंघयोरुक्तपायिनं ॥ ४० ॥ पादयोर्देवदेवेशं सर्वंगे बहुकं न्यसेत् ॥ एवं न्यासविधिं कृत्वा स साक्षाद्भैरवो भवेत् ॥ ४१ ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि
अंगुली न्यासमुत्तमं ॥ न्यसेद्भैरवमंगुष्ठे तर्जन्यां भीमदर्शनं ॥ ४२ ॥ भूतश्रेष्ठं मध्यमायामनाभ्यां भूतनायकं ॥ कनिष्ठिकायां क्षत्रियक्षेत्र-
पालं करद्वये ॥ ४३ ॥ क्षेत्रज्ञं दिग्दिशायां वै भैरवं सर्वतः पुनः ॥ अथांगन्यासाः ॥ भैरवं शिरसि न्यस्य ललाटे भीमदर्शनं ॥ ४४ ॥ नेत्र-
योर्भूतहननं सारमेयानुगं श्रुवोः ॥ कर्णयोर्भूतनाथं च प्रेतवाहं कपोलयोः ॥ ४५ ॥ नासापुटोष्ठयोश्चैव भस्मां स सर्पशूषणं ॥ अनादिना-
थमारुच्ये च शक्तिहस्तं गले न्यसेत् ॥ ४६ ॥ स्कंधयोर्देव्यशमनं बाह्वोरतुल्यं तेजसं ॥ पाण्योः कपालिनं न्यस्य हृदये मुंडमालिनं ॥ ४७ ॥ शं-
तं वक्षस्स्थले न्यस्य स्तनयोः कामचारिणं ॥ उदरे च रत्नातुष्टं क्षेत्रेशं पार्श्वयोस्तथा ॥ ४८ ॥ क्षेत्रपालं पृष्ठदेशे क्षेत्रज्ञं नाभिदेशके ॥ पापौ-
घनाशनं कट्यां बहुकं लिंगदेशके ॥ ४९ ॥ गुदे रक्ष्णाकरं न्यस्य तथोर्वोरुक्तलोचनं ॥ जानुनोर्धुर्धुरारावं जंघयोरुक्तपायिनं ॥ ५० ॥ गुल्फयोः
पादुकासिद्धं पादपृष्ठे सुरेश्वरं ॥ आपादमस्तकं चैव आपदुद्धारकं तथा ॥ ५१ ॥ ॐ ह्रीं क्ष्मीं त्र्यं ह्रीं ॐ स्वाहा आपदुद्धारणभैरवाय न-
मः ॥ ॥ अनेन व्यापकं ॥ ॥ पूर्वदं मरुहस्तं च दक्षिणे दंडधारिणं ॥ रवद्वहस्तं पश्चिमायां घंटावादिनमुत्तरे ॥ ५२ ॥ आग्नेयामग्निव-
र्णचनैऋत्यां च दिगंबरं ॥ वायवे सर्वभूतश्च मीशान्ये चाष्टसिद्धिदं ॥ ५३ ॥ उर्ध्वे रवे चारिणं न्यस्य पाताले रौद्ररूपिणं ॥ एवं विन्यस्य दे-
हेषु करंगेषु ततो न्यसेत् ॥ ५४ ॥ रुद्रमंगुष्ठयोर्न्यस्य तर्जन्योस्तु शिखीसरवं ॥ शिवं मध्यमयोर्न्यस्यानामिष्योस्तु त्रिशूलिनं ॥ ५५ ॥

बृहत्सोपनिषद्
धर्मस्कंध
उपासना
॥२३॥

ब्रह्माणंतु कनिष्ठायांतलयोस्त्रिपुरांतकं ॥ मांसाशिनंकराथेतुकरपृष्ठेदिगंबरं ॥ ५६ ॥ हृदये भूतनाथाय आदिनाथाय मूर्धनि
॥ आनंदपदपूर्वाय नाथायाथ शिखासुच ॥ ५७ ॥ सिद्धशावरनाथाय कवचे विन्यसेत्तथा ॥ सहजानंदनाथाय न्यसेन्नेत्रत्रये तथा ॥ ५८ ॥
श्रीमदानंदनाथाय अन्त्रे चैव प्रयोजयेत् ॥ बीजपूर्वे धृतं मंत्रं न्यासं कुर्याद्विचक्षणः ॥ ५९ ॥ देवीबीजाहते ब्रूयात्सिद्धिर्भवति नान्यथा ॥
एवं न्यासविधिं कृत्वा ध्यायेच्च तदनंतरं ॥ ६० ॥ ध्यानंतस्य प्रवक्ष्यामि यथा ध्यात्वा पठेन्नरः ॥ ६१ ॥ ॥ अथ त्रिगुणात्मकं ध्यानं ॥ ॥
शुद्धः स्फटिकसंकाशं सहस्रादित्यवर्चसं ॥ नीलजीमूतसंकाशं नीलांजनसमप्रभं ॥ ६२ ॥ अष्टबाहुं त्रिनयनं चतुर्बाहुं द्विबाहुकं ॥ दंष्ट्रा
करालवदनं नुपुरारावसंकुलं ॥ ६३ ॥ भुजगमेखलं देवमग्निवर्णं शिरोरुहं ॥ दिगंबरं कुमारे शंखदुकारं महाबलं ॥ ६४ ॥ खट्वांगमसि
पाशं च शूलं दक्षिणभागतः ॥ डमरुचक्रपालं च वरदं भुजगंतथा ॥ ६५ ॥ आत्मवर्णं समोषेत सारमेयं समन्वितं ॥ ६६ ॥ अथ सात्त्विकं
ध्यानं ॥ वंदे बालं स्पटिकसदृशं कुंडलोद्भासितांगं ॥ दिव्याकल्पैर्नवमणिमयैः किंकिणीनूपुराढ्यैः ॥ दीप्ताकारं विशदवदनं सुप्रसन्नं त्रि-
नेत्रं ॥ हस्ताग्राभ्यां बहुकसदृशं शूलदंडोपधानं ॥ ६७ ॥ ॥ अथ राजसं ध्यानं ॥ ॥ उद्यद्वास्करसन्निभं त्रिनयनं रत्नगिरागस्त्रजं
॥ स्मेराख्यं वरदं कपालमभयं शूलदधानं करैः ॥ नीलग्रीवमुदारभूषणयुतं शीताश्रुखंडोज्ज्वलं ॥ बंधुकारणवासरं भयहरं देवं सदा भा-
वये ॥ ६८ ॥ ॥ अथ तामसं ध्यानं ॥ ध्यायेन्निलादिकांतं शशिशकलधरं मुंडमालमहेशं ॥ दिग्बस्त्रपिंगकेशं डमरुमथसृष्टिखड्गपा-
शाभयानि ॥ नागचंडांकपालं करस्वरसिरुहैर्विभ्रतं भीमदंष्ट्रं ॥ दिव्याकल्पत्रिनेत्रं मणिमयविलसत्किंकिणीनूपुराढ्यं ॥ ६९ ॥
अथ साधारणं ध्यानं ॥ करकलितकपालः कुंडलीदंडपाणिस्तरुणतिमिरनीलो व्यालयज्ञोपवीति ॥ ऋतुसमयसपर्याविघ्नविच्छेदहे-
तुर्जयति बहुकनाथः सिद्धिदः साधकानां ॥ ७० ॥ आनीलकुंतलमलक्तकरक्तवर्णं मौनीकृतं कृतमनोज्ञं मुरवारविंदं ॥ कल्याणकी-
र्तिकमनीयकपालपाणि वंदे महाबहुकनाथं मणीषसिद्धये ॥ ७१ ॥ आनन्धसर्वगीर्वाणशिरोभृगांगसंगिनं ॥ भैरवस्य पदांभोजं भूयोऽ-
स्य नौमि भूतये ॥ ७२ ॥ ध्यात्वा जपेत्सुसं हृष्टः सर्वान्कामानवाप्नुयात् ॥ आधुरारोग्यमैश्वर्यं सिद्धार्थं विनियोजयेत् ॥ ७३ ॥ साधकः

उपासना-३
बहुकसे-
अ-१२४

॥२३॥

सर्वलोकेषु सत्यं सत्यं नमः शयः ॥ लक्षवारं जपेन्मंत्रं होमं कुर्याद्यथाविधि ॥ ७४ ॥ ॐ अस्य श्रीबटुकभैरवस्तोत्रमंत्रस्य बृहदारण्यकऋषिः
 अनुष्टुप् छंदः ॥ श्रीबटुकभैरवो देवता ॥ अष्टबाहुमिति बीजं ॥ त्रिनयनमिति शक्तिः । प्रणवः कीलकं । ममाप्तीष्टसिद्ध्यर्थं जपे विनियो-
 गः ॥ बृहदारण्यकत्रयं नमः शिरसि ॥ अनुष्टुप् छंदसे नमः मुखे । श्रीबटुकभैरवदेवतायै नमः हृदये । अष्टबाहुमिति बीजाय नमः गुह्ये ॥
 त्रिनयनेति शक्तये नमः पादयोः । ॐ कीलकाय नमः नाभौ । विनियोगाय नमः सर्वांगे ॥ ॐ ज्हां बां ईशानः सर्वविद्यानामीश्वरः सर्वभूतानां
 ब्रह्माधिपतिर्ब्रह्मणोधिपतिर्ब्रह्माशिवो मे अस्तु सदाशिवो मे ॥ अंगुष्ठाभ्यां नमः ॥ ॐ ज्हीं बीतं त्पुरुषाय विद्महे महादेवाय धीमहि ॥ तन्नो रुद्रः प्रचो-
 दयात् ॥ तर्जं ॥ ॐ ह्रूं अघोरेभ्यो यधोरेभ्यो घोरघोरतरेभ्यः ॥ शर्वेभ्यः सर्वशर्वेभ्यो नमस्ते अस्तु रुद्ररूपेभ्यः ॥ मध्यमां ॥ ॐ ज्हीं बीं वामदेवाय
 नमो ज्येष्ठाय नमः श्रेष्ठाय नमो रुद्राय नमः कालाय नमः कलविकरणाय नमो बलविकरणाय नमो बलाय बलप्रमथनाय नमः सर्वभूतदमनाय नमो म-
 नोन्मनाय नमः ॥ अनामिं ॥ ॐ ज्हीं बीं सद्योजातं प्रपद्यामि सद्योजाताय वै नमो नमः ॥ कनिष्ठिं ॥ ॐ ज्हुः बः पंचवक्त्राय महादेवाय नमः
 करतलकरपृष्ठाभ्यां नमः ॥ अथ हृदयादिन्यासः ॥ ॐ ज्हां बां ईशानः हृदयाय नमः ॥ ॐ ज्हीं बीतं त्पुरुषाय शिरसे स्वाहा ॥ ॐ ज्हुं
 बूं अघोराय शिरवायै ॥ ॐ ज्हीं बीं वामदेवाय कवचाय हुं ॥ ॐ ज्हीं बीं सद्योजाताय नेत्रत्रयाय वौषट् ॥ ॐ ज्हुः बः पंचवक्त्राय महादेवाय
 नमः अस्त्राय फट् ॥ अथ देहन्यासः ॥ ॐ ज्हीं भैरवाय नमः मूर्द्धि ॥ ॐ ज्हीं श्रीमदर्शनाय नमः ललाटे ॥ ॐ ज्हीं भूताश्रयाय नेत्रयोः ॥
 ॐ ज्हीं भूतनायकाय कर्णयोः । ॐ ज्हीं त्रिशूलाय नासिकायां । ॐ ज्हीं रक्तपाय जिह्वायां । ॐ ज्हीं नागहारनागयज्ञोपवीतिकाय
 कंठमध्ये । ॐ ज्हीं क्षेत्रज्ञाय करयोः । ॐ ज्हीं क्षेत्रपालाय हृदये । ॐ ज्हीं क्षेत्रदाय नाभौ । ॐ ज्हीं सर्वधिनाशनाय कट्यां ॥ ॐ
 ज्हीं त्रिनेत्राय ऊर्ध्वे ॥ ॐ ज्हीं रक्तपायिने जंघयोः । ॐ ज्हीं देवदेवेशाय सर्वांगे ॥ अथ करन्यासः ॥ ॐ ज्हीं भैरवाय अंगुष्ठां ।
 ॐ ज्हीं श्रीमदर्शनाय तर्जं ॥ ॐ ज्हीं भूतश्रेष्ठाय मं । ॐ ज्हीं भूतनायकाय अनां ॥ ॐ ज्हीं क्षत्रियाय कनिं । ॐ ज्हीं क्षेत्रपालाय
 करतं । ॐ ज्हीं क्षेत्रज्ञादिदिशायां । ॐ भैरवाय सर्वांगे ॥ अथांगन्यासः ॥ ॐ ज्हीं भैरवाय शिरसि । ॐ ज्हीं श्रीमदर्शनाय लं-

वृज्ज्यो.पी.
धर्मस्कंधः
उपासना
॥२४॥

लाते । ॐ ह्रीं भूतहननाय० नेत्रयोः । ॐ ह्रीं सारमेयानुगाय० श्रवणयोः । ॐ ह्रीं भूतनाथाय० कर्णयोः । ॐ ह्रीं प्रेतवाहकाय० कपोलयोः । ॐ
ह्रीं भस्मांगाय० नासापुटे । ॐ ह्रीं सर्पभूषणाय० ओष्ठयोः । ॐ ह्रीं आदिनाथाय० मुखे । ॐ ह्रीं शक्तिहस्ताय० गले । ॐ ह्रीं दैत्यशम-
नाय० स्कंधयोः । ॐ ह्रीं अनुलतेजसे० बाह्वोः ॥ ॐ ह्रीं कपालिने० करयोः ॥ ॐ ह्रीं मुंडमालिने० हृदये ॥ ॐ ह्रीं शान्ताय० वक्षस्त्र-
ले । ॐ ह्रीं कामचारिणे स्तनयोः । ॐ ह्रीं सदातुष्टाय उदरे । ॐ ह्रीं क्षेत्रेशाय० पार्श्वयोः । ॐ ह्रीं क्षेत्रपालाय० पृष्ठे । ॐ ह्रीं क्षेत्रज्ञाय०
नाभौ । ॐ ह्रीं पापौघनाशनाय० कट्यां । ॐ ह्रीं बटुकाय० लिंगे । ॐ ह्रीं रक्षाकराय० गुदे । ॐ ह्रीं रक्तलोचनाय० ऊर्वेः । ॐ ह्रीं घुर्घु-
राय० जानुनि । ॐ ह्रीं रक्तपायिने० जंघयोः । ॐ ह्रीं सिद्धपादुकाय० गुल्फयोः । ॐ ह्रीं सुरेश्वराय० पादपृष्ठे । ॐ ह्रीं आपदुद्धारकाय० आ-
पादतलमस्तकपर्यंतं न्यसेत् ॥ ॐ ह्रीं ह्रीं बौं ह्रीं ॐ स्वाहा आपदुद्धारणभैरवाय नमः ॥ अनेन सर्वांगे व्यापकं कुर्यात् ॥ अथ दिग्न्यासः ॥
ॐ ह्रीं उमरुहस्ताय नमः पूर्वे ॥ ॐ ह्रीं दंडधारिणे नमः द० ॥ ॐ ह्रीं खड्गहस्ताय० प० ॥ ॐ ह्रीं घंटावादिने० उ० ॥ ॐ ह्रीं अग्निवर्णाय० आ०
॥ ॐ ह्रीं दिगंबराय० नै० ॥ ॐ ह्रीं सर्वभूतस्थाय० वा० ॥ ॐ ह्रीं अष्टसिद्धिदाय० ई० ॥ ॐ ह्रीं रेचारिणे० ऊर्ध्वे ॥ ॐ ह्रीं रौद्ररूपिणे० पाताले०
॥ अथ कर० ॥ ॐ ह्रीं रुद्राय नमः अंगु० । ॐ ह्रीं शिखीसखाय नमः तर्ज० । ॐ ह्रीं शिवाय नमः मध्य० । ॐ ह्रीं त्रिशूलिने० अना० । ॐ
ह्रीं ब्रह्मणे नमः कनि० । ॐ ह्रीं त्रिपुरांतकाय नमः करतलयोः । ॐ ह्रीं मांसाशिने नमः कराग्रेषु । ॐ ह्रीं दिगंबराय नमः करपृष्ठयोः ॥ अथ षडं-
ग्न्यासः ॥ ॐ ह्रीं भूतनाथाय न० हृदये । ॐ ह्रीं आदिनाथाय० मूर्धनि । ॐ ह्रीं आनंदनाथाय० शि० । ॐ ह्रीं सिद्धशावरनाथाय० क० । ॐ
ह्रीं सहजानंदनाथाय० नेत्रत्र० ॐ ह्रीं श्री आनंदनाथाय० अस्त्रा० । ॐ अस्य श्री बटुकभैरवमंत्रस्य । बृहदारण्यकऋषिः । अनुष्टुप् छं-
दः श्री बटुकभैरवो देवता । बंबीजं । ह्रीं शक्तिः । ॐ कीलकं । श्री बटुकभैरवप्रसादसिद्ध्यर्थं रत्नोत्पादौ अष्टोत्तरशतमूलमंत्रजपे विनियोगः
॥ अथ मंत्रन्यासः ॥ ॐ ह्रीं अंगु० । ॐ बटुकाय त० । ॐ आपदुद्धारणाय० म० । ॐ कुरु कुरु अ० ॥ अथ सकलमनोरथप्राप्त्यर्थमि-
दं ध्यानं ॥ शुद्धस्फटिकसंकाशं सहस्रादित्यवर्चसं ॥ नीलजीमूतसंकाशं नीलांजनसमप्रभं ॥ ७५ ॥ अष्टबाहुं त्रिनयनं चतुर्बाहुं द्विबाहुं

उपा.स्त.३
बटुकभै.
अ.१२४

कं ॥ दंष्ट्राकरालवदनं नूपुरारावसंकुलं ॥ ७६ ॥ भुजंगमखिलं देवमग्निवर्णशिरोरुहं ॥ दिगंबरं कुमारेशंबटुकारव्यं महाबलं ॥ ७७ ॥ खड्ग-
 मसिपाशंच मूलं दक्षिणभागतः ॥ डमरुचकपालचवरदं भुजंगतथा ॥ आत्मवर्णसमोपेतं सारमेयसमन्वितं ॥ ७८ ॥ एवं ध्यात्वा ॥ ॐ-हीं
 भैरवभैरवभयकरहरमोरक्षरक्षहं फट् स्वाहा ॥ इति मंत्रेण प्रार्थयित्वा ॥ पूर्वोक्तयंत्रपीठे आवाहनादिमुद्राप्रदर्शयेत् ॥ षोडशोपचारैरभ्य-
 र्च ॥ अथ बलिदानम् ॥ शुद्धासनोपविश्य ॥ हां हीकुं एभिर्वीजैः त्रिभिराचम्य ॥ मूलेन प्राणायामं कृत्वा दिशकालौ संकीर्त्य ममामुकफलावा-
 मये । श्रीबटुकप्रीतये बलिदानमहं करिष्ये ॥ इति संकल्प्य ॥ गणपतिदुर्गारक्तैश्चंदनाक्षतपुष्पैरभ्यर्च्य देवस्याग्रे त्रिकोणं चतुरस्त्रं मंडलं कृ-
 त्वा तत्र गंधैरभ्यर्च्य । पात्रस्थं कवलाकारं संपादितं बलिं निधाय गंधपुष्पाभ्यां मूलं ते बलिं स्तुपायनमः ॥ इति बलिं संपूज्य देवं तत्र संचित्य संपूज्य
 हस्ते जलमादाय मूलमंत्रमुच्चार्य जलं भूमौ निक्षिप्य स्वहस्ते बलिमादाय देवाय समर्पयेत् ॥ ततः संकल्पं कुर्यात् मम सकलकामनासिद्ध्यर्थे श्रीबटु-
 कभैरवस्तोत्रस्यैकादशसहस्रपुरश्चरणांगत्वेन प्रतिस्तोत्रं मूलमंत्रस्योत्तरशतसंख्याजपसंपुटितपंचाशत्संख्या पाठमहं करिष्ये वायथाशक्त्यैक-
 प्रभृतिपाठमहं करिष्ये ॥ मूलमंत्रं अष्टोत्तरशतवारं जपेत् ॥ मूलमंत्रः ॥ ॐ-हीं बटुकाय आपदुद्धारणाय कुरु कुरु बटुकाय-हीं ॐ ॥
 एवं अष्टोत्तरशतमूलमंत्रजपकृतेन श्रीबटुकभैरवः प्रीयतां ॥ बटुकाय नमस्कृत्य पंचोपचारैः संपूज्य ॥ स्तोत्रं पठेत् ॥ ॐ-हीं भैरवो भूतना-
 थश्च भूतात्मा भूतभावनः ॥ क्षेत्रदः क्षेत्रपालश्च क्षेत्रज्ञः क्षत्रियो विराट् ॥ ७९ ॥ स्मृज्ञानवासिमांसाशिरवर्पराशिस्मरान्तकृत् ॥ रक्तपः पा-
 नपः सिद्धः सिद्धिदः सिद्धसेवितः ॥ ८० ॥ कंकालः कालशमनः कलाकाष्ठातनुः कविः ॥ त्रिनेत्रो बहुनेत्रश्च तथापि गललोचनः ॥ ८१ ॥ मूलपा-
 णिः खड्गपाणिः कंकाली धूम्रलोचनः ॥ अस्तीरुभैरवी नाथो भूतपोयोगिनीपतिः ॥ ८२ ॥ धनदो धनहारी च धनवान्प्रीतिभाविनः ॥ नागहारो
 नागपंशो व्योमकेशः कपालभृत् ॥ ८३ ॥ कालः कपालमाली च कमनीयः कलानिधिः ॥ त्रिलोचनो ज्यलनेत्रस्त्रिशिखी च त्रिलोकपः ॥ ८४ ॥
 त्रिनेत्रतनयो डिंभः शांतः शांतजनप्रियः ॥ बटुको बटुवेशश्च खड्गवरधारकः ॥ ८५ ॥ भूताध्यक्षः पशुपतिः पिशुनः परिचारिकः ॥ धूर्तो दिगं-
 बरः शूरो हरिणः पांडुलोचनः ॥ ८६ ॥ प्रशांतः शांतिदः सिद्धः शंकरः प्रियबांधवः ॥ अष्टमूर्तिनिधीश्च ज्ञानचक्षुस्तपोमयः ॥ ८७ ॥ अ-

बृज्यो-र्ण-
धर्मस्कंध
उपासना
॥२५॥

षाधारः षडाधारः सर्पयुक्तः शिखीसखः ॥ मूधरो भूधरा धीशो भूपति र्भूधरात्मजः ॥ ८८ ॥ कंकालधारी मुंडीचनागयज्ञोपवीतवान् ॥ जृ-
भणो मोहनस्तंभी मारणः क्षोभणस्तथा ॥ ८९ ॥ शुद्धनीलांजन प्रख्यो दैत्यहामुंडभूषितः ॥ बलिभुग्बलिभुग्रायो बालो बालपराक्रमः ॥ ९० ॥
सर्वापत्तारणो दुर्गो दुष्टभूतनिषेवितः ॥ कामी कलानिधिः कांतः कामिनीवशकृद्दशी ॥ ९१ ॥ सर्वसिद्धिप्रदो वैद्यो प्रभुर्विष्णुरितिर्बहिः ॥ अष्टो-
त्तरशतं नाम्नां भैरवस्य महात्मनः ॥ ९२ ॥ मया ते कथितं देवी रहस्यं सर्वकामदं ॥ यद्ददं पठति स्तोत्रं नामाष्टशतमुत्तमं ॥ ९३ ॥ न तस्य दुरितं
किंचिन्न च भूतभयं तथा ॥ न च मारिभयं तस्य गृहराजभयं तथा ॥ ९४ ॥ न शत्रुभ्यो भयं कापि प्राप्नुयान्मानवः क्वचित् ॥ पातकानां भयं चैव
पठेत्स्तोत्रमनुत्तमं ॥ ९५ ॥ मारिभये राजभये तथा चोराग्निजे भये ॥ उत्पनिके महाघोरे तथा दुःस्वप्नदशने ॥ ९६ ॥ बंधने च तथा घोरे पठेत्स्तो-
त्रमनन्यधीः ॥ सर्वप्रशमनं याति भयं भैरवकीर्तनात् ॥ ९७ ॥ एकादशसहरत्रंतु पुरश्चरणमुच्यते ॥ यस्त्रिसंध्यं पठेद्देवी संवत्सरमतं द्रितः ॥
९८ ॥ स सिद्धिं प्राप्नुयाद्दिष्टां दुर्लभामपि मानवः ॥ षण्मासं भूमिकामस्तु जपित्वा प्राप्नुयान्महिं ॥ ९९ ॥ राजशत्रुविनाशार्थं जपेन्मासाष्टकं पुनः ॥
रात्रौ बारत्रयं चैव नाशयत्येव शास्त्रवान् ॥ १०० ॥ जपेन्मासत्रयं मर्त्यो राजानं वशमानयेत् ॥ धनार्थं च सुतार्थं च दारार्थं च स्तुमानवः ॥ १०१ ॥
जपेन्मासत्रयं देवी वारमेकं तथा निशि ॥ धनं पुत्रं तथा दारान् प्राप्नुयान्नात्र संशयः ॥ १०२ ॥ रोगी रोगात् प्रमुच्येत बद्धो मुच्येत बंधनात् ॥ भीतो भ-
यात् प्रमुच्येत देवी सत्यं न संशयः ॥ १०३ ॥ निगडैश्चापि बद्धो यः काराग्रहे निपातितः ॥ शृंगवला बंधनं प्राप्तं पठेत्स्त्रैव दिवानि शि ॥ १०४ ॥ यं यं चिंतय-
ते कामं तं तं प्राप्नोति निश्चितं ॥ अप्रकाश्यं परं गुह्यं न देयं यस्य कश्चिद् ॥ १०५ ॥ सुकुलीनाय शांताय ऋजवे दंभवर्जिते ॥ दद्यात्स्तोत्रमिमं पुण्यं
सर्वकामफलप्रदं ॥ १०६ ॥ इति श्रुत्वा ततो देवी नामाष्टशतमुत्तमं ॥ जजाप परयाभक्त्या सदा सर्वेश्वरे श्वरी ॥ १०७ ॥ भैरवो पीप्रहृष्टो भूत्सर्वलो-
कमहेश्वरः ॥ वरं ददाति भक्तेभ्यो पठेत्स्तोत्रमनन्यधीः ॥ १०८ ॥ संतोषं परमं प्राप्य भैरवस्य महात्मनः ॥ १०९ ॥ वारं वारं भुवनजननी प्रोच्यते-
साधुवादः ॥ सत्यं सत्यं जगति सकले भैरवो देव एकः ॥ यां यां सिद्धिं भुवनजदरे कामयेन्मानवो यस्तास्तां सिद्धिं वितरति सदा भैरवः सुप्रसन्नः ॥ ११० ॥
॥ पाणिभ्यां परितः प्रपीडय सुहृदं निच्योत्य निश्च्योत्य च ब्रह्मांडं सकलं प्रचलितरसालोच्चफलाभं मुहुः ॥ पायं पायमपाययन्निजगतिमुन्मुक्तकर्तार-

उपास्तः ३
बहुकर्म-
अ-१२४

॥२५॥

सैनृत्यं स्तांडव मं वरेण शिरसा पायान्महाभैरवः ॥ १११ ॥ विष्णोः शुभ्रवर्णं द्विगुणं नवभुजं पंचवक्त्रं त्रिनेत्रं ज्ञानमूढं द्रशस्त्रं सविशममृ-
 तं कंशं रवमैष ज्यचापं ॥ शूलं रवद्वंगवाणान् इमरुमसिगदावन्दिमारेण्यमाला मिष्टाभीतिचदोर्भिर्जयति रवलुमहाभैरवः सर्वसिध्यै ॥
 ११२ ॥ क्काकाशः कसमीरणः कदहनः क्कापश्च विश्वं परः ॥ कब्रह्मा क्कजनार्दनः क्कतरणिः केदुश्च देवासुराः ॥ कल्पांते भदिगिनरप्र-
 मुदितः श्रीसिद्धयोगीश्वरो क्रीडानाटकनायको विजयते देवो महाभैरवः ॥ ११३ ॥ लिखित्वा परया भक्त्या भैरवस्तोत्रमुत्तमं ॥ अ-
 ष्ठानां ब्राह्मणानां च देयं पुस्तकमादरात् ॥ ११४ ॥ यान् यान् समीहते कामान् तांस्तान् प्राप्नोत्य संशयं ॥ इह लोके सुखं प्राप्य पुस्तकस्य
 प्रसादतः ॥ शिवलोकमनु प्राप्य शिवेन सह मोदते ॥ ११५ ॥ लिखित्वा भूर्जपत्रे तु त्रिलोहपरिवेष्टितं ॥ सोम्यैव वस्तु वसने कर्पदे च सुशो-
 भने ॥ ११६ ॥ करे बाहौ कले कट्यां मूर्ध्नि त्रिलोहगोपितं ॥ यस्तु धारयते रत्नोत्तमं सर्वत्र जयमाप्नुयात् ॥ ११७ ॥ ॥ इति श्रीह. वृ. ध.
 उपा. स्त. श्रीबटुकभैरवोपा. ध्यायेत् रुद्रयामलोक्त आपदुद्धारक श्रीबटुकभैरवस्तोत्र निरूपणं नाम प्रकरणं ॥ ११ ॥
 श्लो० ॥ ॥ अथ श्रीबटुकभैरवाष्टोत्तरशतनामावलिः ॥ ॥ ॐ अस्य श्रीबटुकभैरवाष्टोत्तरशतनाममंत्रस्य ।
 बृहदारण्यकऋषिः । अनुष्टुप् छंदः । श्रीबटुकभैरवो देवता । वंबीजां ह्रीं शक्तिः । प्रणवः कीलकं । श्रीबटुकभैरव प्रीत्यर्थं एभिर्द्वि-
 व्यैः पृथक् नाममंत्रेण हवने विनियोगः । तत्रादौ ह्रीं वा इति करं न्यासं च हृदयादिकृत्वा ध्यात्वा गंधाक्षतैः संपूज्य हवनं कुर्यात् ॥
 १ ॐ भैरवाय नमः २ ॐ भूतनाथाय नमः ३ ॐ भूतात्मने नमः ४ ॐ भूतभावनाय नमः ५ ॐ क्षेत्रज्ञाय नमः ६ ॐ क्षेत्र-
 पालाय नमः ७ ॐ क्षेत्रदाय नमः ८ ॐ क्षत्रियाय नमः ९ ॐ विराटाय नमः १० ॐ स्मशानवासिने नमः ११ ॐ मांसाशिने नमः
 १२ ॐ रवर्षराशिने नमः १३ ॐ स्मरान्तकाय नमः १४ ॐ रक्तपाय नमः १५ ॐ पानपाय नमः १६ ॐ सिद्धाय नमः १७ ॐ
 सिद्धिदाय नमः १८ ॐ सिद्धिसेविताय नमः १९ ॐ कंकालाय नमः २० ॐ कालशमनाय नमः २१ ॐ कलाकाष्ठाय नमः
 २२ ॐ तनवे नमः २३ ॐ कवये नमः २४ ॐ त्रिनेत्राय नमः २५ ॐ बहुनेत्राय नमः २६ ॐ पिंगललोचनाय नमः २७ ॐ शूल

बृज्ज्योर्ण
धर्मस्कंध
उपासना
॥ २६ ॥

पाणयेनमः २८ उ० खड्गपाणयेनमः २९ उ० कपालिनेनमः ३० उ० धूम्रलोचनायनमः ३१ उ० अक्षिरवेनमः ३२ उ० भैरवीनाथाय
नमः ३३ उ० भूतपायनमः ३४ उ० योगिनीपतयेनमः ३५ उ० धनदायनमः ३६ उ० धनहारिणेनमः ३७ उ० धनवतेनमः ३८ उ०
प्रीतिवर्धनायनमः ३९ उ० नागहारायनमः ४० उ० नागपाशायनमः ४१ उ० व्योमकेशायनमः ४२ उ० कपालभृतेनमः ४३ उ०
कालायनमः ४४ उ० कपालमालिनेनमः ४५ उ० कमनीयायनमः ४६ उ० कलानिधयेनमः ४७ उ० त्रिलोचनायनमः ४८ उ०
ज्वलन्नेत्रायनमः ४९ उ० त्रिशिखिनेनमः ५० उ० त्रिलोकपायनमः ५१ उ० त्रिनेत्रतनयायनमः ५२ उ० डिंभायनमः ५३ उ० शान्ता
यनमः ५४ उ० शान्तजनप्रियायनमः ५५ उ० बहुकायनमः ५६ उ० बहुवेशायनमः ५७ उ० खट्वांगधारकायनमः ५८ उ० भूताध्य-
क्षायनमः ५९ उ० पशुपतयेनमः ६० उ० भिक्षुकायनमः ६१ उ० परिचारकायनमः ६२ उ० धूर्तायनमः ६३ उ० दिगंबरायनमः ६४
उ० शूरायनमः ६५ उ० हरिणेनमः ६६ उ० पांडुलोचनायनमः ६७ उ० प्रशान्तायनमः ६८ उ० शान्तिदायनमः ६९ उ० सिंहायनमः
७० उ० शंकरप्रियवांधवायनमः ७१ उ० अष्टमूर्तयेनमः ७२ उ० निधीशायनमः ७३ उ० ज्ञानचक्षुषेनमः ७४ उ० तपोमयायनमः ७५
उ० अष्टाधारायनमः ७६ उ० षडाधारायनमः ७७ उ० सर्पयुक्तायनमः ७८ उ० शिखिसरवायनमः ७९ उ० भूधरायनमः ८० उ० भू-
धराधीशायनमः ८१ उ० भूपतयेनमः ८२ उ० भूधरात्मजायनमः ८३ उ० कंकालधारिणेनमः ८४ उ० मुंडिनेनमः ८५ उ० अत्रयज्ञोप-
वितयेनमः ८६ उ० जृम्भणायनमः ८७ उ० मोहनायनमः ८८ उ० स्तंभिनेनमः ८९ उ० मारणायनमः ९० उ० क्षोभणायनमः ९१ उ० सु-
हृदीलंजनप्रख्यायनमः ९२ उ० दैत्यघ्नेनमः ९३ उ० मुंडभूषितायनमः ९४ उ० बलिभुजेनमः ९५ उ० बलिभुग्नाथायनमः ९६ उ० बालाय-
नमः ९७ उ० बालपराक्रमायनमः ९८ उ० सर्वापत्तार० ९९ उ० दुर्गायनमः १०० उ० दुष्टभूतनिषेवितायनमः १०१ उ० कामिनेनमः १०२
उ० कलानिधिनेनमः १०३ उ० कान्तायनमः १०४ उ० कामिनीवशकृद्वयेनमः १०५ उ० सर्वसिद्धिप्र० १०६ उ० वैद्यायनमः १०७ उ० प्रभव-
नमः १०८ उ० विष्णवेनमः ॥

॥ इति बटुकोपाध्याये बटुकभैरव अष्टोत्तरशतनाम निरूपणं प्रकरणं ॥ १२ ॥ ॥

उपास्तः ३
बटुकभैः
अ-१२४

॥ २६ ॥

॥ श्रीबटुक भैरवपटलं ॥ ॥ दृष्ट्वा तंत्राण्यनेकानि हरिकृष्णेन धीमता ॥ श्रीमद्बटुकनाथस्य पटलं वक्ष्यते धुना ॥ १ ॥ तत्रादौ शिवा-
 गमसारे ॥ कदाचित् गिरिजाशंभुपट्टोपासनाविधिं ॥ येनेदं सर्वलोकानां मने स्मितफलं भवेत् ॥ २ ॥ श्रीपार्वत्युवाच ॥ प्राणनाथ जग-
 न्नाथ जगदादिजगन्मय ॥ शंभो शंकरदेवेश बटुकाराधनं वद ॥ ३ ॥ एकादशसहस्रं तु भजनं हित्योदितं ॥ विधिस्तस्य विशेषेण ब्रूहि त्वं
 शंकरो धुना ॥ ४ ॥ शिव उवाच ॥ सम्यक् पृष्टं त्वया देवी लोकदुःखविमोचनं ॥ मया बटुक रूपं हि दृतं सर्वसुरवावहं ॥ ५ ॥ अन्ये देवास्तु-
 कालेन प्रसन्नाः संभवन्ति हि ॥ बटुकः सेवितः सद्यः प्रसीदति पुत्रं शिवे ॥ ६ ॥ दुःखे च सेवितः शीघ्रं दुःखं नाशयते क्षणात् ॥ सुखे च सेवितो नि-
 त्यं सुखं वर्द्धयते बहु ॥ ७ ॥ तस्मात्सेव्यो नरैश्चायं सर्वकामफलदायकैः ॥ सेवोपायं प्रवक्ष्यामि यथा सिद्धिर्भवेत्तु ॥ ८ ॥ तंतं विधिं च ते-
 वक्ष्यामि यं कृत्वा नरः शुचिः ॥ नानाविधं फलं प्राप्य विजयी जायते सदा ॥ ९ ॥ ब्राह्म्यं मुहूर्तं संप्राप्य समुत्थाय गुरुं स्मरेत् ॥ स्वीयं नि-
 त्यविधिं कृत्वा बटुकोपासनं चरेत् ॥ १० ॥ शुचौ देशे स्वयं स्थित्वा पद्मासनं विधाय च ॥ पीठे पलाशजे वाथ शमिजे ताम्रजेशिवे ॥ ११ ॥ जा-
 ववे वेतसे जाते स्थित्वा वैजपमाचरेत् ॥ अथ मृगत्य च श्रेष्ठं व्याघ्रचर्म सुशोभनं ॥ ऊर्णमयं विचित्रं वास्थापयेत्तु पुरस्तदा ॥ सप्तधा तु मये
 पीठे ताम्रजे वापि शुभे ॥ १३ ॥ संस्थाप्य तत्र तद्यंत्रं ध्यात्वा तत्र बटुं प्रिये ॥ एतद्यंत्रं प्रवक्ष्यामि यंत्रे देवं च पूजयेत् ॥ १४ ॥ त्रिकोणं च पु-
 रा कृत्वा षट्कोणं च ततो न्यसेत् ॥ ततश्च बलयं कृत्वा चतुष्कोणं ततो चरेत् ॥ १५ ॥ मध्यदलं समारभ्य मंत्राक्षराणि पूरयेत् ॥ उपरी-
 तानि सव्येन सर्वाणि पूरयेत् क्रमात् ॥ १६ ॥ उर्वरीतदले तत्र लक्ष्मीबीजं न्यसेत्तदा ॥ दिग्पालांश्च समारोप्य कोणेषु भैरवं न्यसेत् ॥
 १७ ॥ एवं यंत्रं च संपूज्य स्वस्थो भूत्वा जपेन्नरः ॥ अथात्र विशेषो अग्रे चास्ति आपदुद्धारमंत्रस्य मूलविद्यां शृणु प्रिये ॥ १८ ॥ प्रणव-
 पूर्वमुद्धृत्य देवी प्रणवमुद्धरेत् ॥ बटुकायेति वै पश्चादापदुद्धारणाय च ॥ १९ ॥ कुरु ह्येततः पश्चाद्बटुकाय पुनर्वदेत् ॥ देवी प्रणवमुद्धृ-
 त्य मंत्रोद्धारमिमं प्रिये ॥ २० ॥ एकविंशतिवर्णास्तु मंत्रे सत्यं प्रकाशिताः ॥ लक्ष्मेकं जपेन्मंत्रं होमं कुर्याद्यथाविधि ॥ २१ ॥ मंत्राक्ष-
 राणां सरव्याकैस्तनुभिर्ब्रह्मसूत्रजैः ॥ वर्त्तिकृत्वा घृतेनैव दीपं तत्र प्रदापयेत् ॥ २२ ॥ तैलेन वा प्रकुर्वीत दीपदानविधानतः ॥ बलि-

बृज्ज्योर्ण
धर्मस्कंध
उपासना
॥ २७ ॥

न्यासविधिंकृत्वा ध्यानं कुर्याद्यथोक्तवत् ॥ २३ ॥ यथाकामे ततथा ध्यानं कारयेत्साधकोत्तमः ॥ क्रूरकार्येषु सर्वेषु ध्यानं वैतामसं स्मृतं ॥ २४ ॥
वश्ये विद्वेषणे स्तंभे राजसं ध्यानमीरितं ॥ सात्विकं शुभकार्येषु ध्यानभेदः समीरितः ॥ २५ ॥ बालसुर्याशुसंकाशं राजसं ध्यानमुच्यते ॥ सा-
त्विकं श्वेतवर्णचकृष्णं तामसमुच्यते ॥ २६ ॥ सर्वकामार्थसिद्धये राजसं ध्यानमुच्यते ॥ सात्विकं मुक्तिदं प्रोक्तं शोकनाशाय तामसं ॥ २७ ॥ चो-
रशत्रुक्षयकरं विषप्रलयनाशनं ॥ ग्रहभूतपिशाचानां सर्वविघ्नविनाशनं ॥ २८ ॥ एवं ध्यात्वा विशेषेण कृष्णवर्णं प्रशस्यते ॥ त्रिनेत्रं रक्तवर्ण-
चवरदाभयहस्तकं ॥ २९ ॥ सव्ये त्रिशूलमभयंकपालं वरमेव च ॥ रक्तवस्त्रपरीधानं रक्तमाल्यानुलेपनं ॥ ३० ॥ नीलग्रीवं च सौम्यं च सर्वाभर-
णभूषितं ॥ इति तामसं ॥ राजसं सात्विकं चैव ध्यात्वा मृत्युं जयो भवेत् ॥ ३१ ॥ तुषारकर्णिकाभासं मायारूपमनंतकं ॥ मूर्ध्नि खंडे दुःश-
कलं त्रिनेत्रं शांतिलोचनं ॥ ३२ ॥ सर्वकारणकर्तारं द्विभुजं रत्नभूषितं ॥ कपालं वामहस्ते च सूक्ष्मदंडं च दक्षिणे ॥ ३३ ॥ पादनूपूरसंयुक्तं
छिन्नशीर्षविभूषितं ॥ सर्पमालासमायुक्तं हस्तोरुस्थूलजानुषु ॥ ३४ ॥ आं त्रिमालासमायुक्तं सर्वाभरणभूषितं ॥ एवं ध्यात्वा जपेद्देवं सर्व-
मृत्युं जयो भवेत् ॥ ३५ ॥ सर्वकामप्रदातारं सर्वयोगफलप्रदं ॥ सर्वज्ञानस्य संप्राप्तिसात्विकं चोत्तमं भवेत् ॥ ३६ ॥ इति राजसं ॥ श्वेतव-
र्णचतुर्बाहुं जटा मुकुटधारणं ॥ भुजगपाशहस्तं च हस्ते दंडकमंडलुं ॥ ३७ ॥ शुक्लयज्ञोपवीतं च शुक्लकोपीनवाससं ॥ शुक्लवस्त्रपरीधानं
श्वेतमालानुलेपनं ॥ ३८ ॥ त्रिनेत्रं नीलकण्ठं च मुक्ताभरणभूषितं ॥ विद्याकामो मुक्तिकामो ध्यायेच्चैव विशेषतः ॥ ३९ ॥ वर्णेन नीलमेधाभं मु-
क्तकेशं त्रिनेत्रकं ॥ दिगंबरचरौद्रं च शिरोमालाविभूषितं ॥ ४० ॥ किंकिणीमालया युक्तं भीमरूपं भयापहं ॥ नागपाशं च घटां च वरदं वामहस्त-
के ॥ ४१ ॥ डमरुखड्गं त्रिशूलमभयंदक्षिणे करे ॥ सुशब्दं भीमनादं च सर्वपुष्पैरलंकृतं ॥ ४२ ॥ सर्वाभरणकर्तारं सर्वव्याधिविनाशनं ॥ अ-
न्ये वै ध्यानभेदाश्च स्तवराजप्रकीर्तिताः ॥ ४३ ॥ कोटिशकोटीप्रदेशे पूर्वोक्तस्य च मंत्रस्य बृहदारण्यकोक्तं ऋषिः ॥ अनुष्टुप् छंद इत्युक्तं भैरवो
देवताशिवे ॥ ४४ ॥ शक्तिबीजं च शक्तिश्च आकीलकमुदाहृतं ॥ आद्यक्षरं युगं देवीपंचमं स्वान्वितं कुरु ॥ ४५ ॥ सत्त्वादिप्राविलोभ्येन न पुंस-
कविवर्जितं ॥ एतद्बीजं इयाद्यास्तु न्यस्तव्याः पंचमूर्तयः ॥ ४६ ॥ अंगुष्ठादिष्वंगुलीषु मूर्द्धास्य हृदयेषु च ॥ सगुह्यचरणेष्वेवं मूर्द्धास्ये दक्षकण्ठे

उपा.स्त.३
बदुकपट.
अ.१२४

॥ २७ ॥

॥४७॥ वामकर्णेचचूडाधस्तूर्द्धपूर्वांतकोत्तमः ॥ पश्चिमेपिचवक्त्रेषुमूर्त्तयस्तामहेश्वरी ॥४८॥ ईशानारव्यस्तत्पुरुषोऽघोरोदेवीतृतीयकः ॥
 वामदेवश्चतुर्थः स्यात्सद्योजातस्तुपंचमः ॥४९॥ पुनराद्यर्णयुगलंषट्दीर्घस्वरभेदितं ॥ कृत्वातैस्तुषडंगानिजातियुक्तानिकल्पयेत् ॥ ५० ॥
रुद्रयामले ॥ देव्युवाच ॥ देवदेवजगन्नाथशंभोस्त्रैलोक्यनायक ॥ भैरवस्यविधिर्भूयोममाचक्ष्वमहामते ॥५१॥ येनकार्याणिसिद्ध्यन्ति
 साधकानानिरंतरं ॥ सुगोप्यमपिदेवेशविधिंप्रब्रूहिशंकर ॥५२॥ यतोहंतेप्रियादेवसदावर्त्तेनिरंतरं ॥ ततः कृपांसमाधायविधिकथयशोभनं ॥
 ५३ ॥ **शिवउवाच ॥** शृणुदेवीप्रवक्ष्यामिबहुकस्यमहात्मनः ॥ विधानंपरमं गोप्यं ब्रह्मादीनांसुदुर्लभं ॥५४॥ मंत्रेणैवसुसंक्षेपात्कथ-
 यिष्यामिवल्लभे ॥ येनविज्ञानमात्रेणत्रैलोक्यंसाधयेत्सुधीः ॥५५॥ एकदादेवदेवेशीतपसेमंदराचलं ॥ गतोहंपरमानंदान्मूलप्रकृतिमीश्वरीं
 ॥५६॥ चक्रेपरमसंतुष्टांतपसाभावितात्मना ॥ साकाशरूपिणीदेवीप्रोवाचवचनमुदा ॥५७॥ तुष्टाहंशंकरप्रीतावरंवरयदुर्लभं ॥ शि-
वउवाच ॥ बहुकस्यविधानंमेपरमंभक्तितोवरं ॥५८॥ परमाशयान्मंत्रस्ययेनसिद्ध्यतिसर्वथा ॥ मनोरमाणिमंत्रस्यसर्वकार्याणिसंप्रतं ॥
 ॥५९॥ इतिवाक्यंचमेश्रुत्वामूलभूतासनातनी ॥ उवाचयादृशंदेवीविधानंशृणुवल्लभे ॥६०॥ बहुकारव्यस्यदेवस्यभैरवस्यमहात्मनः ॥ ब्रह्मविष्णु
 महेशाद्यैर्वंदितस्यदयाभिधेः ॥६१॥ न्यासाएकादशप्रोक्ताबहुकाराधनेशिवे ॥ यान्विनानैवसिद्धिः स्याद्वर्षाणामयुतैरपि ॥६२॥ प्रथमःप्रेतबी-
 जेनसिंहबीजेनचापरः ॥ क्वाणबीजेनसत्यायाः श्रीबीजेनततःपरं ॥६३॥ प्राणबीजेनवैन्यासान्कुर्यान्नित्रविचक्षणः ॥ घंटाबीजेनचन्यासंविधा-
 यख्यातिबीजतः ॥६४॥ मूलबीजेनपश्चाच्चन्यासंकृत्वामहामतिः ॥ भ्रामरीबीजतो न्यासंविदध्यान्प्रीतिसंयुतः ॥६५॥ एवंन्यासान्दशादौ-
 तुमकरोतिनरोयदा ॥ वांछयेहंवराहोहेतावन्मंत्रोनसिद्ध्यति ॥६६॥ **श्रीदेव्युवाच ॥** देवदेवजगन्नाथशंभोः संसारतारक ॥ कृपांकृत्वान्यास
 विधिंप्रब्रूहि येनसुरवंभवेत् ॥६७॥ कालेनेहयथात्पेनसाधकः सिद्धिमाप्नुयात् ॥ गोपनीयेनमंत्रोयंबहुकारव्योजगद्गुरो ॥६८॥ तथानिस्तूपयवि-
 भोबालकोपियथालभेत् ॥ **शिवउवाच ॥** शृणुदेवीजगत्पूज्येन्यासबीजानिशोभने ॥६९॥ प्रकटानियथाशश्वत्कथयामिहितायते ॥ स्या-
 नेषुयेषुबीजानिन्यस्तव्यानिमहात्मभिः ॥७०॥ तथात्रप्रददिष्यामिशृणुमत्प्राणवल्लभे ॥ शिवचंद्रशिवैः शक्रस्वरोपेतैः सविंदुभिः ॥ ७१ ॥

कृज्ज्योर्गा-
धर्मस्कंध
उपासना
॥ २८ ॥

उपास्त-३
बहुकपट-
अ-१२४

॥ २८ ॥

प्रेतबीजं समाख्यातं तेनांगानि न्यसेत्तु पट ॥ हृदिरश्च शिरसानेत्रकवचास्त्रपुसुंदरी ॥ ७२ ॥ शिवोहः । चंद्रः सः । शक्रस्वर ओ । हंसहरे । तथा ॥ शिवचंद्रौ ससंवर्त्तौ वामनेत्रविभूषितौ ॥ बिंदुनादयुतौ देवीन्यासं सान्निध्यकारकं ॥ ७३ ॥ सिंहबीजमिदं देवि विन्यसेत्तु सुरसुंदरी ॥ संवर्त्तः क्षा-
तेन हसर्क्ष ॥ तथा ॥ मूर्ध्नि बाह्योश्च लिङ्गे च नाभौ हस्तांगुलीषु च ॥ ७४ ॥ पादांगुलीषु देवेशी विन्यसेत्परमेश्वरी ॥ अजेशो ग्निसमाख्यः शक्र-
स्वरशशीयुतः ॥ ७५ ॥ क्वाणबीजमिदं प्रोक्तं विन्यसेत्परमेश्वरी ॥ अजेशः झकारः । अग्निरेफः । शशी बिंदुः । तेन इन्द्रो ॥ तथा ॥ ब्रह्मरंध्रे मु-
खे नेत्रयुग्मे ग्रीवानसोरपि ॥ ७६ ॥ कपोलयोश्च चिबुके ब्रह्मरंध्रे पुनर्न्यसेत् ॥ कालः शक्रः शिवो सद्यः ओ । बिंदुनादविभूषिताः ॥ ७७ ॥ सत्याबी-
जं महाशानि विन्यसेदंगके बुधः ॥ कालः मः । शक्रः लः । शिवोहः । सद्यः ओ । बिंदुनादविभूषिताः । तेन मलहो । तथा । पादयोर्हस्तयोश्चै-
व वदने करयोस्तथा ॥ ७८ ॥ नेत्रयोः श्रोत्रयोः कुक्षयोर्मध्ये चैव प्रविन्यसेत् ॥ अस्थान्नि वामकर्णे दुनादैर्देवी समीरितं ॥ ७९ ॥ महाश्रीबीजमी-
शानि चिबुकादिषु विन्यसेत् ॥ आस्थिशः । अग्निरः । वामकर्ण ऊ । इंदुनादौ पूर्ववत् । तेन श्रू । चिबुके पादयोश्चैव कर्णयोर्हृदये तथा ॥ ८० ॥
वदने च तथा पादद्वये नाभौ च पादयोः ॥ लोहिताग्न्यासनो वामकर्णे दुभिरथा द्विजे ॥ ८१ ॥ प्राणबीजमितिख्यातं हृदादिषु प्रविन्यसेत् ॥
लोहितः यः । अग्निरः । आसनः वामकर्णः ऊ । इंदुः तेन मूं ॥ हृदये च मुखे देवी हृदये नाभौ मंडले ॥ ८२ ॥ हृदये पादयोर्देवी हृदये सव्यकु-
क्षिके ॥ हृदये वामकुक्षौ च हृदये दक्षपत्तले ॥ हृदये वामपादे च हृदये विन्यसेत्प्रिये ॥ कतुरीयो ग्निसमाख्यो वामकर्णे दुनादवान् ॥ ८४ ॥ चं-
टाबीजं महादेवी विन्यसेत्परमेश्वरी ॥ कतुरीयः घः । अन्यत्प्राग्वत्तेन धूं ॥ घंटिकायां च नाभौ च घंटिकायां हृदि न्यसेत् ॥ ८५ ॥ चंडे-
शो वायुवन्ह्यादयो वामकर्णे दुनादवान् ॥ ख्यातिबीजमिति प्रोक्तं विन्यसेद्देविसाधकः ॥ ८६ ॥ चंडेशः खः । वायुर्यः । वन्ह्यादि प्राग्वत् । तेन
खूं ॥ मस्तके पादयोश्चैव ग्रीवायां नाभि मंडले ॥ ८७ ॥ गले च हृदि देवेशी जंघयोर्नेत्रयोस्तथा ॥ कर्णयोर्बाहुयुग्मे च स्तनयोश्च न्यसेत्प्रिये ॥
८८ ॥ तथा ॥ प्राणबीजं मूलबीजं हृदयवदने पादयोः प्रिये ॥ हस्तयोः कर्णयोर्नासायुग्मे चैव प्रविन्यसेत् ॥ ८९ ॥ द्विरंडरेवती शक्रचंद्रहंस त्रिमूर्तिभिः
सबिंदुनादैर्देवेशी आमेरीबीजमीरितं ॥ ९० ॥ द्विरंडः ञः । रेवतीरः । शक्रः लः । चंद्रः सः । हंसः हः । त्रिमूर्तिः ई । बिंदुनादौ प्राग्वत् ।

तेन । भरलसही ॥ मुरवेनेत्रद्वयेकर्णद्वयेचैवकपोलयोः ॥ गंडयोः कंठदेशेचस्तनयोर्हृदिपादयोः ॥ ९१ ॥ चिबुकेमस्तकेबाह्वोस्कंधयोर्दंतले-
 रवयोः ॥ ब्रह्मरंध्रेतथाऽऽधारेऽन्तर्मध्येचन्यसेत्प्रिये ॥ ९२ ॥ इतिन्यासानुसमाधायपुरश्चरणकारकः ॥ यथोक्तन्यासकारीचयदिनोवरमाप्नुयात्
 ॥ ९३ ॥ तदाकन्यादूषणोत्थंममप्रादंप्रजायतां ॥ न्यासेरेतेर्वरारोहेब्रह्महत्याविनश्यति ॥ ९४ ॥ काकथान्यस्यपापस्यसत्यंसत्यंवदामिते ॥ मम-
 न्यासानयोवक्ष्येत्रीन्द्रदेवस्यमहात्मनः ॥ ९५ ॥ यान्विधायनरोविदेत्सिद्धिलोकेषुदुर्लभां ॥ आकूतबीजंविन्यस्येन्मस्तकेगंडयोर्मुरवे ॥ ९६ ॥
 ॥ कालबीजंचक्षुषोश्चकर्णयोरपिविन्यसेत् ॥ नाभौलिङ्गेगुदेवापिविद्याबीजंकपोलयोः ॥ ९७ ॥ ब्रह्मरंध्रेदंतपंत्यौविन्यसेत्साधकोत्तमः ॥
 श्रीदेव्यावाच ॥ भगवन्करुणासिंधोदीनबंधोजगद्गुरो ॥ ९८ ॥ कृपांकृत्वासमाख्याहिस्तूत्रैरेवपृथक्पृथक् ॥ साधकस्तुयथासिद्धिस-
 चिरेणैवविंदति ॥ ९९ ॥ श्रीमहादेवउवाच ॥ शृणुदेवीप्रवक्ष्यामिन्यासत्रयविधिंपृथक् ॥ दीर्घकालाग्निशक्राणामधःकालानलान्त्यकाः ॥
 १०० ॥ वन्द्यास्थिवह्निगगनचंद्रोवामाक्षिमंडितः ॥ बिंदुनादसमाक्रांतंबीजमाकूतमुधृतं ॥ १०१ ॥ दीर्घनिः । कालः मः । अग्निः रः । शक्रः
 लः । कालोमः । अनलोरः । अंत्यः क्षः । वह्निः रः । आस्थिशः । वन्हीः रः । मगनंहः । चंद्रः सः । वामाक्षीई । बिंदुनादौप्राग्वत् । तेन । नम-
 रलमरक्षशरहंसी इतिजातं । तथा । शिरसिगंडयोर्वक्त्रेवेदबीजंप्रविन्यसेत् । ब्रह्माग्नींद्रं द्वाग्निः कालवह्निवामाक्षिसिः प्रिये ॥ १०२ ॥ सवि-
 दुनादैर्देवेशीकालबीजमितीरितं ॥ ब्रह्माकः । अग्निः रः । इंद्रः लः । इंद्रुः सः । अग्निः । कालः मः । वह्निः रः । वामाक्षीई । बिंदुनादौप्राग्वत् ।
 तेन । करलसरमरी इतिजातं ॥ नेत्रयोः कर्णयोर्नाभिलिङ्गगुदेषुविन्यसेत् ॥ १०३ ॥ तथा ॥ संवत्तनिलचंद्राग्निर्शिवचंद्रत्रिमूर्तिभिः ॥
 सविंदुनादैर्देवेशीविद्याबीजंसमुधृतं ॥ १०४ ॥ संवर्तः क्षः । अनलः रः । चंद्रः सः । अग्निः रः । शिवोहः । चंद्रः सः । त्रिमूर्तिः ई । बिंदादि
 प्राग्वत् ॥ तेनक्षरसरहंसी । जातं ॥ कपोलयोर्ब्रह्मरंध्रेदंतपंत्योश्चविन्यसेत् ॥ एतन्न्यासत्रयंप्रोक्तंसाधकाभीष्टसिद्धिदं ॥ १०५ ॥ य-
 स्यप्रसादमासाद्यसाधकः शीघ्रासिद्धिदः ॥ शृणुदेविप्रवक्ष्यामिशृंखलान्यासमुत्तम ॥ १०६ ॥ यस्यप्रसादाच्चशिवेबहुकः सिद्धिदोभ-
 वेत् ॥ मस्तकेदक्षनेत्रेचवामनेत्रेतथैवच ॥ १०७ ॥ दक्षकर्णेवामकर्णेकपोलेदक्षिणे तथा ॥ वामकपोलेदक्षेचगंडकेवामकेपुनः ॥ १०८ ॥

बृज्यो.र्ण.
धर्मस्कंध
उपासना
॥ २९ ॥

चिबुकेथगलेस्कंधेदक्षिणेवामकेतथा ॥ स्तनेदक्षेऽथवामेचहृदयेदक्षकुक्षिके ॥ १०९ ॥ वामकुक्षौचनामौचवक्षोजंघेचवामके ॥ लिंगेमें
देदक्षिणेचवामेचवरवर्णिनी ॥ ११० ॥ मेंदूशोवृषणवाचीदक्षवामनिर्देशात् ॥ लिंगस्योक्तत्वाच्चेति ॥ मूलाधारेदक्षगुल्फेवामगुल्फेतथैवच
॥ दक्षपादेचवामेचदक्षपादांगुलीषुच ॥ १११ ॥ वामपादांगुलिष्वेवंब्रह्मरंध्रेतथैवच ॥ मूलाधारेपुनश्चैवपुनर्वैब्रह्मरंध्रके ॥ ११२ ॥ म-
हापरारव्यबीजंचविन्यसेत्साधकोत्तमः ॥ चन्द्रसूर्यौपुनस्तौचमहीब्रह्मामहीप्रिये ॥ ११३ ॥ त्रिमूर्तिरंबुवन्धुबुवन्धुबुधरणीजलं ॥ षष्ठ-
स्वरत्रिमूर्त्तिविंदुनादभूषितमस्तकं ॥ ११४ ॥ महापरारव्यबीजंतेकथितंसुरवंदिते ॥ चन्द्रसूर्येसहौपुनस्तौसहौमहीलः । ब्रह्माकः । महीलः
। त्रिमूर्तिः ई । अस्थिशः । वह्निः रः । अंबुवः । वह्निः रः । अंबुवः । धरणीलः । जलंवः । षष्ठस्वरः ऊ । त्रिमूर्तिर्ई विंदुनादौ प्राग्वत् । तेन ।
सहसहलकईशरवरवलवऊई ॥ न्यासेनानेनसुश्रोणिसाक्षाछिवसमोभवेत् ॥ ११५ ॥ बटुकस्याथवक्ष्यामिमातृकान्यासमुत्तमं ॥
कृतेनयेनबटुकः साधकस्यकरेभवेत् ॥ ११६ ॥ श्रीबीजैः पंचभिर्ध्वजमातृणामंडलंभवेत् ॥ प्रोक्तमादौतथाचांतेठांतेफांतेलसांतके ॥
॥ ११७ ॥ बटुकस्यपरंपूज्यमातृकान्यासमुत्तमं ॥ विज्ञायसाधयेत्प्राज्ञःससद्यःशिवतां व्रजेत् ॥ ११८ ॥ विनैममातृकान्यासंयोन्येनन्या-
समाचरेत् ॥ बटुकस्तस्यकुपितः सद्यःशापंप्रयच्छति ॥ ११९ ॥ तस्यन्यासः प्रकर्त्तव्यः साधकेनविपश्चिता ॥ सर्वेषुमातृस्थानेषुवपुः
पावनहेतवे ॥ १२० ॥ मातृकान्यासमेनंहित्यत्काऽन्यन्यासमाचरेत् ॥ वर्षकोटिप्रयत्नेनससिद्धिर्नैवविंदति ॥ १२१ ॥ डकारमादौसंयो-
ज्यसर्वपूर्ववदाचरेत् ॥ अयमंतममृतकारव्योन्यासः स्यात्पूर्वसिद्धिदः ॥ १२२ ॥ ॐकारमादिमंकृत्वान्यासोयंवरवर्णिनी ॥ नाम्नाबहि-
मत्रिकारव्योन्यासश्चूडामणिर्भवेत् ॥ १२३ ॥ ध्यानानिपूर्ववद्देवीकथितानिमहामते ॥ अथान्यन्यासमारव्यास्येभृणुष्ववरवर्णिनी ॥ १२४
॥ सरस्वतीमातृकारव्यसद्यःसिद्धिः प्रदायक ॥ न्यसेन्महामतेबीजंमातृकारस्थानकेषुच ॥ १२५ ॥ महासरस्वतीदेवीसद्यःसिद्धिप्रदायका
॥ क्रोधीशाधः पिनाकीशोदारकेशभुजंगकैः ॥ १२६ ॥ भृग्वीशानकुलीशौचभुजंगोनकुलीशिवे ॥ संवर्त्तवकरेवत्यस्त्रिमुर्तिदुविभूषि-
ताः ॥ १२७ ॥ महासरस्वतीबीजंकथितं देवदुर्लभं ॥ क्रोधीशः कः । पिनाकीशः लः । दारकेशोडः । भुजंगः रः । भृग्वीशः सः । नकुलीशो-

उपा.स्त-३
बटुकपर
अ. १२४

॥ २९ ॥

हः । भुजंगः रः । नकुलीशो हः । सवर्त्तः क्षः । बकः शः । रेवतीरः । त्रिमूर्ति ई ॥ हं दुः बिंदुः । तेन । कलडरसहरक्षशरई इति जातं ॥ इमे न्या-
 साः समाख्याताः बटुकाराधने शिवे ॥ १२८ ॥ सद्यः सिद्धिकरा देवी भाग्यलभ्या न संशयः ॥ न्यूनन्यासस्य कर्त्तव्यः सद्यो हानि मवाप्नुयात् ॥ १२९ ॥
 एतस्मादधिकन्यासान्यस्तव्याजन्मनितथा कोटीशकोटिप्रदेशे एवं न्यस्ततनुर्देवी ध्यायेद्बटुकपैरवं ॥ १३० ॥ शुद्धस्फटिकसंकाशं द्विनेत्रोत्पलशो-
 भितं ॥ कुटिलालकसंवीतं चारुस्मेरमुरवांबुजं ॥ १३१ ॥ नानारत्नमयैः कल्पैः किंकिणीजालनूपुरैः ॥ दीप्तं शुचांबरावीतं द्विभुजं दक्षिणे करे ॥
 १३२ ॥ त्रिशिरसंव्यहस्ते च दधानं दंडमद्भुतं ॥ बटुवेशधरं शंभुं सात्विकं साधकः स्मरेत् ॥ १३३ ॥ रुद्रयामले तु ॥ कपालं वामहस्ते तु सूक्ष्मदंडं-
 कमंडलुं ॥ एवं ध्यात्वा यजेद्देवं शैवे पीठे सुरेश्वरी ॥ १३४ ॥ अष्टपत्रं महादेवी कर्णिकाके सरोज्वलं ॥ पद्मं विरच्य तन्मध्ये कर्णिकायां सुरेश्वरी ॥
 १३५ ॥ कृत्वा षट्कोणमस्यां तस्त्रिकोणं परिकल्पयेत् ॥ तन्मध्ये पद्मं कुर्यात् व्योमपत्रविराजितं ॥ १३६ ॥ कर्णिकाके सूर्यं तन्मध्ये बटु-
 कं यजेत् ॥ मूर्तिमूलेन संकल्प्य तस्यामावाहयेत् प्रभुं ॥ १३७ ॥ सद्योजातेन मंत्रेण मूलाद्येन महेश्वरि ॥ स्थापयेद्दामदेवेन मूलाद्येन च सुव्रते ॥
 १३८ ॥ संनिधाप्याथ मूलेन केवलेन स्वमुद्रया ॥ अधोरांतेन मूलेन संनिरोधनमाचरेत् ॥ १३९ ॥ मूलेन सन्मुखी कुर्याद्वगुं तथाथ मूलतः ॥
 षडंगैः शकली कृत्वा मृती कृत्य च मूलतः ॥ १४० ॥ परमीकरणं चैव स्वस्वमुद्राभिरर्चयेत् ॥ एतत्सर्वं विधातव्यं ततो ध्यानं समाहितः ॥ १४१ ॥
 कृत्वा सुस्थापनं तस्य मुद्राः संदर्शयेदथ ॥ लिंगाद्याः पूर्वमुद्दिष्टा योनिमुद्रा तथा तिमा ॥ १४२ ॥ तां दर्शयेत् तत्पुरुषमूल्याभ्यां च महेश्वरि ॥ आसना-
 द्यैश्च पुष्पांतैरुपचारैस्ततोर्चयेत् ॥ १४३ ॥ ततो देवाज्ञया सम्यक् यजेदावृत्तिदेवता ॥ न्यासस्थानेषु देवस्य देहे गानि समर्चयेत् ॥ १४४ ॥ देव-
 स्य देहे देवेशी पंचमूर्तिर्यजेत् क्रमात् ॥ अंगुली देहवक्त्रेषु त्रिविधन्यासमार्गतः ॥ १४५ ॥ कर्णिकायां यजेत्पश्चात्पूर्वदक्षोत्तरेषु च ॥ पश्चिमे देव-
 मूर्तेर्चि व्योमपद्मदलेष्वथ ॥ १४६ ॥ असितांगं रुरुं चंडं क्रोधमुन्मत्तपैरवं ॥ कपालिनं पीषणं च संहारं च समर्चयेत् ॥ १४७ ॥ षट्कोणे
 शुषडंगानि यजेद्देवीयथाविधि ॥ ततोष्टदलपद्मांतः षट्कोणाद्बहिरद्विजे ॥ १४८ ॥ पूर्वादीशानपर्यंतं वक्ष्यमाणान् समर्पयेत् ॥ डाकिनी पुत्रका-
 न् देवीराकिनी पुत्रकानपि ॥ १४९ ॥ शाकिनी पुत्रकान् भूयो हाकिनी पुत्रकांस्ततः ॥ मालिनी पुत्रकान् देवी देवी पुत्रानतः परं ॥ १५० ॥ उमा-

वृज्ज्योर्ण.
धर्मस्कंध
उपासना
॥ ३० ॥

पुत्रान् रुद्रपुत्रान् मातृपुत्रान् पीश्वरी ॥ वामभागे तु देवस्य यजेद्देवान् क्रमेण वै ॥ १५१ ॥ इंद्रे शाग्निदिशोर्मध्ये उर्ध्वं मुख्याः सुतान् जयेत् ॥ ३७-
धो मुख्या सुतान् देवीयजेद्रक्षोजलेशयोः ॥ १५२ ॥ अंतराले महेशानि पुत्रवर्गं रिच्योदश ॥ रुद्रयामले ॥ रुद्रपुत्रानंतरं ॥ देशग्रामा-
धिपो चैव स्थानाधिपमनुक्रमतः ॥ १५३ ॥ मेघनादं प्रचंडाग्रे कालदूतं तथैव चेत्पुक्तं यथोपदेशमंत्रा अपीति ॥ १५४ ॥ इत्थं संपूज्य तद्वाह्ये
पद्मपत्रेषु पूजयेत् ॥ ब्रह्माणि पुत्रकं पूर्वे माहेशी पुत्रमीश्वरे ॥ १५५ ॥ वैष्णवी पुत्रकं सौम्ये कौमारि पुत्रमानिले ॥ इंद्राणी पुत्रकं देवीपश्चि-
मे पूजयेत्ततः ॥ १५६ ॥ देवेशी नैऋते पश्चान्महालक्ष्मी सुतं यजेत् ॥ वाराहि पुत्रकं देवी दक्षिणे वह्नि कोणके ॥ १५७ ॥ चामुंडा पुत्रमप्य-
र्च्य लोके शबटुकं नमेत् ॥ अष्टपत्राद्बहिर्देवि चतुरस्त्रांतरे पुनः ॥ १५८ ॥ अष्टदिक्षु यजेदेतान् हेतुकं त्रिपुरांतकं ॥ वैतालमग्निजीह्वं च का-
लांतकमतः परं ॥ १५९ ॥ करालमेकपादं च भीमरूपं महेश्वरी ॥ अप्यर्च्ये देशयोर्मध्ये जयेदचलमद्रिजे ॥ १६० ॥ हाटके शं महेशानि
पाशैराक्षसयोस्तथा ॥ चतुरस्त्रादिरेखायां दिग्बिदिक्षु सुरेश्वरी ॥ १६१ ॥ अंतरालेषु वाप्यर्च्ये श्रीकंठादीन् सुरेश्वरी ॥ ततो द्वितीय
रेखायां क्रोधी शादीन् सुरेश्वरी ॥ १६२ ॥ आषाढं तान् समभ्यर्च्य तृतीयायां समर्चयेत् ॥ दंडीश्वरादिभृग्वंतान् लकुलीशादिकान् शिवे ॥ १६३ ॥
देवस्य वामभागे तु पूजयेत्परमेश्वरी ॥ दिव्यंतरिक्षभूमिष्ठान् योगीशान् शक्तिसंयुतान् ॥ १६४ ॥ योगिनीश्च समभ्यर्च्य दीशानादिपुसुंदरी ॥ कोणे
षु देवदेवेशी दिगीशाना युधैः सह ॥ १६५ ॥ चतुरस्त्राष्टके देवी पूजयेदुक्तं मार्गतः ॥ इति संपूजयेद्देवं बटुकं भक्तितत्परः ॥ १६६ ॥ धर्मार्थकाम
मोक्षाणां प्राप्तिर्भवति निश्चयात् ॥ अथ शारदातिलके ॥ उद्धरे बटुकं देवतापदुद्धारणं तथा ॥ १६७ ॥ कुरुद्वयं पुनर्देवं बटुकं तं समुद्धरेत्
॥ एकविंशत्यक्षरात्मा शक्तिरुद्धो महामनुः ॥ १६८ ॥ अभीष्टफलसंसिद्ध्यै कीर्तितः सुरपादपः ॥ बृहदारण्यकत्रुषिः छंदोनुष्टुबुदाहृतं ॥
॥ १६९ ॥ आपदुद्धारणो देवो भैरवो देवताबुधैः ॥ अंगुलीदेहवक्त्रेषु मूर्त्तिन्यस्य तथा पुरा ॥ १७० ॥ संगादिपंचह्रस्वाढ्यशक्तिबीजपुरःसरः ॥
चकार पंचह्रस्वाढ्यमीशानादिषु योजयेत् ॥ १७१ ॥ षट् दीर्घयुक्तया शक्त्या वकारेण चतुर्दशतः ॥ अंगानि जातियुक्तानि प्रणवाद्यानि कल्प-
येत् ॥ १७२ ॥ तस्य ध्यानं त्रिधा प्रोक्तं सात्विकादिभिर्देवतः ॥ सात्विकं ध्यानं माख्यातमपमृत्कनिवारणं ॥ १७३ ॥ आयुरारोग्यजननमप-

उपा-स्त-३
बटुकपट-
अ-१२४

॥ ३० ॥

वर्गफलप्रदं ॥ राजसंघ्यानमारव्यातं धर्मकामार्थसिद्धिदं ॥ १७४ ॥ तामसंशत्रुशमनंकृत्वा भूतमदापहं ॥ वर्णलक्षं जपेन्मंत्रं हविष्पाशीजितेन्द्रि-
यः ॥ १७५ ॥ तद्दशांशं च जुह्यात्तिलैर्मधुरसंयुतैः ॥ धर्माधर्मादिभिः वस्तुसंपीठे पंकजशोभिते ॥ १७६ ॥ षड्दोषांतस्त्रिकोणस्थं व्योमपंकजशोभि-
ते ॥ बटुकं पूजयेद्देवं मूर्तिमूलेन कल्पयेत् ॥ १७७ ॥ सद्योजातेन मंत्रेण देवमावाहयेत्ततः ॥ मूलादिवामदेवेन स्थापयेत्परमेश्वरं ॥ १७८ ॥ मूल-
मंत्रेण कर्तव्यं सान्निध्यंतदनंतरं ॥ अघोरेण सुधीः कुर्यात्संनिरोधमनंतरं ॥ १७९ ॥ पुरुषारव्येन मनुना योनिमुद्रां प्रदर्शयेत् ॥ देवाय वदनं कुर्याद्दी-
शानेन समाहितः ॥ १८० ॥ एतत्सर्वं विधातव्यं तत्तन्मुद्राः प्रदर्शनात् ॥ ईशानादीन् यजेद्देवान् न्यासमार्गेण देशिकः ॥ १८१ ॥ सकलीकरणं कृत्वा
येन मूर्तिं यथापुरा ॥ व्योमपद्मदलेष्वर्चेदसितांगादिभैरवान् ॥ १८२ ॥ असितांगं रुद्रं चंडं क्रोधीमुन्मत्तभैरवं ॥ कपालिनं भीषणारव्यं संहारचक्र-
मादमुन् ॥ १८३ ॥ षड्दोषेषु षडंगानि क्रमेणाभ्यर्चयेत्सुधीः ॥ पूर्वादीशानपर्यंतं तद्ब्रह्मिः पूजयेदिमान् ॥ १८४ ॥ डाकिनीपुत्रकान् पूर्वराकिनीपुत्र-
कांस्ततः ॥ लाकिनीपुत्रकान्यश्चात्काकिनीपुत्रकांस्ततः ॥ १८५ ॥ शाकिनीपुत्रकान् भूयो हाकिनीपुत्रकान् पुरः ॥ याकिनीपुत्रकान्यश्चाद्देवीपुत्रास्तथा-
परान् ॥ १८६ ॥ अथोमारुद्रमातृणां पुत्रान् दक्षिणतो यजेत् ॥ उर्ध्वमुख्याः सुता मूर्ध्वमधोमुख्याः सुतानधः ॥ १८७ ॥ इतिसंपूजयेन्मन्त्रीपुत्रवर्गा-
स्त्रयोदश ॥ तद्ब्रह्मिः पद्मपत्रे पुलोकेशबटुकान् यजेत् ॥ १८८ ॥ ब्रह्माणिपुत्रकं पूर्वमाहेशीपुत्रमीश्वरे ॥ वैष्णवीपुत्रकं सौम्ये कौमारिपुत्रमानिले ॥
१८९ ॥ इंद्राणिपुत्रकं भूयः पूजयेत्पश्चिमेततः ॥ महालक्ष्मीसुतं पश्चाद्भद्रोदिसिं समर्चयेत् ॥ १९० ॥ वाराहिपुत्रकं याम्ये चामुंडासुतमानिले ॥ ब-
टुकान् दशदिक्ष्वर्चेद्देतुकं त्रिपुरांतकं ॥ १९१ ॥ चैतालवह्निजीवाख्यं कलानारव्यं करालकं ॥ एकपादं भीमदंष्ट्रमचलहाटकेश्वरं ॥ १९२ ॥ दि-
शिदिक्ष्वंतरालेषु श्रीकंठादीन् यजेत्पुनः ॥ क्रोधीश्वरादीन् भूगवंतास्ततश्चाख्ये समर्चयेत् ॥ १९३ ॥ ततस्त्रीभकुलीशादीन् दक्षिणे पूजयेत्सुधीः ॥
दिव्यांतरिक्षपुमिष्ठान्यो गीशान् शक्तिसंयुतान् ॥ १९४ ॥ योगिनीभिः सहाभ्यर्चयेद्दीशाग्निनिर्ऋतिस्थितान् ॥ इतिसंपूजयेद्देवं बटुकं प्रोक्तव-
र्त्मना ॥ १९५ ॥ धर्मार्थकाममोक्षाणां पतिर्भवति मानवः ॥ विघ्नदुर्गासमाराध्य बलिंदत्वा विधानतः ॥ १९६ ॥ काम्यादीन् साधयेन्मन्त्री यथोक्तं सि-
द्धिमाप्नुयात् ॥ शाल्यन्नं पललं सर्पिलं जातूणां निशर्करा ॥ १९७ ॥ गुडमिक्षुरसापूर्पैर्मध्वक्तेः परिमिश्रितः ॥ कृत्वा ग्रासं समाराध्य देवं प्रागुक्त-

वृज्जोर्णः
धर्मस्कंधः
उपासना
॥ ३१ ॥

वर्त्मना ॥ १९८ ॥ रक्तचंदनपुष्पाद्यैर्निशितस्मैबलिं हरेत् ॥ ततः सिध्यन्ति कार्याणि बलिनानेन मंत्रिणः ॥ १९९ ॥ जुहुयात्सर्पिषामंत्रीयथोक्तं
सिद्धिमाप्नुयात् ॥ वश्याय जुहुयाद्विष्णुशकलैर्वशयेज्जनान् ॥ २०० ॥ जुहुयात्पुत्रलाभाय प्रफुल्लैः करवीरजैः ॥ धनधान्यादिसंपत्तये जुहुया
त्तिलतंदुलैः ॥ २०१ ॥ बिल्वप्रसूनैर्जुहुयान्महतीं विंदते श्रियं ॥ लवणैर्मधुसंसिक्तैर्वशयेद्वनिताजनान् ॥ २०२ ॥ वृष्टिकामेन होतव्यं वेतसा
नांसमिद्धरैः ॥ अग्नेन जुहुयान्नित्यं धनधान्यादिसंपदे ॥ २०३ ॥ वश्याय जुहुयान्मंत्रीमधुना दिवसत्रयं ॥ रोगोक्तौषधहोमेन रोगान्शयं
नितितक्षणात् ॥ २०४ ॥ कृत्याद्रोहे ग्रहद्रोहे भूतापस्मारसंभवे ॥ व्याघ्राजिने समासीने जुहुयाद्युतंतिलैः ॥ २०५ ॥ भूतादयः पलायंते
त्यक्षते तां दिशं भयात् ॥ कृष्णाष्टमीसमारभ्य यावत्स्यांत चतुर्दशी ॥ २०६ ॥ तिलैस्तंदुलसंमिश्रैर्मधुरत्रयलोलितैः ॥ त्रिसहस्रं प्रतिदिनं
जुहुयात्संस्कृतेऽनले ॥ २०७ ॥ बटुकेशसंमक्ष्यर्च्यं सक्ष्यणोज्यफलान्वितः ॥ नित्यं निवेद्य समये मध्यरात्रे बलिं हरेत् ॥ २०८ ॥ एवं
जपित्वा प्रयतः सहस्राण्येकविंशतिः ॥ समाप्तिदिवसे रात्रावजं हत्वा बलिं हरेत् ॥ २०९ ॥ ततः कारयित्वा राजा तोषयेत्साधकंधनैः ॥
प्रयोगदिवसे नित्यं सक्ष्यमोज्यैः सदक्षिणैः ॥ १० ॥ विप्रान्सप्तमहादेवी तोषयेद्वांछिताप्तये ॥ समाप्तिदिवसे विप्रान्सप्तसप्तसमाहितः
॥ २११ ॥ भोजयेद्द्वारवित्ताद्यैस्तोषयेज्जगदीश्वरी ॥ विधिनानेन संतुष्टो बटुकेशः प्रयच्छति ॥ २१२ ॥ तेजोबलं यशः पुत्रान्कांतिल-
क्ष्मीं मनोरमां ॥ नश्यन्ति शत्रवः सर्वे वर्द्धन्ते मित्रबांधवाः ॥ २१३ ॥ अवग्रहो न जायेत विषयेतस्य भूपते ॥ जुहुयात्कैवल्यैर्लोणैरयुतं सं-
भवेच्छया ॥ २१४ ॥ निगडादिविमोक्षाय प्रयोगो यमुदाहृतः ॥ वचाचूर्णं पलं कृत्यागव्येनाज्येन लोलितं ॥ २१५ ॥ मंत्रयेन्मनुना तेन दे-
वी साग्रं सहस्रकं ॥ विभजेच्चूर्णं पंचाशद्भागैः परमेश्वरी ॥ २१६ ॥ दिनशोभागमेकैकं सक्षयेद्गोधृतान्वितं ॥ विभज्य सक्षयेद्द्व्या
मंडलं पुत्रकांक्षिणी ॥ १७ ॥ विनीतपुत्रमाप्नोति मेघारोग्यबलान्वितं ॥ दीर्घायुष्यं च वंध्यापि किंपुनः कन्यकाप्रसूः ॥ २१८ ॥ आदा
वन्ते प्रयोगस्य बटुकाय बलिं हरेत् ॥ द्विविधो बलिरारव्यातो राजसः सात्विको बुधैः ॥ २१९ ॥ राजसो मांसरक्तादथ पलत्रयसमन्वितः
मुद्गपायससंयुक्तो मधुरत्रयसंयुतः ॥ २२० ॥ सात्विको मांसरहितः शेषमन्यतूपुरोक्तवत् ॥ ब्राह्मणो नियतः शुद्धः सात्विकं बलिमा-

उपास्तः ३
बटुकपटः
अ-१२४

॥ ३१ ॥

हरेत् ॥ २२१ ॥ साधयेन्विधिनानेन भस्मसर्वार्थसिद्धिदं ॥ उशीरं चंदनं कुष्ठं धनसारं सकुंकुमं ॥ २२२ ॥ श्वेतार्कं मूलवाराहिलक्ष्मीः क्षी-
 रमहीरुहां ॥ त्वचो बिल्वतरोर्मूलं शोषयित्वा सुचूर्णयेत् ॥ २२३ ॥ चूर्णं व्योम्नि गृहीतेन गोमयेन विमिश्रितं ॥ कृत्वा पिंडाभिसंशोष्य सं-
 स्कृते हव्यवाहने ॥ २२४ ॥ मूलेन दग्धातद्भस्म शुद्धे पात्रे विनिक्षिपेत् ॥ केतकी मालती पुष्पैर्वसयेद्भस्म शोभितं ॥ २२५ ॥ अयुतं प्र-
 जपेन्मंत्रं स्पृष्ट्वा भस्म सुपूजितं ॥ एतदादाय दिनशः प्रातः पुंड्रं करोति यः ॥ २२६ ॥ ब्राह्मणो वेदविधिना त्रिपुंड्रं धारयेत्सुधीः ॥ शूद्राद्यै-
 र्मूलमंत्रेण सर्वैरामूलमंत्रतः ॥ २२७ ॥ तस्य रोगाः प्रणश्यन्ति कृत्वा द्रोहमहाग्रहाः ॥ रिपुचोरमृगादिभ्यो भयमस्य न जायते ॥ २२८ ॥
 वंद्येते संपदः सर्वाः पूज्यंते सकलैर्जनैः ॥ राजा वश्यो भवेत्तस्य सामात्यः सपरिच्छदः ॥ २२९ ॥ अभिषेकं प्रकुर्वीतराज्ञो विजयकांक्षिणः
 ॥ पूर्वोक्तमंडपे क्लृप्ते वितानध्वजशोभिते ॥ २३० ॥ सर्वतो भद्रमालिरव्यकर्णिकांतस्य पूजयेत् ॥ अष्टद्रोणप्रमाणेन शालिभिः शो-
 वितैः शुभैः ॥ २३१ ॥ तदर्घास्तंदुलास्तस्मिन् यस्य दूर्वाक्षितान्वितं ॥ हेमादिविहितं कुंभं नवरत्नसमन्वितं ॥ २३२ ॥ संस्थाप्य विम-
 लैस्तोयैरापूयान् स्मिन् विनिक्षिपेत् ॥ क्षीरद्रुमप्रवालानिलक्ष्मीदूर्वासहायुतः ॥ २३३ ॥ कर्पूरं चंदनं बिल्वं उशीरं कुंकुमं पुनः ॥ कंकोलम-
 गुरुं जातिं मल्लिकाचं पकोत्पलैः ॥ २३४ ॥ गोमेदं दाडिमं पश्चात्पट्टसूत्रेण वेष्टयेत् ॥ तस्मिन् नावाह्यबहुकं राजसं संप्रपूजयेत् ॥ २३५ ॥
 बहिरष्टसुकुंभेषु भैरवानष्टपूजयेत् ॥ त्रयोदशसुकुंभेषु त्रयोदशगणान्यजेत् ॥ २३६ ॥ बाह्ये दशसुकुंभेषु लोकेशानर्चयेत्सुधीः ॥
 तद्बहिष्कृत्य सुकुंभेषु श्रीकंठादीनसुरेश्वरान् ॥ २३७ ॥ पंचत्रिंशत्घटेष्वर्चेत्कादिवर्णेश्वरान् क्रमात् ॥ इति गंधादिभिः सम्यक्पंचावर-
 णमर्चयेत् ॥ २३८ ॥ अयुतं प्रजपेत्स्पृष्ट्वा तान् घटान् देशिकोत्तमः ॥ पायसैः सर्पिषां शुद्धैस्तिलैर्दशशतं पृथक् ॥ २३९ ॥ जुहुयात्ता-
 न् घटान् स्पृष्ट्वा प्रत्यहं बलिमाहरेत् ॥ राजसोक्तप्रकारेण रात्रौ देशिकसत्तमः ॥ २४० ॥ सुदिने शोभने लभे वाचयित्वा द्विजातिभिः ॥ स्व-
 स्तिमंगलवाक्यानि विशुद्धैर्वेदपारगैः ॥ २४१ ॥ नदत्सु पंचवाद्येषु प्रणम्य बहुके श्वरं ॥ जितेन्द्रियं शुद्धकायं राजानं ब्राह्मणप्रियं ॥
 ॥ २४२ ॥ आस्तिकं शुद्धवचनमभिषिचेत्प्रसन्नधीः ॥ अभिषिक्तो नरपतिः प्रणिपत्य गुरुं परं ॥ २४३ ॥ भूयसीं दक्षिणां दद्यात्प्रसीद-

बृज्ज्योर्ण
धर्मस्कंध
उपासना
॥३२॥

नियथागुरुः ॥ राजाभिषिक्तो भवति साक्षाद्भूमिपुरंदरः ॥ २४४ ॥ परान्विजयते भूपान् स्तूयते सकलैर्नरैः ॥ भक्ष्यैर्भोज्यैर्धनैर्धन्यैः
पूजयंति यशस्विनः ॥ २४५ ॥ कृत्वाभिषेकः षण्मासं प्रतिमासं महीपतिः ॥ चतुरंभोधिवलयं शास्ति सर्ववसुंधरां ॥ २४६ ॥ गजा-
श्वशांतिविधये तेषां शालासुसाधकः ॥ कुंडं कृत्वा विधानेन होमं कृत्वा यथाविधि ॥ २४७ ॥ पायसाज्यतिलैर्विद्वानयुतत्रितयावधि ॥
ब्राह्मणान् भोजयेन्नित्यं भक्ष्यभोज्यफलादिभिः ॥ २४८ ॥ प्राक् प्रोक्तविधिना कुंभान् स्थापयित्वा त्रदेशिकः ॥ अभ्यर्च्य गंधपुष्पा-
द्यैस्तज्जलैः प्रोक्षयेद्भजान् ॥ २४९ ॥ अश्वशालामनेनैव वर्द्धते सा दिनेदिनं ॥ युद्धेषु महती शक्तिर्जायते पूर्वतो धिका ॥ २५० ॥ स-
र्वरोगाः प्रणश्यंति कृत्वा द्रोहाः परैः कृताः ॥ अस्मात्परतरारक्षानास्ति तेषां महीतले ॥ २५१ ॥ अपिषिंच महीपालं परेषां विजयोद्यतं ॥
उक्तेन विधिना मंत्रीयामिन्यां बलिमाहरेत् ॥ २५२ ॥ अन्युनांगमजं हत्वा राजसंप्रागुदाहृतं ॥ बलिप्रदानसमये रिपूणां सर्वसैन्यकं ॥
२५३ ॥ निवेशयेद्बलित्वेन बहुकायविशिष्टधीः ॥ विदर्भयेच्छत्रुनाम्नावलिमंत्रं यथा सुधीः ॥ २५४ ॥ शत्रुपक्षस्य रुधिरं पिशितं च दि-
नेदिने ॥ भक्षयन् स्वगणैः सार्द्धं सारमेयसमन्वितः ॥ २५५ ॥ बलिमंत्रो यमाख्यातः सर्वेषां विजयप्रदः ॥ अनेन बलिना हृष्टो ब-
दुकः परसैन्यकं ॥ २५६ ॥ सर्वगणेष्वो विभजेदामिषं कुहमानसः ॥ एवं कृते परबलं क्षीयते नात्र संशयः ॥ २५७ ॥ विजयं श्रीय-
मेतेन राजा प्राप्नोत्ययत्नतः ॥ २५८ ॥ श्रीमायास्मरकूटमंत्रं विलिखेन्मध्ये दत्तेष्वष्टसु द्विः प्रोक्तं बहुकायशब्दमपरान्मंत्रस्य वर्णान्वहिः अ-
ष्टद्वंद्वदलेषु तद्बहिरचत्तत्संख्यपत्रेष्वथ द्वात्रिंशद्दलकादि सांत संहितयंत्रं लिखेद्बुधपुरे ॥ २५९ ॥ आपदुद्धारणं यंत्रमपमृत्युभयाप-
हं ॥ सर्वसंपत्प्रदं नित्यं सर्वसौभाग्यदायकं ॥ रक्षाकरं ग्रहार्तनां राज्ञां विजयवर्द्धनं ॥ २६० ॥ आपदुद्धारणादस्मादापदुद्धारणक्ष-
मः ॥ मंत्रेषु नास्ति मंत्रो न्य इत्याहुर्मंत्रवेदिनः ॥ २६१ ॥ रुद्रयामले ॥ देव्युवाच ॥ भगवन् देवदेवेश रहस्यं बहुकस्य मे ॥ ब्रूहि
येन वशीकुर्युः साधकाभैर वंशिव ॥ २६२ ॥ श्रीशिव उवाच ॥ शृणु देवी परंगौण्यं कथयामि सुशोभने ॥ रहस्यं सिद्धिदं साक्षा-
द्बदुकस्य महात्मनः ॥ २६३ ॥ सर्वे बहुकदेवस्य साधने ये निरूपिताः ॥ उपायानि फला एव विनैकं वीरसाधनं ॥ २६४ ॥ येना

उपास्त-३
बदुक
अ-१२४

॥३२॥

न्यसाधनं हित्वा उपायं चान्यमाश्रयेत् ॥ नससिद्धिमवाप्नोति नरो वर्षशतैरपि ॥ २६० ॥ माषान् शुद्धान् मसूरांश्च चणकानोदनं तथा ॥
क्षीरं तथा पूषमपिशङ्कुलीरपिशोषना ॥ २६१ ॥ शङ्कुली सुहाली ॥ आदाय सूत्रं कर्पासं कन्याकर्तितमेव च ॥ कुंकुमेनापि संरज्य
कारयित्वाष्टकीलकान् ॥ २६२ ॥ स्तूपार्थमेकं कीलं च गृहीत्वा सुरसुंदरी ॥ गच्छेत्स्मशाननिकटे सुधीः सोत्तरसाधकः ॥ २६३ ॥
पादप्रक्षालनं कृत्वा ततः स्मृत्या स्वदेवतां ॥ बध्वांजलिमिदं वाक्यं प्रवदेत्साधकोत्तमः ॥ २६४ ॥ अत्र स्मशाने याः काश्चिद्देवतानि वसं-
ति हि ॥ ताः प्रयच्छंतु मे सिद्धिं प्रसन्नाः संतु पांतु मां ॥ २६५ ॥ पूर्वमांशं करः पातु तथा ग्रेयांश्च शूलधृक् ॥ कपाली दक्षिणे पातु नैऋत्ये ज-
टिलो वतु ॥ २६६ ॥ पश्चिमे पार्वतीनाथो वायव्ये प्रमथाधिपः ॥ उत्तरे मुंडमालो व्यादीशाने वृषभध्वजः ॥ २६७ ॥ ऊर्ध्वपातु तथा शंभु
रधस्ताद्धूलिधूसरः ॥ अग्रतो भैरवः पातु पृष्ठतः पातुरवेचरः ॥ २६८ ॥ दक्षिणे भूचरः पातु वामे च पिशिताशनः ॥ केशान् पातु विशाला
क्षो मुद्गानि च मरुत्प्रियः ॥ २६९ ॥ मस्तकं पातु भृग्वीशो नेत्रे पातु महामनाः ॥ कपोली पातु वीरेशो गंडो गंडाभिर्मदनः ॥ २७० ॥ उत्तरो
ष्टे विष्णोपाक्षो ह्यधरे योगिनी प्रियः ॥ अक्षेषु दक्षविध्वंसी चिबुके तु कपालधृक् ॥ २७१ ॥ कंठे रक्षतु मां देवो नीलकंठो जगद्गुरुः ॥ दक्षस्कंधे गि-
रीशो वामस्कंधे वसुंजयः ॥ २७२ ॥ दक्षिणे च भुजे सर्वमंत्रनाथः सदा वतु ॥ वामे भुजे सार्वभौमो हृदये पातु पांडुरः ॥ २७३ ॥ दक्षस्तने पशु-
पतिर् वामे पातु महेश्वरः ॥ उदरे सर्वकल्याणकारको वतु मां सदा ॥ २७४ ॥ नाभौ कामप्रविध्वंसी जंघे पातु दयामयः ॥ जानुनि पातु जामि-
त्रो गुल्फौ गौरिपतिः सदा ॥ २७५ ॥ पादपृष्ठे सामनिधिस्तथा पादांगुलीर्हरः ॥ पादाधः पातु सततं व्योमकेशो जगत्प्रियः ॥ २७६ ॥ इति रक्षां स-
माधाय मंत्ररक्षांततश्चरेत् ॥ ॐ ह्रां ह्रीं हूं ह्रः पूर्वे ॥ ॐ ह्रिं ह्रूं ह्रों अग्रेये ॥ ॐ ह्रिं ह्रिं दक्षिणे ॥ ॐ ग्लूं ग्लूं नगनगनैऋत्ये ॥ ॐ
ग्रूं ग्रूं संसः पश्चिमे ॥ ॐ ग्रं ग्रं वायव्ये ॥ ॐ भ्रां भ्रां भैरव उत्तरे ॥ ॐ व्रूं व्रूं व्रूं ईशान्ये ॥ ॐ ग्लूं ग्लूं ऊर्ध्वे ॥ ॐ घ्रां घ्रं घ्रः अ-
धोदेशे ॥ एवं रक्षां समाधाय दिक्पालार्चनमाचरेत् ॥ २७७ ॥ ततो वाक्यं पुनर्ब्रूयात्साधकः प्रीतिसंयुतः ॥ भां भैरव भैरवाय नमः ॥ भां भैर-
व भैरव भयंकर हर मां रक्ष रक्ष हुं फट् स्वाहा ॥ इति प्रार्थयित्वा ॥ २७८ ॥ एकस्मिन् भाजने कृत्वा पालाशस्य महात्मनः ॥ सिद्धमाषान्

बृज्ज्योर्ण-
धर्मस्कंध
उपासना
॥३३॥

ब्रजेत्प्राच्यादिशि पूजार्थमादरात् ॥ २८४ ॥ तत्रस्थित्वा तु पुटकं करे धृत्वा विचक्षणः ॥ मंत्रमेन सुधीः प्रोक्ता दद्यादिंद्राय वै बलिं ॥ २८५ ॥
ॐ ह्रां ह्रीं हुं समुच्चार्य भो इंद्र सुरनायक ॥ प्रसन्नो भव मे शीघ्रं देहि सिद्धिं सनातनी ॥ २८६ ॥ इमं बलिं गृह्ण गृह्ण हुं फट् समुच्चार्य साधकः ॥
बलिं दत्त्वा महाभागे सिद्ध्यर्थं प्राणवल्लभे ॥ २८७ ॥ ततो रंरां समुच्चार्य रं रं रीं रीं मपि प्रिये ॥ अग्ने हुं हुं मया दत्तं बलिं हुं फट् समुच्चेरेत् ॥ २८८ ॥
मुद्गान् पात्रे समाधाय प्रदद्याद्बलिमादरात् ॥ ततो दक्षिणदेशांशे समागत्य विचक्षणः ॥ २८९ ॥ ॐ प्रां प्रीं प्रूं समुच्चार्य तथा प्रां प्रीं मिति त्रिधा
प्रेतनाथ पदस्यांते बलिं गृह्णेति चोच्चेरेत् ॥ २९० ॥ हुं फट् तोयमारव्यातो यममंत्रो वरानने ॥ अनेन दक्षिणे देशे पात्रं मसूर पूरितं ॥ २९१ ॥ स्था-
पयित्वा नमस्कृत्य नैऋत्यांशे ततो ब्रजेत् ॥ बलिं चणक पात्रस्य दद्यात्साधकसत्तमः ॥ २९२ ॥ ॐ फ्रें फ्रें फ्रें समुच्चार्य ततो हुं हुं तथैव च ॥
खेरं खेरं खेरं च ततो ब्रूयात्ततो ह्रौं ह्रौं समुच्चेरेत् ॥ २९३ ॥ रक्षोनाथ पदं ब्रूयाद्बलिं हुं फट् समन्वितः ॥ अनेन मनुना दद्याद्रक्षोनाथ बलिं बुधः ॥
२९४ ॥ ततः पश्चिमदेशस्थो भूत्वा देशिकसत्तमः ॥ जलनाथाय सुबलिं दद्यात्स्वस्यार्थसिद्ध्ये ॥ २९५ ॥ ॐ ब्रां ब्रीं ब्रूं समुच्चार्य ततो वरुणमु-
च्चेरेत् ॥ बलिमेनं मया दत्तं गृहाण परमेश्वर ॥ २९६ ॥ अनेन मंत्रवर्येण वरुणा योदनस्य च ॥ बलिं दद्यान्महाभाग स्वार्थसिद्ध्य आदिशेत् ॥
२९७ ॥ वायुदेशं समासाद्य ततो वायोर्बलिं हरेत् ॥ पायसं पात्रमादाय परमादरसंयुतः ॥ २९८ ॥ ॐ वां वीं वूं समुच्चार्य ॐ ब्रां ब्रीं ब्रूं तथैव च
॥ हुं फट् तो मनुरयं वायोः सिद्धिप्रदायकः ॥ २९९ ॥ अनेन मनुना प्राज्ञो वायवे बलिमाहरेत् ॥ ॐ कूं कूं कूं समुच्चार्य ॐ क्रां क्रां क्रां समुच्चेरे-
त् ॥ ३०० ॥ हुं फट् तेन मनुना बलिं दद्याद्विचक्षणः ॥ ऐशान्यादिशि स्थाश्रित्य साधकप्रवरस्ततः ॥ ३०१ ॥ ईशानाय बलिं दद्यात्सर्वकामार्थ-
सिद्ध्ये ॥ ॐ श्रां श्रीं श्रूं समुच्चार्य ॐ श्रां श्रां श्रां मथोच्चेरेत् ॥ ३०२ ॥ हुं फट् तः समारव्यातो मंत्रो यं लोक दुर्लभः ॥ अनेन मनुना दद्याच्छ-
ली पात्रसंस्थिता ॥ ३०३ ॥ बल्यर्थं सर्वकामार्थसिद्ध्ये साधकोत्तमः ॥ एवमष्टबलीं दद्यात्सर्वकामार्थसिद्ध्ये ॥ ३०४ ॥ स्तंभाघोषा-
गमाश्रित्य कार्यमग्रे समाचरेत् ॥ पुष्पाक्षतान् समादाय ॐ ह्रां ह्रीं हुं समुच्चेरेत् ॥ ३०५ ॥ स्तंभमंत्रो यमारव्यातः सर्वकामार्थसिद्ध्ये ॥
अनेन मनुना प्राज्ञस्तंभं संपूज्य निर्भयः ॥ ३०६ ॥ ततः पठेन्मंत्रमयं कवचं कार्यसिद्ध्ये ॥ यस्य प्रसादमासाद्य साधको निर्भयो भवेत् ॥

उपास्त-३
बटुक
अ-१२४

॥ ३०७ ॥ ह्रां ह्रीं हूं ह्रः समुच्चार्य क्षां क्षीं क्षूं क्ष्रः समुच्चेत् ॥ रत्रां रत्रीं रत्रूं रत्र्रः समुच्चार्य घ्रां घ्रीं घूं घ्रः स्ततो वदेत् ॥ ३०८ ॥ म्रां म्रीं म्रूं
 म्रः समुच्चार्य यं ये यो यौ यै यीं योः पुनर्वदेत् ॥ ह्रों ह्रौं ह्रौं ह्रौं समुच्चार्य क्लों क्लौं क्लौं क्लौं पुनर्वदेत् ॥ ३०९ ॥ श्रों श्रौं श्रौं श्रौं साधक प्रोक्ता ज्ञों ज्ञौं
 ज्ञों ज्ञौं समुच्चेत् ॥ हुं हुं हुं हुं समुच्चार्य हुं हुं हुं हुं फट् अथोच्चेत् ॥ ३१० ॥ सर्वतोरक्षरक्षेति रक्षरक्षेति भैरव ॥ नाथ नाथ पदं प्रोक्ता फट्
 तोयं महामनुः ॥ ३११ ॥ सर्वरक्षाकर प्रोक्तः साधकाभीष्टदायकः ॥ एवं विधाय मति मांस्तनोरक्षां विशालधीः ॥ ३१२ ॥ वीरशान्तिमथो कु-
 र्यात्सर्वकार्यस्य सिद्धये ॥ यथा सिद्धयति कार्याणि साधकानां महेश्वरी ॥ ३१३ ॥ यावत्कुर्यान्निवीराणां शान्ति साधक सत्तमः ॥ तावन्म-
 जायते सिद्धिः साधकस्य कथंचन ॥ ३१४ ॥ स्मशानदेशे ये वीरा शिरां स्यादायशासनं ॥ मम स्थितानि कुंतंति साधकानां मनोरथान् ॥ ३१५
 ॥ अपूजिताः पूजितास्ते सर्वकामफलप्रदाः ॥ वीरशान्तिमथो वक्ष्ये साधकानां हिताय वै ॥ ३१६ ॥ यस्याः प्रसादमासाद्य साधकः सुरव-
 मेधते ॥ पद्ममष्टदलं कृत्वा तद्वाह्ये षोडशं तथा ॥ ३१७ ॥ तद्वाह्ये षट्दलं चापि भूपुरं च ततो लिखेत् ॥ एवं मंडलमालिख्य साधको निर्भयः
 स्थितः ॥ ३१८ ॥ मूलमंत्रेण नैवेद्यं भैरवाय समर्पयेत् ॥ आद्यपद्यस्य मध्ये तु तत्रैवाष्टभैरवान् ॥ ३१९ ॥ षोडशाब्दे महापद्मे ततः साधक-
 सत्तमः ॥ संपूज्य प्रयतो दद्यात् नैवेद्यं पायसस्य च ॥ ३२० ॥ मित्राणि षोडशं प्राज्ञे भैरवस्य महात्मनः ॥ कुलीशं सुकुलीशं च जामित्रं रामठारि-
 भौ ॥ ३२१ ॥ प्रचंडं चंडकेशं च चंडात्मानं च चामरं ॥ चारित्रं च चमत्कारं च चलं चारुभूषणं ॥ ३२२ ॥ चामीकरं चारुवहं कितवं चेति षोडश-
 ॥ नत्यंतनामभिः पूज्याः षोडशानंदपूरिताः ॥ ३२३ ॥ ततोष्टपत्रे संपूज्या ब्राह्म्याद्यामातृसत्तमाः ॥ स्वस्वदिक्षु महेंद्रादीन् पूजयेत्साधकोत्त-
 मः ॥ ३२४ ॥ ततोक्षतासमादाय विकिरं चक्रमंडले ॥ वीरशान्तिपठेत्सम्यक् साधकः प्रीतमानसः ॥ ३२५ ॥ चंडप्रचंडोर्ध्वकेशभीषणाभीष-
 णाभिधाः ॥ व्योमकेशो व्योमबाहो व्योमव्यापक एव च ॥ ३२६ ॥ एतान् वीरान् समाहूय ह्यायाहीति समुच्चरन् ॥ मंडले साधकग्रेष्टो नैवेद्या-
 दिभिरर्चयेत् ॥ ३२७ ॥ एवमर्चा समाधाय साधको निर्भयः स्थितः ॥ पूर्वप्रोक्तान् सुधीः कृत्वा न्यासान् अत्यंतसिद्धिदान् ॥ ३२८ ॥ पश्चिमा-
 भिमुखो भूत्वा मालामादाय पाणिना ॥ उच्चैस्तरांजपं कुर्यादागताय महात्मने ॥ ३२९ ॥ भैरवाय समीपे तु वामहस्तेन पायसं ॥ भोजयेच्च ज-

बृ. उज्यो. र्ण.
धर्मस्कंध.
उपासना
॥ ३४ ॥

पंकुर्यान्निर्भयः प्रीतमानसः ॥ ३३० ॥ तृप्तो देवो यदा ब्रूयाद्दूरं वरयवांछितं ॥ प्रणम्य दंडवद्भूमौ वांछितं वरमुच्चरेत् ॥ ३३१ ॥ गृहे चागत्य प्रय-
त उत्सवं च समाचरेत् ॥ अनेन मनुना देवी सिद्धेन जगती तले ॥ ३३२ ॥ असाध्यं नास्ति लोके पुंस्यं सत्यं मयोदितं ॥ वचाचूर्णं पलं स्यादर्थं तन्मा-
नं घृतसंयुतं ॥ ३३३ ॥ पद्मपत्रे विनिक्षिप्य त्रिशतं प्रजपेद्बुधः ॥ प्राशयेन्नियतो भूत्वा पुनर्लक्षत्रयं जपेत् ॥ ३३४ ॥ तं स्यैव कुर्वतः प्रज्ञानिः सी-
मा भवति ध्रुवं ॥ गद्यपद्य मयी वाणी श्रुतस्याप्यवधारणं ॥ ३३५ ॥ अत्र वचाचूर्णं भक्षणं तु यावद्भिर्दिनैस्त्रिलक्षजपा भवति तावद्भागा-
न कृत्वा प्रत्यहमेकं भागं प्राशयेदिति सांप्रदायिकाः विवादप्रयोगे विशेषः रुद्रयामले शुक्लपक्षे द्वितीयायां शुक्रवारे समाहितः ॥ पूर्व-
वत्पूजयेद्देवं सिद्धान्तं च निवेदयेत् ॥ ३३६ ॥ पलार्द्धं च वचाचूर्णं तन्मानं घृतसंयुतं ॥ पद्मपत्रे विनिक्षिप्य त्रिसहस्रं जपेद्बुधः ॥ ३३७ ॥
त्रिसहस्रजपो विशेषः अन्यत्सर्वं समानं विवादक्षेत्रमध्ये तु देवं ध्यात्वा च तत्क्षणात् ॥ आप्तिमंत्र्य मृदं प्राश्य संध्योपास्य स्वयं प्रभुं ॥ ३३८ ॥
॥ सप्तमाहास्त्रिकाले तु तत्पक्षौ चैव सिध्यति ॥ मृत्युं जयमहं वक्ष्ये यथा वक्षुणु सुंदरी ॥ ३३९ ॥ उत्तरायणकाले तु दक्षिणायनमेव च ॥
कालज्ञानमिदं ज्ञात्वा तत्त्वज्ञानं जपेत्पुमान् ॥ ३४० ॥ कृष्णाष्टम्यां चतुर्थ्यां वाप्यंमारकदिने ततः ॥ सात्त्विकं बालरूपं च द्विपुजं चिंतये-
द्बुधः ॥ ३४१ ॥ अर्चयित्वा यथान्यायं सिद्धान्तं च निवेदयेत् ॥ यद्रूपं कथितं पूर्वमादिमध्यांतवर्जितं ॥ ३४२ ॥ तुषारकणिकाभ्यां संध्यात्वा
देवं समाहितः ॥ सूकरीमुद्रया युक्तरवे चरीबहुमेलकं ॥ ३४३ ॥ ध्यानयोगेन मंत्रं च मनसापि जपेद्बुधः ॥ इत्येवं तु जपेत्लक्षं तदामृत्युं ज-
यो भवेत् ॥ ३४४ ॥ मृत्युनंगालिकां क्षीबेत्सात्त्विकं श्वेतरूपकं ॥ हृदये स्वासनं ध्यात्वा तन्मध्ये देवमास्थितं ॥ ३४५ ॥ न तस्य कालनीकांति-
मूर्तिमंडलमाप्नुयात् ॥ कृष्णपक्षे चतुर्दश्यां भूमिपुत्रस्य वासरे ॥ ३४६ ॥ आराध्य विधिवद्देवं तस्याग्रे स्थापयेद्बुधः ॥ रोचना हेमजे पात्रे
संपूज्य विधिना यतां ॥ ३४७ ॥ गंधपुष्पादिना स्पृष्ट्वा तां जपेदयुतत्रयं ॥ तद्भूतवर्त्तिं प्रज्वाल्य कपिला घृतसेवितं ॥ ३४८ ॥ सौवर्णेन नृक-
पाले वा पात्रे संगृह्य चांजनं ॥ संपूज्य च पुनर्जप्त्वा तत्पात्रं मंत्रसंग्रहं ॥ ३४९ ॥ ध्यात्वा वा ददं शोरे तदा चांजनमाचरेत् ॥ वक्ष्यामि वंति-
ते सर्वे यान्यान्यश्रयितिसाधकः ॥ ३५० ॥ वंध्याचिकित्सां कुर्वाणो वालार्कभिसमर्चयेत् ॥ हरिद्रार्धपलं चैव वचाचूर्णं च तत्समं ॥ ३५१ ॥

उपा. स्त. ३
बटुक.
३७-१२४

॥ ३४ ॥

पे षयित्वा तु गोमूत्रे गोलकं धृतं संयुतं ॥ पद्मपत्रे विनिक्षिप्य स्यात्पथे देवसंनिधौ ॥ ३५२ ॥ प्रणिपत्य नमस्कृत्य जपेदुच्चैः सहस्रं ॥ एवमेव
 प्रकारेण प्राशयेत्तुमहौषधं ॥ ३५३ ॥ श्रीमंतमायुष्मंतं च बलवंतं सुदर्शनं ॥ विद्यावंतं पुत्रवंतं सद्यः पुत्रमवाप्नुयात् ॥ ३५४ ॥ अन्यत्र
 वर्णलक्षं जपेन्मंत्रं ततो सिद्धिर्भविष्यति ॥ हविष्यभक्षणं कुर्याद्भूमिं शार्ङ्गजितेन्द्रियः ॥ ३५५ ॥ दशांशं हवनं कुर्यात्तिलाज्यमधुभिर्द्विजः ॥
 कोटिजपकृते मर्त्योऽश्रीयमाणोऽत्यनुत्तमां ॥ ३५६ ॥ वश्यार्थं मयुतं जप्त्वा रक्तपुष्पैर्दशांशतः ॥ होमं कुर्यात्करवीरैश्चैतैर्विद्यामवाप्नुयात् ॥
 ३५७ ॥ लक्ष्म्यास्त्यैकमलैर्होमो दीर्घायुर्दुर्वयाहुते ॥ गुडेन रोगनाशः स्यात् अपमृत्युनिवारणं ॥ ३५८ ॥ वस्त्रेण वस्त्रप्राप्तिः स्याद्धान्याभिर्धान्यहोमतः ॥ पुत्रजीविफलैर्होमे सर्वसिद्धिर्भवति ॥ ३५९ ॥ अश्वत्थसमिधा होमे पुत्राप्तिः सर्वसिद्धयः ॥ लवणधृतहोमेन शत्रून्मादक
 रं भवेत् ॥ ३६० ॥ काकोलूकमांसहोमाद्यन्नं मारयते ध्रुवं ॥ समरात्रेण देवेशी स्मशाने च त्रिलक्षकं ॥ ३६१ ॥ जपित्वा बलिदानेन बटुकोद-
 र्शने भवेत् ॥ बटवृक्षतले मर्त्योऽत्रिलक्षं प्रजपेन्निशि ॥ ३६२ ॥ रसायनं च मुटिकाचेट्कासिद्धिमाप्नुयात् ॥ बिभीतकवृक्षतले यदिलक्षं ज-
 पेन्नरः ॥ ३६३ ॥ वेतालभूतप्रेताश्च वश्यं भवन्ति निश्चयात् ॥ जुहुयाद्दारुणैर्भोजैरजोदोषैर्मधुराक्षुतैः ॥ ३६४ ॥ लक्षसंख्यातदर्धवाप्र-
 त्यहं भोजयेद्विजान् ॥ वनितां युवतीं रम्यां प्रीणयेद्देवताधिया ॥ ३६५ ॥ होमांते धनधान्याद्यैस्तोषयेद्गुरुमात्मनः ॥ एवं कृते जगद्दृश्योरमा-
 या भवनं भवेत् ॥ ३६६ ॥ रक्तोत्पलैस्त्रिमध्वत्तैररुणैर्वा हरिद्रजैः ॥ पुष्पैः पयोन्नैः सघृतैर्होमादिश्वं वशं नयेत् ॥ ३६७ ॥ वाक्सिद्धिं लप्ते मं-
 त्रीपालाशकुसुमैर्हुते ॥ कर्पूरागरुसंयुक्तं गुग्गुलं जुहुयात्सुधीः ॥ ३६८ ॥ ज्ञानं दिव्यमवाप्नोति तेनैव स भवेत्कविः ॥ क्षीराक्तैरमृतारवंडैः हो-
 मो सर्वापमृत्युजित् ॥ ३६९ ॥ दुर्वाभिरायुषे होमः क्षीराक्ताभिर्दिनत्रयं ॥ गिरिकर्णभवेः पुष्पैर्नवधुकर्णिकारजैः ॥ ३७० ॥ मालतीकुसुमैर्हु-
 त्वा तत्पुत्रांश्च वशं नयेत् ॥ कारंडकुसुमैर्वैश्यान् वृषलान् पाटलोद्भवैः ॥ ३७१ ॥ आत्मनामविलेपांतस्थितसाध्याह्वयान्वितं ॥ मंत्रमुच्चार्य जु-
 ह्यान्मन्त्रीमधुरलोडितैः ॥ ३७२ ॥ सर्षपैः पटुसंमिश्रैर्वशयेत्पार्थिवान्क्षणात् ॥ अनेनैव विधानेन सपत्नीतत्सुतानपि ॥ ३७३ ॥ जातिवित्त्व-
 फलैः पुष्पैर्मधुरत्रयसंयुतैः ॥ नरनारीनरपतीन् होमतो वशयेत्क्रवं ॥ ३७४ ॥ मालतीकुसुमोद्भूतैः पुष्पैश्चंदनलोडितैः ॥ जुहुयात्कवितां मन्त्री

बृज्यो.पी.
धर्मस्कंधः
उपासना
॥ ३५ ॥

लभते वत्सरानने ॥ ३७५ ॥ मधुरत्रयसंयुक्तैः फलैर्वित्समुद्भवैः ॥ जुहुयाद्दशये लोकान् श्रियं प्राप्नोति वांछितां ॥ ३७६ ॥ पाटलैः कुसुमैः
कुंदैरुत्पलैर्नगचंपकैः ॥ नद्यावर्त्तैर्विकचितैः कृतमालैर्जुहोतियः ॥ ३७७ ॥ जायते वत्सरादर्वाक् श्रिया विजित पार्थिवः ॥ साज्यमन्नं प्रजुहुया
द्भवेदन्नसमृद्धिमान् ॥ ३७८ ॥ कस्तुरीकुंकुमोपेतं कूर्पूरं जुहुयाद्दशी ॥ कंदर्पादधिकंसद्यः सौंदर्यमधिगच्छति ॥ ३७९ ॥ लाजान् प्रजुहुयान्मं
त्रीदधि क्षीरधृतप्लुतान् ॥ विजित्य रोगान् खिलान् जीवेच्च शरदांशतं ॥ ३८० ॥ पादद्वयं च मलजं पादं कुसुमकेसरं ॥ पादंगोरेचनायाश्च त्रीणि
पिष्ट्वा हि मांभसा ॥ ३८१ ॥ विदद्यात्तिलकं भालेयान् पश्चाद्यैर्विलोकयेत् ॥ यान् स्पृशेत् स्पृशतो यो वै वश्याः स्युस्तस्य ते चिरात् ॥ ३८२ ॥ क-
र्पूरकपिचोराणि समभागा नि कल्पयेत् ॥ चतुर्भागे जटा मां सितवतीरोचनामता ॥ ३८३ ॥ कुंकुमं सप्तभागं स्यात् द्विभागं चंदनं मतं ॥ अगरे न-
वभागं स्यात् एवं भागक्रमेण च ॥ ३८४ ॥ हिमाद्रिः कन्यकापिष्टमेतत्सर्वं सुसादिनं ॥ यो भाले तिलकं धत्ते कुर्याद्भूमिपती नृनरान् ॥ ३८५ ॥
वासितामदगर्वाद्यान् मदोन्मत्तान् मतंगजान् ॥ सिंहान् व्याघ्रान् महासर्पान् भूतवेतालराक्षसान् ॥ ३८६ ॥ दशनि देववशये तिलकं धार-
येन्नरः ॥ अथस्तवराजपुरश्चरणप्रयोगानाह शिवागमसारे हविष्यान्नं च माषान्नं च वान्नं तंदुलानि वा ॥ ३८७ ॥ सकृज्जग्ध्वा वाग्यतश्च भूमि
शायी जितेन्द्रियः ॥ एकादशसहस्रं वै पुरश्चरणमाचरेत् ॥ ३८८ ॥ स्तोत्रादौ मूलमंत्रं च दृष्टोत्तरशतं जपेत् ॥ स्तोत्रान्ते च शतावृत्तिं कृत्वा स्तो-
त्रं पठेत्पुनः ॥ ३८९ ॥ एवं संपुटितं कृत्वा देवं तत्पाठेत्स्त्वं ॥ दशांशं हवनं कुर्यात्तद्दशांशेन तर्पणं ॥ ३९० ॥ मार्जनं तद्दशांशेन दशांशं विप्रभो-
जनं ॥ एवं कृते मनुष्यो वै प्राप्नुयान्मनसेप्सितं ॥ ३९१ ॥ मतांतरं प्रवक्ष्यामि यं कृत्वानावसीदती ॥ प्रथमं न्यासपूर्वं हि स्तोत्रपाठविधाय च ॥
३९२ ॥ शतं वा मंत्रजाप्यं हि नित्यं कृत्वा सुमंत्रकः ॥ जप्त्वा च विधिपूर्वं हियथा शक्त्या पुनः सुधीः ॥ स्तोत्रपाठं पुनः कृत्वा पूर्वोक्तान् नियमान् चरे-
त् ॥ स्तोत्राभ्यां संपुटं कृत्वा होमादि पूर्ववत् सुधीः ॥ ३९४ ॥ मयामतद्वयं प्रोक्तं सर्वेषां सुरवहेतवे ॥ प्रयोगांश्च प्रवक्ष्यामि लोकानां हित-
काम्यया ॥ ३९५ ॥ आपदुद्धारकं ये वै पठन्ति प्रत्यहं प्रिये ॥ तेषां दुर्लभं किंचिदसाध्यं यत्सुरैरेपि ॥ ३९६ ॥ दशावर्त्तं च मंत्रस्य पुरा कृ-
त्वा पठेत्स्त्वं ॥ यंत्रादि पूर्ववत् कृत्वा त्रिकालं यः पठेदिह ॥ ३९७ ॥ रात्रौ वारत्रयं यो वै तस्य वश्यं जगद्भवेत् ॥ प्रातश्चैकादशावृत्तिरा-

उपास्त-३
बटुक
अ-१२४

॥ ३५ ॥

औवापुनरेवहि ॥ ३९८ ॥ पूर्ववच्च विधिंकृत्वा पठनीयः स्तवः शुभः ॥ महानि शि त्रिरावृत्ति यः करोति सदा शुचिः ॥ ३९९ ॥ राजानो वशमायां-
 तिसप्ताशो भाकरो भवेत् ॥ शनौ च प्रातरुत्थाय दशावर्त्ति चरेदिह ॥ ४०० ॥ होमादिकंच संपाद्य षण्मासादतुलांश्रियं ॥ शनौ चैवाश्व-
 थमूले पूजयित्वा शिवं प्रिये ॥ ४०१ ॥ शतावृत्ति पठित्वा तु जगद्बल भूतामियात् ॥ रवौ च नाभिमाने हि जले स्थित्वा पठेदिह ॥ ४०२ ॥
 एकादशतथावृत्ति पठित्वा प्राप्नुयाच्छ्रियं ॥ पठेच्च रोगशांत्यर्थं नक्षत्रेषु संपुष्प संज्ञके ॥ ४०३ ॥ अष्टावृत्ति पठेद्यो वै आरोग्यं लभते ध्रुवम् ॥
 रवौ च ब्राह्मणान् पूज्य पाठयेत् छतवारकं ॥ ४०४ ॥ वारे वारे च षण्मासं पठित्वा सुतमाप्नुयात् ॥ समजन्म भवावंध्या जीवपुत्रा भवेदिह ॥
 ४०५ ॥ कन्याकामो भवेद्यो वै त्रिकालं रवि वासरे ॥ षण्मासादप्सरानुत्थां लभते स्त्रियमुत्तमां ॥ ४०६ ॥ वैद्यानां च असाध्यो वै रोगो-
 भवति यस्य च ॥ तस्य रोगस्य शांत्यर्थं पठेत्सोत्रमनुत्तमं ॥ ४०७ ॥ निष्फलश्च क्रतुर्यस्य भवतीह सदा प्रिये ॥ सहस्रावर्तनं कृत्वा सफ-
 लश्च कृतुं भवेत् ॥ ४०८ ॥ ग्रहणे च पठेद्यो वै विधिना चंद्रसूर्ययोः ॥ मनोदिष्टां तदा सिद्धिं प्राप्नुयान्नात्र संशयः ॥ ४०९ ॥ तीर्थे चैव शु-
 भे क्षेत्रे शिवस्य सन्निधौ प्रिये ॥ पठित्वा पुत्रमंत्रं च सद्यः सिद्धिं लभेदिह ॥ त्रिरावृत्तिं दशावृत्तिं विंशतिं वा शतावधिं ॥ सहस्रं संख्यया-
 वाथ चैकादशसहस्रकं ॥ ४११ ॥ पुरश्चरणकं प्रोक्तं भैरवस्य महात्मनः ॥ पुरश्चरणकं कृत्वा पठते नित्यमेव च ॥ ४१२ ॥ सद्यः सिद्धिं य-
 थोक्तां हि प्राप्नुयान्नात्र संशयः ॥ मानुषं जन्म मासाद्य दुःखं भाजो भवन्ति ये ॥ ४१३ ॥ तेषां जंतु सदा देवं भैरवं सुरवदायकं ॥ तद्दुःखं नैव
 विद्येत् भैरवो नाशयेदिह ॥ ४१४ ॥ तस्माद्दुःखं विनाशाय भैरवो सेव्यतां जनैः ॥ मया दुःखं विनाशाय भैरवं रूपमाश्रितं ॥ ४१५ ॥ भैरवः
 सेवितो येन तेनैव सेवितो ह्यहं ॥ अहं भैरवरूपेण लोकानां सुरवदः सदा ॥ ४१६ ॥ मया वै भैरवस्यैव विधिराराधनस्य च ॥ विविधाराधनं
 कामान् प्राप्नुवंति तथा प्रिये ॥ ४१७ ॥ तत्तत्तथा मया देवी प्रोक्तं त्वांच प्रिया सिमे ॥ स्थापनीयं त्वया लोके सर्वेषां सुरवहेतवे ॥ ४१८ ॥ तिला-
 नां च तथा होमो गुग्गुलुस्य तथा पुनः ॥ मधुकानां च पुष्पैश्च ब्रह्मवक्ष्ये भवेत्तथा ॥ ४१९ ॥ बिल्वीदलैस्तथा देवी गडुची रवंडैस्तथा ॥ कर-
 वीरस्य कुसुमैर्बधुजीवैस्तथा पुनः ॥ ४२० ॥ औदुंबरसमिद्धिश्च पलाशस्य तथा प्रिये ॥ अनेकैश्च फलैर्देवी कदली बीज पूरकैः ॥ ४२१ ॥

वृ. ज्यो. णि.
मिश्रस्कंध-
उपासना
॥ ३६ ॥

माधुर्यैर्विविधैस्तस्य प्रीत्या होमं प्रकल्पयेत् ॥ घृतेन सितया प्रीतिर्जयिते भैरवस्य च ॥ ४२२ ॥ कुंडानिविविधानिह प्रोक्तानि कामभेदतः ॥
ब्रह्मभोज्यं प्रकर्त्तव्यं तस्य प्रीत्या प्रिये सदा ॥ ४२३ ॥ त्रिकोणं चैव षट्कोणं चतुष्कोणं मथापि वा ॥ हस्तमात्रं द्विहस्तं वा द्वात्रिंशदं गुलंतथा ॥ ४२४ ॥ दशांगुलं च नित्यं चेदेकादशांगुलावधि ॥ महाहोमे महत् प्रोक्तं लघुहोमे लघुस्मृतं ॥ ४२५ ॥ एतन्ने सर्वमारख्यातं तव प्रीत्यै म-
याश्रुभे ॥ सात्विकाय नवक्तव्यं वेदभ्रष्टाय वा तथा ॥ ४२६ ॥ संध्याहीनाय नो वाच्यं मभक्ष्याभक्षकाय च ॥ पापिष्ठाय तथा देवी विश्वा-
सराहिताय च ॥ ४२७ ॥ नवक्तव्यं तया देवी सत्यं सत्यं वदामि ते ॥ इति श्रुत्वा तथा देवी संहृष्टा च पुनः पुनः ॥ ४२८ ॥ नमस्कृत्वा तदा शंभू-
ख्यापयामास वैशुवि ॥ अथ न्यासे विशेषः भैरवकल्पे ॥ ईशानं मूर्ध्नि विन्यस्य मुखे तत्पुरुषं न्यसेत् ॥ ४२९ ॥ अघोरं हृदये
न्यस्य वामदेवं च गुह्यके ॥ सद्योजातं पद्मे न्यस्य पंचब्रह्मापि विन्यसेत् ॥ ४३० ॥ आवाहयेत्तदा देवं सद्यो मंत्रेण मूलतः ॥ मूलमंत्रेण
संयुक्तं चासनं चामदेवतः ॥ ४३१ ॥ सोमं विन्यस्य मूलमंत्रेण चाघोरेण च पाद्यकं ॥ तत्पुरुषेण योगार्त्तिं ईशाने देवमुद्रयोः ॥ ४३२ ॥ एवं तु
मंत्रयोगेन मुद्राषट्कं प्रदर्शयेत् ॥ नष्टद्रव्यस्य प्राप्त्यर्थं कुमारं बटुकं जपेत् ॥ ४३३ ॥ पूर्ववत् पूजयित्वा तु सिद्धान्नं च निवेदयेत् ॥ स-
हस्रं तु जपं कृत्वा विशेषाद्देवसंनिधौ ॥ ४३४ ॥ आराध्य प्राणिपातेन नष्टद्रव्यं च लभ्यते ॥ रामचंद्राश्च मकृतप्रयोगे शत्रुसेनाविनाशाय रा-
जादद्याद्बलिं प्रिये ॥ ४३५ ॥ पूर्वोक्तं राजसंदेवि बलिं निष्पाद्य मंत्रवित् ॥ संपूज्य पूर्ववत् देवं मध्यरात्रे महेश्वरी ॥ ४३६ ॥ अन्युनांगमजं
देवि सर्वलक्षणसंयुतं ॥ आनीय मूलमंत्रेण स्नापयित्वा शुभैर्जलैः ॥ ४३७ ॥ गंधमाल्यैरलंकृत्य देवस्थायै निधाप्य नं ॥ मूलमंत्रेण संप्रो-
क्ष्य संरक्ष्यास्त्रेण तं प्रिये ॥ ४३८ ॥ कवचेनावगुंठयामुद्रया घेनुसंज्ञया ॥ अमृतीकृत्य सर्वं ते देवतास्त्वपिणे बलिं ॥ ४३९ ॥ स्तूपये-
त्पशवेत्युक्तानम इत्यर्चयेन्निधा ॥ गंधादिकैस्ततो देविकर्णे तस्य प्रविक्षिपेत् ॥ ४४० ॥ पशुपाशाय इत्युत्का विद्महेतदनंतरं ॥ हिप्रकी-
र्णाय देवेशि धीमहीतिततः परं ॥ ४४१ ॥ तन्नो जीवः समुच्चार्य वदेद्देवि प्रचोदयात् ॥ इत्येतां पशुगायत्री तपयित्वा महेश्वरि ॥ ४४२ ॥ निधा-
य पुरतः खड्गं ॐ ह्रीं काली विधीयते ॥ धीवज्जेश्वरि बलोहांते दंडायै नम इत्यथ ॥ ४४३ ॥ त्रिधा च पूजयेद्देवि मुष्टौ तस्य ततोर्चयेत् ॥

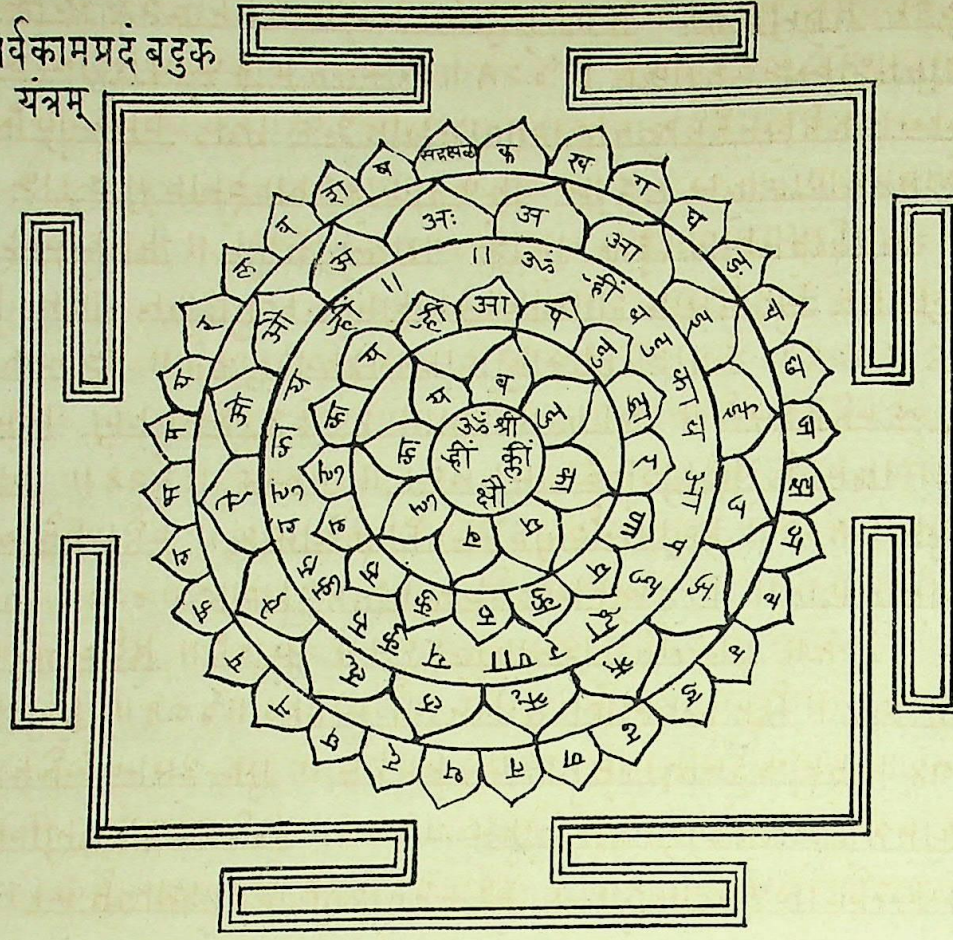
उपा. स्त. ३
बटुक
अ. १२४

॥ ३६ ॥

॥ वागीश्वरीं च ब्रह्माणीं लक्ष्मीं नारायणीं ततः ॥ ४४४ ॥ मध्येग्रहेशदेवेशि उमामाहेश्वरीं यजेत् ॥ इत्यर्चितं समादाय रवङ्गं हस्ते महेश्वरी
॥ ४४५ ॥ आदाय मंत्रयेन्मन्त्री मंत्रेणानेन सुव्रते ॥ रेवज्जायासुरनाशाय देवकार्यार्थितत्पर ॥ ४४६ ॥ पशुच्छेद्यस्वयं शीघ्रं रवङ्गनाथनमोस्तुते ॥
तत उच्चार्य विधिवन्निश्चुल्लेखावसानकं ॥ ४४७ ॥ गोत्रनामचसंकीर्त्य कामनां समुदीर्य च ॥ श्रीभैरव इमं छागबलितुभ्यमहं वदेत् ॥ ४४८ ॥
प्रददेत्समुच्चार्य कुशपुष्पाक्षतान्वितं ॥ जलं पशोस्तु निक्षिप्य शिरसि श्रीशिवे ततः ॥ ४४९ ॥ यज्ञार्थे पशवः सृष्टाः यज्ञार्थे पशुघातनं ॥ अत
स्त्वांघातयिष्यामि तस्माद्यज्ञे वधो वधः ॥ ४५० ॥ इमं संबोधयेत्तस्य शिरः स्पृष्ट्वा युतं पशुं ॥ अस्त्रमंत्रं समुच्चार्य छिंदियुग्मतो वदेत् ॥ ४५१ ॥
॥ स्वाहेत्युच्चार्य तं रवङ्गं तस्य स्कंधे नियोजयेत् ॥ स्वात्मानं भैरवं ध्यायन् नामैकेन महेश्वरी ॥ ४५२ ॥ प्रहारेण समुच्छेद्य बलिमंत्रमिमं पठेत्
॥ शत्रुपक्षस्य रुधिरं पिशितं च दिने दिने ॥ ४५३ ॥ भक्षयस्व गणैः सार्धं सारमेय समन्वितः ॥ शत्रुना माक्षरैर्मन्त्रैर्विदर्य मनुवित्तमः ॥
४५४ ॥ सैन्यं शत्रोर्बलित्वेन कल्पयित्वा महेश्वरी ॥ पशुना सह तस्यैव सम्यक् तस्मै निवेदयेत् ॥ ४५५ ॥ अनेन बलिदानेन संतुष्टो भैरवः
स्वयं ॥ शत्रुसैन्यं विभज्याथ स्वगणेष्वयः प्रयच्छति ॥ ४५६ ॥ क्रुद्धः सभाजयेच्छीघ्रं नात्र कार्यविचारणा ॥ अथ गजाश्वादिप्रयोगः
तत्र सारसंग्रहे गजानां चतुरंगाणां विशेषाच्छांतयेततः ॥ ४५७ ॥ तच्छालासुपुराप्रोक्तं कुंडं कृत्वा यथाविधिः ॥ जुहुयात्पायसाद्यैश्च तिलै
न्ययुतमुक्तवान् ॥ ४५८ ॥ तदा विप्रान् सक्ष्यभोज्यैस्तोषयेच्च सदक्षिणैः ॥ पूर्वोक्तेन प्रकारेण कलशान् स्थापयेत्ततः ॥ ४५९ ॥ तत्र गंधा
दिभिः सम्यक् बडुके शंसमर्चयेत् ॥ अभिषिंचेज्जलैस्तैस्तान् गजान् श्वांश्च मंत्रवित् ॥ ४६० ॥ वंद्यं ते प्रत्यहं चैते गजाश्वापि नुरंगमाः ॥
तेषां च समरेशक्तिर्महती जायते ततः ॥ ४६१ ॥ गजाश्वानामजेयाश्च भवेरनुद्दिषतां यदा ॥ अस्मादन्यामहारक्षानास्तिभूमंडले खि
ले ॥ ४६२ ॥ ॥ अथ सर्वकामप्रदं भैरवयंत्रमाह ॥ अथ यंत्रं प्रवक्ष्यामि बडुकस्य सुरार्चिते ॥ आलिरन्याष्टदलं पद्मं कर्णिका
यां समालिरवेत् ॥ ४६३ ॥ ॐ श्रीं ह्रीं क्लीं क्षौ मिति तत्पत्रेषु परमेश्वरी ॥ बडुकायेत्यक्षराणि द्विरावृत्या लिखेत्प्रिये ॥ ४६४ ॥ बहिः
षोडशपत्राढ्यं पद्मं कृत्वा सुशोभनं ॥ तत्पत्रेषु लिखेद्देवि शिष्टान् वणांस्तु षोडश ॥ ४६५ ॥ मंत्रश्च तद्बहिश्चापि पद्मं षोडशपत्रकं ॥

बृज्ज्योर्णः
धर्मस्कंध
उपासना
॥३७॥

अथ सर्वकामप्रदं बटुक
यंत्रम्

तत्र तेषु लिरवे द्वे विस्वरान् षोडशसु व्रते ॥ ४६६ ॥ द्वात्रिंशत्पत्रसं-
युक्तं पद्मं कृत्वा यतद्वहिः ॥ कादिक्षांतालिखेत्तस्य पत्रेषु परमेश्व-
री ॥ ४६७ ॥ वेषयेच्चतुरस्त्रेण यंत्रमेतद्वशने ॥ जयदंसुरवदं
वश्यं मृत्युदारिद्र्यनाशनं ॥ ४६८ ॥ श्रीप्रदंदुरितव्याधिदुष्टग्रह
निवृत्तनं ॥ भूतापस्मारकृत्यादिनृणां रक्षाकरं परं ॥ ४६९ ॥
अस्मात्परतरारक्षानास्तिनास्तिनसंशयः ॥ अथ त्रोटतंत्रोक्त
भैरवयंत्रोद्धारः व्योमाब्जं वसुपत्रके सरधरं शक्त्यावरं षट्दलं
॥ पद्मं चाष्टदलं ततः सुविमलं भागे हृदि भोविलं ॥ वेदद्वार
विशालसुंदरतरं पुष्पादिगंधोत्कटं ॥ श्रीमद्भैरवसर्वमोह-
नकरं यंत्रं त्वदीयं भजे ॥ अथ बलि विधानं ॥ शवं सिद्धम-
नुर्मन्त्री नित्यनैमित्तिके रतः ॥ विघ्नदुर्गासि मभ्यर्च्य बलिं दत्वा
विधानतः ॥ ४७१ ॥ काम्या निसाधयेन्मन्त्री यथोक्तां सिद्धिं
माप्नुयात् ॥ अन्नं शालिसमद्भूतं मांसं पक्वं सशर्करं ॥ ४७२ ॥
लालाचूर्णगुडापूपमाक्षिके क्षुरसान्वितं ॥ घृतपुतं सर्व-
मेतदेकीकृत्य महेश्वरी ॥ ४७३ ॥ कृत्वा ग्रासं समाराध्य ब-
टुकेशं महेश्वरी ॥ प्रागुक्तेन विधानेन रक्तचंदनसंयुतैः ॥

उपा.स्त. ३
बटुकपट.
अ. १२४

॥३७॥

४७४ ॥ रक्तपुष्पाक्षतैर्देवीधूपैर्दीपैर्मनोहरैः तस्याग्रे मंडलं कृत्वा चतुरस्रं सुरेश्वरी ॥ ४७५ ॥ त्रिकोणगर्भितं तत्र पात्रे हेममये शुभे ॥ राजते वा
 थकारं स्येवा निधाय कवलं शुभं ॥ ४७६ ॥ अर्चयित्वा तत्पिंडं गंधाद्यैर्मूलमंत्रितैः ॥ बलिद्रव्याय इत्युक्तानम इत्यर्चयेत्ततः ॥ ४७७ ॥ ततो जलं
 समादाय चुलुकेन महेश्वरी ॥ मूलमंत्रं समुच्चार्य संबोध्य बटुकं प्रिये ॥ ४७८ ॥ इमं बलिगृह्य शुभं स्वाहांतं समुदीर्य च ॥ जलं समर्पयेत्तत्र चिंत-
 येद्बटुकं प्रिये ॥ ४७९ ॥ स्वहस्ते बलिमादाय भुंजानं वरदं प्रभुं ॥ राजसोयं बलिर्देविकथितः सर्वसिद्धिदः ॥ ४८० ॥ राजसः सात्विकश्चेति-
 सात्विकं शृणुवल्लभे ॥ पूर्वोक्तैः सकलैर्द्रव्यैर्मंसिहीनैः सुरेश्वरी ॥ ४८१ ॥ मुद्रसूपसमायुक्तैः पायसेन समन्वितैः ॥ मधुरत्रयसंयुक्तैः प्राग्बद्ध्या
 द्विचक्षणाः ॥ ४८२ ॥ आदावंते प्रयोगस्य बटुकाय बलिं हरेत् ॥ राजसोमांसरक्ताढ्यपलत्रयसमन्वितः ॥ ४८३ ॥ विश्वसारैर्मेषकुक्कुटयोर्मंस-
 शाल्यनं घृतसंयुतं ॥ लाजाचूर्णमपूपंचगुडमिक्षुसमन्वितं ॥ ४८४ ॥ मरीचैर्जीरकैश्चैव गुडरवंडैस्तथैव च ॥ शालितंदुलभक्तं च गोक्षीरेण-
 समन्वितं ॥ ४८५ ॥ अन्यत्र ॥ पलत्रयमाषचूर्णं दधिक्षीरं घृतं तथा ॥ गुडोदनेन संयुक्तं मिश्रिकृत्य विचक्षणाः ॥ ४८६ ॥ अथ तत्र सारोक्त-
 बटुकमंत्राः निबन्धे उद्धरेद्बटुकं देवमापदुद्धारणं तथा ॥ कुरु ह्यं पुन ऊं तं बटुकं चतदुद्धरेत् ॥ ४८७ ॥ ह्रीं बटुकाय आपदुद्धारकाय कुरु कु-
 रु बटुकाय ह्रीं ॥ एकविंशत्यक्षरात्मा शक्तिरुद्धो महामनुः ॥ ४८८ ॥ अस्य पूजा प्रयोगः ॥ प्रातः कृत्वादि प्राणायामांतं विधाय पीठन्यासं
 कुर्यात् यथा धर्माद्यनैश्वर्यांतं विन्यस्य ऋष्यादिन्यासं कुर्यात् यथा शिरसि बृहदारण्यक ऋषये नमः सुरवे गायत्री छंदसे नमः हृदि बटुकपै-
 रव देवतायै नमः ॥ ततो मूर्तिन्यासः ह्रीं द्रोः रं ईशानाय नमो गुह्ययोः ह्रीं द्वे रं तत्पुरुषाय नमस्तर्जन्योः ह्रीं त्रुं रं अधोराय नमो मध्यं
 मयोः ह्रीं च्छिं रिं वामदेवाय नमो नामिकयोः ह्रीं द्रं रं सधोजाताय नमो कनिष्ठयोः पुनस्तदंगुलिभिः शिरोवदनहृद्गुह्यपादेषु तत्तद्बीजादिका-
 स्तत्तन्मूर्तिर्न्यसेत् तथा ऊर्ध्वं प्राग्दक्षिणोदीच्य पश्चिमेषु मखेषु चतान्यसेत् तथा च निबन्धे अंगुली देहवक्त्रेषु मूर्तिर्न्यसेद्यथा पुरा सत्या-
 दिपंचह्रस्वाढ्यं शक्तिबीजं पुरःसरं ॥ ४८९ ॥ बकारं पंचह्रस्वाढ्यमीशादिषु योजयेत् ॥ ततः करांगन्यासौ यथा ह्रीं वां अंगुष्ठाभ्यां
 नमः ह्रीं वां हृदयानम इत्यादि च षड्दीर्घयुक्तम् तथा च निबन्धे षड्दीर्घभाजया शक्त्या बकारेण चतहता ॥ अंगानि जातियुक्तानि

वृज्यो-र्ण-
धर्मस्कंध
उपासना

प्रणवाद्यानिकल्पयेत् ॥ ४९० ॥ ततो ध्यानं त्रिधा प्रोक्तं बीजद्वयेन कुर्यात्सात्विकादिप्रभेदतः ॥ सत्यं यथा वंदे बालं स्फटिक सदृशं कुंतलोद्भासि
वक्त्रं दिव्या कल्पैर्नवमणिमयैः किंकिणीनूपुराद्यैः दीप्ताकारं विशदवसनं सुप्रसन्नं त्रिनेत्रं हस्ताभ्यां बहुकमनिशं शूलदंडौदधानं ॥ ४९१ ॥
राजसं यथा उद्यद्भास्करसन्निभं त्रिनयनं रक्तांगसगस्त्रजं स्मेरास्यं वरदं कपालमभयं शूलदधानं करैः नीलग्रीवमुदारकौस्तुभधरं शीतां शुचूडो-
ज्वलं बंधूकारुणवाससं भयहरं देवं सदा भावयेत् ॥ ४९२ ॥ तामसं यथा ध्यायेन्निलाद्रिकांतं शशि कलधरं मुंडमालं महेशं ॥ दिग्ब-
रूपिङ्गकेशं डमरुमथ सृणिरवद्भूलाभयानि ॥ नागं घंटा कपालं करसरसिरुहैर्विभ्रतं भीमदंष्ट्रं ॥ सपकिल्पं त्रिनेत्रं मणिमयविलसत्किं-
किणीनूपुराढ्यं ॥ ४९३ ॥ सात्विकं ध्यानं मार्ख्यातमपमृत्कविनाशनं आयुरारोग्यजननमपवर्गफलप्रदं ॥ ४९४ ॥ राजसं ध्यानं मार्ख्या-
तंसर्वकामार्थसिद्धिदं ॥ तामसं शत्रुशमनं कृत्याभूतगदापहं ॥ ४९५ ॥ एवं ध्यात्वा मानसैः संपूज्य शरं वच्छापनं कृत्वा अस्य पूजायंत्रं
धर्माधर्मादिभिः कृष्णपीठे पंकजशोभिते ॥ ४९६ ॥ षट्कोणात् तस्त्रिकोणस्थे व्योमपंकजशोभिते ॥ ४९७ ॥ ततो मूलेन मूर्तिसंकल्प्य पूर्व-
वद्व्यात्वा वाहनादिकं कुर्यात् तत्रक्रमः मूलादिसद्योजातमंत्रेणावाहनम् मूलादिवा म देवेन स्थापनं मूलेन सन्निरोधनं तत्पुरुषेण यो-
निमुद्राप्रदर्शनं ईशानेन चंदनमिति विशेषः ततः कर्णिकायां चतुर्दिक्षु कोणे धीशानादीन् पूजयेत् ततो व्योमपंकजदलेषु असितांगादीन् भैर-
वान् पूजयेत् ततः षट्कोणेषु पूर्वादिद्वांबाहदयायनमः इत्यादि नाषडंगानि पूजयेत् ततः पूर्वादि डाकिनी शाकिनी लाकिनी काकिनी हाकिनी
मालिनी देवी पुत्रानष्टदिक्षु यजेत् उमा पुत्रान् रुद्र पुत्रान् मातृ पुत्रान् दक्षिणतो यजेत् ऊर्ध्व ऊर्ध्व मुरवी पुत्रान् अधो अधो मुरवी पुत्रान् तद्व-
हिरष्टपत्रेषु लोकेशान् बटुरूपान् पूजयेत् तद्वहिः पूर्वैर्ब्राह्मी पुत्राय नमः ईशाने ॐ माहेश्वरी पुत्राय नमः उत्तरे वैष्णवी पुत्राय नमः अनि-
ले कौमारी पुत्राय नमः पश्चिमे इंद्राणी पुत्राय नमः निरुते महालक्ष्मी पुत्राय नमः याम्ये वाराही पुत्राय नमः वायवे चामुंडा पुत्राय नमः त-
थाच निबन्धे ब्राह्मिणी पुत्रकं पूर्वैर्माहेशी पुत्रमीश्वरे वैष्णवी पुत्रकं सौम्ये कौमारी पुत्रमानले तद्वहिः इंद्राणी पुत्रकं भूयः पश्चिमे पूजयेत् त-
तः महालक्ष्मी सुतं पश्चाद्रक्षोदिशिसमर्चयेत् ॥ ४९८ ॥ वाराही पुत्रकं याम्ये चामुंडा पुत्रमानिले तद्वहिर्दश दिक्षु हेतुकत्रिपुरांतक वेताल

उपास्तः ३
बहुकपट-
अ-१२४

वह्नि जिह्वा कालांतक करालक एकपादभीमरूप अचल हाटके श्वरान् पूजयेत् ततो योगिनी सहित दिव्य योगी शायनमः एवं योगिनी सहि-
तांतरीक्ष योगिनी शायनमः एवं योगिनी सहित भूयिष्ठ योगिनी शायनमः इति ईशानाग्निर्नैर्ऋतेषु पूजयेत् अस्य पुरश्चरणमेकविंशतिलक्ष-
जपः तथा च वर्णलक्षजपेन्मंत्रं हविष्यासिजितेन्द्रियः तद्दशांशं प्रजुहुयात्तिलैर्मधुरसंयुतैः ॥ ४९९ ॥ अथ बलिदानं पूर्वविघ्नदुर्गारामारा-
ध्यबलिदद्यात् शाल्यन्नपलसंसर्पिलजचूर्णानिशर्करा ॥ ५०० ॥ गुडमिक्षुरसापूपोर्मध्वक्तेः परिमिश्रितैः ॥ कृत्वा कवलमाराध्य देवप्रा-
गुक्तवर्त्मना ॥ ५०१ ॥ रक्तचंदनपुष्पाद्यैर्निक्षितस्मै बलिं हरेत् यद्वा अमूनांगमजं हत्वा राजसंप्रागुदीरितं ॥ ५०२ ॥ बलिप्रदानसमये रिपूणां
सर्वसैन्यकं ॥ निवेदयेद्बलित्वेन बटुकायावशेष्यधीः ॥ ५०३ ॥ विदर्भयेच्छत्रुनाम्ना बलिमंत्रं तदा सुधीः शत्रुपक्षस्य पिशितं रुधिरं च दिने दिने
॥ ५०४ ॥ भक्षयस्व गणैः सार्द्धं सारपेयसमन्वितं ॥ बलिमंत्रो यमारब्धातः सर्वेषां विजयप्रदः ॥ ५०५ ॥ अनेन बलिना हृष्टो बटुकः रिपुसैनिकं
॥ सर्वगणेष्वो विभजेदामिषं क्रुद्धमानसः ॥ ५०६ ॥ एवं कृते परबलं क्षीयते नात्र संशयः ॥ ५०७ ॥ ॥ इति श्री हरि कृष्ण वि-
निर्मते बृ-ध-उ- श्री बटुकोपासनाध्याये श्री महद्बटुक भैरवपटल निरूपणं नाम प्रकरणं ॥ ॥
॥ अथ श्री बटुक भैरव दीपदानं ॥ उक्तं च शिवागमे ॥ पार्वत्युवाच ॥ देवदेव जगन्नाथ भक्तानुग्रहकारक ॥ दीपदानविधिं ब्रूहि
बटुकस्य महात्मनः ॥ १ ॥ महादेव उवाच ॥ ॥ नोक्तपूर्वमहेशानि दीपं वै भैरवस्य च ॥ आपत्काले महादेवी दीपयागं समाचरेत् ॥ २ ॥
नतिथिर्न च नक्षत्रं न योगः करणं शशी ॥ नराशिर्न च सूर्यादिग्रहान् नैव विचिंतयेत् ॥ ३ ॥ यदा चोत्पद्यते कार्यं दीपं तत्र प्रयोजयेत् ॥ त्रिकोणं
चैव षट्कोणमेवं चंत्रं समुद्धरेत् ॥ ४ ॥ तत्र दीपं प्रतिष्ठाप्य यथोक्तं ध्यानयोगतः ॥ क्रूरकार्येषु सर्वेषु ध्यानं वैतामसं स्मृतं ॥ ५ ॥ वश्ये विद्दे-
षणे स्तंभैराजसंपरि कीर्तितं ॥ सात्विकं सर्वकार्येषु ध्यानमेतत् प्रकीर्तितः ॥ ६ ॥ पात्रस्य वर्तिकायाश्च मानं तैलस्य सुंदरी ॥ पलैः षोडशकैः पा-
त्रमर्द्धं तैलस्य भामिनी ॥ ७ ॥ वर्तिमानं महेशानि तंतु षोडशकैः शुक्लैः ॥ सौवर्णराजतं ताम्रं दीपपात्रं प्रशस्यते ॥ ८ ॥ त्रिषष्टिपलमानं स्या-
न्महत्कार्ये विशेषतः ॥ प्रयोगेषु च सर्वेषु लोहपात्रं प्रशस्यते ॥ ९ ॥ मारणोच्चाटने चैव मानमेतत् प्रकीर्तितं ॥ आसने उपविश्याथ सम्यक् वै-

बृज्योर्ण-
धर्मस्कंध
उपासना
॥ ३९ ॥

कृष्णकंबले ॥ १० ॥ तद्दिनात्तद्दिनं यावत्तावदष्टोत्तरं शतं ॥ पार्वत्युवाच ॥ यः सूचितो पुरा नाथविधिर्वै बहुकस्य च ॥ ११ ॥ तं ब्रूहि येन देवे-
शपट्कर्मणि प्रसाधयेत् ॥ ईश्वर उवाच ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि बहुकस्य वरानने ॥ १२ ॥ दीपदानं सर्वकार्यसाधनं प्रत्ययावहं ॥ चतुर-
स्त्रांशुवंसम्पक्कल्पयेत् सुरवंदिते ॥ १३ ॥ गोमनेनोपलिप्याथ मंडलं रचयेत्ततः ॥ कीलाष्टकं चाष्टदिक्षु दद्याद्दृष्टेण वेष्टयेत् ॥ १४ ॥ कीला-
निक्षीरवृक्षस्य कार्याणिकुलसुंदरी ॥ तेषु कीलेषु विधिवत्बलिं दीपसमन्वितं ॥ १५ ॥ पूर्वादिपूजितं रक्तचंदनैः करवीरजैः ॥ ज्हीज्यं-
ताय कुसुमैः ज्हीमे घोराय सुंदरी ॥ १६ ॥ ज्हीचामीकराय तथा ज्हीं प्रसिद्धाय वै नमः ॥ ज्हीं तीक्ष्णाय प्रचंडाय करालाय कपालिने ॥ १७ ॥
तंत्रांतरे जयंतश्चाथ घोरोथ चामीकरसितांगकौ ॥ क्षीषणश्च प्रचंडश्च करालश्च कपालिनः ॥ १८ ॥ नमस्कृत्य गणेशानं गुरुं क्षेत्रेशमे-
व च ॥ तन्मध्ये विलिखेत्स्पष्टं रक्तचंदनवारिणा ॥ १९ ॥ चतुरस्त्रसमं बाह्ये तन्मध्ये तु षडस्त्रकं ॥ तन्मध्ये त्र्यस्त्रमालिरव्यतत्र देवं विचिंतयेत्
॥ २० ॥ तंडुलैः पूरयित्वा तुरक्तचंदनलोलितैः ॥ पीठपूजाविधया यथा त्रिसंस्थाप्य तत्र वै ॥ २१ ॥ तत्तत्कार्यवशाद्देवी तच्च द्रव्यं प्रपूरयेत् ॥ ग-
व्यमाकर्षणैकृत्यै कौसुमैस्तंभने स्मृतं ॥ २२ ॥ तिलतैलं तथा गव्यं धूतं वश्ये प्रकल्पयेत् ॥ कटुतैलं द्वेषणे च मारणे राजिकं स्मृतं ॥ २३ ॥ आ-
ज्यं चोष्टं माहिषं च मेषमुच्चाटने मतं ॥ अथ वा तिलतैलं तु सर्वकार्ये प्रशस्यते ॥ २४ ॥ बंदीबंधनमोक्षे च तथा भूतपिशाचके ॥ सार्धपंतैल-
मापूर्य दीपदानं विधीयते ॥ २५ ॥ शतमष्टोत्तरं चाथ पलानि प्रथमे विधौ ॥ अष्टाशीति द्वितीये च परेष्टाविंशतिः प्रिये ॥ २६ ॥ सर्वकार्येषु
देवेशी संख्या प्रोक्ता त्रिधा त्रयै ॥ शुभकार्ये ताम्रमयं विपरीते तु लोहजं ॥ २७ ॥ शुभे सौम्यं मुखो दीपो अशुभे दक्षिणामुखः ॥ शतेन त्रिंश-
तेनाथ सहस्रेणाथ वर्तिकां ॥ २८ ॥ कारयित्वा शुभे पात्रे संस्थाप्य ज्वालयेत्तथा ॥ दीपं सम्यक् प्रपूज्याथ तत्र संकल्पमाचरेत् ॥ २९ ॥ प्र-
णवं पूर्वमुधृत्य ततो लज्जारमामथ ॥ कामं लज्जारमामौ च सर्वज्ञेति पदं ततः ॥ ३० ॥ डें तं तथा च चंडेति पराक्रमपदं ततः ॥ डें तं बहुकमु-
धृत्य इमं दीपं ततो वदेत् ॥ ३१ ॥ प्रगृहाण चिंतितं च सर्वकार्याणि साधयेत् ॥ दुष्टान् नाशय युष्मांते त्रासयेति पदं द्विधा ॥ ३२ ॥ सर्वतो-
ममरक्षां च कुरु युग्मं च वर्म च ॥ अस्त्रमग्निवधूः प्रोक्तो दीपदाने मनुस्त्वयं ॥ ३३ ॥ तंत्रांतरे ॥ प्रणवं पूर्वमुच्चार्य मायां चाणीततो वदेत् ॥

उपा. स्त. ३
बहुक
अ. १२४

॥ ३९ ॥

कमलाकामवाणिचसर्वज्ञायततोच्चरेत् ॥ ३४ ॥ प्रचंडपराक्रमायबटुकायस्वस्वपकं ॥ कार्याणि साधयद्द्वंद्वदुष्टान्नाशयनाशाय ॥ ३५ ॥
सर्वतोममरक्षाचकुरुद्वंद्वहुफट्स्वाहा ॥ अनेनमनुनादेविगृह्यपुष्पाक्षतंजलं ॥ ३६ ॥ बटुकायद्वंद्वदीपंनिवेद्यामिसंवदेत् ॥ प्रतिष्ठापूजनं
सांगंबलिदेवायदापयेत् ॥ ३७ ॥ तेनदीपंपरिज्वालयबटुकायबलिहरेत् ॥ तैलाभ्यंगपुराकृत्वाबटुकंभोजयेत्ततः ॥ ३८ ॥ दधिदुग्धघृता-
द्यैश्चबटकैःस्नेहपाचितैः ॥ नवदेदशुभंवाक्यंयावद्विपस्यसाधनं ॥ ३९ ॥ अथान्यमपिवक्ष्यामिसाधनंपरमाद्भुतं ॥ वश्येविद्वेषणेस्तंभेक-
र्तव्योयंसुरेश्वरी ॥ ४० ॥ कन्यार्थीचसुतार्थीचदीपंप्रज्वालयेत्ततः ॥ दीपनाशेपुनर्दीपंकृत्वाशांतिंतुकारयेत् ॥ ४१ ॥ गणेशान्बटुकान्कन्या-
भोजयेद्विघ्नशांतये ॥ पंचवर्षाभवेत्कन्यानववर्षेगणेश्वरः ॥ ४२ ॥ षट्चाष्टौबटुकःसाक्षान्गणेश्वरश्चोडशादिका ॥ ततोशांतिस्तुतिंकुर्या-
द्बटुकस्यमहात्मनः ॥ ४३ ॥ यस्यार्चनेनविधिनाकिमपीहलोकेकर्मप्रसिद्धमितिनामफलंप्रसूते ॥ द्वैजंचतसकलसाधकचित्तवृत्तिंचिं-
तामणिंसुरगणाधिपतिंममामि ॥ ४४ ॥ स्क्तांबरंज्वलनपिंगजटाकलापज्वालावलीकुटिलचंडधरप्रचंडं ॥ बालार्कद्योतिफलमुत्पलधातु-
वर्णंदेवीसुतंबटुकनाथमहंनमामि ॥ ४५ ॥ हरतुकुलगणेशोविघ्नसंधावशेषान्नयतुकुलसपर्यापूर्णतांसाधकानां ॥ पिबतुबटुकनाथः
शोणितंनिंदकानांदिशतुसकलकामान्लौकिकानांगणेशः ॥ ४६ ॥ अयंदीपविधिःप्रोक्तोबटुकस्यतवानघे ॥ गोपनीयःप्रयत्नेनसत्यंसत्यं
वदाम्यहं ॥ ४७ ॥ अन्यत्रविशेषः । दीपस्यदक्षिणेभागेदक्षिणांग्रामधोमुखीं ॥ छुरिकांनिरवनेद्रुमौशत्रुपक्षनिबर्हिणीं ॥ ४८ ॥ षो-
डशांगुलविन्यासांशलाकांस्वर्णनिर्मितां ॥ दीपस्यदक्षिणेभागेस्थापयेत्साधकोत्तमः ॥ ४९ ॥ यथाकामेतथाध्यानंकारयेत्साधकोत्तमः ॥
अथजयद्रथयामलमतमनुस्मृत्यश्रीरामचंद्राचार्यः ॥ एवंदीपविधिःप्रोक्तोह्यावरणानिप्रपूजयेत् ॥ ५० ॥ बटुकाष्टकमष्टासुदिक्षुवै-
भैरवाष्टकं ॥ राकिन्यादिभवेदष्टौपरिवाराष्टकंततः ॥ ५१ ॥ गणाष्टौशक्तयश्चाष्टौपूजेचविशेषतः ॥ अंबाष्टौपादुकाष्टौचसायुधौवाह-
नौतथा ॥ ५२ ॥ परिवारसमायुक्तौसपुत्रौचसपत्निकौ ॥ सर्वान्देवान्प्रपूज्याथावरणेनसमन्वितान् ॥ ५३ ॥ मध्येतुपूजयेद्वंबटुकं
दीपमध्यतः ॥ पंचोपचारैःसंपूज्यधूपदीपादिभिःक्रमात् ॥ ५४ ॥ कवचस्तवराजचआपदुद्धारणंजपेत् ॥ स्तवराजचकवचंदीपाग्रेप्रप-

वृज्योर्ण
धर्मस्कंधः
उपासना
॥ ४० ॥

ठेत्पुनः ॥ ५५ ॥ मंत्रलक्षजपेदेवीकवचमयुतपठेत् ॥ सहस्रं स्तवराजं च कार्यमुद्दिश्य मंत्रवित् ॥ ५६ ॥ कलौ चतुर्गुणं प्रोक्तं दीपाग्रे प्रपठे-
त्सदा ॥ सूर्यस्तिकालमारभ्य यावत्सूर्योदयो भवेत् ॥ ५७ ॥ तावन्मंत्रजपेद्वात्रौ कार्यमुद्दिश्य मंत्रवित् ॥ आदौ तु बलिदानं वै पाठहो मादिकं
ततः ॥ ५८ ॥ होमांते च जपांते च पुनर्बलिं समुद्धरेत् ॥ अष्टमीदिनमारभ्य यावत्कृष्णा चतुर्दशी ॥ ५९ ॥ तावन्मंत्रजपेद्वात्रौ सर्वकार्यप्र-
साधनं ॥ नदीतीरे शिवागारे बिल्वमूले गिरौ तथा ॥ ६० ॥ गुहायां सिद्धपीठे च सन्निधौ भैरवस्य च ॥ पुत्रः प्राप्तिः सहस्रे स्यात् द्विगुणे च-
धनागमः ॥ ६१ ॥ त्रिगुणे बंधनान्मुक्तिः चतुः संख्ये प्रियागमः ॥ बाणसंख्ये स्तंभनस्यात् रससंख्ये क्षयो भवेत् ॥ ६२ ॥ सप्तसंख्ये जगद्-
इयमष्टसंख्येतु मोहनं ॥ अंकसंख्ये महोत्साहो उच्चाटो दशसंख्ये ॥ ६३ ॥ एकादशेन देवेशी ह्यखिला सिद्धयः स्मृताः ॥ लक्षणेनैकेन
देवेशी चक्रवर्ती भवेत् ध्रुवं ॥ ६४ ॥ कोटिसंख्ये महादेवी भवेद्भैरवसंनिभः ॥ नौकाया व्यवहारे च जपेत्सप्तशतं तथा ॥ ६५ ॥ ऋषिकर्म
णि वाणिज्ये रुद्रसंख्या शतानि च ॥ दीपाग्रे कलशाग्रे च त्रिकोणे रसकोणके ॥ ६६ ॥ अणिमाद्यष्टसिद्धीनां पूजनं परिकीर्तितं ॥ अष्ट
दिक्षु ततः कुर्याद्भूतानामपसर्पणं ॥ ६७ ॥ वैतालान् अपि शाचांश्च राक्षसान् च सरिसृपाः ॥ अपः सर्पन्तु ते सर्वे यावत्पूजां करोम्यहं ॥ ६८ ॥
गोमयेनो पालिमे च भूमौ मंडलमालिखेत् ॥ त्रिकोणं रसकोणं च ह्यष्टकोणं च भूपुरं ॥ ६९ ॥ एवं मंडलमालिख्य दीपपात्रं हि स्थापयेत्
॥ दीपपात्रे च पूर्वोक्तं यंत्रं संलिख्य मंत्रवित् ॥ ७० ॥ बीजं विलिख्य तन्मध्ये वर्तितैलं च निक्षिपेत् ॥ घृतं वा पूरयेद्दिद्वान्ततो दीपं प्रबोधयेत्
॥ ७१ ॥ ततो दीपस्य प्राणानां प्रतिष्ठापनमाचरेत् ॥ पंचोपचारैर्बटुकं पूजयेत्तत्र मानवः ॥ ७२ ॥ दीपस्य कलशे तत्र कुर्यादावरणार्चनं
॥ बलिदानं ततः कार्यं दीपस्य प्रार्थना ततः ॥ ७३ ॥ दीपाग्रे च यथा शक्ति गायत्रीं बटुकस्य च ॥ जपेद्दीपं समर्प्य कवचं प्रजपेत्ततः ॥
मंत्रजप्त्वा पुनर्वर्मपठेन्मंत्रं ततः परं ॥ स्तवराजं पठित्वा तु मंत्रजप्त्वा निवेदयेत् ॥ ७५ ॥ महाभैरवतंत्रमनुस्मृत्याह ॥ पुरुषोत्तम
पादाब्जं श्रीब्रह्मार्पितमौलिना ॥ क्रियते रामचंद्रेण दीपदानविधिः शुभः ॥ ७६ ॥ तत्र शुद्धकालः वैशाखश्रावणाश्वीनकार्ति-
कादिकपंचके ॥ शुक्लपक्षे प्रकर्तव्या यावत्कृष्णा च पंचमी ॥ ७७ ॥ सप्तमी पूर्णिमा चैव द्वितीया पंचमी तथा ॥ त्रयोदशी च दश-

उपा-स-३
बटुक
अ-१२४

॥ ४० ॥

मीतृतीयाप्रतिपत्तथा ॥ ७८ ॥ द्वादशीचतथाषष्टियेतास्युस्तिथयः शुभाः ॥ सौभाग्यशोभनायुष्मानसुकर्माधृतिप्रीतयः ॥ ७९ ॥
वृद्धिवैधृतिपाताश्चरतेयोगाः शुभाः स्मृताः ॥ बालवं कौलवं चैव गरं चेति शुभानिवै ॥ ८० ॥ ग्रीष्मविनाशुभाः पंचत्रयतवः परिकीर्तिताः ॥
मासद्वयात्मकाश्रेष्ठादिनं दिनार्द्धमेव च ॥ ८१ ॥ सूर्योदयं समास्ययावदस्तंगतोरविः ॥ अहोरात्रिप्रमाणेन ग्रीष्मादिपरिकीर्तिताः ॥
८२ ॥ दिवापूर्वाह्नकोकालः रात्रौ निशीथएव च ॥ यद्वा सर्वत्र रात्रौ तु सूर्यचंद्रपरागयोः ॥ ८३ ॥ अर्द्धेदये महाष्टम्यां कालमोहश्च रात्रिके
॥ अथ पात्रस्य धातुमानं ॥ सौवर्णसिद्धिदं पात्रं वश्ये रौप्यं प्रकल्पयेत् ॥ ८४ ॥ विद्वेषणकरं लौहं मारणे मृन्मयं तथा ॥ उच्चाटनकरं का-
स्यं मोहे पित्तलजं स्मृतं ॥ ८५ ॥ अन्नोक्तसर्वकर्मेषु सर्वाभावे तु ताम्रजं ॥ अथ सूत्रमानं ॥ इवेतं शांतीतथापीतं स्तंभे वश्ये तुरक्तकम् ॥
८६ ॥ मांजिष्टं द्वेषणे प्रोक्तं मारणे कृष्णसूत्रजं ॥ सर्वाभावे महादेवी श्वेतसूत्रं प्रशश्यते ॥ ८७ ॥ अथ वर्त्तिमानं ॥ एकापंचतथा सप्त-
कविंशतिसंख्यया ॥ अयुग्माथ प्रकर्त्तव्या युग्मानैव तु कारयेत् ॥ ८८ ॥ वर्त्तिरेका प्रकर्त्तव्या तिस्रो वा वर्त्तयस्तथा ॥ अथ घृततैलमानं
॥ गोघृते सर्वसिद्धिः स्यात् माहिषं मारणे स्मृतं ॥ ८९ ॥ उष्ट्रीयं द्वेषणे प्रोक्तं गाडरं शांतिकर्मणि ॥ आजमुच्चाटणे कार्यं सर्वाभावे च गो-
घृतं ॥ ९० ॥ घृताभावे भवेत्तैलं प्रयत्नेन विवर्जयेत् ॥ घृतेन दीपो दातुं स्तिलतैलेन वा पुनः ॥ ९१ ॥ वसामे दोद्भवं तैलं प्रयत्नेन विवर्ज-
येत् ॥ अथ पात्रमानं ॥ विंशत्पलमिते पात्रे बुधो ह्यष्टौ षडंगुलं ॥ ९२ ॥ विस्तारे अंगुलान्येव षोडशः परिकीर्तितः ॥ पंचाशत्पलगव्यं च
वश्ये चौरादिकर्मणि ॥ ९३ ॥ त्रिंशदशपले पात्रे मानं तद्वत्प्रकीर्तितं ॥ षष्टिपलमिते पात्रे बुधो ह्यष्टौ षडंगुलं ॥ ९४ ॥ अंगुलानि च तु-
विंशदायामे परिकल्पयेत् ॥ पंचसप्तमिते तैले सर्वशत्रुविनाशनं ॥ ९५ ॥ द्विपंचाशत्पले पात्रे बुधो ह्यष्टौ षडंगुलं ॥ शतपलमिते
तैले दीपा द्वैरिविनाशनं ॥ ९६ ॥ शतपलमिते पात्रे उष्ट्रायो द्वादशांगुलः ॥ द्वात्रिंशच्चैव आयामे तन्मध्ये तु सहस्रकं ॥ ९७ ॥ सर्वक-
र्मणिसिद्धिः स्याद्विपे पलसहस्रके ॥ सपादशतपात्रे च पंचोत्तरशताधिके ॥ ९८ ॥ पंचदशांगुलो ह्यष्टौ षडंगुलं त्रिंशके ॥ अयु-
तपलदीपश्च निगडा द्वंद्विमुक्तये ॥ ९९ ॥ सहस्रपलदीपे च बंदि मोक्षः प्रजायते ॥ त्रिंशत्पलमिते पात्रे मान्यं चैव तु पूर्ववत् ॥ १०० ॥

बृज्योर्ण
धर्मस्कंध
उपासना
॥ ४१ ॥

त्रिंशत्पलमिते तैले दिनान्येकोनविंशतिः ॥ कन्याभिकांक्षी तैलेन प्रत्यहं दीपमाचरेत् ॥ १०१ ॥ ईप्सितांलभते कन्यां वैरवस्य प्रसा-
दतः ॥ नृपपलमिते पात्रे उद्धायं चरसांगुलं ॥ १०२ ॥ विंशत्पलमिते दीपे प्रत्यहं विंशतिर्दिनं ॥ सर्वरोगविनाशाय क्षयापस्मारदारुणे ॥
१०३ ॥ दशपलमिते पात्रे बुधोद्धाये तु त्रिंशत् ॥ दशपलमितं तैलं प्रत्यहं सप्तवासरे ॥ १०४ ॥ राजवश्यकरं क्षिप्रं यदि साक्षाज्जगत्पतिः
त्रिंशत्पलमिते पात्रे बुधोद्धाहेतु पूर्ववत् ॥ १०५ ॥ त्रिंशत्पलमिते तैले क्षुद्ररोगविनाशकृत् ॥ एकादशपलमिते उद्धाये तु षडंगुलं ॥ १०६ ॥
पंचविंशत्पले तैले दीपे भूतादिनाशनं ॥ एकादशपले पात्रे बुधोद्धाये तु पूर्ववत् ॥ १०७ ॥ नृपपलमिते तैले ग्रहपीडानिवारणं ॥ शतपल
मिते पात्रे बुधोद्धाये तु षोडश ॥ १०८ ॥ व्याधामंतु भवेत्सार्द्धं चतुर्विंशतिरंगुलैः ॥ तन्मध्ये च प्रकर्त्तव्यो दीपो शतत्रयात्मकः ॥ १०९ ॥ सिंह
व्याघ्रादिसर्पिणां भयं नैव प्रजायते ॥ एकादशपले पात्रे उद्धायं चैव पूर्ववत् ॥ ११० ॥ अष्टपलघृतो दीपो यात्राकाले प्रकल्पयेत् ॥ त-
स्य मार्गे भयं नास्ति स्वस्थया गृहमाप्नुयात् ॥ १११ ॥ त्रिंशत्पलमिते पात्रे व्याधामे चैव पूर्ववत् ॥ शतपलमिते दीपे मेघारोग्यविवर्धनं ॥
११२ ॥ नित्यदीपप्रमाणे तु पात्रं पलत्रयं स्मृतं ॥ बुधोद्धाये भवेत्सार्द्धं मंगुष्टोदरमध्यगः ॥ ११३ ॥ तन्मध्ये तु भवेत्तैलं यथा कामनया सुधीः
पलमात्रं पलार्द्धं वा दीपं प्रज्वालयेत् सुधीः ॥ ११४ ॥ अंगुष्टोदरचत्वारि व्याधामः परिकीर्तितः ॥ एकावर्त्तिप्रकर्त्तव्या एकविंशतितनुभिः
॥ ११५ ॥ पात्रमध्ये मंडलं तु कुर्याद्देसाधकोत्तमः ॥ षट्कोणांतस्त्रिकोणस्थानमध्ये मायां प्रकल्पयेत् ॥ ११६ ॥ तन्मध्ये च भवेद्द्वितीतो दी-
पं प्रकल्पयेत् ॥ भूतशुद्धिप्रतिष्ठाचक्रव्यादिषडंगकं ॥ ११७ ॥ मातृकान्यासपूर्वहिततो बलिं समुद्धरेत् ॥ आवरणार्चनकंकुर्यान्मध्ये
देवं प्रपूजयेत् ॥ ११८ ॥ दिग्पालान् लोकपालान् च सप्तमग्रपरिवारतः ॥ सवाहनान् सायुधांश्च पत्नीपुत्रादिभिर्युतान् ॥ ११९ ॥ अपः सर्पिण
पूर्वहि सर्वत्र पूजनं चरेत् ॥ धूपदीपादिनैवेद्यैस्तंबूलार्त्तिकादिभिः ॥ १२० ॥ यदक्षरपदेनैव सर्वपापक्षमस्त्वमे ॥ कवचं स्तवराजं च दी-
पाग्रे प्रपठेत् सुधीः ॥ १२१ ॥ ततो मंत्रजपंकुर्याद्देवताय समर्पयेत् ॥ ग्रंथं चिंतयते कामतंतं प्राप्नोति निश्चितं ॥ १२२ ॥ स्तवराजं शते
नैव फलमाप्नोति मानवः ॥ स्तवराजसहस्रेणालभवेवांछितं फलं ॥ १२३ ॥ एकादशसहस्रेण तस्य सिद्धिरनेकधा ॥ संपुटस्तवराजे-

उपा.स्त.३
बहुक.
अ.१२४

॥ ४१ ॥

नमंत्रस्याष्टोत्तरंशतं ॥ १२४ ॥ पुरश्चरणंतुयः कुर्यादेकादशसहस्रकं ॥ यंयंचितयते कामंतंतं प्राप्नोति मानवः ॥ १२५ ॥ होमादौ च
जपादौ च बलिदानं प्रकल्पयेत् ॥ होमांते च जपांते च बलिद्वयं सुसिद्धिदं ॥ १२६ ॥ रुद्रयामले विशेषः ॥ बिंदुत्रिकोणं घट्टकोणं वृ-
त्ताष्टदलकं तथा ॥ दलानि षोडशान्येव चतुरस्त्रंततः परं ॥ १२७ ॥ एवं यंत्रं समाहितं तत्र संपूज्य देवताः ॥ तस्योपरि दीपपात्रं स्था-
पयेत्साधकोत्तमः ॥ १२८ ॥ तैलं घृतं वावर्तिचिं स्थाप्य दीपं प्रबोधयेत् ॥ तैलवर्तिस्थापने तु इमं मंत्रं समुच्चेत् ॥ १२९ ॥ ॐ नमो भगव-
ते बटुकभैरवाय देवी पुत्राय सर्वदुष्टजनमुरवस्तंभं कुरु कुरु ॐ ह्रीं ह्रीं हूं ठः ठः ठः हुं फट् स्वाहा इत्यनेनाष्टवारं तदभिमंत्र्य निधा-
पयेत् मूलमंत्रेण तं दीपंततः प्रज्वालयेत्सुधीः ॥ १३० ॥ दीपार्पणे तु यो मंत्रः स तु पूर्वमुदीरितः ॥ त्रिवारं तं समुच्चार्य देवाय दीपमर्पये-
त् ॥ १३१ ॥ मूलमंत्रंततो किंचिज्जप्त्वा बलिसमर्पयेत् ॥ माषान्नं माषभक्तं वा पात्रे चैव स दीपकं ॥ १३२ ॥ पायसान्नं मोदकं च चणका-
दीनि निक्षिपेत् ॥ शंखोदकेन संप्रोक्ष्य धेनुमुद्रां प्रदर्शयेत् ॥ १३३ ॥ अमृतीकरणं कृत्वा गंधादिभिश्च पूजयेत् ॥ बलिनिवेदनं मंत्रं त्रिवा-
रं च पठेन्नरः ॥ १३४ ॥ बलिपात्रस्य धोभागे त्रिकोणं रसकोणकं ॥ चतुरस्त्रं मंडलं वै कृत्वा पात्रं निधापयेत् ॥ १३५ ॥ बलिनिवेदनमं-
त्रः ॥ ॐ ह्रीं बटुकनाथ देवी पुत्रकपिलजटाभारलसत्पास्वर त्रिनेत्रज्वाला मुरवरितसर्वविघ्नान्निवारय २ सर्वजनवशमानय २
सकलशास्त्रद्वंद्वो निबद्धां वाणी मे कुरु २ इमं यथोपकल्पितं बलिं गृणि २ ईं ब्रौं
हा ॥ १३६ ॥ तस्मिन् दीपे महेशानि ध्यात्वा बटुकभैरवं ॥ छुरिकास्थापनं कृत्वा बलिदानं समाचरेत् ॥ १३७ ॥ दीपाग्रे त्वश्रुषां वाणिप-
तितस्य च दर्शनं ॥ अस्पर्शानिष्टवचनमधोवातविसर्जनं ॥ १३८ ॥ वर्जयेच्च प्रयत्नेन सावधानः सदा शुचिः ॥ मार्जारमूषकादिभ्यो
जंतुभ्यः साधकोत्तमः ॥ १३९ ॥ दीपरक्षां प्रकुर्वीत नो चेदापदमाप्नुयात् ॥ अथ पुष्पांजलिं दद्यान्मंत्रेणानेन पार्वती ॥ १४० ॥ अनेन
दीपवर्येण पश्चिमाग्निमुखेन च ॥ यथाविधि हि बटुकतथामेस्तु मनोरथाः ॥ १४१ ॥ इत्थं संपूज्य विधिवत्प्रणमेच्च कृतांजलिः ॥ इ-
ति पुष्पांजलिं दद्यात्साधकोत्तमसिद्धिदां ॥ १४२ ॥ शृणु देवी प्रवक्ष्यामि महादीपविधिं शुभं ॥ अग्निचारे त्रयं कुर्यादक्षिणोत्तरपश्चिमे

बृज्योर्ण-
धर्मस्कंध
उपासना
॥४२॥

॥१४३॥ पुष्पवासिततैलंच सर्वकामफलप्रदं ॥ तिलतैलं श्रियो हेतुः पथिकागमनं प्रति ॥१४४॥ अलसीतैलमुद्दिष्टं वश्यकर्मणि-
निश्चितं ॥ सार्धपरोगनाशाय मारणे राजिकोद्भवं ॥१४५॥ उच्चाटने करं जात्यं विद्वेषे मधुवृक्षजं ॥ गोघृतेन कृते दीपे देवतां वशमान-
येत् ॥१४६॥ इतितैलमानं ॥ अथ पात्रमानं ॥ गोधूमाश्च तिलामाषामुद्गाश्च तंडुलाः क्रमात् ॥ पंचधान्यमिदं प्रोक्तं सर्वदा दीपदापने-
॥१४७॥ वश्येतंदुलपिष्टोत्थं मारणे माषपिष्टजं ॥ तिलपिष्टसमुद्भूतमुच्चाटनविधौ स्मृतं ॥१४८॥ प्रियस्यागमने प्रोक्तं गोधूमोत्थं सतं
दुलं ॥ मोहने मुद्गजं प्रोक्तं पात्रद्रव्यमनुक्रमात् ॥१४९॥ सौवर्णं राजतं वापिताम्रजं वापिशक्तिः ॥ पलत्रयमितं देवीनित्यं दीपे प्रकी-
र्तितं ॥१५०॥ शतसंख्ये महादीपे पात्रं युग्मशरैः ५२ स्मृतं ॥ सहस्रपलदीपे तु पात्रं शतपलैः स्मृतं ॥१५१॥ घृतायुतपले पात्रं स्मृतं पं-
चशतैः कृतं ॥ ततत्कार्यविभेदेन पात्रं कुर्याद्यथाविधि ॥१५२॥ वश्ये भये विपादे च शास्त्रसंग्रामसंकटे ॥ घृते सैन्ये स्तंभने च विद्वे-
षोच्चाटमारणे ॥१५३॥ मयोक्तविधिना दीपः कर्त्तव्यो भैरवस्यतु ॥ पश्चिमाभिमुखोऽस्थाप्यः महादीपो महेश्वरी ॥१५४॥ साध-
येत्सर्वकार्याणि साधकस्य न संशयः ॥ अथ वारपरत्वेन बलिदानं ॥ रविवारे पायसान्नं सोमवारे च मोदकं ॥१५५॥ भौमे गुडाज्य-
गोधूमाः बुधे च दधिशर्कराः ॥ गोधूमपूरिकायुक्ता घृतमध्ये सुपाचिताः ॥१५६॥ गुरौ च णकखंडाज्यं केवलं च णकं भृगौ ॥ शनौ मा-
षान्नतैलं च इति वारबलिः क्रमात् ॥१५७॥ पटले दीपं प्रज्वाल्य देवेशीबहुकायबलिं हरेत् ॥ त्रिराचम्य च मंत्रैश्च हस्तं प्रक्षाल्य वैत-
दा ॥१५८॥ हस्ते जलं ततो गृह्य विनियोगं पठेत्प्रिये ॥ ततो न्यासं प्रकुर्वीत ध्यानं कुर्यान्नितः परं ॥१५९॥ ध्याने पूर्वोक्तादिशेषः ॥
सालिकं ध्यानमारब्ध्वा तं प्रागेव तव सुव्रते ॥ इदानीं राजसं ध्यानं शृणु वक्ष्ये सुरेश्वरी ॥१६०॥ उद्यत्सूर्यसहस्राभं त्रिनेत्रं चन्द्रशेखरं
॥ रक्तांगरागमारक्तं माल्यांबरविभूषितं ॥१६१॥ स्मेराननं नीलकण्ठं नानाभरणभूषितं ॥ दक्षिणोर्ध्वकरे शूलं तदधो वरमद्रिजे ॥
१६२॥ वामोर्ध्वहस्ते देवेशीकपालं तदधो भयं ॥ दधानं संस्मरेद्देवं स्युर्नृणामभयप्रदं ॥१६३॥ काम्यकर्मसु देवेशी ध्यायेद्देवं प्रभुं-
सदा ॥ रुद्रयामले ॥ दक्षेत्रिशूलमभयं कपालं वामके करे ॥१६४॥ क्रूरकर्मसु देवेशी तामसं ध्यानमुच्यते ॥ अंजनाचलसंकाशं

उपा.स्त-३
बहुक.
अ-१२४

॥४२॥

मुंडमालाविभूषितं ॥ १६५ ॥ चंद्रखंडलसलिंगकेशभारंदिगंबरं ॥ त्रिनेत्रंदक्षिणैर्हस्तैर्दमरुंचसृणितथा ॥ १६६ ॥ रक्तांशूलंचदेवे-
शीदधानमपरैः करैः ॥ अभयनागपाशंचघटांचलत्कपालकं ॥ १६७ ॥ उर्द्धादिक्रमतोदेवीभीमदंष्ट्रभयानकं ॥ सर्वावरणसंक्षीपमणि-
पुरमंडितं ॥ १६८ ॥ किंकिणीजालसंयुक्तं ध्यायेद्बहुकभैरवं ॥ यामलेतु ॥ दक्षिणोभयं वामेवरमिति तामसे विशेषः ॥ अन्यन्तु ॥
सात्विकं ध्यानमारव्यातमपमृत्युनिवारणं ॥ १६९ ॥ आयुरारोग्यजननमपवर्गफलप्रदं ॥ राजसंधर्मकामार्थसिद्धिदं तामसंप्रिये ॥
१७० ॥ शत्रुक्षयकरं भूतकृत्यापस्माररोगनुत् ॥ एवं ध्यानं समाख्यातं साधकाभीष्टसिद्धिदं ॥ १७१ ॥ निगडैर्बद्धे प्राप्ते राजसंकटभाग-
वेत् ॥ सार्षपंतैलमापूर्य दीपं प्रज्वालयेत्सुधीः ॥ १७२ ॥ वर्तिमेकादशशतैः कृत्वा च तंतुभिः शुभैः ॥ सहस्रावर्तनं कृत्वा राजभूषां लभेदि-
ह ॥ १७३ ॥ शृंगवलामौचनं सद्यो भवतीति सुनिश्चितं ॥ कौसुमंच सुरक्तंच पीतं वा कृष्णमेव वा ॥ १७४ ॥ श्वेतं सर्वार्थदं प्रोक्तं मन्यत्कामफ-
लप्रदं ॥ कौसुमंच शयकार्ययि सुरक्तं प्रीतये तथा ॥ १७५ ॥ महिमा वृद्धये पीतं कृष्णं स्यादभिचारके ॥ गौरधेनुघृतेनैव आयुष्यस्याभिवृ-
द्धये ॥ १७६ ॥ शततंतुमितां वर्त्तिकृत्वा दीपं पठेदिह ॥ विनोषधं विनावैद्यं रोगश्चनाशमाप्नुयात् ॥ १७७ ॥ चंपकस्य च तैलेन दीपो भवति
वश्यकृत् ॥ मल्लिकार्तेलदीपेन राजा भवति वश्यतां ॥ १७८ ॥ माहिषेण घृतेनैव शत्रुनाशो भवेत्क्षवं ॥ अजाधृतस्य दीपेन शत्रुसंगो भ-
वेदिह ॥ १७९ ॥ निगुंडीतैलदीपेन शत्रुसेना पराङ्मुखी ॥ एरंडीतैलदीपेन भोगवान् जायते नरः ॥ १८० ॥ जाति तैलेन दीपेन राजमा-
न्यो भवेच्छुभः ॥ कपिलाया घृतेनैव भोगवान् जायते नरः ॥ १८१ ॥ वातुलतंत्रे ॥ पात्रंतु त्रिपलारभ्य शतसंख्यावधिक्रमात् ॥ त्रिपंच
सप्तनवभिः पात्रं कुर्याद्विचक्षणः ॥ १८२ ॥ द्वात्रिंशत्पलसंख्याकं तैलं तत्र तदर्थकं ॥ चतुर्विंशतिसंख्याकैस्तंतुभिर्वर्त्तिका भवेत् ॥
१८३ ॥ मारणोच्चाटणौ चैव मानमेतत्प्रकीर्तितं ॥ शत्रुगृहीतराज्यस्य पुनः प्राप्तेऽसुंदरी ॥ १८४ ॥ पलानां शतसंख्याकं पात्रं तत्र प्रक-
ल्पयेत् ॥ तदर्थं तंतुभिर्वर्त्तिस्नेहं तस्माच्चतुर्गुणं ॥ १८५ ॥ कन्यार्थं तु महादेवी दीपं प्रज्वाल्य यत्नतः ॥ अशीतिपात्रमानं च तदर्थं तैल
वर्त्तिका ॥ १८६ ॥ एकादशपलैः पात्रं भूतोपद्रवनाशने ॥ महारोगभये प्राप्ते द्वात्रिंशत्पलसंख्याया ॥ १८७ ॥ एकादशं षोडशं

चविंशतिपलसंख्यकं ॥ चतुर्विंशच्चद्वात्रिंशच्चत्वारिंशत्प्रकीर्तितं ॥ १८८ ॥ अशीतिशतमानंचतथाचाष्टोत्तरंशतं ॥ पात्रमानंप्रक-
र्तव्यंकार्यभेदेनसुंदरी ॥ १८९ ॥ नित्यदीपेपलंत्रीणित्रिपलंस्नेहमीरितं ॥ अष्टाशीतिपलैः पात्रंतथाष्टाविंशतिप्रिये ॥ १९० ॥ व-
र्त्तिश्चैवतथाकार्यशतमेकादशैवतु ॥ सहस्रतंतुभिर्वापित्रिशतंशतमेववा ॥ १९१ ॥ चत्वारिंशच्चपंचाशत्तथाष्टाविंशतिप्रिये ॥ एक-
विंशतितंतुभिर्वर्त्तिः कार्यावरानने ॥ १९२ ॥ कौसुमंकर्बुरंस्वेतंरक्तंपीतंचश्यामकं ॥ स्वेतंतुसर्वकार्येषुप्रशस्तंसूत्रनिर्मितं ॥ १९३ ॥
किंचवेदिकायांलिखेद्यंत्रंतोकीलाष्टकार्चनं ॥ दीपपात्रंचसंस्थाप्यतैलवर्त्तिसमन्वितं ॥ १९४ ॥ दीपंप्रज्वाल्यमंत्रेणप्राणस्थापनमा-
चरेत् ॥ भैरवंतत्रसंपूज्यसांगावरणाकंप्रिये ॥ १९५ ॥ बलिंदत्वाविधानेनतदग्रेस्थापयेत्घटं ॥ ताम्रंवापिसुवर्णंवाजलेनापूर्यमंत्रवित् ॥ १९६ ॥
वेदोक्तेनविधानेनसप्तधान्यादिपल्लवैः ॥ तस्योपरिन्यसेत्पूर्णपात्रंतस्योपरिन्यसेत् ॥ १९७ ॥ यंत्रंवैभैरवस्थाप्यपूजयेच्च
यथाविधि ॥ सांगंसावर्णाकंदेवंपूजयेच्चविचक्षणः ॥ १९८ ॥ बलिंदत्वाथनिराज्यतदग्रेजपमाचरेत् ॥ स्तोत्रपाठादिकंसर्वंपुरश्चरण
माचरेत् ॥ १९९ ॥ कार्यस्यचानुसारेणब्राह्मणान्पुण्युयात्प्रिये ॥ पंचसप्ततथाष्टौवाएकादशावधिस्तदा ॥ २०० ॥ तान्सर्वान्भ-
क्षभोज्यैश्चवस्त्रैश्चैवमनोहरैः ॥ आसनोदकपात्रैश्चपूजयित्वाप्रणम्यच ॥ २०१ ॥ आचार्यमग्रतःकृत्वादीपकार्येनियोजयेत् ॥
आसनेउपविश्याथतैरेवब्राह्मणैःश्रुमैः ॥ २०२ ॥ यावद्दीपसमाप्तिःस्यादशुभंनैवभाषयेत् ॥ दधिश्चचणकाश्चैववटकैःस्नेहपाचितैः
॥ २०३ ॥ अपूपैर्मधुसंयुक्तैर्बलिर्देयोदिनेदिने ॥ दीपनाशोपुनर्दीपंकृत्वाशांतिंसमाचरेत् ॥ २०४ ॥ वमनेचतथाशब्देफट्कारेचटचटेघ-
टे ॥ एवंजातेकृतेशांतिश्रुभंभवतिनान्यथा ॥ २०५ ॥ मद्यमांसादिभिर्देयोभैरवस्यबलिःप्रिये ॥ छागादिभिर्बलिर्देयःशांतिस्तोत्रंपठे-
त्सुधीः ॥ २०६ ॥ साधकान्भोजयेत्पश्चान्नरनारीश्चकन्यकाः ॥ गणेशान्बहुकांस्तत्रभोजयेद्विद्वद्भांतये ॥ २०७ ॥ एवंसंतोष्यविधिवच्छां-
तिस्तोत्रंपठेत्सुधीः ॥ अथबलिदानमंत्रः ॥ पशुपालायविद्महेशिरछेदायधीमहि तन्नःपशुःप्रचोदयात् ॥ २०८ ॥ ॐ अलिपिशितमां-
सान्बलिंगृह्ण २ मांरक्ष २ दुंदुर्गायैनमः अलिपिशिपिशितमांसान्बलिंगृह्ण २ शत्रुपक्षस्यरुधिरंपिशितंदिनेदिनेभक्षय २ गणैःसार्ध-

सारमेयसमन्वितः सर्वगणेश्योनमः आमिषंगृह्ण २ भक्षय २ मारक्ष २ स्वाहा ॥ २०९ ॥ ॥ अथ दीपदानप्रयोगः ॥ ॥
तत्रात्मनो यजमानस्य चंद्रतारानुकूले शुभेक्षि तिथिवासरलग्नेषु त्वरितकार्ये चेदमृतघटीषु शुभहोरायां वा दीपारंभं कुर्यात् स च ग्रह-
णे संक्रांती कृष्णाष्टम्यां दुर्गोत्सवे ऽर्घ्योदयादि महापर्वसुकृतस्तात्कालिकफलप्रदो भवति ॥ ॥ अथ दीपदानसंभाराः ॥
कपिलागोमयं चिंचाद्याम्लद्रव्ययथाकामनया दीपपात्रं यथोक्तमाज्यं तैलं वा यथोक्तवर्तयः शीघ्रकार्ये पात्रपल ६३ द्रव्यपल १०८
तंतु १००० द्वितीयपक्षे पात्रपल ३२ द्रव्यपल ८८ तंतु ३०० मध्यमप्रकारे पात्रपल १६ द्रव्यपल २८ तंतु १०० कनिष्ठपक्षे पात्रप-
ल ८ द्रव्यपल ८ तंतु १६ नित्यदीपे पात्रपल ३ द्रव्यपल ११ तंतु २१ शुभे दीपमुखं उत्तरे साधको पूर्वाभिमुखः आधारयंत्रमु-
खं उत्तरे ॥ अशुभे दीपयंत्रसाधकानां मुखं दक्षिणे नित्येषडंगुलानि ६ कीलानि नैमित्तिके द्वादशांगुलानि कीलानि ८ दीपाग्रे प्रथ-
मकीलपूजनं दक्षिणावर्त्ते दीवडी ८ कीलप्रत्ये १ वशीकरणे मोहने ३ शुभावहा ॥ मारणोच्चाटने आकर्षणे विद्वेषणे ४ अरवंडं
तंदुलाः रक्तचंदनं करवीरादिकुसुमानि रक्तक्षौम्यं तीक्ष्णछुरिकां पंचगव्यं स्वर्णादिशलाकां सदशवासोयुगलानि नालिकेल-
विल्वफलं चंदनं ताम्रकुंभः पूगीफलानि अष्टगंधं यंत्रपत्रं शरावः स्वादुफलानि पंचपल्लवाः कुंकुमसिंदुरादि पूजांसामग्री ब्रा-
ह्मणानां वरुणसामग्री नित्यदक्षिणा पात्रंसामग्री ॥ तत्र शकुनानि निरीक्ष्य दीपदानात्पूर्वदिने सामग्रीं संपाद्य आचार्यो
यजमानश्च एकभक्तं कृत्वा ऽपरदिने कृतोपवासो भूमौ स्वपेत् अपरेद्यु दीपदानदिने ब्राह्मे मुहूर्त्ते चोत्थाय गुरुगणपतिं स्मृत्वा
आवश्यकं निवृत्य दंतान् संशोध्य च म्यस्नात्वा प्राणानायम्य नित्यसंध्यां च कृत्वा कर्मसमाप्य पूर्वोक्तसंभारान् संपृत्य कंबला-
द्यासने धूपविश्य आदौ गणपतिपूजनं कृत्वा अर्घसंपूटं कृत्वा अबेत्यादिसंस्मृत्य श्रीबटुकभैरवप्रीत्यर्थं दीपदानं कर्तुं ममेप्सि-
त फलावाप्त्यै आचार्यत्वा महं वृणे इति वृत्वा वस्त्रभूषणानि निवेद्य दक्षिणां दत्वा भक्त्या समागतो हंते पादयोर्मन्त्रवत्सलः
दीपकार्यं च भवता संपाद्य वै नमोनमः ॥ १ ॥ इति मंत्रेण दंडवन्मस्कृत्य अन्यान् त्रीन् पंचसप्तनवैकादशवा ब्राह्मणान् वृणुयात्

बृज्ज्योर्ण
धर्मस्कंध
उपासना
॥४४॥

तैः ब्राह्मणैः सह पुण्याहवाचनादिनिनादिश्रांदांतानि कृत्वा पश्चान्नैर्ब्राह्मणैः सहाचार्यो भूशुद्धिभूतशुद्धिप्राणप्रतिष्ठांतर्मातृकाब-
हिर्मातृकान्यासान् मूलमंत्रस्य ऋष्यादिन्यास करषडंगन्यासांगन्यासपदन्यासाक्षरन्यासेकादशन्यासपीठन्यासादीन् पद्धत्यु-
क्तमार्गेण कृत्वा सपादहस्तांसमंततश्चतुरस्त्रांचतुरंगुलोच्चादीपवेदीं शोधितस्थले निर्माय कपिलागोमयेनोपलिप्य तत्र रक्तचंदने-
न विदुत्रिकोणषट्कोणवृत्ताष्टदलचतुर्द्वारसंयुतं यंत्रं विलिख्य ततो दीपवेदिकाग्रे कलशं संस्थाप्य तंदुलेनाष्टदलं कृत्वा तदुपरि-
कलशं संस्थाप्य भूरसीतिभूमिं प्रार्थ्य आजिघ्रेति कलशं महीद्यौरिति जलं याफलिनीति फलं हिरण्यगर्भेति सुवर्णमुद्रा अ-
श्वत्थेति पंचपल्लवाः सुजातोज्योतिषेति वस्त्रयुगं पूर्णादिवीति पूर्णपात्रं तदुपरि पूजायंत्रं मध्ये सुवर्णरचितां मूर्त्तिं संस्थाप्य अ-
ग्न्युत्तारणं लोहोत्तारणं कृत्वा तदग्रे पात्रस्थापनं पद्धतिप्रोक्तविधिना कृत्वा अंतर्यागं कृत्वा तन्मयो भूत्वा बहिर्यागं आवर्णं
पूजां कृत्वा बलिदानादिनीरांजनांतं कृत्वा होमं संपाद्य पुष्पांजलिं दत्वा देवाङ्गां गृहीत्वा दीपदानं कुर्यात् सयथा आसने उपविश्य
वामे गुरुभ्यो नमः दक्षिणे गणपतये नमः हृदि बंबदुकाय नमः इति नमस्कृत्य अद्येत्यादिप्रयोगमुच्चार्य मम यजमानस्य वासकल-
मनोरथसिद्धये प्रयोगानुसारेण चत्वारिंशद्दिनं वा षट्विंशतिदिनं वा एकविंशद्दिनं वा पंचदशदिनं वा सप्तदिनपर्यंतं अमुकसंख्याक-
मितेन पात्रेण चृतेन तैलेन वा अमुकसंख्याभिवर्त्तिमिदीपदानमहं करिष्ये इति संकल्पः ॥ ॥ ॐ अस्य श्रीबदुकभैरवदीप-
दानमालामंत्रस्य मन्मथऋषिः पंक्तिछंदः आपदुद्धारकबदुकभैरवो देवता बंबीजं ज्हीं शक्तिः मम सर्वमनोरथसिद्धये दीपदाने विनि-
योगः अथ मालामंत्रन्यासः मन्मथऋषये नमः शिरसि पंक्तिछंदसे नमः मुखे भैरवदेवतायै नमः हृदये बंबीजाय नमः गुह्ये ज्हीं शक्तये
नमः पादयोः विनियोगाय नमः सर्वांगे अथ बीजशक्तिन्यासः ज्हांवां अंगुष्ठाभ्यां नमः हृदयाय ज्हींवां तर्जनीभ्यां नमः शिरसे
ज्हुं वूं मध्यमाभ्यां नमः शिरवायै ज्हें वै अनांमिकाभ्यां नमः कवचाय ज्हाँ वौ कनिष्ठिकाभ्यां नमः नेत्रे ज्हुः वः करतलकरपृष्ठाभ्यां
नमः अस्त्राय फट् इति करषडंगबीजशक्तिन्यासः ॥ प्रयोगानुसारेण सात्त्विकं राजसंतामसं ध्यानं कृत्वा ततः पूर्वोक्तदीपवे-

उपास्त-३
बदुकदीप
अ. १२४

॥४४॥

दी उपरिलिखितंयत्त्रयंतं अक्षतैः पूरयित्वा तस्याः वेद्याः अष्टदिक्षु रवदिरवृक्षोद्भवानष्टकीलान्निरवाय पूजनं कुर्यात् तद्यथा तेषु की-
लेषु पूर्वादि दिशामारभ्य माषान्नचणकादि दीपयुतं साधारं बलिसंस्थाप्य रक्तचंदनलोलितैः करवीरकुसुमाक्षतैः अस्त्रायफट् इति ब-
लिनिधाय गंधादिभिः जयंतं संपूज्य पूर्वे ॐ ह्रीं जयंत भैरव एहि २ इमं सदीपं माषान्नबलिं गृह्ण २ मारक्ष २ अभीष्टं कुरु २ स्वाहा
ॐ ह्रीं जयंत भैरवाय नमः १ ॥ इति बलिंदत्वा आग्नेये पूर्ववत् अघोरं संपूज्य ॐ ह्रीं अघोर भैरव एहि २ इमं सदीपं माषान्न
बलिं गृह्ण २ मारक्ष २ अभीष्टं कुरु २ स्वाहा ॐ ह्रीं अघोर भैरवाय नमः इति बलिंदत्वा २ दक्षिणे पूर्ववत् चामीकरं संपूज्य ॐ ह्रीं
चामीकर भैरव एहि २ इमं सदीपं माषान्नबलिं गृह्ण २ मारक्ष २ अभीष्टं कुरु २ स्वाहा ॐ ह्रीं चामीकर भैरवाय नमः इति बलिंदत्वा ३
नैऋत्ये पूर्ववत् असितांगं संपूज्य ॐ ह्रीं असितांग भैरव एहि २ इमं सदीपं माषान्नबलिं गृह्ण २ मारक्ष २ अभीष्टं कुरु २ स्वाहा
ॐ ह्रीं असितांग भैरवाय नमः इति बलिंदत्वा ४ पश्चिमे पूर्ववत् भीषणं संपूज्य ॐ ह्रीं भीषण भैरव एहि २ इमं सदीपं माषान्न
बलिं गृह्ण २ मारक्ष २ अभीष्टं कुरु २ स्वाहा ॐ ह्रीं भीषण भैरवाय नमः इति बलिंदत्वा ५ वायव्ये पूर्ववत् प्रचंडं संपूज्य ॐ ह्रीं
प्रचंड भैरव एहि २ इमं सदीपं माषान्नबलिं गृह्ण २ मारक्ष २ अभीष्टं कुरु २ स्वाहा ॐ ह्रीं प्रचंड भैरवाय नमः इति बलिंदत्वा ६
उत्तरे पूर्ववत् कराल भैरवं संपूज्य ॐ ह्रीं कराल भैरव एहि २ इमं सदीपं माषान्नबलिं गृह्ण २ मारक्ष २ अभीष्टं कुरु २ स्वाहा ॐ
ह्रीं कराल भैरवाय नमः इति बलिंदत्वा ७ ईशान्ये पूर्ववत् कपाल भैरवं संपूज्य ॐ ह्रीं कपाल भैरव एहि २ इमं सदीपं माषान्न
बलिं गृह्ण २ मारक्ष २ अभीष्टं कुरु २ स्वाहा ॐ ह्रीं कपाल भैरवाय नमः इति बलिंदत्वा ८ इत्यष्टदिक्षु बलिदानेन संपूज्य गुरु
भ्योनमः परमगुरुभ्योनमः परात्परगुरुभ्योनमः परमेश्वरगुरुभ्योनमः ग्लौं गणपतये नमः क्षौं स्थानक्षेत्रपालाय नमः इति नत्वा
रक्तचंदनेन ताम्रपात्रोपरि दीपयंत्रं लिखेत् त्रिकोणं षट्कोणं चतुरस्रं ताम्रपात्रोत्कीर्णं वा तत्र संस्थाप्य रक्तचंदनाक्षैस्तुलैः पूरयित्वा-
तत्र पीठशक्तिं पूजयेत् ॐ मंडूकाय नमः ॐ कालाग्निरुद्राय नमः ॐ मूलप्रकृत्यै नमः ॐ आधारशक्त्यै नमः ॐ कूर्माय नमः

बृज्ज्योर्ण
धर्मस्कध
उपासना
॥४५॥

उपा.स्त. ३
बहुकदीप
अ. १२४

ॐ अनंताय नमः ॐ पृथिव्यै नमः ॐ सुधांबुधये नमः ॐ मणिद्विपाय नमः ॐ चिंतामणिगृहाय नमः ॐ स्मशानाय नमः ॐ
पारिजाताय नमः ॐ रक्तवेदिकायै नमः ॐ मणिद्विपाय नमः ॐ धर्मयिनमः ॐ ज्ञानाय नमः ॐ वैराग्याय नमः ॐ ऐश्वर्या
य नमः ॐ अधर्माय नमः ॐ अज्ञानाय नमः ॐ अवैराग्याय नमः ॐ अनेश्वर्याय नमः ॐ आनंदकंदाय नमः ॐ संविन्नलाय-
नमः ॐ सर्वतत्त्वात्मकपद्माय नमः ॐ प्रकृतिमयपत्रेभ्यो नमः ॐ विकारमयकेसरेभ्यो नमः ॐ पंचाशद्वर्णबीजाढ्यकर्णिका
यै नमः ॐ अंदादशकलात्मने सूर्यमंडलाय नमः ॐ ॐ षोडशकलात्मने चंद्रमंडलाय नमः ॐ मंदशकलात्मने वह्निमंडलाय-
नमः ॐ संसत्वाय नमः ॐ रंरजसे नमः ॐ तंतमसे नमः ॐ आं आत्मने नमः ॐ अं अंतरात्मने नमः ॐ पं परमात्मने नमः
ॐ ह्रीं ज्ञानात्मने नमः ॐ परतत्त्वांतपीठदेवताभ्यो नमः ॐ वामायै नमः ॐ ज्येष्ठायै नमः ॐ रौद्र्यै नमः ॐ काल्यै नमः ॐ
कलविकर्ण्यै नमः ॥ ॐ बलविकर्ण्यै नमः ॥ ॐ बलप्रमथिन्यै नमः ॐ सर्वभूतदमन्यै नमः ॐ मनोन्मन्यै नमः
ॐ नमो भगवते सकलगुणात्मशक्तियुक्ताय अनंताय योगपीठात्मने नमः इति पीठसंपूज्य ततो षट्कोणे ज्हां बां हृदयाय नमः
हृदयं पूजयामि । ह्रीं बीं शि. पू. । हूं बूं शिरवां पू. । ज्हें बैं क. पू. । ज्हाँ वों ने. पू. । ह्रः वः अ. पूजयामि इति संपूज्य त-
त्र यथाकामना कृतं स्वर्णादिदीपपात्रं संस्थाप्य गायत्रीमंत्रेण गोघृतं तिलादितैलवासं पूर्य तत्र गायत्रीमंत्रेण यथाकामना
संख्यवर्तिनिधाय तंतुसंख्यायावन्तितावद्विर्मन्त्रावृत्तिभिरपि मंत्र्य मूलमंत्रेण दीपानुरूपं शलाकां निधाय दक्षिणधारां क्षुरिकां नि-
रवाय ॐ ह्रीं ह्रीं क्षुरिके मम शत्रून् छेदिनी रिपून् निर्दलय २ मां पाहि २ स्वाहा इति क्षुरिकां संपूज्य ॐ ज्हां ह्रीं सर्वांगसुंद-
र्यै शलाकायै नमः इति शलाकां संपूज्य पूर्वसंस्थां वा उत्तरसंस्थां वा पश्चिमसंस्थां वा शुभकार्ये अशुभे दक्षिणसंस्थां वर्तिनिधा-
य अद्येत्यादि अमुककामनासिद्धये दीपदानं करिष्ये इति संकल्प्य मूलेन गायत्रीमंत्रेण वा दीपं प्रज्वालयेत् ततः पूर्ववत् ऋष्या-
दिषडंगं कृत्वा दीपं संकल्पयेत् ॥ तत्र मंत्रः ॐ ह्रीं ऐं श्रीं क्लीं ऐं ह्रीं श्रीं सर्वज्ञाय प्रचंडपराक्रमाय बहुकाय इमं दीपं गृहाण सर्वकार्या-

॥४५॥

णिसाधय २ दुष्टान्नाशय २ त्रासय २ सर्वतोममरक्षांकुरु २ हुंफट्स्वाहा इतिमंत्रेणाक्षत चंदनपुष्पसहितंजलं दीपाग्रेनिक्षिपेत् पु-
नर्दक्षहस्तेजलमादाय गृहाणदीपं देवेशबटुकेशमहाप्रभो ममाभीष्टंकुरुक्षिप्रमापद्भ्योमांसमुद्धर मूलमुच्चार्यबटुकायइमं दीपं निवे-
दयामिनमः इतिजलंभूमौनिक्षिपेत् ततोदीपस्यप्राणप्रतिष्ठांकुर्यात् ॐ आं ह्रीं क्रों चरलं वंशं षंसं हौं अं हंसं हंसः ह्रीं अं हंसः अ-
स्यदीपस्यप्राणा इहप्राणाः ॐ आं २४ जीव इहस्थितः ॐ आं २४ सर्वेद्रियाणिस्थितानि ॐ आं २४ वाङ्मनस्त्वक्चक्षुः श्रोत्रजिह्वा
घ्राणप्राणा इहागत्य सुरवांचिरंतिष्ठंतुस्वाहा इतिप्राणप्रतिष्ठांकृत्वा दीपेबटुकं आवाह्य यथाकामनयाध्यात्वा आवाहनादिमुद्राः प्रद-
र्श्यमूलेन गंधाक्षत पुष्प धूप दीपनैवेद्यादिपंचोपचारैः संपूज्य दीपकलशोपरि आवरणपूजांकुर्यात् तद्यथा ॐ असितांगभैरवायनमः
असितांगभैरवं पू तः एवं सर्वत्र ॐ रुरुभैरवाय ॐ चंडभैरवाय ॐ क्रोधभैरवाय ॐ उन्मत्तभैरवाय ॐ कपालभैरवाय ॐ
भीषणभैरवाय ॐ संहारभैरवाय ॐ अभीष्टसिद्धिं मे देहि शरणागतवत्सल भक्त्या समर्पयेतुभ्यं प्रथमावरणार्चनं ॥ १ ॥ ह्रीं बां हृदया
यनमः हृदयं पूजयामि ॐ ह्रीं बीं शिरः ॐ ह्रीं बूं शिरवा ॐ ह्रीं बीं कं ॐ ह्रीं बीं नेत्रे ॐ ह्रः बः अं ॐ अभीष्ट ॐ द्वितीयावरणार्चनं ॥ २ ॥ ॐ
डाकिनीपुत्रकेभ्यो ॐ राकिनीपुत्रकेभ्यो ॐ लाकिनीपुत्रकेभ्यो ॐ काकिनीपुत्रकेभ्यो ॐ शाकिनीपुत्रकेभ्यो ॐ हाकिनी
पुत्रकेभ्यो ॐ मालिनीपुत्रकेभ्यो ॐ देवीपुत्रकेभ्यो ॐ उमापुत्रकेभ्यो ॐ रुद्रपुत्रकेभ्यो ॐ मातृपुत्रकेभ्यो ॐ ऊर्ध्व-
मुखीपुत्रकेभ्यो ॐ अधोमुखीपुत्रकेभ्यो ॐ अभीष्टसि ॐ तृतीयावरणार्चनं ३ पूर्वं ॐ ब्राह्मीपुत्रकाय ॐ ईशाने ॐ माहेश्वरीपुत्रका
य ॐ उत्तरे ॐ वैष्णवीपुत्रकाय ॐ वायव्ये ॐ कौमारिपुत्रकाय ॐ पश्चिमे ॐ इंद्राणीपुत्रकाय ॐ नैऋत्ये ॐ महालक्ष्मीपुत्रकाय ॐ द-
क्षिणे ॐ वाराहिपुत्रकाय ॐ आग्नेये ॐ चामुंडापुत्रकाय ॐ अभीष्ट ॐ चतुर्थावरणार्चनं ४ दशदिक्षुप्रदक्षिणाक्रमेण ॐ हेतुकाय ॐ
ॐ त्रिपुरांतकाय ॐ वैतालाय ॐ अग्निजिह्वाय ॐ कालांतकाय ॐ करालाय ॐ एकपादाय ॐ भीमरूपाय ॐ
ॐ अचलेश्वराय ॐ हाटकेश्वराय ॐ अभीष्ट ॐ पंचमावरणार्चनं ५ ॐ श्रीकंठेशाय ॐ अनंतेशाय ॐ सूक्ष्मेशाय ॐ त्रिमूर्तीशाय ॐ

वृज्ज्योर्ण
धर्मस्कंध
उपासना
॥४६॥

उपा.स्त.३
बटुकदीप
अ.१२४

अमरेशाय० अर्घीशाय० भारभूतीशाय० अतिथीशाय० स्थाएवीशाय० हरेशाय० झिंरीशाय० भौक्तिकेशाय० सद्योजातेशाय०
अनुग्रहेशाय० अक्रूरेशाय० महासेनेशाय० क्रोधीशाय० चंडेशाय० पंचांतकेशाय० शिवोत्तमेशाय० एकरुद्रेशाय० कूर्मे
शाय० एकनेत्रेशाय० चतुराननेशाय० अजेशाय० शर्वेशाय० सोमेशाय० लांगलीशाय० दारुकेशाय० अर्धनारीश्वराय०
उमाकांतेशाय० आषाढीशाय० दंडीशाय० अत्रीशाय० मीनेशाय० लोहितेशाय० शिरवीशाय० छागलेशाय० द्विरंडेशाय०
महाकालेशाय० बालीशाय० भुजंगेशाय० पिनाकीशाय० खड्गीशाय० बकेशाय० श्वेतेशाय० भृग्वीशाय० देवदक्षिणे
लकुलीशाय० शिवेशाय० संवर्तकेशाय० अक्षीष्ट० षष्टारव्यावरणार्चनं ६ भूपुरस्थेशाने योगिनीसहितद्युस्थयोगीश्वरेभ्योन-
मः योगिनीसहितेभ्योतरीक्षयोगीश्वरेभ्यो० योगिनीसहितेभ्योभूमिस्थयोगीश्वरेभ्यो० सुशक्तिकेभ्योयोगिनीसहितेभ्योसर्व
योगिभ्यो० अक्षीष्ट० सप्तमावरणार्चनं ७ पुनर्मूलेन गंधपुष्पधूपदीपनैवेद्यादिभिर्बटुकं संपूज्य बलिं दद्यात् दीपस्य वाम-
भागे त्रिकोणवृत्तषट्कोणमंडलं कृत्वा बलिमंडलाय नमः इति गंधाक्षतैः संपूज्य तत्राधारं संस्थाप्य तत्र क्षत्रियादिभिः समांसो बलि
र्देयः शाल्योदनशर्करालाजाचूर्णगुडायूपशष्कुली समूहसूपपायसान्नादि घृतपुतमनेकजातीयं बलिद्रव्यं त्रिमधुयुतं घृतमधुशर्क-
रामोदकमाषकवटानि विविधभक्षद्रव्याणि वायथासंभवं माषमुद्गान्नप्रेधानबलिद्रव्यं संस्थाप्य बलिद्रव्योपरि घृतं रक्तपु-
ष्पपिष्टदीपंच संस्थाप्य आचम्य मूलेन प्राणानायम्य देशकालौ संकीर्त्य अमुकफलावाप्तये श्रीबटुकभैरवप्रीतये अमुकद्रव्येण
बलिदानमहं करिष्ये इति संकल्प्य बंबटुकबलिद्रव्याय नम इति मंत्रेण गंधाक्षतपुष्पैः बलिद्रव्यं संपूज्य वामकरांगुष्ठेनावष्टभ्य द-
क्षहस्ते जलमादाय मूलमुच्चार्य ॐ एहि २ विदुषिपुरभंजय २ नर्तय २ विग्रह २ महाभैरवबटुकबलिं गृह्ण २ स्वाहा एह्येहि दे-
वी पुत्रबटुकनाथकपिलजटाभारभासुरत्रिनेत्रज्वालामुखसर्वविघ्नान्नाशय २ सर्वोपचारसहितं बलिं गृह्ण २ स्वाहा इति मंत्रा-
भ्यां जलमुत्सृजेत् समांसबलिपक्षे पशुपाशाय विद्महे शिरच्छेदाय धीमहितन्नः पशुप्रचोदयात् ॐ अलिपिशितमांसान्न-

॥४६॥

बलिं गृह्ण २ मारुत २ दुंदुर्गायै नमः अलिपिशितमांसान् बलिं गृह्ण २ शत्रुपक्षस्य रुधिरं पिशितं दिने दिने भक्षय २ गणैः सार्द्धं सार
मेयसमन्वितः सर्वगणेश्यो नमः आमिषं गृह्ण २ भक्षय २ मारुत २ स्वाहा इति मंत्राभ्यां जलमुत्सृजेत् ततोऽस्वहस्तेजलमादाये
दंबलिं भुञ्जानं वरदं प्रभुं ध्यायन् ततो दीपपात्राभिमुखं यंत्रमुधृत्य प्रथमं कलशस्थापनादिपूजनं न कृतं चेदत्रावसरे पूजनं पद्ध-
तिरीत्याविधिवत् पूजयेत् ततोऽष्टोत्तरसहस्रमष्टोत्तरशतं यथाशक्ति मूलं प्रजप्य अष्टोत्तरशतं नामस्तोत्रं च एकविंशतिवारं एका-
दशवारं वा शतवारं वा महाप्रयोगश्चेत्सहस्रवारं वा ब्राह्मणैः सहावृत्य मंत्रं प्रजप्य गुह्यातिगुह्येति मंत्रेण जपं समर्प्य ततोऽस्तो-
त्रकवचसहस्रनामादिदीपसमाप्तिपर्यंतं प्रत्यहं पाठादिकार्यं यावद्दीपं तावदशुभं न वदेत् क्रोधपरनिंदापैश्चून्य परद्रोहपरस्त्री
पुपराड्भुरवो भवेत् ततो बटुकान् कुमारिकां सुवासिनीं च पायसान्नैर्बटकैः मोदकैश्चणकैश्च नानाभक्ष्यभोज्यैश्च तर्पयेत् ततो आ-
चार्योऽस्वयं वा शांतिस्तोत्रं पठेत् स यथा यथार्चनेन विधिना किमपीह लोके कर्म प्रसिद्ध इति नाम फलं प्रसूते तं संततं सकलसा-
धकवांछिताप्तिं चिंतामणिं सुरगणाधिपतिं नमामि ॥ १ ॥ रक्तांबरं ज्वलनपिंगजटाकलापं ज्वालावलीकुटिलचंद्रधरं त्रिनेत्रं बालार्क-
धामफलकांचनतुल्यवर्णं देवीसुतं बटुकनाथमहं नमामि ॥ २ ॥ हरतुकुलगणेशो विघ्नसंधानशेषान् नयतुकुलसपर्यापूर्णतासाध-
कानां पिबतु बटुकनाथः शोणितं निंदकानां दिशतु सकलकामान् साधकानां गणेशः ॥ ३ ॥ सततवितततेजश्चक्रभासा विनम्रग्रस-
नसमुदितो वैश्वाससंदोहनाभिः प्रलयनयननाभिकितुरात्मोद्भवाभिर्भवतु भुवनगर्भो भैरवो नः पुनतु ॥ ४ ॥ याकाचिद्यो गिनीरो-
द्रासौ रुम्याघोरतरा परा गृह्यतां बलिपूजां साममव्याधिं व्यपोहतु ॥ ५ ॥ नंदतु साधकाः सर्वे विनश्यंतु प्रदूषकाः अवस्थाशां भवी-
मेस्तु प्रसन्नोस्तु गुरुः सदा ॥ ६ ॥ इति पठित्वा पश्चात् जपदशांशेन होमादिब्राह्मणभोजनांतैः संतर्प्य ब्राह्मणान् जपानुसारे-
ण दक्षिणाभिः संतोष्य आचार्यकायानुसारेण दक्षिणा वस्त्रालंकारादिभिः संतोष्य प्रणमेत् ॥ अथ वीरसाधनप्रयोगः ॥
तत्र साधकैर्द्रुः कृतनित्यक्रियः पालाशपत्रकृतषोडशपुटेषु जलेन प्रफुल्लितान् सुपक्वानपक्वान्यामाषान् मुद्गान् मसूरान् चणकान्

वृज्योर्ण-
धर्मस्कंध
उपासना
॥४७॥

ओदनक्षीरं अपूपान् सुहालीन् प्रत्येकमेकैकोपदार्थः द्वे द्वे पात्रे एवं षोडशपात्रे संपूर्य अन्यपात्रे किंचिदधिकं च पूर्वोक्तं सर्वं कन्य-
याकर्तितं कापिसूत्रं कुंकुमेन रं जितान् क्षीरवृक्षभवानष्टौ कीलान् स्तंभार्थमेकं कीलं तेभ्यः स्थूलं एवं नवकीलान् गंधाक्षतपुष्प
धूपदीपान् अष्टौ तांबूलान् फलानि च गृहीत्वा उत्तरसाधक सहितः श्मशाननिकटे गत्वा पादौ प्रक्षाल्य आचम्य स्वेष्ट देवतां स्मृत्वा
कृतांजलिः इदं वाक्यं वदेत् अत्र स्मशाने याः काश्चिद्देवतानि वसंति हि ताः प्रयच्छंतु मे सिद्धिं प्रसन्नाः संतु पांतु मां १ इति संप्रार्थ्य आ-
त्मरक्षां कुर्यात् तद्यथा पूर्वमांशं करः पातु तथाग्नेयां च शूलधृक् कपाली दक्षिणे पातु नैऋत्ये जटिलो वतु ॥ १ ॥ पश्चिमे पार्वती
नाथो वायव्ये प्रमथाधिपः ॥ उत्तरे मुंडमालो व्यादीशान्ये वृषभध्वजः ॥ २ ॥ ऊर्ध्वे पातु तथाशंभुरधस्ताद्धूलिधूसरः ॥ अग्र-
तो भैरवः पातु पृष्ठतः पातुरवेचरः ॥ ३ ॥ दक्षिणे भूचरः पातु वामे च पिशिताशनः केशान् पातु विशालाक्षो मूर्धानं च मरुत्प्रियः ॥ ४ ॥
मस्तकं पातु भृग्वीशो नेत्रे पातु महामनाः कपोलौ पातु वीरे शो गंडौ गंडाभिर्मदनः ॥ ५ ॥ उत्तरोष्ठे विरूपाक्षो ह्यधरे योगिनी प्रियः ॥
अक्षेषु दक्षविध्वंसी चिबुके तु कपालधृक् ॥ ६ ॥ कंठे रक्षतु मां देवो नीलकंठो जगद्गुरुः दक्षस्कंधे गिरींद्रे शो वामस्कंधे वसुंजयः ॥
७ ॥ दक्षिणे च भुजे सर्वमंत्रनाथः सदा वतु वामे भुजे सार्वभौमो हृदये पातु पांडुरः ॥ ८ ॥ दक्षस्तने पशुपतिर्वामे पातु महेश्वरः ॥
उदरे सर्वकल्याणकारको वतु मांसदा ॥ ९ ॥ नाभौ कामप्रविध्वंसी जंघे पातु दयामयः ॥ जानुनि पातु जामित्रो गुल्फौ गौरिपतिः सक्ष ॥ १० ॥
पादपृष्ठे सामनिधिस्तथा पादांगुलीर्हरः पादाधः पातु सततं व्योमकेशो जगत्प्रियः ॥ ११ ॥ इति रक्षामंत्रान् पठित्वा पूर्वादिदिक्षुरक्षाबी-
जमंत्रान् पठन् नमस्कुर्यात् ॐ ह्रीं ह्रीं ह्रूं ह्रः नमः पूर्वे ॥ ॐ ह्रिं ह्रूं ह्रौं नमः आग्नेये ॥ ॐ ह्रीं श्रीं नमः दक्षिणे ॥
ॐ ह्रूं ह्रूं नगनगनमः नैऋत्ये ॥ ॐ ह्रूं ह्रूं ह्रूं ह्रूं नमः पश्चिमे ॥ ॐ ह्रूं ह्रूं ह्रूं ह्रूं नमः वायव्ये ॥ ॐ ह्रूं ह्रूं ह्रूं ह्रूं नमः उत्तरे ॥ ॐ
ह्रूं ह्रूं ह्रूं ह्रूं नमः ईशान्ये ॥ ॐ ह्रूं ह्रूं ह्रूं ह्रूं नमः ऊर्ध्वे ॥ ॐ ह्रूं ह्रूं ह्रूं ह्रूं नमः अधोदेशे ॥ एवं बीजमंत्रेण रक्षां कृत्वा ॥ ततः पूर्वाद्यष्टदिक्षु
कीलाष्टकं मध्यश्मशाने च स्तंभार्थं कीलकं च निरवाय ॥ पूजासाहित्यं मध्यस्तंभसमीपे संस्थाप्य पूर्वभिमुखो भैरवं प्रार्थयेत् ॐ भां

उपा.स्त-३
बटुक
अ-१२४

॥४७॥

भैरवभैरवायनमः भां भैरव भैरव भयंकर हरमां रक्षरक्ष हुं फट् स्वाहा इति प्रार्थयित्वा ॥ ततो सिद्धमाषभरितपालाशपुटकं गंधपुष्प
धूपदीपादि पूजासामग्रीं ग्रहीत्वा पायसोदक पात्रहस्तो निर्भयः पूर्वकीलसमीपंगत्वा ॥ तत्र ॐ लं इंद्र सांगसपरिवार इहामच्छाग
छेत्यावाह्य ॥ ऐरावतास्वदं वज्रहस्तं पीतवर्णं सहस्राक्षं सुरगणपरिवारं ध्वात्वा ॥ ॐ लं इंद्राय नमः आसनार्घपाद्याचमनस्नान
गंधपुष्पाक्षतधूपदीपोपचारैः संपूज्य तत्पुरतश्चतुरस्त्रं मंडलं जलेन कृत्वा तत्र माषपुटकं निधाय दक्षहस्ते जलं गृहीत्वा वामहस्तेन तत्पा-
त्रं स्पृशन् ॐ ह्रीं ह्रीं हूं भो इंद्र सुरनायक शीघ्रं मे प्रसन्नो भव सनातनीं सिद्धिं मे देहि रक्ष मां इमं माषबलिं गृह्ण २ हुं फट् इति मंत्रे-
ण तस्मिन् पात्रे जलं बलिं चोत्सृज्य तांबूलं च दत्वा प्रणम्य ॥ ततः आग्नेयकोणगतकीलसमीपंगत्वा तत्र ॥ ॐ रं अग्ने सांगसपरिवार इ-
हामच्छागछेत्यावाह्य ॥ मेषमास्वदं शक्तिहस्तं त्रिनेत्रं तेजोनिधिं ध्यात्वा ॥ ॐ रं अग्नये नमः आसनार्घपाद्याचमनस्नानगंधपुष्पाक्षत
धूपदीपोपचारैः संपूज्य तत्पुरतश्चतुरस्त्रं मंडलं जलेन कृत्वा तत्र मुद्गरभरितं पुटकं निधाय दक्षहस्ते जलं गृहीत्वा वामहस्तेन तत्पात्रं स्पृश-
न् ॐ ह्रीं हूं ह्रीं अग्ने तेजोनायक शीघ्रं मे प्रसन्नो भव सनातनीं सिद्धिं मे देहि इमं मुद्गरबलिं गृह्ण २ हुं फट् इति मंत्रेण तस्मिन् पात्रे जलं
बलिं चोत्सृज्य तांबूलं च दत्वा प्रणम्य ॥ ततः दक्षिणकीलसमीपंगत्वा तत्र ॐ रं यम सांगसपरिवार इहामच्छागछेत्यावाह्य ॥ महि-
षास्वदं कृष्णवर्णं दंडहस्तं प्रेतगणपरिवेष्टितं ध्यात्वा ॥ ॐ रं यमाय नमः आसनाद्युपचारैः पूर्वोक्तैः संपूज्य तत्पुरतश्चतुरस्त्रं मंडलं
जलेन कृत्वा तत्र मसूरभरितं पुटकं निधाय दक्षहस्ते जलं गृहीत्वा वामहस्तेन तत्पात्रं स्पृशन् ॐ प्रां प्रीं प्रूं भो यम प्रेताधिपते शीघ्रं मे
प्रसन्नो भव इमं मसूरबलिं गृह्ण २ हुं फट् इति मंत्रेण तस्मिन् पात्रे जलं बलिं चोत्सृज्य तांबूलं च दत्वा प्रणम्य ॥ ततः नैऋत्यकोण-
गतकीलसमीपंगत्वा तत्र ॐ क्षं निऋते सांगसपरिवार इहामच्छागछेत्यावाह्य ॥ प्रेतास्वदं धूम्रवर्णं खड्गहस्तं रक्षोभिः परिवृतं
ध्यात्वा ॥ ॐ क्षं निऋतये नमः आसनाद्युपचारैः पूर्वोक्तैः संपूज्य तत्पुरतश्चतुरस्त्रं मंडलं जलेन कृत्वा तत्र चणकपूरितं पुटकं निधाय
दक्षहस्ते जलं गृहीत्वा वामहस्तेन तत्पात्रं स्पृशन् ॐ क्रें क्रें क्रें हूं हूं खें खें खें ह्रीं ह्रीं भो भोरक्षानाय शीघ्रं मे प्रसन्नो भव इमं-

बृज्योर्ग
धर्मस्कंधः
उपासना
॥४८॥

चणकबलिं गृह्ण २ हुंफट् इति मंत्रेण तस्मिन्पात्रे जलं बलिं चोत्सृज्य तांबूलं च दत्वा प्रणम्य ॥ ॥ ततः पश्चिमदिग्गतकीलसमीपंगत्वा
तत्र ॐ वं वरुणसांगसपरिवार इहागच्छागच्छेत्यावाह्य ॥ मकरास्त्रं पाशहस्तं श्वेतवर्णं यादोगणपरिवारसहितं ध्यात्वा ॥
ॐ वं वरुणाय जलनाथाय नमः आसनाद्युपचारैः पूर्वोक्तैः संपूज्य तत्पुरतश्चतुरस्त्रं मंडलं जलेन कृत्वा तत्रोदनपूरितपात्रं
निधाय दक्षहस्ते जलं गृहीत्वा वामहस्तेन तत्पात्रं स्पृशन् ॐ ब्रां ब्रीं ब्रूं भो भो वरुण जलनाथ शीघ्रं मे प्रसन्नो भवसिद्धिं मे देहि इमं
ओदनबलिं गृह्ण २ हुंफट् इति मंत्रेण तस्मिन्पात्रे जलं बलिं चोत्सृज्य तांबूलं च दत्वा प्रणम्य ॥ ततः वायुकोणगतकीलसमीपंगत्वा
तत्र ॐ यं वायोसांगसपरिवार इहागच्छागच्छेत्यावाह्य ॥ मृगास्त्रं वृक्षायुधधरं स्वमरुद्गणसहितं ध्यात्वा ॥ ॐ यं वायवेन-
मः आसनाद्युपचारैः पूर्वोक्तैः संपूज्य तत्पुरतश्चतुरस्त्रं मंडलं जलेन कृत्वा तत्र पायसपूरितं पात्रं निधाय दक्षहस्ते जलं गृहीत्वा वा-
महस्तेन तत्पात्रं स्पृशन् ॐ वां वीं वूं ॐ ब्रां ब्रीं ब्रूं भो भो वायो भुवनपते शीघ्रं मे प्रसन्नो भवसिद्धिं मे देहि इमं पायसबलिं गृह्ण २
हुंफट् इति मंत्रेण तस्मिन्पात्रे जलं बलिं चोत्सृज्य तांबूलं च दत्वा प्रणम्य ॥ ततः उत्तरदिग्गतकीलसमीपंगत्वा तत्र ॐ कुं कुबेरसा-
गसपरिवार इहागच्छागच्छेत्यावाह्य ॥ नरवाहनं गदाहस्तं शुक्लवर्णं यक्षगणपरिवेष्टितं ध्यात्वा ॥ ॐ कुं कुबेराय नमः आ-
सनाद्युपचारैः पूर्वोक्तैः संपूज्य ॥ तत्पुरतश्चतुरस्त्रं मंडलं जलेन कृत्वा तत्रापूपपूरितं पात्रं निधाय दक्षहस्ते जलं गृहीत्वा वामहस्ते-
न तत्पात्रं स्पृशन् ॐ कूं कूं कूं ॐ कां कां कां भो भो यक्षनाथ शीघ्रं मे प्रसन्नो भवसिद्धिं मे देहि इमं अपूपबलिं गृह्ण २
हुंफट् इति मंत्रेण तस्मिन्पात्रे जलं बलिं चोत्सृज्य तांबूलं च दत्वा प्रणम्य ॥ ततः ईशानकोणगतकीलसमीपंगत्वा तत्र ॐ हं ई-
शानसांगसपरिवार इहागच्छागच्छेत्यावाह्य ॥ वृषभास्त्रं शूलहस्तं श्वेतवर्णं विद्यागणसेवितं ईशानं ध्यात्वा ॥ ॐ हं ईशा-
नाय नमः आसनाद्युपचारैः पूर्वोक्तैः संपूज्य ॥ तत्पुरतश्चतुरस्त्रं मंडलं जलेन कृत्वा तत्र सुवालिपूरितपात्रं निधाय दक्षहस्ते-
जलं गृहीत्वा वामहस्तेन तत्पात्रं स्पृशन् ॐ आं श्रीं श्रूं ॐ आं आं आं भो भो ईशानविद्याधिपते शीघ्रं मे प्रसन्नो भवसिद्धिं मे दे-

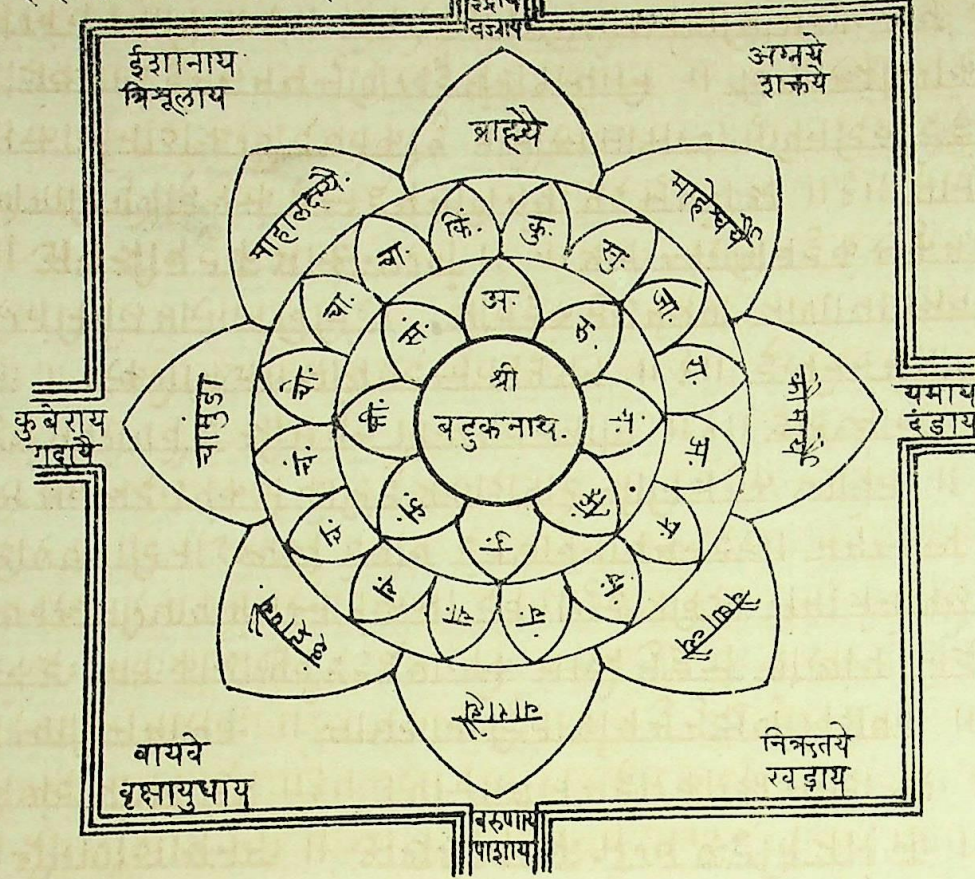
उपा.स्त. ३
बटुकवीर
अ-१२४

॥४८॥

हि इमं शकुलीबलिं गृह्ण २ हुं फट् इति मंत्रेण तस्मिन् पात्रे जलं बलिं चोत्सृज्य तांबूलं च दत्वा प्रणम्य ॥ इति अष्टदिक्पालबलिं दत्वा ॥
ततः मध्यस्तं भस्म समीपं गत्वा निर्भयः सन् ॐ ह्रां ह्रीं हुं स्तंभाय नमः इति मंत्रेण आसनादिभिः रुपचारैः संपूज्य ततः मंत्रमयं कवचं पठेत्
तद्यथा ॐ ह्रां ह्रीं हुं हः क्षां क्षीं क्षुं क्षः खां खीं खूं खः घ्रां ग्रीं घूं घः म्रां म्रीं मूं मः म्रं म्रं म्रौं म्रौं ह्रौं ह्रौं ह्रौं ह्रौं क्लौं
क्लौं क्लौं क्लौं श्रौं श्रौं श्रौं श्रौं ज्रौं ज्रौं ज्रौं ज्रौं हुं हुं हुं हुं हुं हुं हुं फट् सर्वतोरक्षं रक्ष रक्ष रक्ष भैरवनाथनाथ हुं फट् इति मंत्रेण स्वश-
रीरे व्यापक रूपेणात्मरक्षां कृत्वा स्तंभसमीपे स्वासने पूजयेत् पूर्वाभिमुखमुपविश्य स्वपुरतः स्तंभात्पश्चिमे सुसमे भूतले उष्ट्रदलं पद्मं
कृत्वा तद्वहिः षोडशदलं तद्वहिः पुनरष्टदलं तद्वहिः चतुर्द्वारयुक्तं चतुरस्त्रत्रयं च कृत्वा तन्मध्ये देवमावाह्य आसनादिषोडशोपचारैः
संपूज्य अंगानि संपूज्य तत्राष्टदले पूर्वादिक्रमेण ॐ असितांगभैरवाय नमः ॐ रुरुभैरवाय नमः ॐ चंडभैरवाय नमः ॐ क्रोध
भैरवाय नमः ॐ उन्मत्तभैरवाय नमः ॐ कपालभैरवाय नमः ॐ क्षीषणभैरवाय नमः ॐ संहारभैरवाय नमः ततः षोडशदलेषु श्री
बटुक षोडशमित्राणि पूजयेत् पूर्वादिक्रमेण तद्यथा ॐ कुलिशाय नमः ॥ १ ॥ ॐ सुकुलीशाय नमः ॥ २ ॥ ॐ जामित्राय नमः ॥
३ ॥ ॐ रामठाय नमः ॥ ४ ॥ ॐ अरिभाय नमः ॥ ५ ॥ ॐ प्रचंडाय नमः ॥ ६ ॥ ॐ चंडकेशाय नमः ॥ ७ ॥ ॐ चंडात्मने नमः ॥
८ ॥ ॐ चामराय नमः ॥ ९ ॥ ॐ चरित्राय नमः ॥ १० ॥ ॐ चमत्काराय नमः ॥ ११ ॥ ॐ चंचलाय नमः ॥ १२ ॥ ॐ चारुभूषणाय नमः
॥ १३ ॥ ॐ चामीकराय नमः ॥ १४ ॥ ॐ चारुवहाय नमः ॥ १५ ॥ ॐ कितवाय नमः ॥ १६ ॥ इति संपूज्य तद्वहिरष्टदलेषु पूर्वादिक्रमे-
ण ॥ ॐ ब्राह्मणे नमः ॥ १ ॥ ॐ माहेश्वर्ये नमः ॥ २ ॥ ॐ कौमार्ये नमः ॥ ३ ॥ ॐ वैष्णवे नमः ॥ ४ ॥ ॐ वाराह्ये नमः ॥ ५ ॥
ॐ इंद्राण्ये नमः ॥ ६ ॥ ॐ चामुंडायै नमः ॥ ७ ॥ ॐ महालक्ष्म्ये नमः ॥ ८ ॥ इति मातृः संपूज्य अथ बहिः चतुरस्त्रे दिक्पालान् पू-
जयेत् तद्यथा पूर्वादिक्रमेण ॐ इंद्राय नमः ॐ अग्नये नमः ॐ यमाय नमः ॐ निऋतये नमः ॐ वरुणाय नमः ॐ वायवे नमः
ॐ कुबेराय नमः ॐ ईशानाय नमः ॥ इति लोकेशान् संपूज्य ततो तन्निकटे अस्त्राणि पूजयेत् पूर्वादिक्रमेण ॐ वज्राय नमः ॐ श-

वृज्ज्योर्ण
धर्मस्कंध
उपासना
॥ ४९ ॥

इदं वीरसाधनयंत्रम्

क्तयेनमः ॐ हं डायनमः ॐ खड्गायनमः ॐ पाशायनमः
ॐ वृक्षायुधायनमः ॐ गदायै नमः ॐ त्रिशूलायनमः इति
अस्त्राणि संपूज्य मध्ये श्री बटुक भैरवं संपूज्य आवाहित देव-
तांभ्यो गंधाक्षत पुष्प धूपदीपान् पृथक् पृथक् पात्रेषु च पायस
नैवेद्यं च समर्प्य ततो अक्षता आदाय स्थापित यंत्र देवता मंडले
विकिरन् वीरशान्तिं पठेत् ॐ चंड आयाहि ॐ प्रचंड आया-
हि ॐ ऊर्ध्वकेश आयाहि ॐ शीषण आयाहि ॐ प्रशीषण
आयाहि ॐ व्योमकेश आयाहि ॐ ॐ व्योमबाहो आयाहि
ॐ व्योमव्यापक आयाहि इत्याहूय पृथक् पृथक् गंधादिपि रूपाचारैः संपू-
ज्य पायस नैवेद्यं च पृथक् पृथक् समर्प्य निर्भयः सन् पश्चिमाभि
मुखः प्राणायाम क्रियादिन्यासपूर्वकं पूर्वोक्तान् न्यासान्कृत्वा प्राग्व-
न्मालां संपूज्य मूलमंत्रस्याष्टाक्षर पदोच्चारणपूर्वकमुच्चैः स्तरांजपन्
वामहस्तेन पायसपात्रमादाय देवं भोजयन् प्रसन्नचित्तो जपं कु-
र्यात् ततस्तु भो देवो वरं वरयेति ब्रूयात्तदा दंडवद्भूमौ प्रणम्य नि-
जेष्पितवरं गृहीत्वा स्वयं गत्वा महोत्सवं कुर्यात् ॥ ॥
॥ इति वीरसाधनविधिः ॥

उपा.स्त.३
बटुक-
अ. १२४

॥ ४९ ॥

॥ श्रीगणेशायनमः ॥ अथ श्रीबटुक भैरव पद्धति प्रारंभः ॥ ॥ नमः कर्पूरगौराय कैलासाचलवासिने ॥ गौरिकंठग्रहानंद-
निष्पंदायांधकद्विषे ॥ १ ॥ उत्पत्तिस्थितिसंहारकारकोजगदीश्वरः ॥ देवाधिदेवो बटुक भैरवोऽवतु मांसदा ॥ २ ॥ भैरवाराधनविधिंप्र-
वक्ष्यामि समासतः ॥ साधकानां हितार्थाय मुमुक्षूणां विशेषतः ॥ ३ ॥ षट्कर्मणां च संसिद्धौ बद्धे भैरवपद्धतिं ॥ तत्र श्रीमान्सा-
धकैः प्रातःकालात्पूर्वं दंडद्वयात्मके ब्राह्मे सुहूर्ते चोत्थाय निद्रास्थानाद्बहिर्निर्गत्य हस्तौ पादौ प्रक्षाल्याचम्य रात्रिवस्त्रं परित्यज्या-
न्य वस्त्रं परिधाय मंत्रस्नानं कृत्वा देवतागृहं प्रविश्य संमार्जनोपलेपादिकं कृत्वा मंगलार्तिकं कृत्वा निमल्य मपसार्य पूर्वदिनाव-
शिष्टपत्रादिनाऽभ्यर्च्य देवाय दंतधावनाचमनेदत्वा नमस्कृत्य शुद्धासने उपविश्य ॥ ॥ अथ गुरुस्मरणं ॥ तद्यथा स्वशिर-
सि सहस्रदलपंकजे कोटिंदु प्रकाशपीठे श्रीनिजगुरुं ध्यायेत् ॥ आनंदमानंदकरं प्रसन्नं ज्ञानस्वरूपं निजबोधरूपं योगींद्रमी-
दृश्यं भवरोगवैद्यं श्रीमद्गुरुं नित्यमहं नमामि ॥ १ ॥ इति ध्यात्वा मानसोपचारैः संपूज्य ॥ प्रातः प्रभृतिसायांतं सायादि प्रातरांत-
तः ॥ यत्करोमि जगन्नाथ तदस्तु तव पूजनं ॥ १ ॥ इत्यनेन मंत्रेण सर्वं गुरवे निवेद्य तदाज्ञां गृहीत्वा तत्पादगलितामृतधारया क्षा-
लितं निर्मलमात्मानं विचिंत्य श्रीबटुकमूलमंत्रेण प्राणायामत्रयं कृत्वा स्वहृत्कमले देवं ध्यात्वा मानसोपचारैः संपूज्य संस्मरेत्
॥ अथ श्रीबटुक प्रातःस्मरणं ॥ ॥ प्रातः स्मरामि बटुकं सुकुमारमूर्तिं श्रीस्फटिकाभसदृशंकुटिलालकाढ्यं ॥ वक्रंदधानम-
णिमादिगुणैर्हियुक्तं हस्तद्वयं मणिमयैः पदभूषणैश्च ॥ १ ॥ प्रातर्नमामि बटुकं तरुणं त्रिनेत्रं कामास्पदं वरकपालत्रिशूलदंडान् ॥
भक्तार्तिनाशकरणोदधतेकरेषु तं कौस्तुभाभरणभूषितदिव्यदेहं ॥ २ ॥ प्रातः काले सदा हं भगणपतिधरं भालदेशे महेशं नागं
पाशंकपालं डमरुमथसृणिरवद्धंटाभयानि ॥ दिग्वस्त्रं पिङ्गकेशं त्रिनयसहितं मुंडमालंकरेषु यो धत्ते भीमदंष्ट्रं मम विजयकरं
भैरवं तं नमामि ॥ ३ ॥ देवदेवकृपासिंधो सर्वनाशिन्महाऽव्यय ॥ संसारासक्तचित्तं मां मोक्षमार्गे निवेशय ॥ ४ ॥ एतत् श्लोक-
चतुष्कं वै भैरवस्य तु यः पठेत् ॥ सर्वबाधाविनिर्मुक्तो जायते निर्भयः पुमान् ॥ ५ ॥ एवं ध्यात्वा गुरुमंत्रं देवतात्मना मेवैक्यविष्णा-

व्य ॥ अथाजपाजपसंकल्पः ॥ संक्षेपतः ॥ आधारे लिंगनाभौ हृदयसरसिजे तालु मूले ललाटे द्वे पत्रे षोडशारे द्विदशदशद-
ले द्वादशांर्धे चतुष्के ॥ वासांते बालमध्ये डफकठसहिते आदियुक्ते स्वराणां हंसंतत्त्वार्थयुक्ते सकलदलगतं वर्णरूपं न मामि ॥ १ ॥
षट्शतं तु गणेशस्य षट्सहस्रं प्रजापतेः षट्सहस्रं गदापाणेः षट्सहस्रं पिनाकिनः ॥ २ ॥ आत्मनस्तत्सहस्रं च सहस्रं परमात्म-
नः ॥ सहस्रं श्रीगुरुभ्यश्च एतानि विनियोजयेत् ॥ ३ ॥ हंसो गणेशो विधिरेव हंसो हंसो हरिर्हंसमयश्च शंभुः हंसोऽपि जीवो परमात्म-
हंसो हंसो गुरुर्हंसमयश्च शंभुः ॥ ४ ॥ पूर्वद्युरहोरात्रोच्चारितं षट्शताधिकमेकविंशतिसहस्रमुच्चासनिश्वासात्मकमजपागायत्री
मंत्रजपं श्रीगणेशब्रह्मविष्णुरुद्रजीवात्मा परमात्मा श्रीगुरुभ्यो यथासंख्यं समर्पयामी इत्युक्त्वा अद्य सूर्योदयमारभ्य च
सूर्योदयपर्यंतं अजपागायत्रीजपं करिष्ये हंसो हंसस्य विद्महे हंसो हंसस्य धीमहि हंसो हंसः प्रचोदयात् इति हंसगायत्रीं जपि-
त्वा ॥ त्रैलोक्यचैतन्यमयी त्रिशक्ते श्रीविश्वमातर्भवदाज्ञयैव ॥ प्रातः समुत्थाय तव प्रियार्थं संसारयात्रामनुवर्तयामि ॥ १ ॥
इति प्रार्थ्य भूमिं प्रार्थयेत् समुद्रमेव ले देवी पर्वतस्तनमंडले विष्णुपतिनमस्तुभ्यं पादस्पर्शं क्षमस्व मे ॥ १ ॥ इति भूमिं संप्रार्थ्य-
स्वासानुसारेण भूमौ पादं दत्वा बहिर्भ्रजेत् इति प्रातः कृत्यं ॥ ग्रामाद्वह्निः नैऋत्यकोणे जनवर्जिते उत्तराभिमुखः अनुपान-
कः वस्त्रेणाशिरप्रावृत्य मलमोचनं कृत्वा मृत्तिकया जलेन यथासंख्यं शौचं कृत्वा ॥ अथ दंतधावनं ॥ आमृचं पकाया मागहि-
यन्यतमं द्वादशांगुलं दंतकाष्ठं गृहीत्वा प्रार्थयेत् आयुर्बलं यशो वर्यः प्रजाप शुधनानि च त्रियं प्रज्ञां च मे धांच त्वन्नो देही वन-
स्पते ॥ १ ॥ इति प्रार्थ्य ॐ ह्रीं तडित्स्वाहा इति मंत्रेण काष्ठं छित्वा ॐ क्लीं कामदेवाय सर्वजनप्रियाय नम इत्यनेन दंतान् संशोध्य
एवं मंत्रेण जिह्वा मुल्लिरव्य दंतकाष्ठं क्षालयित्वा नैऋत्यां शुद्धदेशे निक्षिपेत् मूलेन मुरवं प्रक्षाल्या च म्य इति दंतधावनं ॥ अथ स्नानं ॥
दंतधावनानंतरं स्नानार्थं गच्छेत् तत्र मलस्नानमादौ कृत्वा वैदिकस्नानं च कृत्वा पश्चात्तांत्रिकं कुर्यात् तत्र संकल्पः अद्येत्यादि-
ना श्रीबटुकपैरव प्रीत्यर्थं मंत्रस्नानमहं करिष्ये ॥ जले त्रिकोणं प्रकल्प्य क्रों इत्यंकुशमुद्रया तीर्थानां वा ह्य ब्रह्मांडोदरतीर्थानि

करैः स्पृष्टानितरेवे तेन सत्येन मे देवतीर्थं देहि दिवाकर ॥ १ ॥ इति मंत्रेण तीर्थान्यावाह्यघेनुमुद्रयाऽमृतीकृत्य सप्तछिद्राणि निरुध्य
गुरुध्यायन् मूलमुच्चरन् त्रिरुन्मज्ज्य मूलेनांकुशमुद्रया स्वमूर्द्ध्नि त्रिधाऽभिषिच्य त्रिः बाह्वोः त्रिः हृदि ॥ पुनराचम्य मूलांते श्रीमन्म-
हाबहुक भैरवस्तृप्यतामिति दशधा संतर्प्य सूर्यमंत्रेण सूर्यायां जलित्रयं दत्वा ततः ॐ ब्रह्माणं तर्पयामि ॥ ॐ विष्णुं तर्पयामि ॥
ॐ रुद्रं तर्पयामि इति त्रिः ॥ पुनः प्राणायामं ऋष्यादिकं कृत्वा ध्यात्वा संहारमुद्रया देवं स्वहृदये उद्वास्य तीर्थानि सूर्यमंडले उद्वा-
स्य तीर्थं नमस्कृत्य ॥ तीरमागत्य तीरे अंजलित्रयं निक्षिपेत्तद्यथा ॥ असुराभूतवेताला कूष्माण्डा ब्रह्मराक्षसा ॥ ते सर्वे तृप्तिमाया-
तु मया दत्तेन वारिणा ॥ १ ॥ जलादुत्तीर्य युग्मे धौ ते वाससी मूलेन संप्रोक्ष्य ॥ योनिमुद्रां प्रदर्श्य ततो परिधाय ॥ तीर्थे वा गृहे
आगत्य स्वशारवोक्तां प्रातः संध्याविधिपूर्वकं कृत्वा तस्या विसर्जनं कृत्वा ॥ तान्त्रिकीं संध्यां प्रारभेत् ॥ अथ तत्रैवं क्रमः
तीर्थे यदि संध्याद्वयं कृतं चेद्गृहे आगत्य द्वारपूजां कृत्वा भूशुद्ध्यादिकं कुर्यात् यदि तीर्थे संध्यान कृता चेत्तदा पूजार्थं शुद्धजलं
गृहीत्वा स्तोत्रकवचादिकं पठन् पूजागारद्वारसमीपमागत्य द्वारपूजां कृत्वा संध्याद्वयं कुर्यात् ॥ अथ तान्त्रिकी संध्या यथाव-
द्भस्मना त्रिपुंढ्रानि कृत्वा वैदिकी संध्यां विधाय तान्त्रिकीं कुर्याद्यथा श्रीबहुक भैरवा राघन योग्यताजननार्थं मंत्रसंध्यामहं करिष्ये
इति संकल्प्य ॐ ह्रां आत्मतत्वाय स्वाहा ॐ ह्रीं विद्यातत्वाय स्वाहा ॐ हूं शिवतत्वाय स्वाहा इति त्रिराचम्य एते मंत्रास्व-
धांता इति केचित् ततः स्वानि संपृश्य मूलेन प्राणानायम्य ऋष्यादिकं रांग न्यासौ कृत्वा मूलेन जलं संवीक्ष्य अस्त्राय फट् इति
संप्रोक्ष्य अनेनैव दर्शेण संताडय कवचाय हुं इत्यभ्युक्ष्य तज्जलेन कुंभमुद्रया मूर्द्ध्नि सिंचेत् ॥ ततो वामपाणौ दक्षेण तीर्थजलमा-
दाय ॐ ह्रां बां हृदयाय नम इति मंत्रेण सप्तवारमभिमन्त्र्य तद्गलितोदकं बिंदुभिर्दक्षहस्तेन शिरसि मार्जयेत् । तत्र मंत्राः ॥ ह्रां
वां हृदयाय नमो वौषट् ह्रीं बीं शिरसे स्वाहा वौषट् । हूं बूं शिरवायै वौषट् ह्रैं बैं कवचाय हुं वौषट् ह्रौं बीं नेत्रत्रयाय वौषट् ह्रः
बः अस्त्राय फट् ॐ आं ह्रां व्योम व्यापिने नमः ॐ सद्योजात प्रपद्यामि सद्योजाताय वै नमो नमः भवे भवे नाति भवे भव-

बृज्ज्यो.र्ण.
धर्मस्कंध
उपासना
॥५१॥

उपा.स्त.३
बटुकप.
अ. १२४

॥५१॥

स्वमाभवोद्भवायनमः ॐ वामदेवायनमो ज्येष्ठायनमः श्रेष्ठायनमः रुद्रायनमः कालायनमः कलविकरणायनमो बलायनमो
बलविकरणायनमो बलप्रमथनायनमः सर्वभूतदमनायनमोन्मनायनमः ॐ अघोरेभ्योयघोरेभ्योघोरघोरतरेभ्यः शर्वेभ्यः शर्व
शर्वेभ्योनमस्ते अस्तु रुद्ररूपेभ्यः ॐ तत्पुरुषायविद्महे महादेवायधीमहितन्नो रुद्रः प्रचोदयात् । ईशानः सर्वविद्यानामीश्वरः स-
र्वभूतानां ब्रह्माधिपतिर्ब्रह्मणोधिपतिर्ब्रह्माशिवोमेस्तु सदाशिवो हां हीं हूं मूलमंत्रश्च एते मंत्रैर्मार्जयित्वा वामहस्तस्थं जलं वाम
नासासमीपमानीय इदं दद्यादेहांतरादाकृष्य पापौघं प्रक्षाल्य कृष्णवर्णं नदुदकं दक्षिणया विरेच्य वामहस्तस्थं दक्षिणे नादाय पुरः
कल्पितवज्रशिलायां अस्त्रमंत्रेण क्रोधादास्फालयेत् । ततः पूर्ववदाचम्य करंगन्यासौ कृत्वा अर्घपात्रे जलं कृत्वा तमादाय मूलमु-
च्चार्य शिवरूपाय सूर्यायेदमर्घ्यं स्वाहा इति त्रिरर्घ्यं दत्वा मूलेनोपस्थाप्य गायत्रीं मूलमंत्रं च जपेत् । ॐ तत्पुरुषायविद्महे महा-
देवायधीमहितन्नो रुद्रः प्रचोदयात् । इति गायत्रीमष्टाविंशतिमष्टोत्तरं मूलं च संजप्य जपं निवेद्य नमस्कुर्यात् इति संध्या संध्येयं
सर्वशैवमंत्रेषु पंचाक्षरादिषु ज्ञेया अथ पुनः पूर्ववदाचम्य करंगन्यासौ कृत्वा तीर्थे देवतां पीठं विचित्रं हृदयादिवं तत्रावाह्य जलमयैः
पंचोपचारैरभ्यर्च्य अंजलिना मूलमुच्चार्य श्रीभैरवं तर्पयामि इत्येवमष्टोत्तरशतमष्टाविंशतिदशवारं वा तर्पयेत् आवर्णं देवताभ्यः
षडंगदेवताभ्य एव एकैक्यं अंजलिना ताममंत्रेण प्रणवाद्येन नमो तेन च संतर्प्य पुनर्जलमयैरुपचारैः प्रधानदेवं संपूज्य स्वात्मनि विसर्जयेत्
इतितर्पणं इदं च स्मार्ततर्पणानंतरं कर्त्तव्यं ततो गृहमागत्य प्रादौ प्रक्षाल्य पीठे प्राङ्मुख उपविश्य शिरवांबध्वा पूर्ववदाचम्य प्राणा
नाचम्य करंगन्यासौ कृत्वा मूलमुच्चार्य हां हीं हूं इति समस्तदेहे व्यापयेत् ततस्तान्नादिपात्रं साधारं पुरतः संस्थाप्य हां हीं सः
इति मंत्रेण शुद्धजलेन पूर्वचंदनमालोडय अक्षतान्निक्षिप्य अनेनैव मंत्रेणापिमंत्र्य पुष्पादिना सूर्यसंपूज्य हस्ताभ्यां तत्पात्रमाम-
स्तकमूर्धन्यजानुस्पर्शमहीतलः सूर्यमुद्गीक्ष्यमाणः हां हीं सः श्रीसूर्यायेदमर्घ्यं स्वाहा इति शुद्धभूमौ क्षिपेत् ततः पूजागृह-
द्वारमागत्य तत्र पूर्ववत्सामान्यार्घं संस्थाप्य तेन जलेनोद्धृतेन अस्त्राय फडिति द्वारं संप्रोक्ष्य ॐ द्वारत्रये नमः ऊर्ध्वदुंबरमध्ये मं-

गणपतयेनमः ऊर्ध्वोदुंबर दक्षिणकोणे सं सरस्वत्यै वामे नं नंदिने दक्षशारवायां गां गांगायै० वामशारवायां चं चमुनायै इति संपूज्य
 गृहमध्ये निरुतो वास्तुपुरुषाय० ब्रह्मणे गणपतये० वायौ अक्षतानादाय उन्निष्ठंतु अपसर्पत्विति भूतान्युत्साद्य पूजा द्रव्याणि मुल
 मुच्चरन् दिव्य दृष्ट्या विलोकयेत् ततः पृथ्वीत्ययेति आसनमंत्रेण उदङ्मुखो यथाभ्यासमासने समुपविश्य मूलेन देवं ध्यायेत् प्रा-
 णानायम्य देशकालोऽस्मृत्वा प्रत्यवायपरिहारकामोहममुकशर्मायथोपकल्पितैरुपचारैः श्रीबटुकभैरवं पूजयिष्ये इत्युच्चार्य जलं
 भूमौ क्षिपेत् ततश्चंदनपुष्पाभ्यां मूलेन हस्तौ सुरभी कृत्याक्रांतं तत्कुसुमं नाराचबुध्या अस्त्रमंत्रेण इशान्यां प्रक्षिपेत् ततोऽस्त्रमंत्रेण
 तालत्रयं दिग्बंधमग्निप्राकारं च विधाय वामांसे गुं गुरुभ्योनमः दक्षांसे गंगणपतयेनमः मूलमुच्चार्य स्वपुरतः श्रीबटुकभैरवाय नमः
 इति प्रणम्य क्षेत्रपालाय नमः ततो मूलेन प्राणानायम्य भैरवपूजाधिकारसिद्धये भूतशुद्धिमहं करिष्ये इति संकल्प्य यथाविधिनाभू-
 तशुद्धिं प्राणप्रतिष्ठां अंतर्मातृकां बहिर्मतृकान्यासान् बिंदुविसर्गसहितान् तथा सृष्टिस्थितिसंहारमातृकान्यासां च कृत्वा ततः काममा-
 तृका कलामातृका श्रीबीजादिमातृकान्यासांते मूलमंत्रेण प्राणायामत्रयं कुर्यात् मूलमंत्रे पक्षद्वयमस्ति ॐ ह्रीं बटुकाय आपदुद्धार-
 णाय कुरु कुरु बटुकाय ह्रीं इत्येवं द्वाविंशत्यक्षरो मनुः रुद्रयामले शारदाकारेण तु प्रणवादिः शक्तयंतो एकविंशत्यक्षरो मंत्रोक्त
 इति ॥ अस्य श्रीबटुकभैरवमंत्रस्य बृहदारण्य ऋषिः अनुष्टुप् छंदः श्रीबटुकभैरवो देवता ह्रीं बीजं ह्रीं शक्तिः आं कीलकं
 श्रीबटुकभैरव प्रीतये विनियोगः बृहदारण्य ऋषये नमः शिरसि अनुष्टुप् छंदसे नम इति मुखे श्रीबटुकभैरवदेवतायै नमो हृदि ह्रीं बी-
 जाय नमो गुह्ये ह्रीं शक्तये नमः पादयोः आं कीलकाय नमः नाभौ स्तनांतरे वेतिके चित्तं चतुर्विधं पुरुषार्थसिद्ध्यर्थं विनियोगाय नमः
 सर्वांगे ॥ अथ पंचब्रह्ममंत्रन्यासः ॥ ह्रीं बीं ईशानाय नमः अंगुष्ठयोः ॥ ह्रीं बीं तत्पुरुषाय नमः तर्जन्योः ॥ हूं बूं अघोराय
 नमः मध्यमयोः ॥ ह्रीं बीं वामदेवाय नमः अनामिकयोः ॥ ह्रां बां सद्योजाताय नमः कनिष्ठिकयोः ॥ अथ पुनः ॥ ह्रीं बीं ईशा-
 नाय ऊर्ध्ववक्त्राय नमः शिरसि ॥ ह्रीं बीं तत्पुरुषाय पूर्ववक्त्राय नमः मुखे ॥ हूं बूं अघोराय दक्षिणवक्त्राय नमः दक्षिणकर्णे ॥ ह्रीं बीं वा-

बृज्योर्ण
धर्मस्कंध
उपासना
॥ ५२ ॥

मदेवाय उत्तरवक्त्राय नमः वामकर्णे ॥ ज्हांबांसद्यो जाताय पश्चिमवक्त्राय नमः चूडाधः इति विन्यस्य ॥ अथ पुनः ॥ ज्हीं बीं ईशानाय
नमः शिरसि ॥ ज्हीं बीं नत्पुरुषाय नमः मुखे ॥ ज्हुं बूं अघोराय नमः हृदये ॥ ज्हीं बीं वामदेवाय नमः गुह्ये ॥ ज्हांबांसद्यो जाताय नमः
पादयोः ॥ एता एव मूर्तिर्विन्यस्य ॥ अथ हृदयादिन्यासः ॥ ज्हांबां हृदयाय नमः ॥ ज्हीं बीं शिरसे स्वाहा ॥ ज्हुं बूं शिरसायैवष-
ट् ॥ ज्हीं बीं कवचाय हुं ॥ ज्हीं बीं नेत्रत्रयाय वौषट् ॥ ज्हुबः अस्त्राय फट् ॥ ततोस्त्रमंत्रेण तालत्रयं छोटिकाभिर्दश दिग्बंधनं कु-
र्यात् ॥ अथैकादशन्यासाः तत्रादौ प्रेतबीजन्यासः ॥ १ ॥ ॐ हसहौं हृदयाय नमः ॥ ॐ हसहौं शिरसे स्वाहा ॥ ॐ हसहौं शि-
रसायैवषट् ॥ ॐ हसहौं कवचाय हुं ॥ ॐ हसहौं नेत्रत्रयाय वौषट् ॥ ॐ हसहौं अस्त्राय फट् ॥ इति प्रेतबीजन्यासः ॥
अथ सिंहबीजन्यासः ॥ २ ॥ ॐ हसर्क्षं नमः शिरसि ॥ ॐ हसर्क्षं नमः बाह्वोः ॥ ॐ हसर्क्षं नमः लिंगे ॥ ॐ हसर्क्षं नमः नाभौ
॥ ॐ हसर्क्षं नमः हस्तांगुलीषु ॥ ॐ हसर्क्षं नमः पादांगुलीषु ॥ ॥ अथ काणबीजन्यासः ॥ ३ ॥ ॐ इत्रौं नमः ब्रह्मरंध्रे ॥ ॐ
इत्रौं नमः मुखे ॥ ॐ इत्रौं नमः नेत्रद्वये ॥ ॐ इत्रौं नमः ग्रीवायां ॥ ॐ इत्रौं नमः नासापुटयोः ॥ ॐ इत्रौं नमः कपोलयोः ॥ ॐ इत्रौं
नमः चिबुके ॥ ॐ इत्रौं नमः ब्रह्मरंध्रे ॥ अथ सत्याबीजन्यासः ॥ ४ ॥ ॐ मलहौं नमः पादयोः ॥ ॐ मलहौं नमः हस्तयोः ॥
ॐ मलहौं नमः करयोः ॥ ॐ मलहौं नमः नेत्रयोः ॥ ॐ मलहौं नमः कर्णयोः ॥ ॐ मलहौं नमः मुखे ॥ ॐ मलहौं नमः कुक्षिद्व-
ये ॥ ॐ मलहौं नमः लिंगे ॥ अथ महाश्रीबीजन्यासः ॥ ५ ॥ ॐ श्रूं नमः चिबुके ॥ ॐ श्रूं नमः पादयोः ॥ ॐ श्रूं नमः कर्णयोः
ॐ श्रूं नमः हृदये ॥ ॐ श्रूं नमः मुखे ॥ ॐ श्रूं नमः पादयोः ॥ ॐ श्रूं नमः नाभौ ॥ ॐ श्रूं नमः पादयोः ॥ अथ प्राणबीजन्या-
सः ॥ ६ ॥ ॐ प्रूं नमः हृदये ॥ ॐ प्रूं नमः मुखे ॥ ॐ प्रूं नमः हृदये ॥ ॐ प्रूं नमः नाभौ ॥ ॐ प्रूं नमः हृदये ॥ ॐ प्रूं नमः पाद-
योः ॥ ॐ प्रूं नमः हृदये ॥ ॐ प्रूं नमः सव्यकुक्षौ ॥ ॐ प्रूं नमः हृदये ॥ ॐ प्रूं नमः वामकुक्षौ ॥ ॐ प्रूं नमः हृदये ॥ ॐ प्रूं नमः
दक्षपादतले ॥ ॐ प्रूं नमः हृदये ॥ ॐ प्रूं नमः वामपादतले ॥ ॐ प्रूं नमः हृदये ॥ अथ घंटाबीजन्यासः ॥ ७ ॥ ॐ प्रूं नमः

उपा.स्त. ३
बटुकपद्ध-
अ. १२४

गलघंटिकायां ॥ ॐ घूंनमः नाभौ ॥ ॐ घूंनमः घंटिकायां ॥ ॐ घूंनमः हृदये ॥ अथ ख्यातिबीजन्यासः ॥ ८ ॥ ॐ
खूंनमः मस्तके ॥ ॐ खूंनमः पादयो ॥ ॐ खूंनमः ग्रीवायां ॥ ॐ खूंनमः नाभिमंडले ॥ ॐ खूंनमः गले ॥ ॐ खूंनमः हृ-
दये ॥ ॐ खूंनमः जंघयोः ॥ ॐ खूंनमः नेत्रयोः ॥ ॐ खूंनमः कर्णयोः ॥ ॐ खूंनमः बाह्वोः ॥ ॐ खूंनमः स्तनयोः ॥
अथ मूलबीजन्यासः ९ ॥ ॐ ॐ नमः हृदये ॥ ॐ ॐ नमः मुखे ॥ ॐ ॐ नमः पादयोः ॥ ॐ ॐ नमः हस्तयोः ॥ ॐ ॐ नमः
कर्णयोः ॥ ॐ ॐ नमः नासापुटयोः ॥ अथ फ्रामरीबीजन्यासः १० ॥ ॐ भरलसहीनमः मुखे ॥ ॐ भरलसहीनमः नेत्रद्वये ॥
ॐ भरलसहीनमः कर्णद्वये ॥ ॐ भरलसहीनमः कपोलयोः ॥ ॐ भरलसहीनमः गंडयोः ॥ ॐ भरलसहीनमः कंठदेशे ॥ ॐ
भरलसहीनमः स्तनयोः ॥ ॐ भरलसहीनमः हृदये ॥ ॐ भरलसहीनमः पादयोः ॥ ॐ भरलसहीनमः चिबुके ॥ ॐ भरलसही-
नमः मस्तके ॥ ॐ भरलसहीनमः बाह्वोः ॥ ॐ भरलसहीनमः स्कंधयोः ॥ ॐ भरलसहीनमः दंतपंक्तयोः ॥ ॐ भरलसहीनमः ब्र-
ह्मरंध्रे ॥ ॐ भरलसहीनमः आधारे ॥ ॐ भरलसहीनमः भ्रूमध्ये ॥ अथ आकुतीबीजन्यासः ११ ॥ ॐ नमरलमरक्षरक्षरहसी-
नमः शिरसि ॥ ॐ नमरलमरक्षरक्षरहसीनमः गंडयोः ॥ ॐ नमरलमरक्षरक्षरहसीनमः वक्त्रे ॥ अथ कालबीजन्यासः १२ ॥
ॐ करलसरमरीनमः नेत्रयोः ॥ ॐ करलसरमरीनमः कर्णयोः ॥ ॐ करलसरमरीनमः नाभौ ॥ ॐ करलसरमरीनमः लिङ्गे ॥
ॐ करलसरमरीनमः गुदे ॥ अथ विद्याबीजन्यासः १३ ॥ ॐ क्षरसरहसीनमः कपोलयोः ॥ ॐ क्षरसरहसीनमः ब्रह्मरंध्रे ॥
ॐ क्षरक्षरहसीनमः दंतपंक्तयोः ॥ अथ शृंगवला महापराख्यबीजन्यासः १४ ॥ ॐ सहसहलकल इशारवरवलव ऊर्ईनमः
मस्तके ॥ ॐ सहसहलकल इशारवरवलव ऊर्ईनमः दक्षिणनेत्रे ॥ ॐ सहसहलकल इशारवरवलव ऊर्ईनमः वामनेत्रे ॥ ॐ
सहसहलकल इशारवलवलव ऊर्ईनमः दक्षकर्णे ॥ ॐ सहसहलकल इशारवरवलव ऊर्ईनमः वामकर्णे ॥ ॐ सहसहलकल
इशारवरवलव ऊर्ईनमः दक्षिणकपोले ॥ ॐ सहसहलकल इशारवरवलव ऊर्ईनमः वामकपोले ॥ ॐ सहसहलकल इशारव-

बृज्योर्ण
धर्मस्कंध
उपासना
॥५३॥

रवलव ऊर्ध्वनमः दक्षगंडके ॥ ॐ सहस्रहलकल इशार वर वलव ऊर्ध्वनमः वामगंडके ॥ ॐ सहस्रहलकल इशार वर वलव ऊर्ध्वनमः
चिबुके ॥ ॐ १९ गले ॥ ॐ १९ दक्षस्कंधे ॥ ॐ १९ वामस्कंधे ॥ ॐ १९ दक्षस्तने ॥ ॐ १९ वामस्तने ॥ ॐ १९ हृदये ॥ ॐ १९
१९ दक्षकुक्षौ ॥ ॐ १९ वामकुक्षौ ॥ ॐ १९ नाभौ ॥ ॐ १९ वक्षसि ॥ ॐ १९ दक्षजंघे ॥ ॐ १९ वामजंघे ॥ ॐ १९ लिंगे ॥
ॐ १९ दक्षमैत्रे ॥ ॐ १९ वाममैत्रे ॥ ॐ १९ मूलाधारे ॥ ॐ १९ दक्षगुल्फे ॥ ॐ १९ वामगुल्फे ॥ ॐ १९ दक्षपादे ॥ ॐ १९
वामपादे ॥ ॐ १९ दक्षपादांगुलीषु ॥ ॐ १९ वामपादांगुलीषु ॥ ॐ १९ ब्रह्मरंध्रे ॥ ॐ १९ मूलाधारे ॥ ॐ १९ ब्रह्मरंध्रे ॥
इति महापराव्यबीजन्यासः ॥ अथ श्रीबटुकांतर्मात्रकान्यासः १५ ॥ ॐ श्रीं अंनमः आंनमः इंनमः ईनमः उंनमः ऊंनमः ऋं-
नमः ॠनमः लृंनमः ॡनमः ऐंनमः औंनमः ओंनमः श्रीं अंनमः कंठस्थाने ॥ ॐ श्रींकंनमः रवंनमः गंनमः घं-
नमः डंनमः चंनमः छंनमः जंनमः झंनमः ञंनमः टंनमः ॐ श्रीं ठंनमः हृदये ॥ ॐ श्रीं डंनमः ढंनमः णंनमः तंनमः थंनमः दं-
नमः धंनमः नंनमः पंनमः ॐ श्रीं फंनमः नाभौ ॥ ॐ श्रीं बंनमः भंनमः मंनमः यंनमः रंनमः ॐ श्रीं लंनमः लिंगे ॥ ॐ श्रीं वं-
नमः शंनमः षंनमः ॐ श्रीं मंनमः मूलाधारे ॥ ॐ हंनमः ॐ क्षंनमः आज्ञाचक्रेन्यसेत् ॥ अथ बहिर्मातृकान्यासः १६ ॥
ॐ अंनमः ललाटे ॥ ॐ आंनमः मुखवृत्ते ॥ ॐ इंनमः दक्षनेत्रे ॥ ॐ ईंनमः वामनेत्रे ॥ ॐ उंनमः दक्षकर्णे ॥ ॐ ऊंनमः
वामकर्णे ॥ ॐ ऋंनमः दक्षनासापुटे ॥ ॐ ॠंनमः वामनासापुटे ॥ ॐ लृंनमः दक्षगंडे ॥ ॐ ॡंनमः वामगंडे ॥ ॐ ऐंनमः उ-
र्ध्वेष्टे ॥ ॐ ऐंनमः अधरोष्टे ॥ ॐ ओंनमः ऊर्ध्वदंतपक्त्तौ ॥ ॐ औंनमः अधोदंतपक्त्तौ ॥ ॐ अंनमः शिरसि ॥ ॐ अंनमः
मुखवाप्यंतरे ॥ ॐ कंनमः दक्षबाहु मूले ॥ ॐ रवंनमः दक्षकूर्परे ॥ ॐ गंनमः दक्षमणिबंधे ॥ ॐ घंनमः दक्षकरांगुलि मूले
॥ ॐ डंनमः दक्षकरांगुल्यग्रे ॥ ॐ चंनमः वामबाहु मूले ॥ ॐ छंनमः वामकूर्परे ॥ ॐ जंनमः वाममणिबंधे ॥ ॐ झंनमः
वामकरांगुलि मूले ॥ ॐ ञंनमः वामकरांगुल्यग्रे ॥ ॐ टंनमः दक्षपाद मूले ॥ ॐ ठंनमः दक्षजानुनी ॥ ॐ डंनमः दक्षगुल्फे ॥

उपास्त-३
बटुकपद्म-
अ-१२४

॥५३॥

वृज्योर्ण.
धर्मस्कंध
उपासना
॥ ५४ ॥

मातृकान्यासः ॥ अथपीठन्यासः ॥ १८ ॥ ॐ मंडकायनमः मूलाधारे ॥ ॐ कालाग्निरुद्रायनमः स्वाधिष्ठाने ॥ ॐ कूर्मायनमः नाभौ ॥
ॐ अनन्तायै नमः ॥ ॐ पृथिव्यै नमः ॥ ॐ सुधांबुधेयै नमः ॥ ॐ रत्नद्वीपाय नमः ॥ ॐ मणिमंडपाय नमः ॥ ॐ कल्पवृक्षाय नमः ॥ ॐ
रत्नवेदिकायै नमः हृदि ॥ ॐ अधर्माय नमः दक्षांसे ॥ ॐ ज्ञानाय नमः वामांसे ॥ ॐ वैराग्याय नमः वामोरौ ॥ ॐ ऐश्वर्याय नमः द-
क्षोरौ ॥ ॐ आनंदकंदाय नमः ॐ संविन्नालाय नमः ॐ सर्वतत्त्वपद्माय नमः ॐ प्रकृतिमयपात्रेभ्यो नमः ॐ विकारमयकेसरेभ्यो न-
मः ॐ पंचाशद्वर्णबीजाढ्यकर्णिकायै नमः ॐ अर्कमंडलाय नमः ॐ सोममंडलाय नमः ॐ मंवंहिमंडलाय नमः ॐ संसत्त्वाय नमः
ॐ रंजसे नमः ॐ आं आत्मने नमः ॐ अं अंतरात्मने नमः ॐ पं परमात्मने नमः ॐ ज्ञीं ज्ञानात्मने नमः ॐ मायातत्त्वाय नमः ॐ
विं विद्यातत्त्वाय नमः ॐ शिं शिवतत्त्वाय नमः ॐ पं परतत्त्वाय नमः हृदये ॥ अथ हृद्येवपूर्वाद्यष्टदिक्षु ॥ ॐ वां वामायै नमः ॐ ज्यां ज्ये-
ष्ठायै नमः ॐ रौं रौद्रायै नमः ॐ कां काल्यै नमः ॐ कं कलविकरण्यै नमः ॐ बं बलविकरण्यै नमः ॐ बं बलप्रमथिन्यै नमः ॐ सं सर्वभू-
तदमन्यै नमः मध्ये मं मनोन्मन्यै नमः ॐ नमो भगवते सकल गुणात्मशक्तियुक्ताय अनन्ताय योगपीडात्मने नमः ॥ ॥ इति सर्वशैव
मंत्रेषु साधारणोऽयं पीठन्यासः ॥ ॥ अथ वक्ष्यमाणं देवयंत्रं पूजनं विनैव केवलं पीठे मध्ये संस्थाप्य पश्चात्पात्रासादनं कुर्यात्
ततस्तत्पूजनमिति ॥ अथ पात्रासादनं ॥ उक्तं कुलार्णवे ॥ स्वर्णरूप्यशिलाकूर्मकपालालांबुमृन्मयं ॥ नारिकेरंचंद्रांशवश्च मु-
क्ताशुक्तिसमुद्भवं ॥ १ ॥ पुण्यवृक्षसमुद्भूतं पात्रं सलोलितं शुभं ॥ सलोलं वर्चुलाकृतिः भगाकाराण्यपि उक्तानि ॥ २ ॥ साध्यसाधक
योर्मध्ये षट्त्रिंशदंगुलं भवेत् ॥ द्वादशांगुलमुर्ध्वं च अधोभागे तथा गुलं ॥ ३ ॥ द्वादशांगुलमध्यंतु तत्र संस्थापयेद्बुधः ॥ स्वार्थं च द्वादशं
त्यक्त्वा देवांश्च द्वादशं त्यजेत् ॥ ४ ॥ द्वादशांगुलमध्यस्थं तत्र चार्घ्यं निधापयेत् ॥ ५ ॥ आदौ कुंभं तथा शंखं श्रीपात्रं शक्तिपात्रकं ॥
गुरुपात्रं वीरपात्रं बलिपात्रं तथैव च ॥ ६ ॥ अथ कलशशंखादिनां स्थापनं ॥ तत्र सांबकलशस्थापनं ॥ पूर्वस्थापिसामान्या
र्धपात्रस्य वामभागे सांबकलशं स्थापयेत् ॥ वास्वदक्षिणभागे संस्थाप्य तत्रादौ तत्र यक्षकर्ममिश्रितजलेन भूमिं विलिप्य त्रिकोण

उपा. स्त. ३
बटुकपन्ध.
अ. १२४

॥ ५४ ॥

॥ ॐ ढंनमः दक्षपादांगुलिमूले ॥ ॐ णंनमः दक्षपादांगुल्यग्रे ॥ ॐ तंनमः वामपादमूले ॥ ॐ थंनमः वामजानुनी ॥ ॐ वंनमः वाम-
गुल्फे ॥ ॐ धंनमः वामपादांगुलिमूले ॥ ॐ नंनमः वामपादांगुल्यग्रे ॥ ॐ पंनमः दक्षपार्श्वे ॥ ॐ फंनमः वामपार्श्वे ॥ ॐ बंनमः पृष्ठ-
वंशे ॥ ॐ भंनमः नाभौ ॥ ॐ मंनमः जठरे ॥ ॐ यंनमः अस्थ्यात्मनेनमः हृदि ॥ ॐ रंनमः अस्त्रुगात्मनेनमः दक्षांसे ॥ ॐ लंनमः मांसात्मनेनमः क-
कुदि ॥ ॐ वंनमः मेदात्मनेनमः वांमांसे ॥ ॐ शंनमः अस्थ्यात्मनेनमः हृदादिदक्षकरांगुल्यग्रपर्यंतं ॥ ॐ षंनमः ज्जात्मनेनमः हृदादिवाम-
करांगुल्यग्रपर्यंतं ॥ ॐ संनमः शुक्रात्मनेनमः हृदादिदक्षपादांगुल्यग्रपर्यंतं ॥ ॐ हंनमः जीवात्मनेनमः हृदादिवामपादांगुल्यग्रपर्यंतं ॥ ॐ
ळंनमः परमात्मनेनमः नाभ्यादिहृदयपर्यंतं ॥ ॐ क्षंनमः ज्ञानात्मनेनमः हृदादिमुखपर्यंतं न्यसेत् ॥ इति बहिर्मतृकान्यासः ॥ ॥ अथ महा-
सरस्वतीबीजमातृकान्यासः १० ॥ ॐ कलडरसहरहक्षशरई ललाटे ॥ ॐ कलडरसहरहक्षशरई मुखवृत्ते ॥ ॐ कलडरस-
हरहक्षशरई दक्षनेत्रे ॥ ॐ १२ वामनेत्रे ॐ १२ दक्षकर्णे ॥ ॐ १२ वामकर्णे ॥ ॐ १२ दक्षनासापुटे ॥ ॐ १२ वामनासापुटे ॥
ॐ १२ दक्षगंडे ॥ ॐ १२ उर्ध्वोष्ठे ॥ ॐ १२ अधरोष्ठे ॥ ॐ १२ ऊर्ध्वदंतपंक्तौ ॥ ॐ १२ अधोदंतपंक्तौ ॥ ॐ १२ शिरसि ॥
ॐ १२ मुखवाप्यतरे ॥ ॐ १२ दक्षबाहुमूले ॥ ॐ १२ दक्षकूर्परे ॥ ॐ १२ दक्षणामणिबंधे ॥ ॐ १२ दक्षकरांगुलिमूले ॥ ॐ १२
दक्षकरांगुल्यग्रे ॥ ॐ १२ वामबाहुमूले ॥ ॐ १२ वामकूर्परे ॥ ॐ १२ वाममणिबंधे ॥ ॐ १२ वामकरांगुलिमूले ॥ ॐ १२ वाम-
करांगुल्यग्रे ॥ ॐ १२ दक्षपादमूले ॥ ॐ १२ दक्षजानुनी ॥ ॐ १२ दक्षगुल्फे ॥ ॐ १२ दक्षपादांगुलिमूले ॥ ॐ १२ दक्षपादांगुल्य-
ग्रे ॥ ॐ १२ वामपादमूले ॥ ॐ १२ वामजानुनी ॥ ॐ १२ वामगुल्फे ॥ ॐ १२ वामपादांगुलिमूले ॥ ॐ १२ वामपादांगुल्यग्रे ॥ ॐ
१२ दक्षपार्श्वे ॥ ॐ १२ वामपार्श्वे ॥ ॐ १२ पृष्ठवंशे ॥ ॐ १२ नाभौ ॥ ॐ १२ जठरे ॥ ॐ १२ हृदि ॥ ॐ १२ दक्षांसे ॥ ॐ १२
ककुदि ॥ ॐ १२ हृदादिदक्षकरांगुल्यग्रपर्यंतं ॥ ॐ १२ हृदादिवामकरांगुल्यग्रपर्यंतं ॥ ॐ १२ हृदादिदक्षपादांगुल्यग्रपर्यंतं ॥
ॐ १२ हृदादिवामपादांगुल्यग्रपर्यंतं ॥ ॐ १२ नाभ्यादिहृदयपर्यंतं ॥ ॐ १२ हृदादिमुखपर्यंतं न्यसेत् ॥ इति महासरस्वतीबीज

षट्कोणवृत्तचतुरस्रं यंत्रं श्वासानुसारेण ऊर्ध्वकरे मत्स्यमुद्रया करपुटाभ्यां मंडलं कृत्वा सामान्यार्घोदकेनाभ्युक्ष्य शंखमुद्रया
मंडलं स्पर्शयेत् ॥ ततस्त्रिकोणांतमध्यां विलिख्य त्रिकोणेषु कूटत्रयेण संपूज्य मूलस्य खंडत्रयं कृत्वा यथा अग्निकोणे प्रथमकूटं संपू-
ज्य दक्षिणकोणे द्वितीयं कूटं संपूज्य वामकोणे तृतीयकूटं संपूज्य अथ षट्कोणे षडंगानि संपूज्य यथा अग्निकोणे हृदयशक्तिं संपूज्य ईशा-
न्येशिरोशक्तिं संपूज्य वायव्येशिरवाशक्तिं संपूज्य नैऋत्ये कवचशक्तिं सं. त्रिकोणमध्ये नेत्रशक्तिं सं. द्वारे अस्त्रशक्तिं सं. तद्वहिर्वर्त्तु-
ले अकारादिक्षकारांतां मातृकां संपूज्य तद्वहिश्चतुरस्रे पूर्वद्वारे उड्यानपीठाय नमः दक्षिणद्वारे जालंधरपीठाय नमः पश्चिमद्वारे पूर्ण-
गिरिपीठाय नमः उत्तरद्वारे कामगिरिपीठाय नमः इति मंडलं संपूज्य ॐ ह्रीं आधारशक्तिभ्यो नम इति संपूज्य मूले नम इति
आधारं प्रक्षाल्य मंडलोपरि संस्थाप्य अथ वह्निकलापूजनं ततः प्रथमकूटमुच्चार्य धर्मप्रदद्वादशकलाव्याप्तात्मने वह्निमंडलाय नमः ॥
फट् इति कलशं प्रक्षाल्य आधारेपरि हस्तद्वयेन कलशं संस्थाप्य रक्तवस्त्रमाल्यादिना भूषयित्वा वह्निकलां यजेत् यथा यं धूम्रार्चिषे-
नमः रं उष्मायै. लं ज्वलिन्यै. बं ज्वालिन्यै. शं विस्फुलिंगिन्यै. षं सुश्रियै. सं सुरूपायै. हं कपिलायै. लं हव्यवाहायै. क्षं कव्य-
वाहायै नम इति अथ सूर्यकलापूजनं द्वितीयकूटमुच्चार्य अर्घ्यप्रदद्वादशकलाव्याप्तात्मने सूर्यमंडलाय नमः शुद्धजलमापूर्य सूर्य-
स्यद्वादशकलापूजयेद्यथा ॐ कं संतपिन्यै नमः ॐ रवं वं तापिन्यै. ॐ गं फं धूम्रायै नमः ॐ घं पं मरिच्यै. ॐ ङं नं ज्वालिन्यै.
ॐ चं धं रुच्यै. ॐ छं दं सुषुम्णायै. ॐ जं थं भोगदायै. ॐ झं तं विश्वायै. ॐ अं णं बोधिन्यै. ॐ टं ढं धारिण्यै. ॐ ठं ढं क्ष-
मायै नम इति अथ सोमकलापूजनं तृतीयकूटमुच्चार्य कामप्रदषोडशकलाव्याप्तात्मने सौममंडलाय नमः जलमापूर्य सोम-
स्यषोडशकलापूजयेत् यथा ॐ अं अमृतायै नमः ॐ आं मानदायै. ॐ इं पूषायै. ॐ ईं तुष्यै. ॐ उं पुष्यै. ॐ ऊं रत्यै.
ॐ ऋं धृत्यै. ॐ ॠं शशिन्यै. ॐ लं चंद्रिकायै. ॐ लृं कांत्यै. ॐ एं ज्योत्स्नायै. ॐ ऐं श्रियै. ॐ ॐ प्रीत्यै. ॐ औं अं-
गदायै. ॐ अं पूर्णायै नमः ॐ अः पूर्णामृतायै. ॐ सोममंडलाय षोडशकलात्मने नमः इति गंधपुष्पाभ्यां संपूज्य मल्लमुद्रया

बृ-ज्यो-र्ग
धर्मस्कंध
उपासना
॥५५॥

छाद्य कवचेनावगुंठय चक्रेण संरक्ष्य धेनुमुद्रयामृतीकृत्यतीर्थं आवाह्य ब्रह्मांडोदरतीर्थं निध्यायेत् इमं मे गंगे ॥ १ ॥ गंधपुष्पा-
भ्यां संपूज्य ॥ अथ ध्यानं ॥ सर्वानंदमयेति ध्यात्वा ॥ इति सांबकलशस्थापनविधिः ॥ अथ सुधांकुं स स्थापनविधिः ॥
स्ववामे त्रिकोणषट्कोणवृत्तचतुरस्त्रमंडलं कृत्वा शंखमुद्रया मंडलं स्पर्शयेत् त्रिकोणेषुकूटत्रयं पूजयेद्यथा अग्निकोण प्रथम
कूटसं० दक्षिणकोणे द्वितीयकूटं संवामकोणे तृतीयकूटं सं० ॥ तद्वहिः षट्कोणेषुकूटत्रयं द्विरावृत्या संपूज्य वामावर्त्तेन दक्षिण
मार्गिणः दक्षिणावर्त्तेनेत्ययं विशेषः वर्तुले अकारादिक्षकारांतं मातृकां संपूज्य अंनमः आंनम इत्यादि तद्वहिश्चतुरस्त्रेषु ङंगानि
संपूज्य यथा अग्निकोणे हृदयशक्तिसं० ईशान्ये शिरोशक्तिसं० वायव्ये शिखाशक्तिसं० नैऋत्ये कवचशक्तिसं० त्रिकोणमध्ये
नेत्रशक्तिसं० द्वारे अस्त्रशक्तिसं० पूर्वद्वारे उड्यानपीठायनमः दक्षिणद्वारे जालंदरपीठायनमः पश्चिमद्वारे पूर्णगिरिपीठायनमः
उत्तरद्वारे कामगिरिपीठायनमः इति चतुःपीठानिसं० एवं मंडलं संपूज्य ॐ ह्रीं आधारशक्त्यै नमः इति गंधपुष्पाभ्यां संपूज्य
नम इत्याधारं प्रक्षाल्य मंडलोपरि संस्थाप्य प्रथमकूटं मुञ्चार्य ॐ धर्मप्रदमंदशकला व्याप्तात्मने वह्नि मंडलाय नमः अथ वह्नि-
कलां यजेत् ॥ ॐ यं धूम्रार्चिषे नमः ॐ रं उष्मायै नमः ॐ लं ज्वलिन्यै नमः ॐ वं ज्वालिन्यै नमः ॐ शं विस्फुलिंग्यै नमः ॐ षं
सुग्न्यै ॐ सं सुरुपायै नमः ॐ हं कपिलायै नमः ॐ लं हव्यवाहायै नमः ॐ क्षं कव्यवाहायै नमः इति संपूज्य अस्त्राय फट्
इति पात्रं प्रक्षाल्य रक्तवस्त्रं माल्यादिना भूषयित्वा रत्नरवचितं तत्पात्रं त्रिपादक आधारोपरि देवीबुध्यां संस्थाप्य द्वितीयकूटं मुञ्चार्य
ॐ अर्थप्रदद्वादशकला व्याप्तात्मने सूर्यमंडलाय नमः इत्यनेन कलशे स्पृष्ट्वा सूर्यकलां यजेद्यथा ॐ कं तपिन्यै नमः ॐ रवं वं
तापिन्यै नमः ॐ गं धूम्रायै नमः ॐ घं पं मरिच्यै नमः ॐ ङं नं ज्वालिन्यै नमः ॐ चं धं रुच्यै ॐ छं दं सुषुम्णायै नमः ॐ
जं थं भोगदायै ॐ झं तं विश्वायै ॐ अं णं बोधिन्यै नमः ॐ टं ठं धारिण्यै ॐ वं ङं क्षमायै नमः इति संपूज्य तृतीयकूटं मु-
ञ्चार्य कामप्रद षोडशकला व्याप्तात्मने सोममंडलाय नमः अथ सोमकला सोमस्य षोडशकला पूजयेत् यथा ॐ अं अमृ-

उपा-स्त-३
बटुकम
अ-१२४

॥५५॥

तायै नमः आमानदायै० उं इं पूषायै० उं ईं तुष्ट्यै० उं उं पुष्ट्यै० उं ऊं रत्यै० उं ऋं धृत्यै० उं ऋं शशिन्यै० उं लृं चंद्रि
क्रायै० उं लृं कांत्यै० उं एं ज्योत्स्नायै० उं ऐं श्रियै० उं ओं प्रीयै० उं औं अंगदायै० उं अं पूर्णायै नमः उं अः पूर्णामृ-
तायै० उं सोम मंडलाय षोडशकलात्मने नम इति गंधपुष्पाभ्यां संपूज्य सुधासिततीर्थवस्त्रगालितं अन्यपात्रे उद्धृत्य सुधागाय-
त्रीदशधाजपेत् उं सुधादेवी विद्महे कामेश्वर्यै च धीमहि तन्नो रक्ताक्षि प्रचोदयात् मूलमंत्रं दशधाजपेत् ॥ अथ सुधायाः शापमो-
चनं एवमेव परं ब्रह्म स्खल सूक्ष्ममयं घ्नवं कचोद्भवां ब्रह्म हत्यां तेन तेनाशयाम्यहं ॥ १ ॥ सूर्यमंडल संभूते वरुणा लय संभव ॥ आ-
स्य बीजमये देवी शुक्रशापादि मुच्यतां ॥ २ ॥ वेदानां प्रणवो बीजं ब्रह्मा नंदमयं यदि ॥ तेन सत्येन ते देवि ब्रह्म हत्यां व्यपोहतु ॥ ३ ॥
इति मंत्रैर्घटं घृत्वा पठेत्रिधा ॥ उं सांसींस्तूं सैं सौंसः शुक्रशापविमोचकायै सुरादेव्यै नमः इति द्वादशधाजपेत् ॥ उं ब्रां ब्रीब्रं
ब्रै ब्रोब्रः ब्रह्मशापविमोचकायै सुरादेव्यै नमः इति दशधाजपेत् ॥ उं ह्रीं श्रीं क्रों कीं कूं कैं क्रौं क्रः सुधाकृष्णशापं विमोचय २
अमृतं आवय २ स्वाहेति दशधाजपेत् ॥ उं रांरीं रूं रे रौरः रुद्रशापविमोचकायै सुरादेव्यै नमः ॥ इति शुक्रब्रह्मकृष्णरुद्रशाप-
विमुक्तिः ॥ अथ तत्र कलशोदशदोषनिवारणं कुर्यात् ॥ उं ह्रीं कीं परमस्वामिनी परमाकाशानून्यवाहिनी चंद्रसूर्याग्नि भक्षिणी
पात्रं विश २ स्वाहा घटोपरि दशधाजपेत् ॥ उं ऐं ह्रीं श्रीं महेश्वराय विद्महे सुधादेव्यै धीमहि तन्नो र्दनारीश्वरः प्रचोदयात् ॥
इति दशधाजपेत् ॥ उं ऐं ह्रीं श्रीं ह्रस्वल्लोकं पथिकदेवताभ्यो हुं फट् स्वाहा ॥ १ ॥ उं ४ यं रं लं आं आस्फालिनी ग्रामचांडालि-
नी हुं फट् स्वाहा ॥ २ ॥ उं ४ ह्रौं ह्रां संगमस्पर्शचांडालिनी हुं फट् स्वाहा ॥ ३ ॥ उं ४ फ्रें घं डं लं क्षं दृष्टिचांडालिनी हुं फट् स्वा-
हा ॥ ४ ॥ उं ४ ग्लों ग्लां क्रोधचांडालिनी हुं फट् स्वाहा ॥ ५ ॥ उं ४ अं सृष्टिचांडालिनी हुं फट् स्वाहा ॥ ६ ॥ उं ४ आं क्रों
घटचांडालिनी हुं फट् स्वाहा ॥ ७ ॥ उं ४ चं छं तपनीयवधचांडालिनी हुं फट् स्वाहा ॥ ८ ॥ उं ४ क्षं आं क्रों क्लीं निर्दयचांडालिनी
हुं फट् स्वाहा ॥ ९ ॥ उं ४ स्त्रूं छं स्त्रों स्त्रौं रेवेदय २ सर्वजनदृष्टिस्पर्शदोषाय हुं फट् स्वाहा ॥ १० ॥ इत्यक्त्वा कुंभोपरि अक्षताः नि-

शृङ्गो-र्ण
धर्मस्कंध
उपासना
॥५६॥

क्षिपेत् ॥ ततो ॐ हंसः शुचिषट्सुरंतरिक्षसन्धोतावेदिषदतिथिर्दुरोणसत् ॥ नृषद्वरसदृशसद्योमसदञ्जोगोजाक्रतजाअद्रिजा
ऋतंबृहत् ॥ १ ॥ इत्यनेनत्रिवारंद्रव्योपरिपठेत् गंधापुष्पाणिनिक्षिप्य इति दोषनिवारणं द्रव्यमध्ये आनंदभैरवं आनंदभैरवीं
चध्यायेद्यथा सूर्यकोटिप्रतीकाशंचंद्रकोटिसुशीतलं ॥ अष्टादशभुजं देवं पंचवक्रं त्रिलोचनं ॥ १ ॥ अमृतार्णवमध्यस्थं ब्रह्म-
पद्मोपरिस्थितं ॥ वृषास्त्रं नीलकंठं सर्वाभरणभूषितं ॥ २ ॥ कपालखट्वांगधरं घंटा डमरुवादिनं ॥ पाशाकुशधरं देवं गदामुश-
लधारिणं ॥ ३ ॥ खड्गरेटकपटीशमुद्गरं शूलकुंतलं ॥ विधृतं खेटकं मुंडं वरदाभयपाणिकं ॥ ४ ॥ लोहितं देवदेवेशं भावयेत्सा-
धकोत्तमः ॥ ॐ ऐं ह्रीं श्रीं सहस्रमलवरयूं आनंदभैरवाय वीषट् इत्यानंदभैरवं त्रिः संपूज्य ॥ भावयेच्चसुरां देवीं
चंद्रकोटियुतप्रभां ॥ हेमकुंदे दुधवलां पंचवक्रां त्रिलोचनां ॥ १ ॥ अष्टादशभुजैर्युक्तां सर्वानंदकरोद्यतां ॥ प्रहसंतीं विशालाक्षीं
देवदेवस्य सन्मुखीं ॥ २ ॥ एवं ध्यात्वा ॐ ऐं ह्रीं श्रीं सहस्रमलवरयीं सुधादेयै वीषट् इत्यानंदभैरवीं संपूज्य ॥ इति भैरवभैर-
वी ध्यान पूजा ॥ ततो द्रव्यमध्ये शक्तिचक्रं विलिख्य ॥ तदभावे त्रिकोणदक्षावर्तेन विलिख्य ॥ ऊर्ध्वरेखायां अं आं इं ईं उं ऊं क्रं
त्रं लृं लूं एं ऐं ओं औं अं अः ॥ दक्षिणरेखायां ॥ करं गं घं ङं चं छं जं झं ञं टं ठं डं णं तं ॥ उत्तररेखायां ॥ थं दं धं नं पं फं बं भं मं
यं रं लं वं शं षं सं हं उभयोः पार्श्वयोः लं नमः क्षं नमः त्रिकोणमध्ये काम कलाईं विलिख्य द्रव्यमध्ये अमृतत्वं विचिंतयेत् ॥ तत्र मंत्रः
॥ ॐ ऐं ह्रीं श्रीं ह्रीं अमृते अमृतोद्भवे अमृतवर्षिणि अमृतस्वरूपिणि अमृतं श्रावय १ शुक्रादिशापात्सुरां मोचय २ मोचिकायै न-
मः ततो ह्रीं ॐ जूरसः मृत्युं जयमंत्रं द्वाविंशतिवारं कुं भो परिजपित्वा धेनुमुद्रया वमिति बीजमष्टधा प्रजप्य पश्चात् घटं धृत्वा मूलमंत्रं
अष्टधा पठित्वा पावमानः परानंदः पावमानः परोरसः पावमानं परं ज्ञानं तेन ते पावयाम्यहमिति अभिमंत्रयेत् ॥ इति द्रव्यशुद्धिः
तदुक्तं श्यामारहस्ये ॥ अमृतं चिंतयेद्द्रव्यमष्टधा अमृतं जपेत् ॥ अष्टधा मूलमंत्रं च जपेत् धृत्वा घटं ततः ॥ १ ॥ पश्चात्सुद्रां प्रदर्श्य
॥ वमिति धेनुमुद्रया मृती कृत्य मलमुद्रया छाद्य कवचेनावगुंठय चक्रेण संरक्ष्य अस्त्रेण छोटिकाभिर्दशदिग्बंधनं कृत्वा ॥ ॥

उपा.स्त.३
बटुक
अ. १२४

॥५६॥

॥ अथ कलशध्यानं ॥ देवदानवसंवादे मथ्यमाने महोदधौ ॥ उत्पन्नोसिमहाकुंभविष्णुनाविधृतः करे ॥ १ ॥ त्वत्तोये सर्वदेवाः स्युः
सर्वे वेदाः समाश्रिताः ॥ त्वयितिष्ठन्तिभूतानित्वयि प्राणाः प्रतिष्ठिताः ॥ २ ॥ शिवस्त्वं च गवासित्वं विष्णुस्त्वं च प्रजापतिः ॥ आदित्याद्या
ग्रहाः सर्वे विश्वे देवाः सपैतृकाः ॥ ३ ॥ त्वयितिष्ठन्ति कलशे यतः कामफलप्रदाः ॥ त्वत्प्रसादादिमं यज्ञं कर्तुमिहेजलोद्भव ॥ ४ ॥ त्वदालो-
कनमात्रेण भुक्तिमुक्तिफलं महत् ॥ सान्निध्यं कुरु भो कुंभप्रसन्नो भव सर्वदा ॥ ५ ॥ इति ध्यात्वा घटसूक्तं पठेत् ॥ समुद्रे मथ्यमाने-
तुक्षीरोदसागरोत्तमे ॥ तत्रोत्पन्नां सुरां ध्यायेत्कन्यकारूपधारिणीं ॥ ६ ॥ अष्टादशभुजां देवीं रक्तां तायतलोचनां ॥ आपीनवर्णां
स्वर्णभावं हारुपां परां सुरां ॥ ७ ॥ सा सर्वेतु सुरां सर्वा देवीनामभयं करीं ॥ यासुरासारमा देवी योगंधः स जनार्दनः ॥ ८ ॥ योवर्णाः
सप्तवेद्ब्रह्मायोमदः समहे इवरः ॥ स्वादेतु संस्थितो सोमः शब्दसंस्थो हुताशनः ॥ ९ ॥ इच्छायां मन्मथो देवो पाताले तु च भैरवः
॥ घटो ब्रह्मारसो विष्णुः बिंदवोरुद्र एव च ॥ १० ॥ हुंकारो ईश्वरः प्रोक्तो व्योमादेस्तु सदा शिवः ॥ घटमूले स्थितो ब्रह्मा घटमध्ये तु माध-
वः ॥ ११ ॥ घटकंठे नीलकंठो घटाग्रे सर्वदेवताः ॥ लध्वीहि वारुणी देवी महामांसचरुप्रिये ॥ १२ ॥ सर्वविद्यातुया देवी सुरा देवी-
नमोस्तुते ॥ अनेन घटसूक्तेन द्रव्यशुद्धिः प्रजायते ॥ १३ ॥ अथ कलशप्राणप्रतिष्ठा ॥ ॐ आं ह्रीं क्रीं यं रं लं वं शं षं सं हं सः
सो हं श्रीं मं ब्रुं दु कं भै रवस्य आधारसहितकलशोऽस्मिन् अग्निसूर्यसोमकलानां प्राणाः इह प्राणाः सुखंचिरं तिष्ठंतु ॥ ॐ आं ह्रीं क्रीं
यं रं लं वं शं षं सं हं सः सो हं श्रीं मं ब्रुं दु कं भै रवस्यास्मिन् कलशे जीव सर्वेन्द्रियाणि वाङ्मनस्त्वक्चक्षुर्जिह्वा श्रोत्रघ्राणप्राणाः इहागत्य सु-
खंचिरं तिष्ठंतु स्वाहेति प्राणप्रतिष्ठा गंधादिभिः कलशं संपूज्य ॥ तत्र कलशे चतुर्दिक्षु पंचरत्नानि पूजयेत् ॥ पूर्वग्लूं गगनरत्नाय
नमः ॥ दक्षिणे स्थूं स्वर्गरत्नाय नमः ॥ पश्चिमे पुं पातालरत्नाय नमः ॥ उत्तरे मूलं मर्त्यरत्नाय नमः ॥ मध्ये नूलं नागरत्नाय नमः ॥ एवं
पंचरत्नानि संपूज्य पंचमुद्रयानमस्कृत्य ॥ अथ कलशबलिः ॥ ततो कुंभसमीपे रक्तचंदनसिंदूरकुंकुमैकत्रमेलयित्वा तेन त्रिकोण
वृत्तचतुरस्त्रमंडलं कृत्वा तत्र सर्वपथिकदेवेभ्यो नमः इति गंधपुष्पाभ्यां संपूज्य तदुपरि द्रव्यशुद्धिमीनमुद्रान्वितं बलिं निधाय ॥

बृज्योर्णः
धर्मस्कंध
उपासना
॥५७॥

तत्त्वमुद्रयाबलिमुत्सृज्य ॥ ह्रीं श्रीं सर्वपथिकदेवेभ्योनम इति मंत्रेण बलिं निधाय ॥ तं बलिं वामपाणिना कलशोपरि त्रिधा फा-
म्य मूलमुच्चरन् पूजावाह्ये निक्षिपेत् इति बलिः ॥ इति सुधाकुंभस्थापनविधिः ॥ अथ शुद्धिस्थापनविधिः ॥ कुंभस्थवामतः शु-
द्धिसंस्थाप्य ॥ अग्निमंडलायनमः ॥ धर्मप्रददशकलात्मने शुद्धिपात्राधारायनम इत्याधारे अग्निकलाभिः संपूज्य ॥ क्लीं सूर्यमंडला-
यं अर्थप्रदद्वादशकलात्मने शुद्धिपात्रायनम इतिसोमकलाभिः संपूज्य धेनुमुद्रां प्रदर्श्य उद्धुध्यः स्वपशोर्वाहिना पशुत्वं शिवो सिमो-
शिवोऽक्रुत्यमिदं पिंडामतस्त्वं शिवतारजा ॥ पशुपाशाय विद्महे शिरछेदनाय धीमहितनो ह्यागः प्रचोदयात् ॥ इति त्रिवारं जप्त्वा इ-
ति शुद्धिसंस्कारः ॥ अथ शंखस्थापनं ॥ तमेव सामान्यार्घमिति वदन्ति ॥ अथ स्थापनं स्वपुरतः सुधाकुंभसमीपे त्रिकोणवृत्त-
चतुरस्रं मंडलं कृत्वा पूर्ववन्मंडलं संपूज्य ॥ ॐ ह्रीं आधारशक्त्यै नमः इति संपूज्य ततो मंडलोपरि आधारत्रिपदीं संस्थाप्य त-
तो प्रथमकूटमुच्चार्य ॐ धर्मप्रददशकलात्मने वह्निमंडलायनमः इति संपूज्य पूर्वोक्तवत् वह्निकलां यजेत् ॥ ततो शंखं प्रक्षाल्य
॥ सुवासितगंधपुष्पधूपादियुक्तं शंखं आधारे संस्थाप्य द्वितीयकूटमुच्चार्य अर्थप्रदद्वादशकलाव्याप्तात्मने सूर्यमंडलायनमः पू-
र्वोक्तवत् सूर्यकलां यजेत् ॥ ततो गंगेचयमुने चैवेति अंकुशमुद्रया सूर्यमंडलात्तीर्थान्यावाह्यमूलमुच्चरन् शुद्धजलमापूर्य चंद्रक-
लां यजेत् तृतीयकूटमुच्चार्य ॐ कामप्रदषोडशकलाव्याप्तात्मने सोममंडलायनमः इति गंधपुष्पाभ्यां संपूज्य मूलं दशधा जपे-
दिति ॥ इति शंखस्थापनं ॥ अथ विशेषार्घस्थापनं ॥ आत्मश्रीचक्रयोर्मध्ये भूमिजानुकोसाधकः ॥ यक्षकर्दमेन त्रिकोणषड-
स्रवृत्तचतुरस्रं मंडलं कृत्वा यक्षकर्दममाह धन्वंतरीः कपूरागरुकस्तुरिकुंकुमचंदनं तथा महासुगंधमित्युक्तं नामतो यक्षकर्दम इति
॥१॥ अथ सांबकलशोक्तवत् मंडलं संपूज्य ॥ ॐ आधारशक्त्यै नमः इति संपूज्य त्रिपदि आधारं प्रक्षाल्य मंडलोपरि संस्थाप्य
सामान्यार्घजलेनाभ्युक्ष्य प्रथमकूटमुच्चार्य धर्मप्रदमंदशकलात्मने श्रीमन्महाबटुकभैरवाय वह्निमंडलायनमः ततः कलां य-
जेत् ॥ ॐ चंद्रमार्चिषे नमः ॐ रं उष्मायै नमः ॐ लं ज्वलिन्यै ॐ वं ज्वालिन्यै ॐ शं विस्फुलिंगिन्यै ॐ षं सुश्रियै ॐ सं

उपा.स्त.३
बटुक
अ.१२४

॥५७॥

सुरुपायै० ॐ हं कपिलायै० ॐ लं हव्यवाहायै० ॐ क्षं कव्यवाहायै० इति पूजयेत् फट् इति मंत्रेण अर्घ्यपात्रं प्रक्षाल्य आधारे
परिहस्तद्वयेन संस्छाप्य द्वितीयकूटमुच्चार्य ॐ अर्घ्यप्रदद्वादशकलाव्याप्तात्मने श्रीमन्महाबटुक भैरवाय सूर्य मंडलाय नमः ततो सूर्य
कलां यजेत् ॥ ॐ कं भं तपिन्यै० ॐ खं बं तापिन्यै० ॐ गं घं धूम्रायै० ॐ घं पं मरिच्यै० ॐ डं नं ज्वालिन्यै० ॐ चं घं रुच्यै०
ॐ छं दं सुषुम्णायै० ॐ जं यं भोगदायै० ॐ झं तं विश्वायै० ॐ जं णं बोधिन्यै० ॐ ढं ढं धारिण्यै० ॐ ढं ढं क्षमायै० इति कलाः
गंधपुष्पाभ्यां संपूज्य ॥ ततो कुंभाद्बिंदुमुत्सृत्य पात्रे वामहस्तेन तत्पुद्रया मुद्रिं गृहीत्वा दक्षिणहस्तेन तीर्थमुच्चरन् मूलमंत्रं विलोम
मातृकां पठन् कारणामृतेन त्रिभागं प्रदर्श्य जलेन भागमेकं पूरयेत् ॥ विलोममातृका ॥ यथा ॥ क्षं लं हं संपं शं वलं रं यं मं भं बं फं पं
नं धं दं थं नूं पं ढं डं ढं जं झं जं छं चं डं घं गं रं वं कं अः अं औं ओं ऐं एं लृं लृं ऋं ऋं ऊं उं ईं इं आं अमिति अनेन पात्रं प्रपूर्य पुष्पेण ज्ही श्रीं
बीजेनालोढ्य पुष्पं निरस्य निक्षिप्य ततस्तृतीयकूटमुच्चार्य ॐ कामप्रदषोडशकलाव्याप्तात्मने श्रीमन्महाबटुक भैरवाय चंद्रमंडलाय
नमः ततश्चंद्रकलां यजेत् ॥ ॐ अं अमृतायै० आं मानदायै० इं पूषायै० ईं तुष्ट्यै० उं पुष्ट्यै० ऊं रत्यै० ऋं धृत्यै० ऋं शशिन्यै० लृं
चंडिकायै० लृं कांत्यै० ऐं ज्योत्स्नायै० ऐं श्रियै० ॐ प्रीत्यै० औं अंगदायै० अं पूर्णायै० अः पूर्णामृतायै० इति गंधपुष्पाभ्यां संपूज्य
ततो द्रव्यमध्ये कुशेन त्रिकोणषट्कोणवृत्तचतुरस्त्रं कृत्वा त्रिकोणे ऊर्ध्वरेखायां अं नम इत्यादि अः नम इत्यंतं संपूज्य ॥ दक्षिणरेखा-
यां कं नम इत्यादि तं नम इत्यादि तं नम इत्यंतं संपूज्य ॥ उत्तररेखायां थं नम इत्यादि हं नम इत्यंतं संपूज्य उक्तयोः पार्श्वयोः लं नमः क्षं
नमः मध्ये ईं नमः त्रिकोणेषु त्रिकूटानि संपूज्य ॥ षट्कोणेषु ॥ ॐ हृदयशक्तिं नमः शिरोशक्तिं कवचशक्तिं नेत्रशक्तिं अस्त्र
शक्तिं वर्तुलं अकारादि क्षकारांतां मातृकां संपूज्य चतुरस्त्रे ॐ पूर्णशैलाय नमः ॐ उडधानाय ॐ जालंधराय नमः ॐ काम-
कलायै नम इति संपूज्य गंगेचयमुने चेतिक्रोमित्यं कुशमुद्रया सूर्यमंडलात्तीर्थान्यावाह्यमुद्रां प्रदर्श्य वमिति धेनुमुद्रयामृतीकृत्य मच्छ-
मुद्रया छाद्य कवचेनावगुंढ्य चक्रेण संरक्ष्य अस्त्रेण छोटिकाभिर्दशदिगुबंधनं कृत्वा आनंदभैरव आनंदभैरवीं आवाह्य पूजयेत्

बृज्योर्णा
धर्मस्कंध
उपासना
॥ ५८ ॥

तन्मंत्रो ॐ ऐं ह्रीं श्रीं हसक्षमलवरयूं आनंदभैरवायवौषट् इत्यानंदभैरवंत्रिःसंपूज्य ॐ ऐं ह्रीं श्रीं हसक्षमलवरयीं आनंदभैर-
व्यैवौषट् इत्यानंदभैरवींत्रिः संपूज्य पूर्ववत् ध्यात्वा ततोविशेषार्घस्यचतुर्दिक्षु पंचरत्नानि पूजयेत् पूर्वग्लं गगनरत्ने ष्योनमः दक्षिणे
स्थूंस्वर्गरत्ने ष्योनमः पश्चिमे पूं पाताल रत्ने ष्योनमः उत्तरे मूं मर्त्यरत्ने ष्योनमः मध्ये नूं नागरत्ने ष्योनमः ॥ इति पंचरत्नानि संपूजयेत् ॥
अथ द्रव्यशुद्धिः ॥ ततो मांसमीनमुद्राकुंडगोलादिकं शोधयेद्यथा ॥ अथ मांसशोधनं ॥ द्वितीयाशोधनं ॐ यं १० पोषणं
ॐ रं १० इतिसंदह्य ॐ व १० मिति अमृतं प्लावय धेनुमुद्रया मृतीकृत्य पशुगायत्रीं दशधा जपेत् ॥ ॐ पशुपाशाय विद्महे शिरछेद-
नाय धीमहि ॥ तन्नो मांसः प्रचोदयात् ॥ वामहस्ते द्वितीयां गृहीत्वा तत्त्वमुद्रया विलोममातृकया मूलमंत्रेण च कुंभतीर्थमापूर्य ॥ ॐ
क्षानम इत्यादि अंनम इत्यंता विलोममातृका ॥ ॐ प्रतद्विष्णुस्तवते वीर्ये मृगो न भीमः कुचरो गिरिष्ठाः यस्योरुषु त्रिषु विक्रमणेष्वधि क्षि-
यंति भुवनानि विश्वाः ॥ अनेन मंत्रेण शोधयेत् ॥ अथ मीनशोधनं ॥ ॐ त्र्यंबकं यजामहे सुगंधिं पुष्टिवर्धनं ॥ उर्वारुकमिव बंधना
मृत्योर्मुक्षीय मामृतात् ॥ अथ मुद्राशोधनं ॥ ॐ तद्विष्णोः परमं पदं सदा पश्यंति सूरयः ॥ दिवीवचक्षुराततं ॥ १ ॥ ॐ तद्वि प्रा-
सो विपन्यवोजागुवांसः समिधते विष्णोर्यत्परमं पदं ॥ २ ॥ मांसमीनमुद्राविशेषार्धे किंचिन्निक्षिपेत् ॥ योगात्मकबिंदुं निष्कास्य ॥
अनेन मंत्रेण शोधयेत् ॥ ॐ विष्णुर्यो नि कल्पयतु त्वष्टारूपाणि पिशिंचनु असिंचतु प्रजापतिर्द्वाता गर्भं दधातु मे ॥ गर्भधेहि सिनी
वालि गर्भधेहि सरस्वती गर्भते अश्विनौ धत्ता वाधत्तां पुष्करस्त्रजौ पूं जूं मूं स्वाहा अमृते अमृतोद्भवे अमृतवर्षिणी अमृतं श्रावय २
स्वाहा ॥ इति कुंडगोलादिशुद्धिः ॥ विशेषार्धे बिंदुं निक्षिपेत् तत्र वमिति धेनुमुद्रया मृतीकृत्य मत्समुद्रया छाद्य कवचेनावगुं वय चक्रेण
संरक्ष्य अस्त्रेण तालत्रयं दिग्बंधनं कृत्वा प्राणप्रतिष्ठां कुर्यात् ॥ ॐ आं ह्रीं क्रौं यं रं लं वं शं षं सं हं लं क्षं हंसः सोहं श्रीमन्महाबटुकभैर-
वस्यं अस्मिन्नाधारसहितविशेषार्धे अग्नि सूर्यसोमकलानां प्राणाः इह प्राणाः सुरवंचिरंतिष्ठंतु ॥ ॐ आं ह्रीं क्रौं यं रं लं वं शं षं सं हं लं क्षं-
हंसः ॥ सोहं इहास्मिन्कलशे जीव सर्वे द्रियाणि वाङ्मनस्त्वक्चक्षुर्जिह्वा श्रोत्र प्राणप्राणाः इहागत्य सुरवंचिरंतिष्ठंतु स्वाहा ॥ इति प्रा-

उपा.स्त.३
बटुक
अ.१२४

॥ ५८ ॥

ण प्रतिष्ठा ॥ दृष्ट्वा र्धपात्रं देवेशी ब्रह्माद्या देवता सदा ॥ नृत्यंति सर्वयोगिन्यः प्रीता सिद्धिं ददात्यपि ॥ तदुक्तं नवरत्नेश्वरे ॥ विशेषार्घ्य-
 परिमूलं समधाजपेदिति शुद्धिः ॥ ऐं क्लीं सौं ॥ ब्रह्मांडखंडसंभूतमशेषरससंभवं ॥ आपूरितं महापात्रं पीयूषरसमावह ॥ १ ॥ अखंडैक-
 रसानंदकलेवरसुधात्मनि ॥ स्वच्छंदस्फुरणामंत्रानधेह्यकुलरूपिणी ॥ २ ॥ क्लीं अकुलस्थामृताकारे सिद्धज्ञानकलेवरे ॥ अमृतत्वं निधेह्य-
 स्मिन्वस्तु निक्लिन्नरूपिणी ॥ ३ ॥ सौं तद्रूपेणैकरस्यं च कृत्वा स्थैतस्त्वरूपिणी ॥ भूत्वा परामृताकारं मयि विस्फुरणं कुरु ॥ ४ ॥ अने-
 नमंत्रेण अर्घ्यमामंत्र्यपूर्ववत्पंचरत्नानि संपूज्य पूर्ववत् आनंदभैरवभैरवीं ध्यात्वा पूजयेत् तालत्रयं दिग्बन्धनं कृत्वा वगुठनमुद्रया वगु-
 ठयधेनुमुद्रया मृतीकृत्योनिमुद्रां प्रदर्श्य हंसो नम इति संपूज्य शंखमुद्रां प्रदर्श्य मत्स्यमुद्रया पात्रमाच्छाद्य मूलदशधा प्रजप्य देवस्व-
 रूपं पात्रं ज्ञावयेत् ॥ इति विशेषार्घ्यस्थापनविधिः ॥ तत विशेषार्घ्याद्वामतः सामान्यार्घवत् ॥ श्रीपात्रं १ गुरुपात्रं २ भैरवपात्रं ३ श-
 क्तिपात्रं ४ योगिनीपात्रं ५ भोगपात्रं ६ वीरपात्रं ७ आत्मपात्रं ८ बलिपात्रं ९ एतानि नवपात्राणि संस्थाप्य दक्षिणभागे पाद्यं अ-
 र्घ्यमाचमनीयमधुपर्कविति चत्वारि पात्राणि सामान्यार्घवत्संस्थाप्य पाद्याद्युपचारार्थं एकं वा पात्रं स्थापनीयं अशक्तश्चेद्गुरुवीर आत्म-
 बलिभोगेति पंचपात्राणि स्थापयेत् तदप्यशक्तश्चेत्तदा सामान्यार्घ्यविशेषार्घ्यं प्रोक्षणी पात्राणि संस्थाप्य ॥ तदुक्तं चंद्रपीठे ॥ वामेश-
 खं प्रतिष्ठाप्य मध्ये चार्घ्यं प्रकल्पयेत् ॥ दक्षिणे प्रोक्षणी पात्रमर्घ्यत्रयविकल्पनेति ॥ १ ॥ ततो प्रोक्षय्युदकेन पुष्पाणि प्रोक्षयेद्यथा
 ॥ ॐ पुष्पकेतुराजार्हते शतायसम्यक् संवधाय ॐ पुष्पे शुद्धिं विधाय ह्रीं हूं फट् ॥ इति मंत्रेण बाणमुद्रया समदृष्टिपुष्पस्या-
 वलोकनेन गंधादिसर्वसंभारशुद्धिं विधाय ॥ प्रोक्षयेत्तेन चात्मानं पूजोपकरणानि च ॥ सर्वत्र प्रोक्षणं कुर्यात्तेन शुद्धिर्भवेत्क्लि ॥ १ ॥
 इति पात्रासादनविधिः ॥ अथ घृततैलदीपस्थापनविधिः ॥ तत्र देवस्य दक्षभागे घृतदीपं वामे तैलदीपं संस्थापयेत् ॥ सुदर्श-
 नमंत्रेण घृतदीपं पूजयेद्यथा ॥ रां रीं स्वरै रौरैः ॐ सहस्रारं हुं फट् स्वाहेति गंधपुष्पाभ्यां संपूज्य ॥ अथ तैलदीपं पशुपतास्त्रमं-
 त्रेण पूजयेद्यथा ॥ ॐ श्रीं पशुं हुं फट् स्वाहेति मंत्रेण गंधपुष्पाभ्यां संपूज्य ॥ हस्तद्वयेन दीपशिरवां स्पृष्ट्वा मंत्रं पठेत् ॐ घोराय

बृज्योर्पा-
धर्मस्कंध
उपासना
॥५९॥

उपा.स्त-३
बटुक
अ. १२४

घोरतमाय महारौद्राय वीरभद्राय ज्वाला मालिने सर्वप्राणोपसंहर्त्रे हुंफट् स्वाहा इति पठित्वा पश्चात्तनेजसात्मानं समर्प्य ॥ ततो वाक्कायचि-
त्तशोधनं कुर्यात् ॥ हुंफट् स्वाहा इति मुखे ॥ ॐ रक्षरक्ष हुंफट् स्वाहेति हृदि हस्तं दत्वा त्मरक्षां विधाय ॥ ॐ मिति मंत्रेण चंदन पुष्पा-
णिकराभ्यां मर्दयित्वा ॥ तानि वामहस्ते समादाया ध्राय ॥ ते सर्वे विलयं यांतु ये मां हिं सन्ति हिंसकाः ॥ मृत्युरोगभयकेशाः पतंतुरिपुम-
स्तके ॥ १ ॥ इति मंत्रेण ईशान्यां दिशि दूरतः क्षिप्त्वा हस्तौ प्रक्षाल्या चम्येति दीपपूजनस्थापनं ॥ अथ तिरस्करणी पूजनं ॥ ततः
स्वपुरोभागे सर्वविघ्ननिवारणार्थं तिरस्करणीं ध्यायेत् ॥ यथा ॥ नीलहयं समधिरुह्य पुरः प्रयांति नीलांशुकाभरणमाल्यविलेपनाढ्या
॥ निद्रापुटेन भुवनानि तिरोदधानारवडा युधाभगवति परिपातु भक्तान् ॥ १ ॥ एवं ध्यात्वा गंधपुष्पाभ्यां संपूज्य ॥ अग्रे किंचिद्बिंदुधा-
रया संतर्प्य मंत्रद्वयं पठेत् ॥ यथा ॥ ॐ ह्रीं श्रीं नमो भगवति माहेश्वरि सर्वपशुजनमनचक्षुस्तिरस्करणीं कुरु १ स्वाहा ॥ १ ॥ ॐ
ह्रीं क्लीं ऐं रत्नौ तिरस्करणीं सकलजनवाग्वादिनी सकलपशुजनमनचक्षुषी श्रोत्रजिह्वाघ्राणतिरस्करणीं कुरु २ ठः ठः ठः स्वाहा ॥ २ ॥
इति नमस्कृत्य ॥ अथ पंचबलिप्रदानविधिः ॥ ततो यंत्रस्य पूर्वदक्षिणपश्चिमोत्तरेषु त्रिकोणवृत्तचतुरस्रं मंडलं कृत्वा ॥ ॐ ह्रीं मं-
डलाय नम इति मंडलं संपूज्य पूर्वबांबटुकाय नमः इति पाद्यादिभिः पूजयेत् ॥ पक्वान्नपूर्णसलिलमीनमांसकारणचतुष्टयं दीपयु-
क्तं वा बलिपात्रेषु पूरयित्वा मीनमुद्रया किंचिन्तीर्थपात्रे दत्वा वामांगुष्ठानामाभ्यां पूर्वे उत्सृजेदनेन ॥ ॐ एह्येहि देवी पुत्रबटुकना
थकपिलजटाभारभासुरत्रिनेत्रज्वालामुखसर्वविघ्नान्नाशय ॥ २ ॥ सर्वोपचारसहितं बलिं गृह्ण १ स्वाहा एष बलिर्बटुकाय नमः ॥ १ ॥
दक्षिणे पूर्ववन्मंडलं संपूज्य यां योगिनीभ्यो नम इति योगिनीभ्यश्च पूर्ववत्पात्रे द्रव्यं पूरयित्वा योनिमुद्रया तीर्थं पूरयित्वा दक्षांगुष्ठ-
नाभ्यां पूर्वं बलिं दद्यादनेन उर्ध्वं ब्रह्मांडतो वादिविगगनतले भूतले निष्कले वा पाताले वा तले वा सलिलपवनयौ र्यत्र कुत्रास्ति
तावा ॥ क्षेत्रे पीठे पपीठादिषु च कृतपदाधूपदीपादिकेन प्रीत्या देव्यः सदानः शुभबलिविधिना पातु वीरं द्रव्यं ॥ १ ॥ यां योगिनी-
भ्यः स्वाहा सर्वयोगिनी हुंफट् स्वाहा एष बलिर्योगिनीभ्यो नमः ॥ २ ॥ पश्चिमे पूर्ववन्मंडलं कृत्वा मंडलं संपूज्य ॥ संक्षेत्रपा-

॥५९॥

बृज्ज्योर्ण-
धर्मस्कंध
उपासना
॥ ६० ॥

प्राप्नुयासं स्वाहा ॥ ६ ॥ ॐ वायुतेजसलिलभूम्यात्मनो मे शुद्ध्यंतां ॥ ज्योतिरहं विरजा विपाप्मा भूयासं स्वाहा ॥ ७ ॥ इति सप्तमंत्रा-
नू पठन् ॥ भोगपात्रामृतेन दक्षकरतलं समार्च्य ॥ दक्षहस्ते त्रिकोणं लिखित्वा शुद्धिखंडानि त्रिकोणस्य दक्षोत्तरसन्मुखमध्ये पुनिधाय-
॥ वामहस्तांगुष्ठमध्यमानामिकापिरेकं खंडं गृहीत्वा मूलांते ह्रीं श्रीं आं आत्मतत्वेन स्तूलदेहं शोधयामि स्वाहा ॥ अनेनाधस्तां शु-
द्धिं स्वीकृत्य ॥ पूर्ववच्छुद्धिखंडं गृहीत्वा ॥ मूलांते ह्रीं श्रीं विद्यातत्वेन सूक्ष्मदेहं शोधयामि स्वाहा ॥ अनेन दक्षस्थां शुद्धिं स्वीकृत्य-
तृतीयं खंडं गृहीत्वा ॥ मूलांते ह्रीं श्रीं शशिवतत्वेन परमकारणदेहं शोधयामि स्वाहा ॥ अनेनोत्तरस्थां शुद्धिं स्वीकृत्य ॥ चतुर्थं खंडं गृ-
हीत्वा मूलांते ह्रीं श्रीं संसर्वतत्वेन तत्त्वत्रयाश्रयं महाकारणजीवं शोधयामि स्वाहा ॥ अनेन मध्यस्थां स्वीकृत्य ॥ ४ ॥ वस्त्रेणाहस्तौ विशो-
ध्यहस्ताभ्यां सर्वांगं समार्जयेत् ॥ ततो भोगपात्रं स्वीकुर्यात् ॥ यथा ॥ मूलांते ॐ अर्द्धं ज्वलति ज्योतिरहमस्मि ज्योतिर्ज्वलति ब्र-
ह्मांडमस्मि योहमस्मि ब्रह्माहमस्मि अहमस्मि ब्रह्माहमस्मि अहमे वहिमा जुहोमि स्वाहा ॥ इत्यनेनात्मपात्रं गृहीत्वा इति शुद्धिः ॥
॥ अथ श्रीपात्रामृतेनात्मानं पूजोपकरणं चाप्युक्ष्य सर्वं ब्रह्ममयं भावयेत् ॥ अथ समर्थः अधिकारी चेत्तदा चतुर्वारं पात्रं गृहणं कार्यं तत्र
मंत्राः ॥ वामहस्ते पात्रं गृहीत्वा तदुपरि दक्षहस्तमाच्छाद्य पठेत् ॥ ॐ ह्रीं श्रीं प्रकृत्य हंकारमनबुद्धिश्चोत्रत्वक्चक्षुजिह्वाघ्राणवाक्पा-
णिपादपायूपस्थशब्दस्पर्शरूपरसगंधाकाशवायुसलिलभूम्यात्मकं अं आं इं ईं उं ऊं ऋं ॠं एं ऐं ओं औं अं अः शुद्धा शुद्ध-
चतुर्विंशतितत्त्वसहितं प्रथमकूटमुच्चार्य आधारे अग्निचक्रे कामगिरिपीठे मिन्त्रीशानायात्मके जाग्रदशाधिष्टायिके इच्छाशक्त्यात्म-
करुद्रात्मके शक्तिश्रीकामेश्वरीदेवी श्रीपादुकां पूजयामि तर्पयामि नमः गौरिवल्लभसहिताय श्रीगौरिवल्लभसहितात्मने विश्वपुरुषा-
य विश्वपुरुषात्मने आर्णवमलशोधनार्थे आधारे अग्निमंडले आत्मतत्वं स्तूलदेहं शोधयामि जुहोमि स्वाहा जुहोमीति गुरोराज्ञां गृ-
हीत्वा तदा गुरुणायस्यास्य परमा मृतमिति वक्तव्यं प्रथमपात्रेन तु सर्वत्र पुनः मुख्यकुंभातीर्थं द्वितीयवारं पात्रे पूरयित्वा पठेत् ॥ ॐ
ह्रीं श्रीं मायाकलाविद्यारागकालनियतिपुरुषात्मकं करवं गंधं चंदं जडं अं तं ढं ढं तं थं दं धं नं पं कं बं भं मं शुद्धा शुद्धसप्ततत्त्व

उपा.स्त. ३
बटुक
अ-१२४

॥ ६० ॥

लायनम इति क्षेत्रपालमभ्यर्च्य पात्रेद्रव्यं पूरयित्वा अंकुशमुद्रया तीर्थं दत्वा दक्षांगुष्ठमध्यमानामाभ्यां पूर्ववद्वलिं दद्यादनेन ॥ ॐ क्षा-
 क्षीं क्षूं क्षौं क्षः स्थानक्षेत्रपालधूपदीपादिसहितं बलिं गृह्ण २ स्वाहा एष बलिः क्षेत्रपालाय नमः ॥ ३ ॥ उत्तरे पूर्ववन्मंडलं कृत्वा मंड-
 लं संपूज्य ॥ गंगणेशाय नम इति गणेशमभ्यर्च्य पात्रेद्रव्यं पूर्ववत्पूरयित्वा ॥ दक्षांगुष्ठतर्जनीनामाभ्यां पूर्ववद्वलिं दद्यादनेन ॥ ॐ
 गां गीं मूं गैं गों गः गणपतये वरवस्द सर्वजनं मेव शमानय बलिं गृह्ण २ एष बलिः गंगणपतये नमः ॥ ४ ॥ अथ गणपतिसमीपे तथैव पूर्व
 वन्मंडलं कृत्वा ॥ ॐ ह्रीं व्यापकं मंडलाय नम इति गंधपुष्पाभ्यां संपूज्य साधारण बलिं संस्थाप्य ॥ मूलेनाभि मंत्र्य तत्र धूपदीपा-
 दिभिः सर्वभूतानि संपूज्य तत्त्वमुद्रया बलिं दद्यादनेन ॐ ह्रीं सर्वविघ्नकृद्भ्यः सर्वभूतेभ्यो हं स्वाहा एष बलिः सर्वभूतेभ्यो नमः ॥ ५ ॥
 ॥ इति पंचबलिः ॥ अथांतयागः ॥ गुरुपात्रामृतेन गुरुपादुकां पूजयेत् ॥ यथा ॥ पूर्व दिशः सित्रिकोणं कृत्वा ततो दक्षहस्ते तर्जन्यं
 गुष्ठाभ्यां गंधपुष्पं गृहीत्वा ॥ वामहस्ते अनामिकां गुष्ठाभ्यां शुद्धिखंडं गृहीत्वा ऊर्ध्वरेखायां ॐ ऐं ह्रीं श्रीं दिव्यौघाः श्रीपादुकां पू-
 जयामि तर्पयामि नमः ॥ दक्षिणरेखायां ॐ ऐं ह्रीं श्रीं सिद्धौघाः श्रीपादुकां पू० त० नमः ॥ वामरेखायां ॐ ऐं ह्रीं श्रीं मानवौघाः
 श्रीपादुकां पू० त० नमः ॥ ततो गुरुपात्रामृतेन गुरुचतुष्टयं पूजयेत् ॥ ॐ ह्रीं श्रीं हंसक्षमलवरयूं ह्रीं हंस श्रीं अमुकानंदनाथगुरु श्रीं
 पादुकां पू० त० इति त्रिः सकृद्वा एव गुरुपरमगुरु परात्परगुरु परमेश्वरगुरु नूतर्पयेत् ॥ अथ भैरवपात्रामृतेन स्वहृदि देवं तर्पयेत् ॥ यथा ॥
 ॐ ह्रीं बटुकाय आपदुद्धारणाय कुरु २ बटुकाय ह्रीं उं श्रीं मन्महाबटुकभैरवं सांगं सपरिवारं सवाहनं सायुधं पूजयामि तर्पयामि नम इ-
 ति ॥ ॥ अथ तत्त्वशुद्धिं कुर्याद्यथा ॥ भोगपात्रोपरि हस्तं दत्वा पठेत् ॥ ॐ प्राणापानव्यानोदानसमानामे शुद्ध्यंतां ज्योतिरहं-
 विरजापाप्माभूयांसं स्वाहा ॥ २ ॥ ॐ प्रकृत्यहंकारवाङ्मनः श्रोत्राणि मे शुद्ध्यंतां ॥ ज्योतिरहं विरजाविपाप्माभूयांसं स्वाहा ॥ ३ ॥
 ॐ त्वक्चक्षुजिह्वाघ्राणवचांसि मे शुद्ध्यंतां ॥ ज्योतिरहं विरजाविपाप्माभूयांसं स्वाहा ॥ ४ ॥ ॐ पाणिपादपायूपरस्त्रशब्दमि-
 शुद्ध्यंतां ॥ ज्योतिरहं विरजाविपाप्माभूयांसं स्वाहा ॥ ५ ॥ ॐ स्पर्शरूपरसगंधाकाशानि मे शुद्ध्यंतां ॥ ज्योतिरहं विरजाविपा-

सहितं द्वितीयकूटमुच्चार्य ॥ सूर्यचक्रे जालंधरगिरिपीठे षष्ठिनाथात्मके स्वप्नदशाधिष्टायिके ज्ञानशक्त्यात्मक विष्णवात्मक शक्ति श्रीवज्रे
श्वरीदेवी श्रीपादुकां पूजयामितर्पयामिनमः श्रीलक्ष्मीनारायणसहिताय श्रीलक्ष्मीनारायणसहितात्मने कार्मिक मलशोधनार्थे हृदये सूर्यमं-
डले विद्यातले सूक्ष्मदेहं शोधयामि जुहोमि स्वाहा ॥ २ ॥ पुनस्तृतीयवारं पात्रमादाय ॥ ॐ ह्रीं श्रीं शिवशक्तिसदाशिवेश्वर शुद्धविद्यात्मक
परंलवंशं संहलं क्षुद्धाशुद्धपंचतत्त्वसहितं तृतीयकूटमुच्चार्य सोमचक्रे पूर्णगिरिपीठे उडुशनाथात्मके सुषुप्तिदशाधिष्टायिके क्रिया
शक्त्यारमक ब्रह्मात्मक शक्ति श्रीभगमालिनीदेवी श्रीपादुकां पूजयामितर्पयामिनमः विद्याशंकरसहिताय विद्याशंकरसहितात्मने मा-
यिक मलशोधनार्थे चंद्रमंडले शिवतत्त्वेन कारणदेहं शोधयामि जुहोमि स्वाहा ॥ ३ ॥ अथचतुर्थवारं पात्रमादाय ॥ ॐ ह्रीं श्रीं शिव-
शक्तिसदाशिवेश्वर शुद्धविद्यामायाकलाविद्यारागकालनियतिपुरुषप्रकृत्यहंकारसुरवश्रोत्रत्वक्चक्षुजिह्वाघ्राणवाक्पाणिपादपायूप-
स्थशब्दस्पर्शरूपरसगंधाकाशवायुतेजसलिलभूम्यात्मक ॐ आदिक्षांतक्षादि अंतपठेत् ॥ शुद्धाशुद्धषट्त्रिंशत्तत्त्वसहितं आत्मवि-
द्याशौवंसेवस्थूलसूक्ष्मकारणमहाकारणदेहं शोधयामि स्वाहा समस्त मूलमुच्चार्य ॥ ब्रह्मरंध्रचक्रे उडयानपीठं श्रीचर्यानिंदनाथासि-
के तूर्यदशाधिष्टायिके ब्रह्मात्मक शक्तिः श्रीमहाभैरवसहिताय श्रीमहदुक भैरवाय श्रीपादुकां पूजयामितर्पयामिनमः ॥ गौरिवल्लक्ष्मीना-
रायणविद्याशंकरसहितात्मने विश्वतैजसप्राज्ञपुरुषाय विश्वतैजसपुरुषात्मने आर्णवकार्मिक मायिक मलशोधनार्थे सर्वतत्त्वेन महाकारणदे-
हं शोधयामि स्वाहा ॥ स्वदेहपीठमंत्रांतं संपूज्य स्वहृदये पूर्वदेवं ध्यात्वा आसनाद्युपचारैः सावरणं देवमभ्यर्च्य मनसा धूपदीपनैवेद्यादि-
नृदत्त्वा मानसं वैश्वदेवं कृत्वा प्राणानायम्या ऋष्यादिकरषडंगन्यासान् कृत्वा शोन्तरसहस्रं शतं वा मूलं संपूज्य पुनः प्राणानायम्या
दिकृत्वा जपनिवेद्य स्वशिरसि हृदये मूलाधारे पादयोः सर्वांगे च पंचपुष्पांजलीनूत्रीनू पुष्पांजलीनू वा दत्त्वा देवतायाश्चरणे आत्मानं
समर्प्य बाह्यार्चनं कुर्यादिति ॥ इत्यनर्थगः ॥ अथ बहिर्यागः ॥ जपस्थानार्चनं स्थानं माला पुस्तक दर्शनं ॥ स्वभक्तेषु महेशा-
निदर्शनं नैव कारयेत् ॥ १ ॥ इति वचनात्तद्यथोक्तं योगिनीतंत्रे ॥ लिंगस्थां पूजयेद्देवीं युस्तकस्थां तथैव च ॥ मंडलस्थां माहामायां

बृज्यो-र्ष
धर्मस्कंध
उपासना
॥६१॥

यंत्रस्यां प्रतिमा सुच ॥ २ ॥ जलस्थां वा शिलायां वा पूजयेत्परमेश्वरीं ॥ इति पीठनिर्णयः ॥ शक्तिगंधाष्टकेन यंत्रं लिखेत् ॥ शक्तिगंधाष्टकं यथा ॥ स्वयं भुक्कुसुमं कुंडगोलोत्परोचना गुरु ॥ काश्मीरमृगनाभिचसाह्यं च मलयोद्भवं ॥ ३ ॥ एष गंधः समारब्धातः सर्वदा चंडिकाप्रियः ॥ सौवर्णे राजते ताम्रे पट्टे भूर्जे थवाभुवि ॥ विनायंत्रेण चेत्पूजा देवतान प्रसीदति ॥ ५ ॥ स्वपुरो पीठे यंत्रं स्थापयेत् ॥ भूप्रदेशे मनोरम्ये पुष्पामोदसुधूपिते ॥ गोमयेनाथसंलिप्ते पुष्पप्राकारशोषिते ॥ ६ ॥ मंडपं विधिवत्तत्र आसनं तु समर्पयेत् ॥ लिखेद्यंत्रं प्रयत्नेन लेखन्याहेमतारयोः ॥ ७ ॥ अथ यंत्रोद्धारः ॥ यंत्रोद्धारमिमं देवीत्रैलोक्ये चाति दुर्लभं ॥ तद्यंत्रं च प्रवक्ष्यामि यत्र देवं च पूजयेत् ॥ १ ॥ मध्ये चाष्टदलं पद्मकर्णिकाकेसरोज्वलं ॥ त्रिकोणं च ततः कृत्वा षट्कोणं च ततो न्यसेत् ॥ २ ॥ वर्तुलं चाष्टपत्रं च चतुरस्त्रं त्रयात्मकं ॥ एवं यंत्रं च संपूज्य स्वस्थो भूत्वा जपेन्नरः ॥ ३ ॥ इति यंत्रोद्धारः ॥ अथ पीठावरणदेवतान्यासः ॥ ॐ मं मंडूकाय नमः आधारे ॐ कालाग्निरुद्राय नमः स्वाधिष्ठाने ॐ कुंकूमयिनमः नाभौ ॐ आं आधारशक्तये नमः ॐ क्षीं क्षीरसागराय ॐ रं रत्नभूताय ॐ कंकल्पवृक्षाय ॐ रं रत्नवेदिकाय ॐ हृदये ॐ धं धर्माय ॐ दक्षांसे ॐ ज्ञां ज्ञानाय ॐ वामांसे ॐ वं वैराग्याय ॐ वामोरौ ॐ ऐं ऐश्वर्याय ॐ दक्षोरौ ॐ अं अधर्माय ॐ बदने ॐ अं अज्ञानाय ॐ वामपार्श्वे ॐ अं अवैराग्याय ॐ नाभौ ॐ अं अनैश्वर्याय ॐ दक्षपार्श्वे ॐ आं आनंदाय ॐ कं कंकाय ॐ संसंविन्ना ॐ संसरोजाय ॐ पंप्रकृतिपत्रेभ्यो ॐ विं विकारमयकेसरेभ्यो ॐ पंचाशह्णार्णविकर्णिकायै ॐ अं अं अर्कमंडलाय द्वादशकलेभ्यो नमः ॐ चंद्रमंडलाय षोडशकलात्मने नमः ॐ अग्निमंडलाय द्वादशकलेभ्यो ॐ संसत्त्वबोधात्मने ॐ रं रजः प्रकृतात्मने ॐ तंतमस्तुमोहात्मने ॐ आं आत्माने ॐ पंपरमात्मने ॐ अं अंतरात्मने ॐ ज्ञां ज्ञानात्मने ॐ मां मायातत्वात्मने ॐ कं कलातत्वात्मने ॐ विं विद्यातत्वात्मने ॐ पंपरतत्वात्मने ॐ पीठनवशक्तिन्यसेत् ॥ ॐ तंतत्पुरुषाय नमः ॐ इं ईशानाय नमः ॐ अं अं अघोराय ॐ वां वामदेवाय ॐ सं सद्योजाताय ॐ वां वामायै ॐ ज्यं ज्येष्ठायै ॐ श्रें श्रेष्ठायै ॐ रौ रौद्राय ॐ कां कालायै ॐ कं कलविकरणायै ॐ वं

उपा.स्त.३
बटुक
अ. १२४

॥ ६९ ॥

बृ. ज्यो. र्ण.
धर्मस्कंध.
उपासना

उपा. स्त. ३
बहुक
अ. १२४

बलविकरणायै. ॐ बंबलप्रमथनायै. ॐ मंमनोन्मनायै. हृदये अथावरणदेवतान्यासः तत्रशिरसि ॐ हं हृदयेदेवाय. ॐ कंक.
वचदेवाय. ॐ नेनेत्रदेवाय. ॐ अं अस्त्रदेवाय. इतिप्रथमावरणदेवतान्यासः ॥ अथललाटे ॐ डां डाकिनीपुत्रेभ्योनमः ॐ
शां शाकिनीपुत्रेभ्योनमः ॐ लां लाकिनीपुत्रेभ्योनमः ॐ कां काकिनीपुत्रेभ्योनमः ॐ सां साकिनीपुत्रेभ्योनमः ॐ हां हाकिनीपुत्रे
भ्योनमः ॐ मां मालिनीपुत्रेभ्यो. ॐ दें देविपुत्रेभ्यो. ॐ आं मातृपुत्रेभ्यो. ॐ रुं रुद्रपुत्रेभ्यो. ॐ मां मातृपुत्रेभ्यो. ॐ उं ऊर्ध्व
मुखपुत्रेभ्यो. ॐ अं अधोमुखपुत्रेभ्योनमः इतिद्वितीयावरणदेवतान्यासः ॥ अथकंठे ॥ ॐ ब्रं ब्रह्माणीपुत्रबहुकायनमः ॐ मां
माहेश्वरीपुत्रबहुकायनमः ॐ कौं कौमारीपुत्रबहुकायनमः ॐ वैं वैष्णवीपुत्रबहुकायनमः पूर्वज्ञानयोर्मध्येब्रह्माणी नैऋतिवरुणयोर्म
ध्ये वैष्णवी ॐ इं इंद्राणीपुत्रबहुकायनमः ॐ मं महालक्ष्मीपुत्रबहुकायनमः ॐ वां वाराहीपुत्रबहुकाय. ॐ चां चामुंडापुत्रबहुकायनमः
इतितृतीयावरणदेवतान्यासः ॥ अथहृदये ॥ ॐ हें हेतुकाय. ॐ त्रिं त्रिपुरांतकायनमः ॐ वें वेतालायनमः ॐ अं अग्निजिह्वायनमः
ॐ कां कालांतकायनमः ॐ कं करालायनमः ॐ एं एयालायनमः ॐ त्रीं त्रीमायनमः ॐ अं अचलायनमः ॐ हां हाटकेशाय. इति
चतुर्थावरणदेवतान्यासः ॥ अथनाभौ ॐ श्रीं श्रीकंठायनमः ॐ अं अनंतेशाय. ॐ सूं सूक्ष्मेशाय. ॐ अं अर्मीशाय. ॐ सां सार
भूतीशाय. ॐ अं अतिथीशाय. ॐ स्त्रूं स्त्रुण्वीशाय. ॐ हं हरेशाय. ॐ झिं झिटीशाय. ॐ भौं भौतिकेशाय. ॐ संसद्यो
जातेशाय. ॐ अं अनुगृहेशाय. ॐ कूं क्रूरेशाय. ॐ मं महासेनेशायनमः इतिपंचमावरणदेवतान्यासः ॥ अथस्वाधिष्ठाने ॐ
क्रौं क्रौधीशायनमः ॐ चं चंडीशाय. ॐ पं पंचांतकेशाय. ॐ शिं शिवोत्तमेशाय. ॐ एं एकरुद्रेशाय. ॐ कूं कूर्मेशाय. ॐ एं
एकनेत्रेशाय. ॐ चं चतुराननेशाय. ॐ अं अजेशाय. ॐ संसर्वेशाय. ॐ सों सोमेशाय. ॐ लां लांगलीशाय. ॐ दां दारु
केशाय. ॐ अं अर्धनारीशाय. ॐ उं उमाकांतशाय. ॐ आं आषाढीशाय. इतिषष्ठा वरणदेवतान्यासः ॥ अथमूलाधारे ॐ दं दं
डीशाय. ॐ अं अत्रीशाय. ॐ मं मीनेशाय. ॐ में मेघेशाय. ॐ लों लोहितेशायनमः ॐ शिं शिखरीशाय. ॐ छं छगलंडेशाय. ॐ

॥६२॥

द्विद्विरंदेशाय० ॐ मां माहाकालीशाय० ॐ बांबालीशाय० ॐ भुंभुजंगेशाय० ॐ पिंपिनाकीशाय० ॐ रवंरवङ्गीशाय० ॐ बंबकी-
 शाय० ॐ श्वेतेशाय० ॐ भृंगुगीशाय० देवस्यवामे ॐ ननकुलीशाय० ॐ शिंशिवेशाय० ॐ संसंवर्त्तकेशाय० ॐ दिंदिव्ययो-
 गिन्यै० ॐ अं अंतरिक्षयोगिन्यै० ॐ भूंभूमिष्टयोगिन्यै० ॐ संसंवर्त्तयोगिन्यै० नमः इतिसप्तमावर्णदेवतान्यासः ॥ अथपादयोः ॥
 ॐ वंवज्रसहित इंद्रायनमः ॐ शंशक्तिसहित अग्नयेनमः ॐ दंदंडसहित यमायनमः ॐ खंखड्गसहित क्षं निऋतयेनमः ॐ पां पाश-
 सः वंवरुणायनमः ॐ अं अंकुश सहित यं वायवेनमः ॐ गंगदासहित संसोमाय० ॐ त्रिं त्रिशूलसः इं ईशानाय० ॐ कं कमलासहि-
 त ब्रं ब्रह्मणेनमः ॐ चं चक्र सहित अनंतायनमः ॥ इति अष्टमावर्णदेवतान्यासः ॥ अथ पीठपूजा ॥ ॐ ह्रीं आधारासनायनमः
 ॥ ॐ मंडुकायनमः ॥ ॐ कालाग्निरुद्राय० ॥ ॐ कूर्माय० ॥ ॐ अनंताय० ॥ ॐ पृथिव्यै० ॥ ॐ सुधांबुध्न्यै० ॥ ॐ रक्तह्रीपाय० ॥
 ॐ मणिमंडपाय० ॐ कल्पवृक्षाय० ॐ रत्नवेदिकार्यै० ॐ धर्माय० ॐ ज्ञानाय० ॐ वैराग्यायनमः ॐ ऐश्वर्याय० ॐ आनंदकंदा-
 यनमः ॐ सविन्नालाय० ॐ सर्वतत्त्वाय० ॐ पद्माय० ॐ प्रकृतिमयपत्राय० ॐ विकृतिमयकेशरेण्यो० ॐ पंचांशवर्णबीजाद्वया-
 कर्णिकार्यै० ॐ अं अर्कमंडलाय० ॐ सोममंडलाय० ॐ वह्निमंडलाय० ॐ संसत्त्वाय० ॐ रं रजसे० ॐ तं तमसे ॐ आं आत्म-
 ने ॐ पं परमात्मने ॐ ह्रीं ज्ञानात्मने० ॐ मां मायातत्त्वाय० ॐ विं विद्यातत्त्वाय० ॐ शिं शिवतत्त्वाय० ॐ पं परतत्त्वाय० ॐ माया-
 र्यै० ॐ ज्येष्ठार्यै० ॐ रौद्र्यै० ॐ काल्यै० ॐ कलविकरण्यै० ॐ बलविकरण्यै० ॐ बलप्रमथिन्यै० ॐ सर्वभूतहमन्यै० ॐ मध्ये
 मनोन्मन्यै० ॐ नमो भगवते सकलगुणात्मशक्तियुक्ताय अनंताय योगपीठात्मने नमः एवं गंधपुष्पाभ्यां पीठं संपूज्य ॥ ॥
 अथ स्वहृदयस्थं देवं यंत्रे स्थापयेत्तद्यथा ॥ यंत्रस्थासनोपरिमूले नमूर्तिं विचिंत्य आत्मानं कामकलारूपं विभाव्य ॥ कूर्ममुद्र-
 या पुष्पं गृहीत्वा वामनासापुटे वायुबीजेन मूलाधारात्कुंडलिनीं ब्रह्मरंध्रांतं नीत्वा हृदये समानीय मूले मूर्तिं कल्पयेत् ॥ कुंडलिनीमूर्तिं स-
 योगं विभाव्य तन्मूर्तिं दक्षनासया पुष्पमारोप्य तत्पुष्पचक्रे निधापयेत् ॥ तदुक्तं कुमारीकल्पे ॥ ततो हृदयपद्मांतं स्फुरंतीं विद्युदाकृतिं

बृ-ज्यो-र्ण-
धर्मस्कंध
उपासना
॥६३॥

सुषुम्णावर्त्मनानीत्वाशिवस्छाने महेश्वरी ततो वै हृदयासन्ने पुष्पांतरे समुन्नयेत् ॥ १ ॥ यंत्रमध्ये आवाहयेदनेन देवेश भक्तिसुलभपरि-
वारसमन्वित ॥ यावत्त्वां पूजयिष्यामितावदेव इहावह ॥ १ ॥ ॐ सद्योजातमिति आवाहनादि मुद्रांप्रदर्शयवाहयेत् इहागच्छ २ इति
आवाहनी भवेति आवाह्य वामदेवायेति मंत्रेण मूलेन स्थापनी मुद्रया स्थापनी भवेति संस्थाप्य सन्निधापन मुद्रया इह सन्निधे हीति सन्निधा-
नि भवेति सन्निधाप्य सन्निरोधन मुद्रया इह सन्निरुद्ध २ इति सन्निरोधिनी भवेति सन्निरोध्य सन्मुखीकरण मुद्रया सन्मुखो भव २ इति स-
न्मुखीकृत्वा षडंगेन संकलीकृत्य हुमित्यवगुंठय छोटिकाभिर्दशदिग्बन्धनं कृत्वा वमिति धेनु मुद्रया ५ मृती कृत्य महा मुद्रया परमीकृत्य ले-
लिहा मुद्रया जीवन्त्यासंविधाय खड्गमुंडवराभययोनि मुद्रांप्रदर्शयेत् स्वागतं कुशलमिदमासनमास्यतां इत्यभिलाष्य यंत्रे प्राणप्र-
तिष्ठां कुर्यात् ॥ ॐ ॐ आं ह्रीं क्लौं यं रं लं वं शं षं सं हं सः सो हं बटुक भैरवाय सपीठ यंत्रसहिताय परे वाराय प्राणा इह प्राणाः सुरवंचिरं
तिष्ठंतु स्वाहा ॥ पुनः १४ सर्वेन्द्रियाणि स्थितानि पुनः १४ जीव इह स्थितः सुरवंचि ० पुनः १४ बाहुन त्वक् चक्षुः श्रोत्रं जिह्वा घ्राणानि
सुरवंचिरं तिष्ठंतु स्वाहा यः प्राणतो निमिषतो महित्वे विधेम इति मन्त्रिनिवारं पठेत् ॥ मनोजूतिर्जुषता सुप्रतिष्ठा प्रतिष्ठा ॥ इति प्रा-
णप्रतिष्ठा ॥ अथ ध्यानं ॥ शुद्धस्फटिकसंकाशं सहस्रादित्यवर्चसं ॥ नीलजीमूतसंकाशं नीलांजनसमप्रभं ॥ १ ॥ अष्टबाहुं त्रिनयनं च
तुर्बाहुं द्विबाहुकं ॥ दंष्ट्राकरालवदनं नूपुरारवसंकुलं ॥ २ ॥ भुजंगमेखलं देवमग्निवर्णं शिरोरुहं ॥ दिगंबरं कुमारेशं बटुकारव्यं महाबलं
॥ ३ ॥ खड्गांगमसिपाशं च शूलं दक्षिणभागतः ॥ डमरुचक्रपालं च वरदं भुजंगतथा ॥ ४ ॥ अग्निवर्णसमोपेतं सारमेयसमचितं ॥ ध्या-
त्वा जपेत्सुसंहृष्टः सर्वान्कामान्नवाप्नुयात् ॥ ५ ॥ अथ सात्विकं वंदे बालमिति ॥ ६ ॥ अथ राजसं उघट्टास्करसन्निभमिति ॥ ७ ॥
अथ तामसं ध्यायेन्निलाद्रिकांतमिति ॥ ८ ॥ इति यथाकामनया ध्यात्वा ॥ ॐ ह्रीं बटुकाय आपदुद्धारणाय कुरु २ बटुकाय ह्रीं ॐ
श्रीमद्बटुक भैरवाय नमः एवं सर्वत्र आवाहनं स ॥ मूले नासनं स ॥ मूलेन सामान्यार्घ्यं दत्त्वा पादयोः पाद्यं स ॥ मू० विशेषार्घ्यं स ॥
मू० एष मधुपर्कनिम इति मुखे दत्त्वा ॥ ततो मू० आचमनं स ॥ मू० शंखोदकेन स्नानं स ॥ पयः पृथिव्यामिति मू० पयः स्नानं स ॥ दधिका मू०

उपा.स्त. ३
बटुक
अ. १२४

॥६३॥

दधिस्नानं स० घृतं० मू० घृतस्नानं । मधुवाता० मू० मधुस्नानं स० । अपा २० रस० मू० शर्करास्नानं० । शुद्धवालः० मू० सां-
 वकलशा चक्षुःक्षोदकस्नानं० मू० गंगादितीर्थोदकेन स्नानं० ततः संक्षेपतः गंधपुष्पधूपदीपनैवेद्यं दत्वा निर्मल्यं विसृज्य अस्निन्नधारया-
 पुरुषसूक्तेन रुद्रसूक्तेन वा अभिषेकं कुर्यात् मू० युवासु० वस्त्रं० मू० आपभूषणं स० यज्ञोपवि० मू० यज्ञोपवितं स० गंधद्वारा० मू० गं-
 धं स० अक्षन्ममी० मू० अक्षताः स० यत्पुरुषेति मू० पुष्पं स० एवं पुष्पांतं पूजयित्वा ततो आवर्णपूजां कृत्वा धूपदीपादिपूजां कुर्यात् ॥
अथावर्णपूजा ॥ पुष्पांजलिं समादाय संविन्मये परो देव परामृतरसप्रिय ॥ अनुतां देहि बटुक परिवारार्चनाय मे ॥ १ ॥ इत्युक्त्वा
 पुष्पांजलिं भैरवोपरि दत्वा आज्ञां गृहीत्वा भैरवमेव परिवाररूपेण परिणतां ध्यात्वा परिवारदेवतां ध्यायेत् ॥ अत्र सर्वत्र पूज्य पूजक-
 योरंतरालप्राचीतदनुसारेण अन्याः दिशः प्रकल्प्य पूजयेत् ॥ ततो दक्षहस्ते तर्जन्यंगुष्ठाभ्यां गंधाक्षतपुष्पाणि गृहीत्वा वामहस्ते अना-
 मांगुष्ठाभ्यां शुद्धिमीनखंडं गृहीत्वा मध्ये त्रिकोणे देवस्याग्रे ॐ ह्रः बः ईशानाय अंगुष्ठाभ्यां अंगुष्ठः श्रीपादुकां पूजयामि तर्पयामि
 नमः ॐ ह्रौं बौं तत्पुरुषाय तर्जनी तर्जनी श्रीपादुकां पू० त० ॐ ह्रैं बैं अघोराय मध्यमाय मध्यमाय श्रीपादुकां पू० त० ॐ हूं बूं वा-
 मदेवाय अनामिकाय अनामिका श्रीपादुकां पू० त० ॐ ह्रीं बीं सद्योजाताय कनिष्ठिका कनिष्ठः श्रीपादुकां पू० त० ॐ ह्रां बां पंचवक्त्राय
 महादेवाय करतल करपृष्ठाभ्यां करतल करपृष्ठाः श्रीपादुकां पू० त० ॐ ह्रौं बौं ईशानाय शिरसे स्वाहा शिरसि श्रीपादुकां पू० त० ॐ
 ह्रैं बैं तत्पुरुषाय ऊर्ध्ववक्त्राय मुखे मुखं श्रीपादुकां पू० त० ॥ ॐ हूं बूं अघोराय दक्षिणवक्त्राय दक्षिणकर्णे दक्षिणकर्णः श्रीपादुकां पू० त० ॥
 ॐ ह्रीं बीं वामदेवाय उत्तरवक्त्राय वामकर्णे वामकर्णः श्रीपादुकां पू० त० ॥ ॐ ह्रां बां सद्योजाताय पश्चिमवक्त्राय वूडाघः वूडाघः श्रीपादुकां-
 पू० त० ॥ अथ देवस्यांगे ॥ एवं षडंगं ॥ ॐ ह्रां बां हृदयाय हृदयः श्रीपादुकां पू० त० ॥ ॐ ह्रीं बीं शिरसे स्वाहा शिरसि श्रीपादुकां पू०
 त० ॥ ॐ हूं बूं शिखायै वषट् शिखाः श्रीपादुकां पू० त० ॥ ॐ ह्रैं बैं कवचाय हुंकवचः श्रीपादुकां पू० त० ॥ ॐ ह्रौं बौं नेत्रत्रयाय वीषट् नेत्र-
 त्रयं श्रीपादुकां पू० त० ॥ ॐ ह्रः बः अस्त्राय फट् अस्त्रं श्रीपादुकां पू० त० ॥ ॐ ह्रः बः पाताले पातालं श्रीपादुकां पू० त० ॥ ॐ ह्रौं बौं ऊर्ध्व-

बृज्योर्ण
धर्मस्कंध
उपासना
॥ ६५ ॥

ऊर्ध्वश्रीपादुकांपू० त० ॥ ॐ ह्रीं बौं पूर्वे पूर्वश्रीपादुकांपू० त० ॥ ॐ हूं बूं दक्षिणे दक्षिणं श्रीपादुकांपू० त० ॥ ॐ ह्रीं बीं पश्चिमे पश्चिमं श्रीपादुकांपू० त० ॥ ॐ ह्रां बां उत्तरे उत्तरं श्रीपादुकांपू० त० ॥ ॐ ह्रीं बटुकाय आपदुद्धारणाय कुरु २ बटुकाय ह्रीं ॐ बटुकाय श्रीबटुकं श्रीपादुकांपू० त० ॥ पुष्पांजलिमादाय मूलमुच्चार्य ॥ अस्मीष्टसिद्धिमेदेहि शरणागतवत्सल ॥ भक्त्या समर्पयेत्तुभ्यं प्रथमावरणार्चनं ॥ १ ॥ इति पुष्पांजलिं दत्वा विशेषार्घाद्बिंदुं निक्षिप्य पूजितास्तर्पिताः संतु ॥ ततोस्तंभनं १ चतुस्त्राणि २ मच्छ ३ गोक्षु ४ योनिमुद्रेति पंचमुद्रांप्रदर्श्य नमस्कृत्य ॥ इति प्रथमावरणं ॥ १ ॥ अथ द्वितीयावरणं ॥ कर्णिकाद्बहिः अष्टदले पूर्वादि क्रमेण ॥ ॐ ह्रीं असितांग भैरवाय असितांग भैरवश्रीपादुकांपू० त० ॥ ॐ ह्रीं ईरु भैरवाय रुरु भैरवश्रीपादुकांपू० त० ॥ ॐ ह्रीं ऊं चंड भैरवाय चंड भैरवश्रीपादुकांपू० त० ॥ ॐ ह्रीं क्रं क्रोध भैरवाय क्रोध भैरवश्रीपादुकांपू० त० ॥ ॐ ह्रीं तं उन्मत्त भैरवाय उन्मत्त भैरवश्रीपादुकांपू० त० ॥ ॐ ह्रीं एं कपाल भैरवाय कपाल भैरवश्रीपादुकांपू० त० ॥ ॐ ह्रीं ओं क्षीषण भैरवाय क्षीषण भैरवश्रीपादुकांपू० त० ॥ ॐ ह्रीं अं संहार भैरवाय संहार भैरवश्रीपादुकांपू० त० ॥ त्रिकोणकोणेषु सत्वरजस्तमान् प्रादक्षिण्येन केचित्पूजयन्ति ॥ पुनः मूलेन पुष्पांजलिं गृहीत्वा ॥ अस्मिष्ट ॥ १ ॥ इत्युक्त्वा पुष्पांजलिं दत्वा विशेषार्घं बिंदुं भैरवोपरि दत्वा पूजितास्तर्पिताः संतु ॥ पूर्ववन्मुद्रांप्रदर्श्येति द्वितीयावरणं ॥ अथ तृतीयावरणं ॥ त्रिकोणाद्बहिः षट्कोणे ॥ ॐ ह्रीं भूतनाथाय नम इति सर्वत्र भूतनाथश्रीपादुकांपू० त० ॥ ॐ ह्रीं आदिनाथाय आदिनाथश्रीपादुकांपू० त० ॥ ॐ ह्रीं आनंदनाथाय आनंदनाथश्रीपादुकांपू० त० ॥ ॐ ह्रीं सिद्धशावरनाथाय सिद्धशावरनाथश्रीपादुकांपू० त० ॥ ॐ सहजानंदनाथाय सहजानंदनाथश्रीपादुकांपू० त० ॥ ॐ ह्रीं निःसीमानंदनाथाय निःसीमानंदनाथश्रीपादुकांपू० त० ॥ अथ षट्कोणे आग्नेयादिक्रमेण ॐ ह्रां बां हृदयाय नमः ॐ ह्रीं बीं शिरसे स्वाहा हूं बूं शिरवायै वषट् नमः ॐ ह्रीं बौं कवचाय हुं नमः ॐ ह्रीं वौं नेत्रत्रयाय वौषट् नमः ॐ ह्रः बः अस्त्राय फट् नमः इति प्रकारांतरं शारदोक्तम् पुनर्पूर्ववन्मूलेन पुष्पांजलिमादाय ॥ अस्मिष्टसिद्धिमेदेहि शरणागतवत्सल ॥ भक्त्या समर्पयेत्तुभ्यं तृतीयावरणार्चनं ॥ १ ॥ इत्युक्त्वा पुष्पांजलिं दत्वा विशेषार्घं बिंदुं भैरवोपरि दत्वा पूजितास्तर्पिताः संतुस्तंभनादिपंचमुद्रांप्रदर्श्येति तृतीयावरणं ॥ ३ ॥ अथ चतुर्थीवरणं ॥ वर्तु-

उपास्तः ३
बटुक
अ-१२४

ले पूर्वादि क्रमेण ॥ ॐ ह्रीं डाकिनी पुत्रेभ्यो नमः डाकिनी पुत्रश्री पा० पू० त० ॥ ॐ ह्रीं राकिनी पुत्रेभ्यो नमः राकिनी पुत्रश्री पा० पू० त० ॥ ॐ ह्रीं ला-
किनी पुत्रश्री पा० पू० त० ॥ ॐ ह्रीं काकिनी पुत्रेभ्यो नमः काकिनी पुत्रश्री पा० पू० त० ॥ ॐ ह्रीं शाकिनी पुत्रेभ्यो नमः शाकिनी पुत्रश्री पा० पू० त० ॥
ॐ ह्रीं हाकिनी पुत्रेभ्यो नमः हाकिनी पुत्रश्री पा० पू० त० ॥ ॐ ह्रीं याकिनी पुत्रेभ्यो नमः याकिनी पुत्रश्री पा० पू० त० ॥ ॐ ह्रीं देवी पुत्रेभ्यो नमः
देवी पुत्रश्री पा० पू० त० ॥ इत्यष्टदिक्षु संपूज्य ततो देवस्य दक्षभागे ॥ ॐ ह्रीं उमा पुत्रेभ्यो नमः उमा पुत्रश्री पा० पू० त० ॥ ॐ ह्रीं रुद्र पुत्रेभ्यो नमः
रुद्र पुत्रश्री पा० पू० त० ॥ ॐ ह्रीं मातृ पुत्रेभ्यो नमः मातृ पुत्रश्री पा० पू० त० ॥ ततो पूर्वज्ञानयोर्मध्ये ॥ ॐ ह्रीं ऊर्ध्व मुरवी पुत्रेभ्यो नमः ऊर्ध्व-
मुरवी पुत्रश्री पा० पू० त० ॥ पश्चिम नैऋतयोर्मध्ये ॥ ॐ ह्रीं अधो मुरवी पुत्रेभ्यो नमः अधो मुरवी पुत्रश्री पा० पू० त० ॥ पुनर्मूलेन पुष्पां-
जलिं गृहीत्वा ॥ अमिष्ट सिद्धिं मे देहि शरणागतवत्सल ॥ भक्त्या समर्पयेत्तुभ्यं चतुर्थावरणार्चनं ॥ १ ॥ इत्युक्त्वा पुष्पांजलिं दत्वा विशेषा-
र्घा द्विंदुं भैरवोपरि दत्वा पूजितास्तर्पिताः संतु ॥ पूर्ववत्पंचमुद्राः प्रदर्शयेति चतुर्थावरणं ॥ ४ ॥ अथ पंचमावरणं ॥ वर्तुला द्वहिः अष्टदलाग्रे
पूर्वादि अग्न्यंतं क्रमेण ॥ पूर्वे ॐ ह्रीं ब्रह्मापि पुत्रबटुकाय नमः बटुकश्री पा० पू० त० ॥ ईशान्ये ॐ ह्रीं माहेश्वरी पुत्रबटुकाय नमः बटुकश्री
पा० पू० त० ॥ उत्तरे ॐ ह्रीं वैष्णवी पुत्रबटुकाय बटुकश्री पा० पू० त० ॥ वायव्ये ॐ ह्रीं कौमारी पुत्रबटुकाय बटुकश्री पा० पू० त० ॥ पश्चिमे
ॐ ह्रीं इंद्राणी पुत्रबटुकाय नमः बटुकश्री पा० पू० त० ॥ नैऋत्ये ॐ महालक्ष्मी पुत्रबटुकाय बटुकश्री पा० पू० त० ॥ दक्षिणे ॐ ह्रीं वाराही
पुत्रबटुकाय बटुकश्री पा० पू० त० ॥ आग्नेये ॐ ह्रीं चामुंडा पुत्रबटुकाय बटुकश्री पा० पू० त० ॥ पुनर्मूलेन पुष्पांजलिं गृहीत्वा ॥ अमिष्ट-
॥ १ ॥ इत्युक्त्वा पुष्पांजलिं दत्वा विशेषार्घा द्विंदुं भैरवोपरि दत्वा पूजितास्तर्पिताः संतु पूर्ववत्पंचमुद्राः प्रदर्शयेति पंचमावरणं ॥ ५ ॥ अथ षष्ठावरणं
॥ अष्टदला द्वहिः चतुरस्राभ्यंतरे पूर्वादि प्राग्दक्षिण्येन दशदिक्षु हेतुकादीन् दशबटुकान् यजेत्तथा ॥ ॐ ह्रीं हेतुकाय नमः हेतुकश्री पा०
पू० त० ॥ ॐ ह्रीं त्रिपुरांतकाय त्रिपुरांतकश्री पा० पू० त० ॥ ॐ ह्रीं वेतालाय वेतालश्री पा० पू० त० ॥ ॐ अग्नि जिह्वाय अग्नि जिह्वश्री पा०
पू० त० ॥ ॐ ह्रीं कालांतकाय कालांतकश्री पा० पू० त० ॥ ॐ ह्रीं करालाय करालश्री पा० पू० त० ॥ ॐ ह्रीं एकपादाय एकपादश्री पा० पू० त०

बृज्ज्योर्ण
धर्मस्कंध
उपासना
॥ ६५ ॥

उपास्त-३
बदुक
अ-१२४

॥ ॐ ह्रीं श्रीमस्तुपाय श्रीमस्तुप श्रीपां पूतं ॥ इंद्रेशानयोर्मध्ये ॐ ह्रीं अचलाय अचल श्रीपां पूतं ॥ नैऋतिवरुणयोर्मध्ये ॐ ह्रीं हाटक-
शाय हाटकेश श्रीपां पूतं ॥ १० ॥ पुष्पांजलिमादाय मूलमुच्चार्य ॥ अशीष्टं ॥ ११ ॥ विशेषार्घ्यं बिंदुं भैरवोपरि दद्यात् पूजितास्तर्पिताः संतु ॥
पूर्ववत्सुद्रांप्रदश्येति षष्ठावरणं ॥ ६ ॥ अथ सप्तमावरणं ॥ तत्र त्रिरेखात्मक भूपुरस्य प्रथमरेखायां दिग्विदिगंतरालेषु षोडशस्थानेषु श्रीकंठा-
दि महासेनांताम्यजेत् ॥ तत्र दिक्षु ॥ पूर्वे ॐ ह्रीं अं श्रीकंठेश पूर्णोदरी श्रीपां पूतं ॥ १ ॥ दक्षिणे ॐ ह्रीं ओं अ-
नंतेश विरजाभ्यां नमः अनंतेश विरज श्रीपां पूतं ॥ २ ॥ पश्चिमे ॐ ह्रीं इं सूक्ष्मेश शाल्मलीभ्यां नमः सूक्ष्मेश शाल्मली श्रीपां पूतं ॥ ३
॥ उत्तरे ॐ ह्रीं ईं त्रिमूर्त्तिशालोलाक्षीभ्यां नमः त्रिमूर्त्तिशालोलाक्षी श्रीपां पूतं ॥ ४ ॥ आग्नेय्यां ॐ ह्रीं उं अमरेश वर्तुलाक्षीभ्यां नमः
अमरेश वर्तुलाक्षी श्रीपां पूतं ॥ ५ ॥ निर्ऋते ॐ ह्रीं ऊं अर्धिशिर्षाक्षीभ्यां नमः अर्धिशिर्षाक्षी श्रीपां पूतं ॥ ६ ॥ वायव्ये ॐ
ह्रीं ऋं भारभूतीश दीर्घाक्षीभ्यां नमः भारभूतीश दीर्घाक्षी श्रीपां पूतं ॥ ७ ॥ ईशान्ये ॐ ह्रीं ॠं अतिथीश गोमुरवीभ्यां नमः अ-
तिथीश गोमुरवी श्रीपां पूतं ॥ ८ ॥ पूर्वदिग्मध्ये ॐ ह्रीं लृं स्थाण्वीश दीर्घाक्षीभ्यां नमः स्थाण्वीश दीर्घाक्षी श्रीपां पूतं ॥ ९ ॥
दक्षिणनैऋतमध्ये ॐ ह्रीं लृं हरेशकुंडोदरीभ्यां नमः हरेशकुंडोदरी श्रीपां पूतं ॥ १० ॥ पश्चिमवायुमध्ये ॐ ह्रीं एं झिं टीशोर्ध्वकेशी
भ्यां नमः झिं टीशोर्ध्वकेशी श्रीपां पूतं ॥ ११ ॥ उत्तरेशानमध्ये ॐ ह्रीं ऐं भौतिकेश विकृतमुरवीभ्यां नमः भौतिकेश विकृतमुरवी श्री
पां पूतं ॥ १२ ॥ अग्निदक्षिणमध्ये ॐ ह्रीं ओं सद्योजातेश ज्वाला मुरवीभ्यां नमः सद्योजातेश ज्वाला मुरवी श्रीपां पूतं ॥ १३ ॥ नैऋति
वरुणमध्ये ॐ ह्रीं औं अनुग्रहेशोल्का मुरवीभ्यां नमः अनुग्रहेशोल्का मुरवी श्रीपां पूतं ॥ १४ ॥ वायुसोममध्ये ॐ ह्रीं अं अक्रूरेश श्री
मुरवीभ्यां नमः अक्रूरेश श्रीमुरवी श्रीपां पूतं ॥ १५ ॥ ईशानपूर्वमध्ये ॐ ह्रीं अं महासेनेश विद्या मुरवीभ्यां नमः महासेनेश विद्या मुरवी
श्रीपां पूतं ॥ १६ ॥ पुष्पांजलिमादाय मूलमुच्चार्य अशीष्टं सिद्धिमे ॥ ११ ॥ विशेषार्घ्यं बिंदुं भैरवोपरि दद्यात् पूजितास्तर्पिताः संतु ॥
पूर्ववत्सुद्रांप्रदश्येति सप्तमावरणं ॥ ७ ॥ अथाष्टमावरणं ॥ भूपुरस्य द्वितीयरेखायां दिग्विदिगंतरालेषु षोडशस्थानेषु क्रोधीश्वरा-

॥ ६५ ॥

व्याषोडशांतान् पूजयेत् ॥ तत्रपूर्वे ॐ ह्रीं कं क्रोधीशमहाकालीभ्यां नमः क्रोधीशमहाकालीश्रीपां पूतं ॥ १ ॥ दक्षिणे ॐ ह्रीं रवं चंडीश
सरस्वतीभ्यां नमः चंडीशसरस्वतीश्रीपां पूतं ॥ २ ॥ पश्चिमे ॐ ह्रीं गं पंचांतकेशसर्वसिद्धिगौरिभ्यां नमः पंचांतकेशसर्वसिद्धिगौ-
रीश्रीपां पूतं ॥ ३ ॥ उत्तरे ॐ ह्रीं घं शिवोत्तमेशत्रैलोक्यविजयाभ्यां नमः शिवोत्तमेशत्रैलोक्यविजयाश्रीपां पूतं ॥ ४ ॥ आग्नेयां
ॐ ह्रीं ङं एकरुद्रेशमंत्रशक्तिभ्यां नमः एकरुद्रेशमंत्रशक्तिश्रीपां पूतं ॥ ५ ॥ नैऋत्ये ॐ ह्रीं चं कूर्मेशात्मकशक्तिभ्यां नमः कूर्मेशात्म
शक्तिश्रीपां पूतं ॥ ६ ॥ वायव्ये ॐ ह्रीं छं एकनेत्रेशभूतमातृकाभ्यां नमः एकनेत्रेशभूतमातृकाश्रीपां पूतं ॥ ७ ॥ ईशान्ये ॐ ह्रीं
जंचतुराननेशलंबोदरीभ्यां नमः चतुराननेशलंबोदरीश्रीपां पूतं ॥ ८ ॥ पूर्वामिमध्ये ॐ ह्रीं झं अजेशद्राविणीभ्यां नमः अजेशद्राविणीश्री
पां पूतं ॥ ९ ॥ दक्षिणे नैऋतमध्ये ॐ ह्रीं ञं सर्वेशनागरीभ्यां नमः सर्वेशनागरीश्रीपां पूतं ॥ १० ॥ पश्चिमवायुमध्ये ॐ ह्रीं टं सोमे
शरवेचरीभ्यां नमः सोमेशरवेचरीश्रीपां पूतं ॥ ११ ॥ उत्तरे शानमध्ये ॐ ह्रीं ठं लांगलीशमंजरीभ्यां नमः लांगलीशमंजरीश्रीपां पूतं
॥ १२ ॥ अग्नियाम्यमध्ये ॐ ह्रीं डं दारुकेशरूपिणीभ्यां नमः दारुकेशरूपिणीश्रीपां पूतं ॥ १३ ॥ नैऋतपश्चिममध्ये ॐ ह्रीं ढं अर्धना-
रीशवीरणीभ्यां नमः अर्धनारीशवीरणीश्रीपां पूतं ॥ १४ ॥ वायुसोममध्ये ॐ ह्रीं णं उमाकांतेशकाकोदरीभ्यां नमः उमाकांतेशकाको
दरीश्रीपां पूतं ॥ १५ ॥ ईशानपूर्वमध्ये ॐ ह्रीं तं आषाढेशपूतनाभ्यां नमः आषाढेशपूतनाश्रीपां पूतं ॥ १६ ॥ पुष्पांजलिमादाय
मूलमुच्चार्य ॥ अग्निष्टसिद्धिमे ॥ १ ॥ विशेषार्घ्यं बिंदुं भैरवोपरिदद्यात् पूजितास्तर्पिताः संतु पूर्ववन्मुद्रां प्रदर्शयेति अष्टमावरणं ॥ ८ ॥
अथ नवमावरणं ॥ भूपुरस्य तृतीयरेखायां दिग्विदिगंतरालेषु षोडशस्थानेषु दंडीश्वरादिभृग्वीशांतान् पूजयेत् ॥ तत्रपूर्वे ॐ ह्रीं थं दं-
डीशभद्रकालीभ्यां नमः दंडीशभद्रकालीश्रीपां पूतं ॥ १ ॥ दक्षिणे ॐ ह्रीं दं अत्रीशयोगिनीभ्यां नमः अत्रीशयोगिनीश्रीपां पूतं ॥
२ ॥ पश्चिमे ॐ ह्रीं धं मीनेशशंखिनीभ्यां नमः मीनेशशंखिनीश्रीपां पूतं ॥ ३ ॥ उत्तरे ॐ ह्रीं नं मेषेशगर्जनीभ्यां नमः मेषेशगर्जनीश्रीपां-
पूतं ॥ ४ ॥ आग्नेयां ॐ ह्रीं पं लोहितेशकालरात्रीभ्यां नमः लोहितेशकालरात्रीश्रीपां पूतं ॥ ५ ॥ नैऋत्ये ॐ ह्रीं फं शिरवीशकुञ्जि-

बृज्योर्ग
धर्मस्कंध
उपासना
॥ ६६ ॥

उपास्त-३
बुदुक
अ-१२४

काप्यांनमः शिखीशकुञ्जिकाश्रीपा० पू० त० ॥ ६ ॥ वायव्ये ॐ ह्रीं वंछागलेशकपर्दिनीप्यांनमः छागलेशकपर्दिनीश्रीपा० पू० त० ॥ ७ ॥ ईशा-
न्ये ॐ ह्रीं संहिरं डेशवज्रिणीप्यांनमः हिरं डेशवज्रिणीश्रीपा० पू० त० ॥ ८ ॥ पूर्वग्निसध्ये ॐ ह्रीं मं महाकलेशजयाप्यांनमः महाकलेशज-
याश्रीपा० पू० त० ॥ ९ ॥ दक्षिणनैऋतमध्ये ॐ ह्रीं यं त्वगात्मप्यां बालेशसुमुखेश्वरीप्यांनमः बालेशसुमुखेश्वरीश्रीपा० पू० त० ॥ १० ॥ प-
श्चिमवायव्यमध्ये ॐ ह्रीं रं असृगात्मप्यां भुजंगेशरेवतीप्यांनमः भुजंगेशरेवतीश्रीपा० पू० त० ॥ ११ ॥ उत्तरेशानयोमध्ये ॐ ह्रीं लं मांसा-
त्मप्यां पिनाकीशमाधवीप्यांनमः पिनाकीशमाधवीश्रीपा० पू० त० ॥ १२ ॥ आग्नेयदक्षिणमध्ये ॐ ह्रीं वं वेदात्मप्यां रवङ्गीशवारुणीप्यां
नमः रवङ्गीशवारुणीश्रीपा० पू० त० ॥ १३ ॥ नैऋतपश्चिममध्ये ॐ ह्रीं शं अस्त्यात्मप्यां बकेशवायवीप्यांनमः बकेशवायवीश्रीपा० पू० त०
॥ १४ ॥ वायुसोममध्ये ॐ ह्रीं षं ज्जात्मप्यांनमः श्वेतेशरक्षोवधारिणीप्यांनमः श्वेतेशरक्षोवधारिणीश्रीपा० पू० त० ॥ १५ ॥ ईशानपूर्व
मध्ये ॐ ह्रीं सं शुक्रात्मप्यां मृग्वीशसहजाप्यांनमः मृग्वीशसहजाश्रीपा० पू० त० ॥ १६ ॥ ततोभूपुराह्निः दक्षिणभागे लकुलेशादित्र-
यं पूजयेत् ॐ ह्रीं हं प्राणात्मप्यां लकुलीशलक्ष्मीप्यांनमः लकुलीशलक्ष्मीश्रीपा० पू० त० ॥ १ ॥ ॐ ह्रीं लं शान्त्यात्मप्यां शिवेशव्यापि-
नीप्यांनमः शिवेशव्यापिनीश्रीपा० पू० त० ॥ २ ॥ ॐ ह्रीं क्षं क्रोधात्मप्यां संवर्तकेशमहामायाप्यांनमः संवर्तकेशमहामायाश्रीपा०
पू० त० ॥ ३ ॥ ईशानभागे ॐ ह्रीं योगिनीसहितेभ्यो दिव्ययोगीश्वरेभ्योनमः योगिनीसहितदिव्ययोगीश्वरश्रीपा० पू० त० ॥ ४ ॥
आग्नेयकोणे ॐ ह्रीं योगिनीसहितेभ्यो अंतरिक्षस्थयोगीश्वरेभ्योनमः योगिनीसहितअंतरिक्षयोगीश्वरश्रीपा० पू० त० ॥ ५ ॥ नै-
ऋत्यकोणे ॐ ह्रीं योगिनीसहितभूमिस्थयोगीश्वरेभ्योनमः योगिनीसहितभूमिस्थयोगीश्वरश्रीपा० पू० त० ॥ ६ ॥ पूर्वगंगणपत-
येनमः गणपतिश्रीपा० पू० त० ॥ ७ ॥ दक्षिणे भौमैरवायनमः भौरवश्रीपा० पू० त० ॥ ८ ॥ पश्चिमे क्षेत्रपालायनमः क्षेत्रपालश्रीपा०
पू० त० ॥ ९ ॥ उत्तरे दुर्गायै नमः दुर्गाश्रीश्रीपा० पू० त० ॥ १० ॥ पुष्पांजलिमादाय मूलमुच्चार्य अस्मीष्टसिद्धिं मे देहि नवमावरणा-
र्चनम् ॥ विशेषार्चविदुर्भौमैरवोपरिदद्यात् पूजितास्तर्पिताः संतु पूर्ववन्मुद्रां प्रदर्शयति नवमावरणं ॥ ११ ॥ अथ दशमावरणं ॥ भूपुरा-

॥ ६६ ॥

हृदिः पूर्वादिदशदिक्षु इंद्रादीन पूजयेत् ॥ ३० ॥ ह्रीं इंद्राय नमः इंद्राश्री पां पूतं ॥ १ ॥ ॐ ह्रीं अग्नये नमः अग्निश्री पादुकां पूतं ॥ २ ॥ ॐ ह्रीं
 मयमाय नमः यमाश्री पां पूतं ॥ ३ ॥ ॐ ह्रीं क्षन्तिरुतये नमः निरुतिश्री पां पूतं ॥ ४ ॥ ॐ ह्रीं वरुणाय नमः वरुणाश्री पादू पूतं ॥ ५ ॥ ॐ ह्रीं
 वायवे नमः वायुश्री पां पूतं ॥ ६ ॥ ॐ ह्रीं सोमाय नमः सोमाश्री पां पूतं ॥ ७ ॥ ॐ ह्रीं इंद्राया नमः इंद्राश्री पां पूतं ॥ ८ ॥ ॐ ह्रीं आं ब्रह्मणे
 नमः ब्रह्माश्री पां पूतं ॥ ९ ॥ ॐ ह्रीं अं अनंतां अनंतश्री पां पूतं ॥ १० ॥ पुष्पांजलिमादाय मूलमुच्चार्य अक्षीष्टसिद्धिं दशमावरणार्चनं ॥ ११ ॥
 विशेषार्घ्यविंदुं भैरवोपरि दद्यात् पूजितास्तर्पिताः संतु पूर्ववन्मुद्रां प्रदर्शयेति दशमावरणं ॥ १० ॥ अथैकादशमावरणं ॥ पूर्वादि क्रमेण इंद्रादि
 दिक्पालसमीपैस्वसायुधान् पूजयेत् ॥ ३० ॥ वज्राय नमः ॐ शक्तये ॐ दंडाय ॐ खड्गाय ॐ पाशाय ॐ अंकुशा ॐ गदायै ॐ त्रि-
 शूलाय ॐ पद्माय नमः ॐ चक्राय नमः ॥ १० ॥ पुष्पांजलिमादाय मूलमुच्चार्य अक्षीष्टसिद्धिं रुद्राख्यावरणार्चनं ॥ ११ ॥ विशेषार्घ्यविंदुं भैरवो
 परि दद्यात् पूजितास्तर्पिताः संतु पूर्ववन्मुद्रां प्रदर्शयेति एकादशमावरणं ॥ ११ ॥ इति आवरणपूजा ॥ अथ गंधादिपूजनं ॥ मूलं परमानंदसौरभ्य
 परिपूर्णदिगंबरं ॥ गृहाण परमं गंधं कृपया भैरवेश्वर ॥ १ ॥ श्रीभैरवाय गंधं स ॥ कनिष्ठिकांगुष्ठयोगेन गंधमुद्रां प्रदर्शयेत् ॥ मू० तुरीयवनसंभूतं नानापुष्प
 मनोहरं ॥ अनंतसौरभं पुष्पं गृहाण परमेश्वर ॥ १ ॥ श्रीभैरवाय पुष्पं स ॥ अधोमुखवर्जन्यंगुष्ठयोगेन पुष्पमुद्रां प्रदर्शयेत् ॥ मू० फडिति धूपपात्रं
 संप्रोक्ष्य नम इति गंधपुष्पाभ्यां संपूज्य पुरतो निधाय रमिति बीजेन उपरि अग्निं स्थाप्य तदुपरि दशांगं दत्वा धूपं स ॥ तर्जन्यंगुष्ठयोगेन धूपमुद्रां प्रदर्शयेत्
 वामभागे घंटां निधाय अस्त्रेण प्रोक्ष्य धेनुमुद्रया मृतीकृत्य गंधादिभिः संपूज्य ॐ जगत्स्वनिमातः स्वाहेति घंटा मंत्रेणाग्निमंत्र्य गंधपुष्पाभ्यां संपूज्य
 वामेन तां वादयेत् मध्यमानामिकांगुष्ठैर्धूपं धृत्वा गायत्रीं मूलमंत्रं च पठन् देवस्य वामभागे धूपपात्रं स्थापयेत् ॥ ततो दीपपात्रं गोघृतेनापूर्य तत्र कर्पूर
 वर्त्तिनिक्षिप्य ह्रीमिति प्रज्वाल्य धेनुमुद्रया मृतीकृत्य मूलमंत्रं वेदोक्तं मंत्रेण दीपं स ॥ शंखजलमुत्सृज्य मध्यमांगुष्ठयोगेन दीपमुद्रां प्रदर्शयेत् पूर्ववत् घंटां वाद-
 यन् नेत्रादिपादपर्यंतं दीपं प्रदर्शयन् देवस्य दक्षिणभागे निधापयेत् ॥ ततो नैवेद्यं ॥ देवस्याग्रे जलेन चतुरस्रं मंडलं कृत्वा स्वर्णरौप्यादिनिर्मितं सो जन
 पात्रं स्थाप्य तन्मध्ये षड्रसोपेतं विविधप्रकारं स्थाप्य ॐ ह्रीं नम इति मंत्रेण अर्घ्यजलेन संप्रोक्ष्य मूलेन संवीक्ष्य अधोमुख दक्षिणहस्तोपरि तादृशं वामं

बृज्ज्योर्ग-
धर्मस्कंध
उपासना
॥ ६७ ॥

निधाय यमिति वायुबीजं षोडशधा संजप्य वायुना तद्गतदोषान् संशोष्य ॥ दक्षिण करतले अग्निबीजं विचिंत्य तत्पृष्ठलग्नं वाम करतलं कृत्वा नैवेद्यं प्र-
दर्शय रमिति १६ संजप्य तदुत्पन्नाग्निना तद्दोषं दग्ध्वा ॥ वाम करतले अमृतबीजं विचिंत्य तत्पृष्ठलग्नं दक्षिण करतलं कृत्वा नैवेद्यं प्रदर्शय १७ जपित्वा
तदुत्पन्नामृतधारया पूजितं विष्णव्यं हुमित्यवगुं उद्य चेनुमुद्रां प्रदर्शय मूलेनाष्टधा भिमं च्यगंध पुष्पानि क्षिप्य वामांगुष्ठेन नैवेद्यपात्रं स्पृष्ट्वा दक्षिण करे-
ण जलं गृहीत्वा मूलांते तत्पात्रे सद्भुविः सौरव्यं विविधानेकमक्षणं ॥ निवेदयामि देवेश सानुगाय जुषाणतन् ॥ सांगाय सपरिवाराय श्रीमद्भटुक भैर-
वाय नैवेद्यं समर्पयामि ॥ इति जलमुत्सृज्य ॥ ॐ अमृतोपस्तरणमसीस्वाहेति देवस्य दक्षहस्ते जलं दत्त्वा देवेन तज्जलं प्राशितमिति भावयन्
॥ वामहस्तेन ग्रासमुद्रां प्रदर्शयन् दक्षिण हस्तेन प्राणादिपंचमुद्राः प्रदर्शयेद्यथा ॥ अंगुष्ठकनिष्ठानामाभिः ॐ प्राणाय स्वाहा ॥ १ ॥ अंगुष्ठतर्ज-
नीमध्यमाभिः ॐ अपानाय स्वाहा ॥ २ ॥ अंगुष्ठमध्यमानामाभिः ॐ व्यानाय स्वाहा ॥ ३ ॥ अंगुष्ठतर्जनीमध्यमानामाभिः ॐ उदानाय स्वा-
हा ॥ ४ ॥ सर्वांगुलिभिः ॐ समानाय स्वाहा ॥ ५ ॥ एवं पंचमुद्राः प्रदर्शय देवेषु क्तवंतं विष्णव्यं ॥ नमस्ते देवदेव शसर्वतृप्तिकरं परं ॥ परमानंदपूर्णं त्वं गृ-
हाण जलमुत्तमं ॥ १ ॥ सुवर्णादिपात्रस्थं कर्पूरादि सुवासितं जलं निवेद्य अस्त्रमंत्रेण जवनीकारूपेण भोजनस्थलं संवेष्टय ॥ ब्रह्मेशाद्यैः सरसम-
भितो सोपविष्टो समंतात्सिंज ह्वालव्यजननिकरैर्वीजमानो सरवाभिः ॥ नर्मक्रीडाप्रहसनपरापंक्तिभो कृन्तुहसंतिभुंक्ते पात्रे कनकघटिते षडसा-
नूपैरवेशः ॥ १ ॥ इति देवं ध्यात्वा मूलमंत्रं यथाशक्ति जपित्वा वश्यं पूजांगत्वेन नित्यहोमं कुर्यात् ॥ अथ नित्यहोमः ॥ स्वदक्षिणभागे स्वदक्षिणे ह-
स्तप्रमाणं चतुरगुलमुन्नतं चतुरस्रं स्थंडिलं कृत्वा मूलेन वीक्ष्य फटितिसंप्रोक्ष्य तेनैव बहुमिति दर्भैः संताडय कवचेन मुष्टिना सिंच्य मूलेन होमद्रव्यं परिसिंच्य
मूलेनाग्निसमानीय क्रव्यादांशनैः क्रत्यामेकमंगारं परित्यज्य मूलेनाग्निं स्थंडिले संस्थाप्य तत्र भैरवं ध्यात्वा गंधाद्यैः संपूज्य आज्येन व्याहृतिं हुत्वा मूलेन
पंचविंशतिसंख्यया आज्येन तिलेनान्नेन वा होमं कुर्यात् यथा ॐ भूस्वाहा ॐ भुवः स्वाहा ॐ स्वः स्वाहा ॐ भूर्भुवः स्वः स्वाहा ॐ ह्रां हृदयाय न-
मः स्वाहा ॐ ह्रीं शिरसे स्वाहा ॐ ह्रूं शिरवाये वषट् स्वाहा ॐ ह्रौं कवचाय हुं स्वाहा ॐ ह्रौं नेत्रत्रयाय वौषट् स्वाहा ॐ ह्रूं अस्त्राय फट् स्वाहा
एवं हुत्वा गंधाद्यैः संपूज्य देवतापीठे मूर्त्तौ संयोज्य वह्निं विसृजेत् ॥ भो भो वन्दे महाशक्ते सर्वकामप्रसाधके ॥ कर्मतिरेपि संप्राप्ते सान्निध्यं कुरु सादरं

उपा.स्त. ३
बटुकप.
अ. १२४

॥ ६७ ॥

॥१॥ योनिमुद्रया प्रणम्य इति नित्य होमविधिः ॥ अथ बलिदानं ॥ देवस्याग्नेय्यां चतुरस्रवृत्तत्रिकोणं मंडलं कृत्वा तत्र सिद्धान्तं सव्यं जनोदकसहितं
 पात्रं गृहीत्वा तत्र सर्वभूतानि ध्यात्वा गंधपुष्पाभ्यां संपूज्य ॥ ॐ चैरोद्धारोद्धारं कर्मणो रौद्रस्थाननिवासिनः ॥ योगिभ्योऽप्युग्ररूपाश्च गणानामधिपाश्च
 ये ॥ १ ॥ भूचराः रवेचराश्चैव तथा चैवांतरिक्षगाः ॥ सर्वे ते प्रीतमनसो भूत्वा गृह्णन्ति मंत्रं बलिं ॥ २ ॥ इति वामकरांगुलिभिरर्घ्यं जले नोत्सृज्य पुष्पांजलि
 मादाय ॥ ॐ भूतानि यानीह वसन्ति भूतले बलिं गृहीत्वा विधिवत्प्रयुक्तं ॥ संतोषमासाद्य ब्रजंतु सर्वे क्षमंतु नान्यत्र नमोस्तु तेभ्यः ॥ १ ॥ इति पुष्पांज-
 लिदत्वा प्रणम्य विसर्जनमुद्रया विसृज्य स्वात्मानं शुद्धजलेन संप्रोक्ष्येति बलिदानं ॥ ततो तृप्तं देवं विभाव्य धेनुमुद्रया मृतीकृत्य स्वर्णादिपात्रस्थजले-
 न उत्तरापोशनं दद्यादनेन ॐ अमृतापिधानमसीस्वाहेति दक्षहस्ते जलं दत्वा ततो नैवेद्यपात्रं नैऋत्यां स्थाप्य गतसारं नैवेद्यं किंचिदुत्थृत्य ॥ ॐ
 चंडैश्चर्यैर्नम इति देवस्योच्छिष्टभागः ईशान्यां दिशि दद्यात् ततोऽस्त्रमंत्रेण तत्स्थानं प्रोक्ष्य प्रोक्षणादिभिः संशोध्य ॥ हस्तमुखप्रक्षालनार्थं जलं
 करोद्धर्त्तुं नार्थं सुगंधी चूर्णं दत्वा गंडुषां कारयित्वा कर्पूरैकदले दत्तधावनं परिकल्प्य पुनर्गंडुषार्थं जलं दत्वा देवस्य चरणक्षालनं कृत्वा मूलेन शुद्धाच-
 मनं दत्वा ॥ ततो तांबूलं ॥ पूगीफलं महद्विज्यं नागवल्लिदलान्वितं ॥ कर्पूरादिसमायुक्तं तांबूलं प्रतिगृह्यतां ॥ १ ॥ मू० तांबूलं स० ॥ मू० दक्षिणां
 स० ॥ मू० छत्रचामरादीन् स० ॥ ततो आरार्त्तिकं कुर्यात् ॥ शालिगोधूमपिष्टेन सगुडजीरकेण च त्रिकोणाकारं मंडलं कृत्वा नवदीपान् कृत्वा
 घृतेन पात्रयित्वा स्वर्णादिपात्रे चंदनेनाष्टदलं त्रिकोणं मंडलं कृत्वा मूलेन संप्रोक्ष्य अष्टदले अष्टदीपान् त्रिकोणे मध्ये एकं दीपं एवं नवदीपान् संस्था-
 प्य घृतेनापूर्य कर्पूरादिवर्त्तिनिक्षिप्य मायाबीजेन प्रज्वाल्पचक्रमुद्रां प्रदर्श्य धेनुमुद्रया मृतीकृत्य मूले नारार्त्तिकं संपूज्य मूलेन देवोपरि नेत्रादि-
 पादपर्यंतं नववारं त्रिवारं वा भ्रामयेत् घटान्नादयेत् तत्र मंत्राः अंतस्तेजो बहिस्तेजो एकीकृत्य निरंतरं ॥ त्रिधा देवोपरि भ्राम्य कुलदीपं निवेदयेत् ॥
 १ ॥ चंद्रादित्यौ च धरणीविद्युदग्निस्तथैव च ॥ त्वामेव सर्वज्योतिस्त्वां आर्त्तिकं प्रतिगृह्यतां ॥ २ ॥ अग्निर्देवता० मू० निरांजनं स० ॥ यज्ञे न यज्ञो
 मू० पुष्पांजलिं स० मंत्रपुष्पांजलि करणानंतरं सुवासिन्यादिपूजनं तथा च जपस्तोत्रपाठादिकृत्वा पश्चात्क्षमापनादिकोतं कार्यं इत्येवमपि पक्षः ॥
 अथ क्षमापनं ॥ ज्ञानतो ज्ञानतो वाययन्मया क्रियते शिव ॥ मम कृत्यमिदं सर्वमिति देव क्षमस्व मे ॥ १ ॥ उपराधसहरत्राणि क्रियते हर्निशं मया ॥

दासोहमिति मां मत्वा क्षमस्व परमेश्वर ॥ २ ॥ अपराधो भवत्येव सेवकस्य पदे पदे ॥ कोपरः सहतां लोके केवलं स्वामिनं विना ॥ ३ ॥ भूमौ स्वलि-
तपादानां भूमिरेवा बलं वनं ॥ त्वयि जावपराधानां त्वमेव शरणः शिव ॥ ४ ॥ इति बद्धांजलि पूर्वकं क्षमाप्य ॥ अर्चयेदकेन चुलकमादाय ॥ ॐ इ-
तः पूर्वप्राणबुद्धिदेहधर्माधिकारतः जाग्रत्स्वप्नसुषुप्तिर्यवस्थासु मनसा वाचा कर्मणा हस्ताभ्यां पद्भ्यामुदरेण शिखायस्मृतं यदुक्तं यत्कृतं त-
त्सर्वं ब्रह्मार्पणं भवतु स्वाहा ॥ मां संमदीयं च सकलं श्रीमद्बहुकर्मैरवदेवतायै समर्पयामिनमः ॥ ॐ तत्सदिति ब्रह्मार्पणं भवतु इति मंत्रेण आत्मा-
नं समर्प्य ॥ ततो कृतांजलिः प्रार्थयेत् ॥ यदुक्तं यदि भावेन पत्रं पुष्पं फलं जलं ॥ निवेदितं च नैवेद्यं गृहाण अनुकंपया ॥ १ ॥ आवाहनं न जाना-
मि न जानामि विसर्जनं ॥ पूजाभागं न जानामि त्वंगतिः परमेश्वर ॥ २ ॥ कर्मणामनसा वाचा त्वत्तो नान्या गतिर्मम ॥ अंतश्चरेण भूतानि इष्ट-
स्त्वं परमेश्वर ॥ ३ ॥ प्रातर्यो निसहस्रेषु सहस्रेषु ब्रजाम्यहं ॥ तेषु चेष्टाचला भक्तिरच्युतेस्तु सदा त्वयि ॥ ४ ॥ देवो दाता च भक्ता च देव रूपमिदं-
जगत् ॥ देवं जपति सर्वत्र यो देवः सोहमेव हि ॥ ५ ॥ यदक्षरपदपत्रं मात्राहीनं च यद्भवेत् ॥ क्षंतुमर्हसि देवेश कस्य तत्स्वचितं मम ॥ ६ ॥
क्षमस्व देव देवेश गम्यते भुवनेश्वर ॥ तव पादां बुजे नित्यं निश्चला भक्तिरस्तु मे ॥ ७ ॥ इति प्रार्थ्य स्वयं निमुद्रया प्रणमेत् ॥ ततः शंखमुद्धृत्य देवो प-
रिभ्रामयित्वा ॥ साधुवासाधुवाकर्मयद्यदाचरितं मया ॥ तत्सर्वं कृपया देव गृहाणाराधनं मम ॥ १ ॥ इत्युच्चरन् देवस्य दक्षिणहस्ते किंचिज्ज-
लंदत्वा ॥ प्राग्वदर्थं देव शिरसि दत्वा शंखं यथास्थाने निवेशय तज्जलं किंचिद्वा तहस्ते निधाय ॥ तस्मिन् पूजावशिष्टं किंचिद्ब्रह्ममाल्याग्रमूल-
मुच्चर्य तेन जले नात्मानं प्रोक्ष्य अन्यानपि सामयिकान् तेनैव प्रोक्षयेत् ॥ इति संपीठयंत्रोपरि वामूत्तैर्भैरवपूजा ॥ ततः स्ववामभागे सुवासि-
नीपूजां कुमारिकापूजां बहुकपूजां कुर्यात् ॥ स्वदक्षिणभागे चतुष्टयगुरुपादुकां पूर्ववत् पूजयेत् ॥ ततो जपमालामानीय क्वचित्पात्रे वामहस्ते न-
आच्छाद्य मूले नाध्यादेकेनाभ्युक्ष्य ॥ ॐ मां माले महामाले सर्वशक्तिस्वस्वपिणी ॥ चतुर्वर्गत्वयिन्यस्तस्मात्त्वं सिद्धिदा भव ॥ १ ॥ इत्य-
नेन गंधपुष्पाभ्यां संपूज्य ॥ ॐ गं अविघ्नं कुरु माले त्वं सर्वकार्येषु सर्वदा ॥ इति मंत्रेण दक्षिणहस्ते नादाय शिरसि गुरुकंठे मंत्रं पीतवर्णं हृदि
स्वेष्टदेवतां ध्यायन् हृदयसमीपे मालामानीय दक्षिणहस्तमध्यमांगुलिमध्यपर्वणिसंस्थाप्य ज्येष्ठाग्रेण भ्रामयित्वा एकाग्रचित्तो यथाशक्त्या

मूलमंत्रं जपेत् ॥ जपान्ते ॥ ॐ त्वं माले सर्वदेवानां प्रीतिदा शुभदाममः ॥ शुभंकुरुष्व मे मद्दे यशोवीर्यचदेहि मे ॥ १ ॥ ॐ ह्रीं सिध्ये नमः इत्यनेन म-
न्त्रेण मालां च शिरसि संस्थाप्य प्राणायामत्रयं ऋष्यादिकरषडंगं विधाय देवस्य वामहस्ते अघोदिकेन गुह्येति मन्त्रेण जपं समर्प्य देवाय पुष्पांज-
लिं निक्षिप्य ततो ह्रीं सिध्ये नम इति पंचाक्षरेण पुनर्मालां संपूज्य यथास्थाने स्थापयेत् ॥ ततः कवचस्तोत्रसहस्रनामादिकं पठित्वा ॥ यथावि-
धि पश्चात्पात्रवन्दनं कुर्यात् ॥ ॥ अथ देवविसर्जनं च हृदयमध्ये स्थापनं ॥ एवं स्तोत्रपाठकरणानंतरं परिवारगणाः देवस्य देहे विलीनाः वि-
भाव्य परं देवरूपमात्मानं ध्यात्वा मूलविद्यां ते श्रीमद्बहुक भैरवक्षमस्वेति तालत्रयेण देवं प्रतिबोध्यते जोमयं विभाव्य गच्छ गच्छ परस्थाने स्वस्था-
ने परमेश्वर ॥ यं हि ब्रह्मादयो देवाः न विदुः परमंपदं ॥ इत्युच्चार्यते जोरूपं तं संहारमुद्रयानि मल्यपुष्पेण तत्तेजः समुद्धृत्य आघ्राय पूरक-
योगेन शिरसि सहस्रदलकमलं प्रापयेत् तत्र क्षणं ते जोरूपं ध्यात्वा ॥ सुषुम्णावर्त्मना ॐ हृदयाय नमः इति हृदयकमलं मानीय तत्र यथो-
क्तं रूपं ध्यात्वा ॥ ॐ तिष्ठ तिष्ठ परस्थाने स्वस्थाने परमेश्वर ॥ यत्र ब्रह्मादयो देवाः सर्वे तिष्ठंति मे हृदि ॥ इति हृदयकमले स्थापयित्वा मा-
नसोपचारैः संपूज्य पुनस्ते जोरूपं कुंडलिनीरूपेण मूलादिब्रह्मरंध्रांतं ध्यात्वा मूलाधारे स्थापयेत् ॥ एतदिशान्यां जलेन त्रिकोणवृत्तचतुरस्त्रं म-
डलं कृत्वा तत्र निर्मात्य वाहिनीं देवीं निर्मात्येन संपूज्य प्रणमेत् ॥ ततैव देवाय गुरोस्वामिन् देशिकस्यात्मनायिके ॥ त्राहि मांकृपया सिंधो पूजां पूर्णतरांकुरु
॥ १ ॥ इति गुरुसंप्रार्थ्य ॥ कराभ्यां विशेषार्घ्यमादाय आमस्तकमुद्धृत्य शिरसि स्थिताय श्रीगुरवे समर्प्य ॥ तत्पात्रं दक्षिणकरतले निधाय वामांगुष्ठा-
नामिकाभ्यां शिरसि गुरुपादुकाभ्यां त्रिः संतर्प्य तत्पात्रं यथास्थाने निवेशयेत् ॥ तत्र विशेषार्घजलं किंचित्पात्रांतरेणादाय ॐ ह्रीं २१ आत्मतत्वं शो-
धयामि स्वाहा ॥ ॐ २१ विद्यातत्वं शोधयामि स्वाहा ॥ ॐ २१ शिवतत्वं शोधयामि स्वाहा ॥ ॐ ह्रीं २१ सर्वतत्वं शोधयामि स्वाहा ॥ इति चतु-
र्भिर्मन्त्रैश्चुलकचतुष्टयं स्विकारं शोधयामि स्वाहेति जलं स्वपात्रे कृत्वा तत्र विशेषार्घजलं किंचिद्वत्वा तत्पात्रं कराभ्यामादाय मूलमूच्चार्य गुरुपादु-
कास्मरणपूर्वकं प्रकाशामर्षहस्ताभ्यां व्योन्मनीस्कृत्वा ॥ धर्मधर्मकलास्नेहं पूर्णवह्निं जुहोम्यहं ॥ इत्युच्चार्य तज्जलं प्राप्नोयात् ॥ ततः स्व-
वामकानूयथाशास्त्रं यथागुरुरूपदेशं संभाव्य तेषु परितुष्टेषु बलिविसर्जनं कुर्यात् ॥ यथा ॥ पूर्वस्थापितबलिपात्रस्थमन्नमेकपात्रे कृत्वा पूजा-

वृज्ज्योर्ग
धर्मस्कंध
उपासना
॥ ६९ ॥

गृहाद्बहिः पूर्ववन्मंडलं कृत्वा तत्र दद्यात् यथा गदात्रिशूलडमरुपात्रहस्तत्रिलोचनं ॥ कृष्णाभं भैरवं ध्यायेत्सर्वविघ्ननिवारणं ॥ १ ॥ एवं ध्या-
त्वादद्यात् ॥ उच्छिष्टभैरव एह्येह बलिं गृह्ण २ हुं फट् स्वाहेति तदन्तत्र विसृज्य ॥ तत्पात्रं प्रक्षाल्य विशेषार्घ्यं बिंदुं भैरवोपरि दत्वा ॥ तेनोदके-
न स्वसामयिकान् अभिषिच्य शुद्धजलेनापूर्यततः शान्तिस्तोत्रं पठेत् ॥ यथा ॥ नश्यंतु प्रेतकूष्माण्डानश्यंतु दूषकाः नराः ॥ साधकानां शिवाः
संतु स्वाम्नाय परिपालनां ॥ १ ॥ जयंतु मातरः सर्वा जयंतु योगिनी गणाः ॥ जयंतु सिद्धाकिन्यो जयंतु गुरुशक्तयः ॥ २ ॥ नंदंतु अपिमासि-
द्भानश्यंतु भैरवादयः ॥ नंदंतु भैरवाः सर्वे सिद्धविद्याधरादयः ॥ ३ ॥ ये चान्मायविशुद्धाश्च मंत्रिणः शुद्धबुद्धयः ॥ सर्वदानंदयानंदनंदंतु कु-
लपालकाः ॥ ४ ॥ इंद्राद्यास्तर्पिताः संतु तृप्यंतु वास्तुदेवताः ॥ चंद्रसूर्येदयो देवास्तृप्यंतु गुरुभक्तितः ॥ ५ ॥ नक्षत्राणि गृहायोगाः कर-
णाद्यास्तथापरे ॥ ते सर्वे सुखिनो यांतु मासाश्च तिथयस्तथा ॥ ६ ॥ तृप्यंतु पितरः सर्वे ऋतवो वत्सरादयः ॥ स्वेचराभूचराश्चैव तृप्यंतु-
ममभक्तितः ॥ ७ ॥ अंतरिक्षचराधोराये चान्ये देवयोनयः ॥ सर्वे तु सुखिनो यांतु सर्वानद्यश्च पक्षिणः ॥ ८ ॥ पर्वतास्तत्रयस्यैव पर्वताः
कंदरागुहाः ॥ ऋषयो बाह्मणाः सर्वे शान्तिकुर्वंतु मे सदा ॥ ९ ॥ तीर्थानि पशवो गावो ये चान्ये पुण्यभूमयः ॥ वृद्धाः पतिव्रतानार्याश्चिवं
कुर्वंतु मे सदा ॥ १० ॥ शिवं सर्वत्र मे चास्तु पुत्रदारधनादिषु ॥ राजानः सुखिनः संतु क्षेममार्गे तु मे सदा ॥ ११ ॥ शुभामेदिव सायांतु-
शिवस्तिष्ठंतु मेशिवाः ॥ द्वेष्टारः साधकानां च सदैवाभ्यायदूषकाः ॥ १२ ॥ डाकिनीनां मुखे यांतु तृत्पास्तृप्तास्तु ते सुताः ॥ शत्रवो नाश-
मायांतु ममनिंदाकराः सदा ॥ १३ ॥ ये निंदकास्ते विपदं प्रयांतु ये साधकास्ते प्रभवंतु सिद्धाः ॥ ये सर्ववीरकरुणावलोकपुनः परेशममसन्निधत्त
॥ १४ ॥ इति रुद्रयामलोक्तं शान्तिस्तवं पठित्वा ॥ ततो मूलविद्यया प्राणायामं कृत्वा ऋष्यादिकरषडंगन्यासांश्च कृत्वा ॥ श्रीगुरुं प्रणम्य ॥
मूलेन निर्मल्यं शिरसि धृतवानैवेद्यादिकं देवभक्तेषु विभज्य स्वयं भुंक्ता ॥ स्वात्मानं देवरूपं भावयन् ॥ यथासुखं विहरेत् ॥ ॥
॥ इति श्रीहं वृं धं उपांस्तं श्रीमद्बुद्धकोपां श्रीबुद्ध भैरव पद्धतिनिरूपणं नाम प्रकरणम् ॥ ॥ श्रीं ॥ ॥

उपांस्तं ३
बुद्धकोपां
अं १२४

॥ ६९ ॥

वृज्ज्योर्ग
धर्मस्कंध
उपासना
॥ ६९ ॥

गृहाद्बहिः पूर्ववन्मंडलं कृत्वा तत्र दद्यात् यथा गदात्रिशूल उमरुपात्र हस्तत्रिलोचनं ॥ कृष्णाभं भैरवं ध्यायेत्सर्वविघ्ननिवारणं ॥ १ ॥ एवं ध्या-
त्वादद्यात् ॥ उच्छिष्टभैरव एहो हिवलिगृह २ हुंफस्वाहेति तदन्तत्र विसृज्य ॥ तत्पात्रं प्रक्षाल्य विशेषार्घ्यं बिंदुं भैरवोपरि दत्त्वा ॥ तेनोदके-
न स्वसामयिकान् आपि पिबिष्य शुद्धजलेनापूर्यततः शान्तिस्तोत्रं पठेत् ॥ यथा ॥ नश्यंतु प्रेतकूष्मांडानश्यंतु दूषकाः नराः ॥ साधकानां शिवाः
संतु स्वाम्नाय परिपालनां ॥ १ ॥ जयंतु मातरः सर्वा जयंतु योगिनीगणाः ॥ जयंतु सिद्धाकिन्यो जयंतु गुरुशक्तयः ॥ २ ॥ नंदंतु अपिमासि-
द्धानश्यंतु भैरवादयः ॥ नंदंतु भैरवाः सर्वे सिद्धविद्याधरादयः ॥ ३ ॥ ये चान्मायविशुद्धाश्चमन्त्रिणः शुद्धबुद्धयः ॥ सर्वदानंदयानंदनंदंतु कु-
लपालकाः ॥ ४ ॥ इंद्राद्यास्तर्पिताः संतु तृप्यंतु वास्तुदेवताः ॥ चंद्रसूर्येदयो देवास्तृप्यंतु गुरुभक्तितः ॥ ५ ॥ नक्षत्राणि गृहायोगाः कर-
णाद्यास्तथापरे ॥ ते सर्वे सुखिनो यांतु मासाश्च तिथयस्तथा ॥ ६ ॥ तृप्यंतु पितरः सर्वे ऋतवो वत्सरादयः ॥ खेचराभूचराश्चैव तृप्यंतु-
ममभक्तितः ॥ ७ ॥ अंतरिक्षचरा घोरा ये चान्ये देवयो नयः ॥ सर्वे तु सुखिनो यांतु सर्वानद्यश्च पक्षिणः ॥ ८ ॥ पर्वतास्तत्रयस्यैव पर्वताः
कंदरागुहाः ॥ ऋषयो बाह्मणाः सर्वे शान्तिं कुर्वंतु मे सदा ॥ ९ ॥ तीर्थानि पशवो गावो ये चान्ये पुण्यभूमयः ॥ वृद्धाः पतिव्रतानार्या शिवं
कुर्वंतु मे सदा ॥ १० ॥ शिवं सर्वत्र मे चास्तु पुत्रदारधनादिषु ॥ राजानः सुखिनः संतु क्षेममार्गे तु मे सदा ॥ ११ ॥ शुभामेदिव सायांतु-
शिवस्तिष्ठंतु मेशिवाः ॥ द्वेष्टारः साधकानां च सदैवास्माय दूषकाः ॥ १२ ॥ डाकिनीनां मुखे यांतु तृत्पास्तृमास्तु ते सुताः ॥ शत्रवो नाश-
मायांतु मम निंदाकराः सदा ॥ १३ ॥ ये निंदकास्ते विपदं प्रयांतु ये साधकास्ते प्रभवंतु सिद्धाः ॥ ये सर्ववीरकरुणावलोका पुनः परेशममसन्निधत्त
॥ १४ ॥ इति रुद्रयामलोक्तं शान्तिस्तवं पठित्वा ॥ ततो मूलविद्यया प्राणायामं कृत्वा ऋष्यादिकरषडंगन्यासांश्च कृत्वा ॥ श्रीगुरुं प्रणम्य ॥
मूलेन निर्मल्यं शिरसि धृतवानैवेद्यादिकं देवभक्तेषु विभज्य स्वयं भुङ्क्ता ॥ स्वात्मानं देव रूपं भावयन् ॥ यथासुरवविहरेत् ॥ ॥
॥ इति श्रीहं वृं धं उपांस्तं श्रीमद्बुटुकोपां श्रीबुटुक भैरव पद्धतिनिरूपणं नाम प्रकरणम् ॥ ॥ श्री० ॥ ॥

उपांस्तं ३
बुटुकपं
अं १२४

॥ ६९ ॥

बृज्ज्योर्णि-
धर्मस्कंध
उपास-उ-
॥ ७० ॥

बेषुनचमे ॥ यदायद्यद्वाव्यंभवतुभगवन्पूर्वसुकृता ॥ त्समैतन्नुप्रार्थ्यतवविमलभक्तिः^{१६} प्रभवतात् ॥ १७ ॥ कियौस्तेस्मद्भारः पति-
तपतितानुस्तारयसिभो ॥ मदन्धः कः पापीयजनविमुखः पाठरहितः ॥ दृढोमेविश्वासस्तवनियतिरुद्धारविषया ॥ सदास्याद्वि-
श्रम्भः कचिदपिमृषामाचभवतात् ॥ १८ ॥ भवद्वावाद्भिन्नोव्यसननिरतः कोमदपरो ॥ मदन्धः पापात्माबदुकशिवतेनामरहितः ॥ उदारा-
त्मनूबन्धोनहितवक्तुल्यः कलुषहा ॥ पुनस्सञ्चिन्त्यैवंकुरुहृदियथाचेच्छसितथा ॥ १९ ॥ जपान्तेस्नानान्ते ह्युषसिचनिशीथेपठति-
यो ॥ महासौरव्यं देवोनुवितरतितस्मैप्रमुदितः ॥ अहोरात्रं पार्श्वेपरिवसति भक्तानुगमनो ॥ वयोनेसंहृष्टः परिनयति भक्तानुस्वप्नुनम-
॥ २० ॥ ॥ इति श्रीसिद्धयोगीश्वरश्रीवनेयालशिष्येणात्मारामेणविरचितं श्रीबदुकप्रार्थना पराधक्षमास्तोत्रं समाप्तं ॥ २१ ॥

॥ अथग्रंथालंकारः प्रारंभः ॥

श्रीमद्वाजसनेयगौतमकुलोत्पन्नोतिविद्यावतां मान्योगुर्जरपंडितोपपदकौदीच्यः सहस्राह्वकः ॥ ज्योतिःशास्त्रविशारदोतिमत्तिमा-
ज्ज्हीव्यंकटारव्योद्विजस्तज्जोवैहरिकृष्णसंज्ञकइमंचक्रेविदांप्रीतये ॥ १ ॥ दक्षिणेसुमहाराष्ट्रदेशेदेवगिरेः पुरः ॥ औरंगाबा-
नगरं चास्ति तत्रजनिर्मम ॥ २ ॥ प्रार्थये सर्वविदुषांक्षमध्वं मे पराधकं ॥ यद्यत्रकु कृतं वास्यादधिकं यत्र कुत्रचित् ॥ ३ ॥ रोषं त्म-
ज्यतस्सर्वनिर्मलंकुरुतादरात् ॥ अत्रावशिष्टोयोभागः सतुशेषमविष्यति ॥ ४ ॥ श्रीबदुकभास्करग्रंथांतर्गतविशेषपदार्थः
स्तोत्रभाष्यादिकंचउपासनाशेषग्रंथेपरिशिष्टेवक्ष्यामि ॥ ॥ इति श्रीमत्ज्योतिर्विकुलावतंसव्यंकटरामात्मजहरिकृष्णवि-
निर्मितेबृहज्ज्योतिषार्णवेऽष्टमेधर्मस्कंधेतृतीयेउपासनास्तवके श्रीबदुकभैरवोपासनानिरूपणं नामचतुर्विंशत्यधिकशतमो-
ध्यायः १२४ ॥ समाप्तः ॥ ॥ अथाग्रेस्वर्णार्कषणभैरवोपासनाध्यायो भविष्यति ॥ ॥ ॥

१६ विमलभक्तिः सात्विकभक्तिः १७ नियतिनियमे देवे इति विश्वः १८ परोपकारकारकहे मित्र-

स्तवक-
बदुक-
अ-१२४

॥ ७० ॥

॥ ॐ बटुकाय नमः ॥ ॥ गुरोः सेवां त्यक्त्वा गुरुवचनशक्तोऽपि न भवे ॥ भवत्पूजाध्यानाज्जपहवनयागादिरहितः ॥
दच्चा निष्कर्षोऽपि न यत्नचकृतवान् ॥ जगज्जालग्रस्तोऽदिति कुरुहा र्द्धमयि विभो ॥ १ ॥ प्रभो दुर्गासूनो तव श-
णतां सोधि गतवान् ॥ कृपालो दुःखार्तः कमपि भवदन्त्यं प्रकथये ॥ सुहृत्सम्पत्ते हं सरल विरलः साधकजन ॥ सदन्यः कस्मात्ता भवदहनदाहं शमयति ॥ २ ॥ वदान्यो मान्यस्त्वं विधनजनपालो भवसि वै ॥ दयालुर्दीनार्तान् भवजलध्रे पारंगमयसि ॥ अतस्त्वत्तोयाचेनतिनियमतोऽकिञ्चन धनः ॥ सदाभूयाद्भावः पदनलिनयोस्तेति मरहा ॥ ३ ॥ अग-
पूर्वो विप्रो मिलपदपरो योतिपतितो ॥ महामूर्खो दुष्टो वृजनुनिरतः पामरनृपः ॥ असत्यानासक्तो यवनयुवतीव्रातरमणः ॥ प्रभावात्त्वन्मास्त्रः परमपदवीं सोऽप्यधिगतः ॥ ४ ॥ दयादीर्घादीने बटुक कुरु विश्वम्भरमृगि ॥ न चान्यस्सन्त्राता परमेशो-
वमां पालय विभो ॥ महाश्चर्यं प्राप्तस्तव सरल दृष्ट्या विरहितः ॥ कृपापूगैर्नेत्रैः कजदलनिभैर्मखचयतात् ॥ ५ ॥ सहस्ये किं हं सो न हितपतिदीनं जनचयं ॥ घनान्ते किंचन्द्रोऽसमकरनिपातो भुवितले ॥ कृपादृष्टेस्ते हं भयहर विभो किं हर-
हितो ॥ जलैवाहम्येवाधनरसमुयातो न विषमः ॥ ६ ॥ त्रिमूर्तिस्त्वंगीतो हरिहरविधातात्मकगुणो ॥ निराकारः शुद्धः परः परः सोऽप्यविषयः ॥ दयारूपं शान्तं मुनिगणानुतभक्तदयितं ॥ कदापश्यामि त्वां कुटिलकचशोभि त्रिनयनम् ॥ ७ ॥ तपयोगसाङ्ख्ययमनियमचेतः प्रयजनं ॥ न कोलाच्चाचक्रं हरिहरविधीनां प्रियतमम् ॥ न जाने ते भक्तिं परममुनिमार्गमधुविधिं ॥ तथाप्येषावाणी परिरटति नित्यं तव यशः ॥ ८ ॥ न मे काङ्क्षा धर्म्ये न वसुनिचये राज्यनिवहे ॥ न मे स्त्रीणां भोगे सखिसुतकुटुं

१ गुरुलध्यानात् २ ब्राह्मणभोजनयज्ञात् ३ हे सदा सहायक मित्र ४ निष्कपटः ५ एकाकी ६ ते उपासकः ७ वदान्यो दानभूरः ८ महत्तरां ९ उदारदृष्ट्या १० कमलपत्रनिभैः ११ पवित्रीकुरुतात् रवचपवित्रीकरणे धातुः १२ यौषे १३ शरदी १४ हर्यादीनां स्वभावगुणः प्रयत्नगुणो वा उत्पत्तिस्थिति विनाशकः १५ मदिराविधानं.